

From: [Rødt Asker](#)
To: [Reguleringsplan Hurum](#)
Subject: Høringsuttalelse. Planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum (friluftsliv og allmenn bruk)
Date: fredag 15. mai 2026 10:51:40
Attachments: [image001.png](#)

You don't often get email from [sladdet epost].

[Learn why this is important](#)

Til ansvarlig myndighet,

Rødt Asker fremmer med dette en klar innsigelse til planprogrammet for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum, med særlig vekt på konsekvensene for friluftsliv og allmenn bruk.

Planforslaget innebærer en grunnleggende omdisponering av felles naturressurser. Et område som i dag er åpent, tilgjengelig og brukt av befolkningen, foreslås omgjort til et lukket, kontrollert og utilgjengelig areal. Dette representerer ikke bare et fysisk inngrep, men en forskyvning av hvem naturen er til for, og hvem som får tilgang til den.

1. Tap av felles natur og allmenn tilgang

Hurum er et viktig friluftsområde for befolkningen i Asker og regionen rundt Oslofjorden. Planforslaget vil, gjennom inngjerding, sikkerhetssoner og restriksjoner, medføre at betydelige arealer ikke lenger vil være tilgjengelige for allmennheten.

Dette innebærer reelt bortfall av fri ferdsel i et sammenhengende naturområde, omgjøring av fellesgoder til områder forbeholdt spesifikke formål og svekkelse av allmennhetens tilgang til nærnatur

Rødt Asker mener dette er et prinsipielt brudd med grunnleggende hensyn til fellesskapets rett til natur.

2. Fragmentering av sammenhengende friluftsområder

Selv der det ikke skjer direkte nedbygging, vil tiltaket bryte opp helheten i området gjennom sikkerhetssoner, infrastruktur og økt aktivitet og kontroll

Friluftsliv er avhengig av sammenhengende områder der ferdsel og opplevelse kan skje uten barrierer. Når slike områder fragmenteres, reduseres deres verdi vesentlig. Også uten full nedbygging.

Rødt Asker krever at konsekvenser for sammenhengende friluftsområder kartlegges og redusert tilgjengelighet dokumenteres

3. Reduksjon av opplevelsesverdi og brukskvalitet

Planprogrammet undervurderer de kvalitative sidene ved friluftsliv. Industriell virksomhet, støy, trafikk og sikkerhetstiltak vil påvirke opplevelsen av stillhet og urørthet, trygghetsfølelse og naturens verdi som rekreasjonsarena

Dette kan føre til at områder som formelt fortsatt er tilgjengelige, i praksis ikke lenger brukes.

Rødt Asker mener dette må utredes som en sentral del av konsekvensene.

4. Sosiale konsekvenser og ulik tilgang til natur

Friluftsliv er et lavterskeltilbud som er særlig viktig for barn og unge, personer med begrensede ressurser og lokalbefolkningen

Når nærliggende natur bygges ned eller stenges, rammer dette ikke alle likt. De som har minst fra før, mister mest.

Planprogrammet mangler en reell vurdering av disse sosiale konsekvensene.

5. Manglende vurdering av samlet belastning på friluftsliv

Planprogrammet vurderer enkeltpåvirkninger isolert, men ser ikke på den samlede effekten av arealtap, støy, økt trafikk og restriksjoner

Det er summen av disse faktorene som avgjør om et område fortsatt kan brukes til friluftsliv.

Rødt Asker krever en helhetlig vurdering av samlet belastning på friluftslivet.

6. Manglende vurdering av alternative lokaliseringer

Det er ikke dokumentert at valgt lokalisering er den som i minst grad går ut over friluftsliv og allmenn bruk.

Når områder med høy bruksverdi foreslås omdisponert, må det stilles strenge krav til vurdering av alternative lokasjoner, prioritering av områder med lavere konflikt og reell vurdering av om inngrepet kan unngås

Dette er ikke tilfredsstillende ivaretatt i planprogrammet.

Avsluttende vurdering

Planforslaget innebærer at et område som i dag fungerer som et fellesgode, tilgjengelig for alle, omgjøres til et område styrt av sikkerhetshensyn og begrenset tilgang. Dette representerer en utvikling der fellesskapets interesser viker for formål som i liten grad kommer lokalsamfunnet til gode.

Friluftsliv og tilgang til natur er ikke et marginalt hensyn, men en grunnleggende del av livskvalitet, helse og sosial rettferdighet. Når slike verdier bygges ned, er det ikke bare naturen som taper det er også en del av det felles grunnlaget samfunnet hviler på.

Konklusjon og krav

Rødt Asker mener planprogrammet ikke i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til friluftsliv og allmenn bruk.

Vi fremmer derfor følgende krav:

1. Planprogrammet avvises i sin nåværende form
2. Konsekvenser for friluftsliv og allmenn tilgang utredes vesentlig grundigere
3. Sammenhengende friluftsområder og barriereeffekter kartlegges
4. Samlet belastning på friluftsliv vurderes helhetlig

5. Sosiale konsekvenser av redusert naturtilgang utredes
6. Det dokumenteres en reell vurdering av alternative lokaliseringer med lavere konfliktnivå

Dersom disse kravene ikke oppfylles, må planarbeidet stanses.

Med hilsen

Stener Vogt
Lokallagsleder
Rødt Asker

**Fordi
fellesskap
fungerer**

Mobil: 951 44 674

Fil

Hjem

Sett inn

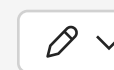
Oppsett

Referanser

Se gjennom

Visning

Hjelp

Del

Aptos (brødte... ▾

12 ▾

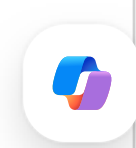
videre planlegging.

- Planprogrammet må avvises i sin nåværende form, da det ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere tiltakets samfunnsmessige og etiske konsekvenser.
- Det må gjennomføres en bredere samfunnsanalyse som vurderer hvordan ressursbruk, prioriteringer og langsiktige konsekvenser påvirker samfunnsutviklingen.
- Det må redegjøres for hvordan belastninger og gevinster fordeles mellom lokalsamfunn og overordnede nivåer, og hvordan dette påvirker tiltakets legitimitet.
- Det må foretas en vurdering av langsiktige strukturelle konsekvenser, herunder binding av ressurser og mulighet for fremtidig omstilling.
- Det må sikres større åpenhet om de etiske dimensjonene ved tiltaket, slik at disse kan inngå i en reell offentlig og demokratisk vurdering.

Dersom disse kravene ikke oppfylles, må planarbeidet stanses.

Med hilsen

Rødt Asker

Naturmangfold og rettslige mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Fra: Rødt Asker

Til: Ansvarlig myndighet

Rødt Asker viser til høring av planprogram for etablering av anlegg for militære eksplosiver i Hurum. Vi fremmer med dette en klar og prinsipielt begrunnet innsigelse til planprogrammet slik det foreligger.

Planprogrammet bærer preg av en grunnleggende skjevhet. Naturens tålegrenser og lokalsamfunnets livsgrunnlag underordnes et forhåndsdefinert utbyggingsformål. Dette er ikke bare et spørsmål om prioritering, det er en systematisk forskyvning av premissene for beslutningene. Naturen behandles som et hensyn som kan avveies bort, snarere enn som en ramme som setter grenser for hva som i det hele tatt kan tillates.

Denne skjevheten gjennomsyrrer kunnskapsgrunnlaget, metodikken og konklusjonene. Resultatet er et planprogram som ikke oppfyller grunnleggende krav i naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven, og som derfor ikke kan danne et forsvarlig grunnlag for videre planlegging.

Planprogrammet legger opp til videre fremdrift med én hoved lokalisering uten at det foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om naturmangfoldet i området. Dette er i direkte strid med naturmangfoldloven § 8, som krever at beslutninger skal bygge på oppdatert og vitenskapelig kunnskap. Når kunnskapen samtidig er mangelfull, utløses føre-var-prinsippet i § 9. I stedet for at usikkerhet fører til tilbakeholdenhet, brukes den her som argument for å presse prosessen videre. Dette er ikke bare faglig uforsvarlig, det er en omvendt praktisering av lovens intensjon.

Videre mangler planprogrammet en analyse av landskapsøkologiske sammenhenger. Naturen reduseres til enkeltområder på et kart, mens de økologiske forbindelsene som holder økosystemene i live, korridorer, trekkveier og sammenhengende skogstruktur, ikke vurderes. Dette gjør det umulig å forstå de reelle konsekvensene av inngrepet. Når sammenhengene ignoreres, undervurderes også skadevirkningene.

Planprogrammet splitter opp påvirkninger i separate kategorier og unnlater å vurdere den samlede belastningen på økosystemene. Dette er i strid med naturmangfoldloven § 10. Det er summen av inngrep, arealtap, støy, forurensning og aktivitet, som avgjør om natur brytes ned. Når denne helheten ikke analyseres, blir konsekvensene systematisk bagatellisert.

Naturmangfoldloven § 7 er tydelig: Prinsippene i §§ 8–12 skal være styrende for offentlige beslutninger. I planprogrammet reduseres disse til tomme henvisninger uten reell betydning. Dette er en uthuling av lovens funksjon. Når lovpålagte prinsipper ikke får konsekvenser for beslutningene, står vi igjen med en prosess der regelverket eksisterer på papiret, men ikke i praksis.

Det foreligger heller ingen reell og etterprøvbar vurdering av alternative lokaliseringer. Ett alternativ fremstår i praksis som gitt på forhånd. Dette er i strid med kravene til konsekvensutredning og undergraver både den faglige integriteten og den demokratiske legitimiteten i prosessen. En utredning som kun bekrefter en allerede valgt løsning, er ikke en utredning. Det er en legitimering.

Samlet sett fremstår planprogrammet som et dokument der konklusjonen er bestemt før kunnskapen er på plass. Naturens tålegrenser behandles ikke som premisser, men som hindre som skal håndteres. Dette er nettopp den utviklingen naturmangfoldloven er ment å forhindre.

Konklusjon og krav

Rødt Asker mener planprogrammet har så alvorlige faglige og rettslige mangler at det ikke kan legges til grunn for videre planlegging.

- **Planprogrammet må avvises i sin nåværende form**, fordi det bygger på et utilstrekkelig og skjevt kunnskapsgrunnlag og ikke oppfyller kravene i naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven. Å gå videre på dette grunnlaget vil innebære en prosess uten nødvendig faglig og juridisk legitimitet.
- **Kunnskapsgrunnlaget må bygges opp på nytt i tråd med naturmangfoldloven §§ 8 og 9**, gjennom en fullstendig, uavhengig og etterprøvbar kartlegging av naturtyper, arter og økologiske funksjoner i hele tiltaks- og influensområdet. Manglende kunnskap skal føre til stans og ny vurdering. Ikke brukes som begrunnelse for fremdrift.
- **Det må gjennomføres en reell landskapsøkologisk analyse**, som dokumenterer hvordan tiltaket påvirker sammenhengende natur, økologiske korridorer, trekkveier og graden av fragmentering. Uten dette er det ikke mulig å vurdere de faktiske økologiske konsekvensene.
- **Den samlede belastningen på økosystemene må utredes i tråd med naturmangfoldloven § 10**, gjennom helhetlige analyser som inkluderer arealinngrep, støy, forurensning og aktivitet i både anleggs- og driftsfase, samt vurderinger av naturens tålegrenser over tid.

- **Naturmangfoldlovens prinsipper må gis reell styringseffekt**, ved at det konkret dokumenteres hvordan de påvirker beslutningene, og ved at det tydelig avklares hvilke naturverdier som ikke kan ofres.
- **Alternative lokaliseringer må utredes reelt**, inkludert nullalternativet, gjennom åpne, faglig begrunnede og etterprøvbare vurderinger – ikke som en formalitet, men som en faktisk beslutningsprosess.
- **Dersom disse kravene ikke oppfylles, må planarbeidet stanses**, for å forhindre irreversible naturinngrep og sikre at videre beslutninger tas på et lovlig og kunnskapsbasert grunnlag.

Med hilsen

Rødt Asker

Fra: Rødt Asker <[sladdet e-post]>
Sendt: fredag 22. mai 2026 10:51
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse. Demokratisk prosess og statlig plan mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum
Vedlegg: Demokratisk prosess og statlig plan mangler ved planprogram.docx.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Til ansvarlig myndighet,

Vedlagt se vårt høringsinnspill vedrørende at den demokratiske prosessen og statlig plan mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Stener Vogt
Lokallagsleder
Rødt Asker

Mobil: [sladdet telefon]

Demokratisk prosess og statlig plan mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Til ansvarlig myndighet,

Rødt Asker fremmer med dette innsigelse til planprogrammet for etablering av nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum. Innsigelsen gjelder særlig de demokratiske utfordringene som følger av at planarbeidet gjennomføres som statlig plan.

Planprogrammet legger opp til en prosess der beslutningsmyndigheten flyttes fra lokalsamfunnet til statlig nivå. Dette innebærer at innbyggere, lokalsamfunn og kommune får mindre innflytelse over beslutninger som får store lokale konsekvenser. Selv om det legges opp til høring og medvirkning, fremstår dette i hovedsak som rådgivende prosesser uten tydelig påvirkning på utfallet.

Det oppstår dermed et misforhold mellom hvor beslutningene tas og hvor konsekvensene oppstår. Statlige myndigheter fastsetter de overordnede prioriteringene, mens belastningene knyttet til naturinngrep, risiko og tap av fellesgoder blir lokale. Dette svekker den demokratiske balansen i planprosessen.

Planprogrammet forklarer heller ikke godt nok hvorfor statlig plan er nødvendig. Begrunnelsen bygger i stor grad på generelle henvisninger til nasjonale interesser og tidskriticalitet. Etter Rødt Askers vurdering er dette ikke tilstrekkelig i en sak med store og langvarige konsekvenser for lokalsamfunnet. Bruken av statlig plan fremstår derfor som et virkemiddel som reduserer lokal innflytelse.

Prosessen fremstår også som delvis forhåndsbestemt. Én lokalisering synes å være lagt til grunn på et tidlig tidspunkt, uten at alternative løsninger er vurdert på en åpen og etterprøvbare måte. Dette svekker tilliten til prosessen og dens demokratiske legitimitet.

Rollen til medvirkning er også uklar. Dersom medvirkning skal ha reell verdi, må det være tydelig hvilke deler av prosjektet som kan påvirkes, og hvordan innspill skal vurderes. Dette er ikke godt nok avklart i planprogrammet. Risikoen er derfor at medvirkning i praksis blir begrenset til registrering av synspunkter uten betydning for beslutningen.

Det mangler også åpenheten rundt kunnskapsgrunnlaget og beslutningsprosessene. Når sentrale vurderinger knyttet til lokalisering og gjennomføring ikke er fullt dokumentert eller etterprøvbare, blir offentlig kontroll vanskeligere. Dette er særlig alvorlig i en sak med store og varige konsekvenser.

Samlet sett mener Rødt Asker at planprogrammet beskriver en prosess der beslutningene flyttes bort fra de som berøres mest direkte. Samtidig konsentreres konsekvensene lokalt. Dette gir begrensede muligheter for reell påvirkning og svekker den demokratiske forankringen.

Dette er etter vår vurdering ikke i tråd med grunnleggende prinsipper for demokratisk planlegging.

Konklusjon og krav

1. Rødt Asker mener planprogrammet har vesentlige mangler knyttet til demokratisk prosess og medvirkning. Det kan derfor ikke legges til grunn for videre planlegging.
2. Planprogrammet må avvises i sin nåværende form, fordi det ikke sikrer en demokratisk forsvarlig prosess med reell lokal innflytelse.
3. Det må gis en konkret og etterprøvbar begrunnelse for bruk av statlig plan. Alternative prosessformer må vurderes og begrunnes.
4. Det må sikres reell medvirkning. Det må tydelig fremgå hvilke deler av prosjektet som kan påvirkes, og hvordan innspill vil bli vektlagt videre i prosessen.
5. Det må dokumenteres at alternative lokaliseringer og løsninger vurderes på et åpent og faglig grunnlag, slik at planprosessen ikke fremstår som en bekreftelse av allerede valgte løsninger.
6. Det må etableres større åpenhet om kunnskapsgrunnlag og beslutningsprosesser, slik at offentligheten kan føre reell kontroll.
7. Kommunens rolle og innflytelse må styrkes, slik at beslutninger som i hovedsak berører lokalsamfunnet også forankres lokalt.

Dersom disse kravene ikke oppfylles, må planarbeidet stanses.

Med hilsen
Rødt Asker

Fra: Rødt Asker <[sladdet e-post]>
Sendt: tirsdag 2. juni 2026 17:30
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse Overordnet kritikk og strukturelle mangler med planprogrammet
Vedlegg: Overordnet kritikk og strukturelle mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver (1).pdf

Til ansvarlig myndighet,

Vedlagt se vårt høringsinnspill vedrørende at den demokratiske prosessen og statlig plan mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum.

Stener Vogt
Stener Vogt
Lokallagsleder
Rødt Asker

Mobil: [sladdet telefon]

Fil

Hjem

Sett inn

Oppsett

Referanser

Se gjennom

Visning

Hjelp

Del

Aptos (brødte... ▾

12 ▾

samtet vurdering av hvordan inngrep, forurensning, transport, energibruk og risiko virker sammen. Denne fragmenterte tilnærmingen gir et bilde av at påvirkningene er avgrensede og håndterbare, samtidig som de kumulative effektene, som i realiteten er avgjørende, ikke synliggjøres. Resultatet er et beslutningsgrunnlag som systematisk undervurderer den faktiske belastningen på natur og samfunn.

Videre fremstår kunnskapsgrunnlaget som utilstrekkelig i forhold til tiltakets omfang og karakter. Det legges opp til videre planlegging uten at sentrale forhold er tilstrekkelig kartlagt, enten det gjelder naturmangfold, forurensning, risiko eller samfunnsmessige konsekvenser. Når beslutninger tas under slike forhold, flyttes risiko fra beslutningstaker til natur og lokalsamfunn. Usikkerhet brukes ikke som grunnlag for tilbakeholdenhet, men som en implisitt aksept for å gå videre i prosessen.

Planprogrammet viser også en tydelig skjevhet i hvordan kostnader og gevinster forstås og fordeles. De direkte og indirekte belastningene, i form av naturinngrep, risiko, tap av fellesgoder og økt press på lokalsamfunn, konsentreres i stor grad lokalt. Samtidig er de overordnede formålene og gevinstene knyttet til nasjonale og internasjonale interesser. Denne asymmetrien er ikke problematisert, og det gis ingen reell vurdering av hvordan slike fordelingsvirkninger påvirker tiltakets legitimitet.

En annen grunnleggende mangel er fraværet av reelle alternativvurderinger. Når én lokalisering fremstår som gitt, og alternative løsninger ikke vurderes på en systematisk og etterprøvable måte, svekkes både den faglige kvaliteten og den demokratiske forankringen i prosessen. Dette gjelder ikke bare alternative lokasjoner, men også alternative måter å dekke det identifiserte behovet på, samt nullalternativet. Uten slike

1

Fra: Rødt Asker <[sladdet e-post]>
Sendt: tirsdag 2. juni 2026 17:27
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttale
Vedlegg: Planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum.docx.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Til ansvarlig myndighet,

Vedlagt se vårt høringsinnspill vedrørende at den demokratiske prosessen og statlig plan mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Stener Vogt
Lokallagsleder
Rødt Asker

Mobil: [sladdet telefon]

Høringsuttalelse

Planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Fra: Rødt Asker

Innledning

Rødt Asker viser til høring av planprogram for etablering av nytt anlegg for produksjon av militære eksplosiver i Hurum. Vi går imot planene slik de foreligger. Prosjektet representerer en prioritering av statlige og industrielle interesser på bekostning av natur, lokalsamfunn og demokratiske prosesser. Belastningene lokaliseres til befolkningen i Asker, mens nytten i hovedsak tilfaller nasjonale og overnasjonale aktører.

1. Ulik fordeling av kostnader og gevinster

Planforslaget innebærer at miljømessige og sosiale kostnader bæres lokalt, mens de økonomiske og sikkerhetspolitiske gevinstene tilfaller andre. Dette er en skjev fordeling som ikke er tilstrekkelig problematisert i planprogrammet.

Rødt Asker mener:

- naturinngrep, risiko og arealbeslag påføres lokalsamfunnet
- verdiskaping og strategiske gevinster i liten grad kommer lokalt til gode
- dette reiser grunnleggende spørsmål om rettferdighet og legitimitet

2. Natur som innsatsfaktor – ikke som verdi

Planprogrammet behandler i stor grad naturen som et middel for gjennomføring av prosjektet, fremfor som en verdi i seg selv. Store sammenhengende naturområder foreslås bygget ned for å tilrettelegge for industriell produksjon.

Rødt Asker mener:

- irreversible naturinngrep undervurderes
- økologiske sammenhenger og langsiktig bærekraft ikke tillegges tilstrekkelig vekt
- føre-var-prinsippet ikke er tilstrekkelig operasjonalisert

Det må stilles krav om at naturens egenverdi og økosystemenes tålegrenser legges til grunn for videre vurderinger.

3. Begrenset lokal kontroll og medvirkning

Planprosessen gjennomføres som statlig plan, noe som i praksis reduserer lokal beslutningsmyndighet. Dette svekker muligheten for at de som berøres mest, også får størst innflytelse.

Rødt Asker mener:

- prosessen fremstår sentralisert og lite åpen for reell påvirkning
- lokal kunnskap og interesser ikke er tilstrekkelig integrert
- det demokratiske handlingsrommet for kommunen innsnevres

Det må sikres en prosess der lokalbefolkningens interesser tillegges avgjørende vekt.

4. Manglende reelle alternativer

Planprogrammet gir ikke en overbevisende redegjørelse for alternative lokaliseringer eller løsninger. Når ett alternativ fremstår som gitt på forhånd, svekkes hele planprosessens troverdighet.

Rødt Asker krever:

- reell vurdering av alternative lokasjoner
- synliggjøring av hvilke hensyn som har vært avgjørende i utvelgelsen
- seriøs utredning av nullalternativet

5. Risiko og belastning for lokalsamfunnet

Etablering av et anlegg for eksplosivproduksjon medfører risiko knyttet til ulykker, forurensning og transport av farlig gods. Disse risikoene bæres i hovedsak av lokalsamfunnet.

Rødt Asker mener:

- risikoanalyser må styrkes og gjøres uavhengige
- worst-case scenarier må utredes grundig
- konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet må vektlegges tyngre

6. Reduksjon av fellesgoder

Hurum er et viktig område for friluftsliv og rekreasjon. Etablering av et høysikkerhetsanlegg vil redusere tilgjengeligheten til naturen for allmennheten.

Rødt Asker mener:

- tap av felles naturressurser ikke kompenseres tilstrekkelig
- konsekvenser for livskvalitet og folkehelse undervurderes
- allmennhetens rett til natur må tillegges større vekt

7. Samfunnsmessig retning

Prosjektet inngår i en bredere utvikling der betydelige ressurser bindes opp i militær produksjon. Dette reiser spørsmål om hvilke samfunnsbehov som prioriteres, og hvilke alternativer som velges bort.

Rødt Asker mener det er nødvendig med:

- en åpen diskusjon om prioritering av ressurser
- vurdering av alternative investeringer med større samfunnsnytte
- en helhetlig vurdering av prosjektets langsiktige konsekvenser

Konklusjon

Rødt Asker mener planprogrammet ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for videre planlegging. Prosjektet innebærer en uakseptabel belastning for natur og lokalsamfunn, samtidig som beslutningsprosessen fremstår utilstrekkelig demokratisk forankret.

Vi fremmer derfor følgende krav:

1. Planprogrammet avvises i sin nåværende form
2. Det gjennomføres reelle og transparente vurderinger av alternativer
3. Natur-, miljø- og risikovurderinger styrkes betydelig
4. Lokal medvirkning og beslutningsmyndighet sikres

Dersom disse kravene ikke imøtekommes, bør planarbeidet stanses.

Med hilsen
Rødt Asker

Fra: Rødt Asker <[sladdet epost]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 13:14
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill Kumulative og langsiktige effekter mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum
Vedlegg: image001.png; Kumulative og langsiktige effekter mangler ved planprogram.pdf

Til ansvarlig myndighet,

Vedlagt se vårt høringsinnspill vedrørende at de kumulative og langsiktige effektene mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum.

Stener Vogt
Stener Vogt
Lokallagsleder
Rødt Asker

Mobil: [sladdet telefon]

Sendt fra min iPad

Fil

Hjem

Sett inn

Oppsett

Referanser

Se gjennom

Visning

Hjelp

Del

Aptos (brødte... ▾

12 ▾

Kumulative og langsiktige effekter mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Fra: Rødt Asker

Til ansvarlig myndighet,

Rødt Asker fremmer med dette en tydelig innsigelse til planprogrammet for etablering av nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum, med særlig vekt på manglende vurderinger av kumulative og langsiktige effekter.

Planprogrammet er preget av en oppsplittet tilnærming der konsekvenser behandles sektorvis og innenfor avgrensede tidsrammer. Dette gir et bilde av påvirkningene som isolerte og håndterbare, samtidig som de samlede og langsiktige konsekvensene i liten grad synliggjøres. En slik tilnærming skjuler hvordan belastninger akkumuleres over tid og på tvers av sektorer, og hvordan dette gradvis kan undergrave naturgrunnlag, livskvalitet og samfunnsmessig bærekraft.

Etablering av et anlegg for produksjon av militære eksplosiver vil ikke bare medføre direkte inngrep og utslipp, men også en vedvarende påvirkning gjennom drift, vedlikehold, transport og tilhørende aktivitet. Disse påvirkningene vil virke sammen og forsterke hverandre. Når planprogrammet ikke foretar en helhetlig analyse av slike kumulative effekter, reduseres beslutningsgrunnlaget til en fragmentert vurdering som ikke reflekterer den reelle belastningen.

Det er særlig problematisk at tidsdimensjonen i liten grad er behandlet. Mange av konsekvensene knyttet til naturinngrep, forurensning og samfunnsendringer utvikler seg

Fra: Rødt Asker <[sladdet epost]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 13:04
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse Lokal motstand og legitimitet mangler ved planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum

Under er vårt høringsinnspill vedrørende at den lokale motstanden og legitimiteten mangler ved planprogrammet for mulig nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum.

Fra: Rødt Asker

Til ansvarlig myndighet,

Rødt Asker fremmer med dette en tydelig innsigelse til planprogrammet for etablering av nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurum, med særlig vekt på manglende vurderinger av lokal motstand og prosjektets legitimitet.

Planprogrammet behandler prosjektet som et nødvendig tiltak innenfor overordnede rammer, samtidig som det i liten grad tar inn over seg den betydelige motstanden som allerede er uttrykt lokalt. Når et tiltak av denne størrelsesorden møter omfattende skepsis og motstand i befolkningen som direkte berøres, er dette ikke et perifert forhold, men et sentralt moment som må inngå i vurderingen av prosjektets gjennomførbarhet og legitimitet.

Lokal motstand er ikke bare et uttrykk for individuelle preferanser, men for hvordan belastninger, risiko og tap av fellesgoder oppleves og vurderes av de som berøres. Når slike reaksjoner ikke analyseres og tas på alvor, reduseres befolkningens rolle til mottakere av beslutninger, snarere enn aktive deltakere i utformingen av egen nærmiljøutvikling. Planprogrammet gir ikke en tilstrekkelig redegjørelse for omfanget av motstanden, hvilke grupper som berøres, eller hvilke begrunnelser som ligger til grunn.

En grunnleggende svakhet er at legitimitet behandles implisitt, snarere enn som et eksplisitt vurderingstema. Et prosjekt kan være teknisk gjennomførbart og formelt lovlig, men likevel mangle sosial aksept. Uten en slik aksept øker risikoen for langvarige konflikter, redusert tillit til myndighetene og forsinkelser i gjennomføring. Planprogrammet gir ikke et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere disse forholdene.

Videre fremstår prosessen som preget av en skjev fordeling mellom beslutningsmakt og konsekvenser. De som bærer de direkte belastningene, har begrenset innflytelse på beslutningen, mens avgjørelsene tas på nivåer som i mindre grad påvirkes av konsekvensene. Dette skaper en situasjon der lokal motstand ikke fungerer som en reell korrigerende mekanisme, men som et forhold som kan håndteres innenfor eksisterende prosessrammer.

Planprogrammet mangler også en vurdering av hvordan vedvarende motstand kan påvirke prosjektets realisering over tid. Erfaring viser at prosjekter med lav lokal legitimitet ofte møter motstand i form av mobilisering, rettslige prosesser og politisk

press. Slike forhold kan ha betydelige konsekvenser både for fremdrift og kostnader, men er ikke tilstrekkelig behandlet.

En ytterligere svakhet er at medvirkning fremstår som en prosess for innhenting av synspunkter, snarere enn en mekanisme for reell påvirkning. Når innspill fra befolkningen ikke gis tydelig betydning for beslutningene, svekkes tilliten til prosessen. Dette forsterker opplevelsen av avstand mellom beslutningstakere og berørte parter.

Samlet sett fremstår planprogrammet som basert på en forståelse der lokal motstand kan registreres, men ikke nødvendigvis tillegges avgjørende vekt. Dette gir et beslutningsgrunnlag som ikke reflekterer den sosiale realiteten prosjektet skal inngå i, og som undervurderer betydningen av legitimitet som forutsetning for gjennomføring.

Dette er ikke forenlig med en demokratisk og bærekraftig planlegging av tiltak med store lokale konsekvenser.

Konklusjon og krav

Rødt Asker mener planprogrammet har vesentlige mangler knyttet til vurdering av lokal motstand og legitimitet, og at det derfor ikke kan legges til grunn for videre planlegging.

- Planprogrammet må avvises i sin nåværende form, da det ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere prosjektets sosiale legitimitet og gjennomførbarhet.
- Det må gjennomføres en systematisk analyse av lokal motstand, inkludert omfang, begrunnelser og hvilke grupper som berøres, slik at dette kan inngå som et sentralt beslutningsgrunnlag.
- Det må redegjøres for hvordan lokal motstand skal vektlegges i den videre prosessen, og hvilke konsekvenser manglende legitimitet vil ha for prosjektets realisering.
- Det må sikres reell medvirkning, der innspill fra befolkningen faktisk kan påvirke utfallet av planprosessen.
- Det må vurderes hvordan langvarig konflikt og motstand kan påvirke fremdrift, kostnader og samfunnsmessige konsekvenser.
- Det må vurderes om prosjektet har tilstrekkelig sosial aksept til å kunne gjennomføres på en forsvarlig måte.

Dersom disse kravene ikke oppfylles, må planarbeidet stanses.

Med hilsen

Stener Vogt
Stener Vogt
Lokallagsleder
Rødt Asker

**Fordi
fellesskap
fungerer**

Sendt fra min iPad

Asker, 19.05.2026

Norconsult
reguleringsplan.hurum@norconsult.no

Forsvarsbygg, sak 2025/6284

Kopi:
Asker kommune
post@asker.kommune.no

AK: Sak 2025/04482

Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver – varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram

Innledning

Asker Elveforum bidrar med innspill til planarbeidet og Planprogrammet innen fristen 15. juni som informert i brev fra Forsvarsbygg 27.04.2026 via Altinn. Vi har tidligere bidratt med innspill, ref. brev datert 25.03.2025 som vi har inkorporert i dette brevet.

Våre merknader forholder seg til påvirkninger til vann, vassdrag, myrområder og Oslofjorden fra et produksjonsanlegg i området Oredalen, Avgrunnsdalen og eventuelt Fuglemyr inkludert nye veier, kraftlinjer og prosessvann. Vi forventer at perimetersikringsgjerder ikke vil påvirke vassdrag eller myrer.

AE synes at Planprogrammet holder høy standard og vi ser det positive ved at Planprogrammet omfatter et vesentlig større område enn det som blir fysisk påvirket av produksjonsanlegget og funksjonsområdet med perimetersikring og tilførsels- og utslippsområder.

Vi ser det som spesielt viktig med samspill mellom det pågående prosjekteringsarbeidet og konsekvensutredningen for å sikre spesifikke konsekvenser av gjerder, vei, krafttilførsel, vanntilførsel og utslippstraseer i tillegg til fabrikkområdet.

Myrer og våtmarker

- Uberørte myrer må bevares.
- Myrområder innenfor perimetersikringen som er grøftet i forbindelse med skogbruk tidligere og som ikke blir berørt av utbygging bør restaureres.
- Myrer utenfor perimetersikringen må vurderes for restaurering som kompensierende tiltak.
- Konkrete innspill:
 - Midtskogmyra drenerer til Røskestadvannet og fra kart og befaring ser vi et stort område sydover langs Oredalsveien er drenert til granskog drift – vi antar at deler av myren kan restaureres.
 - Mørketomyra og Mørketopytten må bevares. Vi ber også om at det vurderes om myren/pytten trenger restaurering for å hindre gjengroing.

Vassdrag i Oredalen, Avgrunnsdalen, Fuglemyr

- Askerkartet er ufullstendig når det gjelder bekkefar og må oppdateres i pågående prosess. Selv de minste bekkene er viktige for insekter, fugler og dyr.
 - Vi observerer en bekk som vi antar kommer fra Lomvann ned til Mørketomyra og videre sørover langs Oredalen uten markering på kartet.
- Vi forutsetter at anlegget ikke vil forurense Rødbyvannet eller andre vassdrag.
- Grunnforurensningene fra skytebanene som føres til Kastebekk og Rødbyvannet som allerede er registrert (ref. tidligere rapport) må reduseres/fjernes.

Ustadelva fra Sandungen til Rødbyvannet

- Rødbyveien til Oredalen krysser Ustadelva ved elvedeltaet inn i Rødbyvannet. En ny bro kan og må bygges uten konsekvenser for elvedeltaet - som er et viktig naturområde.

Sageneelva

- Sageneelva forventer vi - som selvfølge - at den ikke blir påvirket kjemisk eller økologisk nedstrøms fabrikkplanlegget.
- Utslipp fra rensesanlegget antas legges i en trase i bekkedalen langs elv og vei 281. Det er et krevende og utfordrende terreng i en trang elvedal med vei tett på elv.
- Naturrestaurering er viktig. Gyttestrekningen for laks og ørret må bevares.
- Vi antar at et samarbeid med Oredalen deponi om utslippsrør er aktuelt.
- Elva er flomutsatt – også på grunn av 3 demninger oppstrøms. Dette forholdet må belyses i ROS-analysen.

Alternativ trase til Tofte sentrumsområde

- Vi fikk informasjon i åpen kontordag 18. mai om at Statkraft tidligere har en overføringsledning fra Sagenedammen østover og gjennom kulvert i Tofte. Kapasitet og tilstand vurderes.
- Vi har behov for flere opplysninger for å bidra med kommentarer.

Veier – generelt

- Veier må legges slik at vassdragene ivaretas med naturlige kantsoner.
- Størst mulig bruk av bruer med stor avstand til kantsonen og minst mulig kulverter.
- Trafikk til anlegget antas via Oredalen fra sør ved Oredalen deponi.
- Rødbyveien:
 - En utfordring selv med redusert bruk som bare beredskapsvei.
 - Oppgradering må være skånsom.
 - Vurderes tunnel(er)?
 - Nye utfartsparkeringsplasser bør vurderes.

Bruk av vannene til prosessvann eller drikkevann

- Ut fra vår kunnskap om Rødbyvann inkludert status for demningen, høydeforskjell, vannkvalitet og naturmangfold antar vi at vannet er uegnet for prosessvann.
- Røskestadvann og Langvann er populære friluftsområder til bading, camping og båttaktiviteter. De er lite egnet til drikkevann da det vil kreve begrensninger på friluftaktiviteten ihht. Drikkevannsforskriften § 4.
- Dersom vannene skal brukes til prosessvann er det viktig å avklare mulige utfordringer ved lav vannstand i tørkeperioder.
- Anleggsarbeid må være skånsomt og nye rørtraseer må aktivt naturrestaureres som en del av ferdigstillelsen.

Vann til utslipp i Oslofjorden

- Vann må renses så godt som det er teknisk mulig - før utslipp
- Vi forventer informasjon om maksimum utslipp og informasjon om mulige lavere nivåer gitt produksjonen når "lagrene" er fulle og produksjonen kan trappes ned.
- Vi forventer at utslippsområdets status i dag utredes og at status følges opp i produksjonsfasen, ref. NIVA rapport juni 2025.
- Vi etterspør informasjon om tiltaksmuligheter i forhold til gjenvinning og synergieffekter mm som ble beskrevet i rapport juni 2025 – som kan bidra til redusert utslipp.

- Det er viktig med kvalitetssikring av NIVA-analysen i 2025. Samtidig bør Espa Øst (for eksempel) sammenlignes med Tofte-alternativet i analysen om Oslofjorden. F.eks. vurdere på nytt nitrogenreduksjonen i Mjøsa i forhold til sediment interaksjon og vurdere om mer nitrogen føres ut via Glomma enn tidligere antatt.

Vanndirektivet

Både bekkefeltet til Rødbyvann og til Sageneelva har moderat økologisk tilstand og til Rødbyvann også dårlig kjemisk tilstand. Det er viktig at tiltakene ikke forverrer denne tilstanden, og at konsekvensutredningen og planarbeidet sikrer en forbedring av tilstanden.

Vannressursloven

Vi viser spesielt til §11 som omtaler kantsoner. For denne lovparagrafen er det fra årsskiftet 2025/2026 Statsforvalteren som er myndighet, og ikke NVE som tidligere. Veileder er utarbeidet av NVE/statsforvaltere m.fl. i 2025: <https://veiledere.nve.no/skjotsel-av-kantvegetasjon-langs-vassdrag/>

Vennlig hilsen
Asker Elveforum

Unn Orstein
Leder

Inger Staubo
Nestleder

Fra: Atle Hillestad <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 1. juni 2026 16:45
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse fra Asker SV

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

1. Oppsummering

Forsvarsbygg har på folkemøter gjort det klart det ikke er aktuelt å vurdere annen plassering av anlegget enn den foreslåtte i Hurummarka. Asker SV vil likevel motsette seg gjennomføring av prosjektet. De negative konsekvensene for natur og miljø er så store at plassering av den foreslåtte fabrikken i Hurummarka ikke kan forsvares.

2. Bakgrunn, behov

Etablering av fabrikken begrunnes med den pågående krigen i Ukraina. Beslutning om bygging vil tidligst kunne fattes mot slutten av 2027 og fabrikkens direktør opplyser om en byggetid på minimum fem år. Dette betyr at tidligst mulig ferdigstilling er 2032. Det er svært lite sannsynlig at krigen i Ukraina da fortsatt pågår og hvordan verdenssituasjonen da vil være, er umulig å forutse. Det er derfor lite troverdig å benytte denne krigen som begrunnelse for etableringen. Opplysninger fra media tyder også på at selskapets produkter i liten grad benyttes i Ukraina men i hovedsak benyttes i amerikanske våpen som blant annet benyttes i USA og Israels kriger i Midtøsten.

3. Begrunnelse for valget av Hurummarka

Valget av Hurummarka som lokasjon begrunnes med nærhet til Chemring Nobels allerede eksisterende fabrikk på Sætre. Vi kan ikke se at nærhet til denne fabrikken er saklig og lovlig begrunnelse for uten konkurranse å tildele selskapet en stor del av Hurummarka til utvidelse av sin virksomhet. Det er stater som er sluttbruker av selskapets produkter. Skal all lovgiving om tildeling av offentlige kontrakter fravikes, må dette begrunnes med at beslutningen er tidskritisk. Ettersom anlegget neppe står klart før om nærmere ti år, er ikke dette et holdbart argument.

4. Konsekvenser for natur og miljø.

I prosessen er det pekt på potensielt negative konsekvenser for blant annet:

- friluftsliv

- naturmangfold
- vannmiljø
- landskap
- kulturmiljø
- støy
- luftforurensning
- grunnforurensning
- klimagassutslipp
- Utslipp til Oslofjorden

Etter Asker SVs oppfatning er det umulig å etablere tilstrekkelig med avbøtende tiltak for disse skadevirkningene. Som uberørt natur, vil området uansett være tapt og anlegget vil derfor være i strid med Norges forpliktelser etter naturavtalen. Det vil også være tapt som friluftsområde og medføre økte utslipp til en allerede sterkt belastet Oslofjord og dermed i strid med målsettingene i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. De økte utslippene vil også gjøre det vanskeligere å gjenetablere fjorden for yrkesfiske og fritidsfiske.

5. Selskapet Chemring Nobel

Selskapet eies av rekke institusjonelle amerikanske og britiske investorer med Black Rock som en av de største. I motsetning til de andre store norske forsvarsbedriftene som Kongsberg og Nammo, hvor staten er inne som dominerende eier, har norske myndigheter derfor ingen innflytelse på selskapets beslutninger og produkter eller hvor de brukes. Ettersom produktene benyttes som innsatsfaktorer og ikke som ferdige produkter, omfattes de heller ikke av norske eksportbegrensninger

6. Utvikling i militær teknologi

Krigene i Ukraina og Midtøsten har ført til dramatiske endringer i måten kriger føres på. Enkle droner har på mange områder overtatt for etablerte og svært kostbare systemer. Vi

kan ikke se at det er vurdert om det som skal produseres i Hurum er det som er mest relevant i framtidens forsvar.

7. Mulig legitimt mål i krig

I planprogrammet uttaler Forsvarsbygg: «*Fordi et eventuelt anlegg vil ligge langt unna annen bebyggelse, vurderer vi faren for lokalsamfunnene som liten i en eventuell krigssituasjon.*» Asker SV deler ikke denne vurderingen. Utskiping av produktene vil skje i umiddelbar nærhet av bebyggelse og det er heller ikke lang avstand fra produksjonsanleggene til bebyggelse. Frykt for hva som kan skje i en krigssituasjon, vil i seg selv være en psykisk belastning for beboere i området.

8. Etterbruk

Etterspørselen etter Chemrings produkter er avhengig av pågående krig og krigstrusler. SV har en visjon om avspenning og nedrustning. Dersom denne visjonen materialiserer seg eller den teknologiske utvikling gjør produktene mindre relevante, vil etterspørselen reduseres. Fabrikken vil i så fall kunne bli ulønnsom og nedlagt eller gå konkurs. Vi kan ikke at det er lagt fram en plan for opprydding og etterbruk.

9. Eiendomsforhold

Området som omfattes av planen eies i hovedsak av staten. Vi kan ikke se at det i planprogrammet er tatt stilling til om eiendommene er tenkt solgt til Chemring og i tilfelle til hvilken pris. Vi kan heller ikke se at det er sagt noe om andre alternativer som leie eller feste. Dersom eiendommen overdras til Chemring, vil det kunne bli aktuelt for selskapet å videreselge den for etablering av annen industri på området, f. eks. vind- eller solkraft, datasenter eller noe annet.

10. Konsekvenser for Asker, arbeidsplasser mv

Tofte har behov for arbeidsplasser, men arbeidsplassene som eventuelt kommer fra Chemring vil være avhengige av fortsatt høyt internasjonalt konfliktnivå og vil raskt kunne bli borte ved beslutninger fra eiere langt fra Norge. På Tofte bør det legges vekt på å etablering av langsiktig og levedyktig industri i de gamle industriområdene uten å ofre Hurummarka.

For styret i Asker SV

Atle Hillestad

Fra: Anne Holmen <[sladdet e-post]>
Sendt: tirsdag 2. juni 2026 10:44
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill fra Drøbak Marin Nyttehage (DMH)
Vedlegg: Innspill_med_hovedvekt_på_vanndirektivet_§12.pdf

[You don't often get email from [sladdet e-post]. Learn why this is important at <https://aka.ms/LearnAboutSenderIdentification>]

Hei

Jeg sender dette høringsinnspillet på vegne av Drøbak Marin Nyttehage.

Mvh Anne Helene Holmen

Høringsinnspill til planprogram angående nytt anlegg for militære eksplosiver på Hurum

Når man lager et planprogram, er det viktig at rammene blir riktige. Min gjennomgang viser at Chemring for tidlig har fastsatt en ønsket lokasjon til sitt nye anlegg for høy-eksplosiver. Denne lokasjon er nær Oslofjorden og da må Vanndirektivet undersøkes tidlig i prosessen.

- Vanndirektivet setter begrensninger som Chemring ikke kan oppfylle med denne lokaliseringen. Se begrunnelse nedenfor.
- Samfunns-risiko er bare vurdert for planområdet. Samfunns-risiko må vurderes for hele logistikkjeden ettersom utskipping av høy-eksplosiver skal skje i en fjord i landets tettest befolkede område.
- Nedbygging av natur skjer der det er minst natur pr. innbygger.

Økt produksjon av høy-eksplosiver er et nødvendig onde i den verden vi lever i. Men Chemring trenger ikke å velge en lokasjon som har størst mulig negative konsekvenser for samfunnet .

Vannforskriften gjelder :

I Norge har vi Vannforskriften, som har til hensikt å sørge for at miljøtilstanden i vannforekomster ikke forringes. Der nye tiltak vurderes gjennomført gjelder §12

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

§ 12. Ny aktivitet eller nye inngrep

Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4-§ 7 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes:

- a. nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflate-vannforekomst eller endret nivå i en grunnvannsforekomst, eller
- b. ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

I tillegg må følgende vilkår være oppfylt:

- a. alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand,
- b. samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene skal være større enn tapet av miljøkvalitet, og hensikten med de nye inngrepene eller aktivitetene kan på grunn av manglende
- c. teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessige er vesentlig bedre.

Første ledd bokstav **a** gjelder hydromorfologiske endringer. Dette betyr vannforekomstens struktur eller naturlige dynamikk

Første ledd bokstav **b** forutsetter at miljøtilstanden i utgangspunktet er svært god. I Ytre Oslofjord, der Chemring vil slippe ut enda mer nitrogen, også etter rensing og dessuten fortsette med 'uhell' der store mengder kjemi går rett i fjorden, er den økologiske tilstanden **moderat** og den kjemiske tilstanden **dårlig**.

Andre ledd er tilleggs-krav, og derfor ikke relevante å vurdere ettersom **første ledd ikke er oppfylt**.

Flere dommer Norge plikter å følge :

En sentral dom fra EU-domstolen, **sak C-43/10 (Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias m.fl. mot Hellas)**, avsagt 11. september 2012.

Dommen presiserer medlemslandenes forpliktelser under EUs vanndirektiv (2000/60/EC), spesielt i overgangsperioder.

Hovedpunkter fra dommen:

Plikt til å avstå fra skadelige tiltak: Selv før fristene for å oppnå god

miljøtilstand (i henhold til vannforvaltningsplaner) har utløpt, plikter EU-landene (og EØS-land som Norge) å avstå fra å treffe tiltak som kan sette virkeliggjøringen av direktivets mål i **alvorlig fare**.

Forbud mot forringelse: Dette henger sammen med det generelle prinsippet om at vannforekomster ikke skal forringes (svekkes) fra sin nåværende tilstand.

Hellas-saken: Saken gjaldt en gresk beslutning om å overføre vann fra en elv, som EU-domstolen mente kunne skade miljøtilstanden og dermed var i strid med vanddirektivets formål.

Dommen er et viktig premiss i miljøretten, og slår fast at forberedende handlinger eller tillatelser til prosjekter ikke kan gis dersom de gjør det umulig eller svært vanskelig å nå direktivets miljømål innenfor tidsfristene.

Weser-dommen slår fast: Enhver målbar negativ endring i ett av kvalitetselementene er en forringelse, selv om man blir værende i samme klasse.

Konsekvens: EFTA-overvåkningsorganet (ESA) har i 2026 påpekt at Norge har tolket unntaksreglene feil. Den norske staten er nå under hardt press for å rette opp i dette, noe som nylig førte til at staten tapte den store saken om gruvedumping i Førdefjorden i Lagmannsretten (august 2025)

Derfor er det ikke mulig på lovlig vis å plassere en ny fabrikk for produksjon av høy-eksplosiver med avrenning til Oslofjorden.

Samfunnsikkerhet :

Planprogrammet nevner bare samfunnsikkerhet i forbindelse med planområdet. Men en tiltakshaver som produserer høy-eksplosiver, må tenke samfunnsikkerhet i hele logistikk-kjeden. Det skal skipes inn råstoffer og ferdig produkter skal skipes ut.

Dette skal skje i Oslofjorden som er omgitt med mye bebyggelse.

Denne transporten vil skje både i fredstid og krigstid. En slik transport vil bli bombemål under krig. Hva blir da konsekvensene ?

Flytte virksomheten nærmere havet :

Chemring kan ikke på lovlig vis bygge det nye anlegget på stedet der de ønsker. Det er ikke mulig å oppfylle kravene i Vannforskriften når anlegget skal ha avrenning til Oslofjorden.

Chemring er veldig opptatt av nærhet mellom eksisterende og nytt anlegg på grunn av optimal bruk av kompetanse. Hvis den gamle fabrikk legges ned, og ny fabrikk

bygges på en egnet tomt mot kysten, vil man klare seg med en fabrikk. Da blir det svært enkelt å bruke kompetansen optimalt i hele virksomheten.

Hvis anlegget ligger nær kysten, vil samfunnsmessig risiko bli betraktelig lavere. Hvis en transport med høy-eksplosiver skulle gå i lufta av ulike årsaker, er sannsynligheten mindre for tap av mange menneskeliv ettersom skipet befinner seg i åpent farvann.

I vår urolige og krigsutsatte verden er dessverre opprustning et nødvendig onde. Men, ondet trenger ikke å ødelegge mest mulig natur, vannforekomster og menneskeliv. Det er mulig å begrense skadevirkningene ved å velge en plassering som er bedre for samfunnet.

Chemring, Asker Kommune og Forsvarsdepartementet har et samfunnsansvar utover å produsere våpen og ammunisjon. Samfunnsansvaret er å bevare natur og vannforekomster fordi dette er grunnlaget for vårt og kommende generasjoners eksistens. Vi har et lovverk som har til hensikt å sørge for at dette gjennomføres i praksis. Det er på det nåværende tidspunkt mulig å flytte produksjonen av høy-eksplosiver til et mer egnet sted. Hvis Chemring fastholder plasseringen er dette et klart brudd på Vanndirektivet. Norske myndigheter er forpliktet til å følge dette!

Med vennlig hilsen

Drøbak Marin Nyttehage (DMH)

Fra: Terje Vernly <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 4. juni 2026 22:45
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: <[sladdet e-post]>
Emne: Høringsinnspill til planprogrammet for produksjon av militære eksplosiver
Vedlegg: HSSK_Horingssvar_v1.4.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei!

Vedlagt er høringsinnspill fra Hurum Sportsskytterklubb, som er direkte berørt av planprogrammet slik det foreligger.

Høringssvaret ble vedtatt av styret i Hurum Sportsskytterklubb 1/6-2026.

--

Terje Vernly
Hurum Sportsskytterklubb

HØRINGSUTTALELSE

Forslag til planprogram – Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte

Til: Forsvarsbygg og Kommunal- og distriktsdepartementet

Fra: Hurum Sportsskytterklubb

Dato: 31. mai 2026

E-post: styret@hurumssk.com

1. Innledning

Hurum Sportsskytterklubb (HSSK) viser til forslag til planprogram for reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte. Klubben har forståelse for den sikkerhetspolitiske situasjonen som ligger til grunn for prosjektet og anerkjenner behovet for å styrke norsk og alliert forsvarsevne gjennom økt produksjonskapasitet for kritisk forsvarsmateriell. Som direkte berørt organisasjon er Hurum Sportsskytterklubbs primære anliggende at planprogrammet sikrer et tilstrekkelig utredningsgrunnlag for de samfunnsmessige konsekvensene tiltaket kan få for eksisterende idrettsaktivitet, frivillighet, barn og unge, folkehelse og lokale kompetansemiljøer.

2. Hurum Sportsskytterklubb som berørt aktør

Planprogrammet beskriver at Fuglemyr skytebane ligger innenfor fokusområdet for det planlagte anlegget, og at videre drift av skytebanen trolig ikke vil være aktuelt dersom området bygges ut. Klubben har om lag 230 medlemmer, hvorav rundt 20 er juniorer. HSSK arrangerer omkring 20 stevner årlig og driver omfattende trenings- og opplæringsaktivitet gjennom hele året. Fuglemyr skytebane er et veletablert skyteanlegg som opprinnelig ble bygget av Forsvaret i 1998. Anlegget består av to separate skytebaner: en 100-metersbane med 10 standplasser og en 200-metersbane med 16 standplasser. I tillegg disponerer klubben et klubbhus som benyttes til kursvirksomhet, sikkerhetsopplæring, medlemsmøter og sosiale arrangementer. Anlegget utgjør dermed langt mer enn selve skytebanene. Det er et samlet aktivitetssenter for sportsskyting i regionen og representerer betydelige investeringer i infrastruktur, kompetanse og frivillig innsats gjennom mange år. Dette bør etter klubbens vurdering inngå i vurderingen av tiltakets konsekvenser og i eventuelle vurderinger av avbøtende tiltak eller erstatningsløsninger.

3. Barn, unge og inkludering

Skytesporten fyller en viktig rolle som et inkluderende fritidstilbud for mennesker med ulike interesser, forutsetninger og behov. Mange barn og unge finner seg ikke til rette i tradisjonelle lagidretter, men opplever mestring, tilhørighet og personlig utvikling gjennom individuelle idretter som sportsskyting. Aktiviteten gir mulighet til å utvikle konsentrasjon, selvdisciplin, ansvarsfølelse og målrettethet i et trygt og strukturert miljø. For enkelte ungdommer representerer skytesporten et unikt aktivitetstilbud som bidrar til sosial tilhørighet, vennskap og aktiv deltakelse i organisert fritidsvirksomhet.

4. Kompetanse, sikkerhetskultur og samfunnsverdi

Skytesport er en aktivitet hvor sikkerhet står helt sentralt. Gjennom organisert aktivitet utvikles kunnskap og ferdigheter knyttet til sikker våpenhåndtering, sikkerhetskultur, instruksjon og

ansvarlig bruk av skytevåpen. Klubbens medlemmer gjennomgår opplæring og trening etter strenge regler og prosedyrer. Dette bidrar til å utvikle gode holdninger, ansvarsfølelse og respekt for sikkerhetsbestemmelser. Klubben registrerer at planarbeidet er begrunnet med hensynet til nasjonal sikkerhet, beredskap og forsyningssikkerhet. Etter klubbens vurdering bør konsekvensutredningen også belyse hvilken samfunnsverdi eksisterende kompetansemiljøer innen sikker våpenhåndtering, instruksjon og sikkerhetskultur representerer.

5. Forholdet til planprogrammets utredningstemaer

Klubben registrerer at planprogrammet legger opp til utredning av blant annet friluftsliv, folkehelse, barn og unges interesser, ringvirkninger og samfunnssikkerhet. Etter klubbens vurdering bør konsekvensene for organisert skytesport, frivillig aktivitet og eksisterende idrettsanlegg tydelig innarbeides i disse temaene. Dette gjelder særlig vurderinger knyttet til barn og unges oppvekstmiljø, folkehelse, sosial inkludering, frivillighet og lokalsamfunnets samlede aktivitetstilbud.

6. Behov for utvidet konsekvensutredning

- Konsekvensene for eksisterende skytesportsaktivitet ved Fuglemyr skytebane.
- Konsekvensene for klubbens 230 medlemmer og den organiserte aktiviteten som foregår på anlegget.
- Konsekvensene for rekruttering, aktivitet og inkludering blant barn og unge.
- Konsekvensene for stevner, kurs, opplæring og frivillig arbeid.
- Konsekvensene for lokalt kompetansemiljø innen sikker våpenhåndtering og instruksjonsvirksomhet.
- Mulighetene for fortsatt drift av skytebanen, helt eller delvis.
- Mulighetene for etablering av et erstatningsanlegg dersom eksisterende bane må avvikles.
- Kostnader, finansiering, lokalisering og tidsplan for eventuell flytting eller reetablering av skytebanen.
- Midlertidige løsninger som kan sikre kontinuitet i klubbens aktivitet dersom eksisterende anlegg må avvikles før et nytt anlegg står ferdig.

7. Avbøtende tiltak og erstatningsløsninger

Dersom tiltaket medfører at Fuglemyr skytebane ikke kan videreføres, bør konsekvensutredningen beskrive hvilke avbøtende tiltak som er nødvendige for å opprettholde dagens aktivitetstilbud. Ved vurdering av et eventuelt erstatningsanlegg må det legges til grunn at dagens funksjonalitet opprettholdes. Dette omfatter blant annet kapasitet for trening og stevner, nødvendige sikkerhetsmessige forhold, klubbhusfunksjoner og fasiliteter for opplæring, kursvirksomhet og sosial aktivitet. Et eventuelt erstatningsanlegg må kunne ivareta de funksjonene som i dag tilbys ved Fuglemyr skytebane.

8. Medvirkning

Som en direkte berørt organisasjon forventer Hurum Sportsskytterklubb å bli involvert i det videre plan- og utredningsarbeidet. Klubbens kunnskap om dagens bruk av området og konsekvensene for brukerne bør inngå i beslutningsgrunnlaget.

9. Avslutning

Hurum Sportsskytterklubb ber om at innspillene ovenfor tas inn i det videre arbeidet med planprogrammet og den kommende konsekvensutredningen. Klubben mener at en grundig utredning av konsekvensene for eksisterende idrettsaktivitet, frivillighet, barn og unge samt lokale kompetansemiljøer vil bidra til et bedre beslutningsgrunnlag og sikre at alle relevante samfunnsinteresser blir tilstrekkelig belyst før det fattes vedtak i saken.

Med vennlig hilsen Styret i Hurum Sportsskytterklubb

Fra: Jan Gustavsen <[sladdet epost]>
Sendt: onsdag 10. juni 2026 07:48
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill for Statkraft Tofte
Vedlegg: Industriområde Høringsuttalelse til Chemrings
utbygging.docx

You don't often get email from [sladdet epost]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt et høringsinnspill med vedlegg fra TofteVed.

mvh
Jan Gustavsen
Jordet 4, 3480 Filtvet
tel [sladdet telefon]
[sladdet epost]

Høringsuttalelse vedr. Chemrings utbygging på søndre Hurum.

Fra TofteVed.

Port 2, Østre Strandvei 52, 3482 Tofte

Forsvarsbygg ønsker innspill fra alle som er berørt av den planlagte utbyggingen av Chemrings anlegg i Søndre Hurum. TofteVed er en bitte liten aktør som antagelig vil bli berørt av aktiviteten, både under anleggsfasen og senere under normal drift.

TofteVed beskrivelse.

Vi er en frivillig, veldedig virksomhet som er registrert i frivilligregisteret i Brønnøysund med org nr 935 286 441. Vi holder til inne på Statkrafts Industripark ved bygning 52 B som tidligere ble kalt Saltvanns Pumpestasjon. Til etterretning kan det nevnes at denne bygningen har forbindelse til sjøen gjennom en tunnel på 10 meters dyp. Det gamle fabrikkkanlegget hadde stort kjølebehov og mye av dette ble dekket med sjøvann.

Statkraft har svært velvillig stilt et område på 28m x 36 m til vår bruk gratis. Vi har fått låne to arbeidsbrakker på 2,5m x 8 m gratis, som vi så har pusset opp. Vi har også fått låne tre lokaler på 4m x 4m i den kondemnerte bygningen 52B til garderobe, snekkerverksted og et sagrom. Elektrisk strøm til arbeidsmaskiner, lys og oppvarming er også gratis. Samtidig yter Statkraft også mye praktisk hjelp ifm med transport, snørydding og annet.

TofteVed startet i 2022 med 5 personer og består nå av 15 personer, stort sett pensjonister, som deltar i virksomheten uten kontingent eller betalinger av noe slag. Virksomheten har vært i jevn vekst til det nivået vi er på nå som antagelig er maksimalt av det vi kan klare. Vi har 3 formål:

1. Lage fyringsved til gratis utdeling til trengende.
2. Være et sosialt samlingspunkt.
3. Tilby arbeids- og språktrening til flyktninger.

Siste vintersesong, 2025/2026, delte vi ut 1050 sekker a 60 liter med fyringsved og 200 sekker a 40 liter med opptenningsved samt 150 poser med opptenningsbrikker. Alt dette hadde ligget og tørket gjennom sommeren 2025. Vi hadde brukt 1085 arbeidstimer for å produsere dette i løpet av forrige sesong, 2024/2025. Denne produksjonen ble distribuert til 43 husstander i søndre Hurum og representerte en verdi på ca 100 000 kr som disse husstandene kunne nyte godt av. Mottagerne er husstander som henvises til oss fra NAV Asker, Asker Kommune Helse og Omsorg, Røde Kors, Oasen (pinsebevegelsens lokale matutdeling) og Voksenopplæringen Asker Sør (introduksjonskurs for flyktninger). Vi legger stor vekt på at mottagerne virkelig trenger hjelp og ikke er vanlige folk som bare skal ha litt billig ved til hytta på Geilo. Samtidig må det understrekes at vi ikke lager ved til eget bruk.

Gjennom årene har vi tatt imot til sammen 15 flyktninger som har vært innom hos oss i kortere eller lengre tid. Vi har utstedt attest for de som ønsker det. Det er avhengig av Voksenopplæringens timeplan samt tilstanden hos de ankomne flyktninger hvor mange som kan delta hos oss. Sist sesong har det vært 1 flyktning som har møtt opp svært regelmessig.

I løpet av siste vintersesong, 2025/2026, ble det lagt ned 1253 arbeidstimer i produksjon av ny ved som ligger og tørker gjennom kommende sommer klar for utdeling til kommende vintersesong 2026/2027.

Det er ikke gratis å drive denne virksomheten. Frem til i fjor vår ble vi ivaretatt av Bjørns Bruktbods Kulturutveksling (et tilbud til flyktninger med håndverk, språk- og sosialtrening) med tilsammen 120 000 kr i investeringer og drift. Denne sesongen som varer fra, 1. september til 15. mai, har vi brukt 48 000 kr i investeringer i utstyr samt til løpende driftsutgifter. Vi selger ikke ved og har dermed ingen inntektskilder. Etter at vi registrerte oss som egen virksomhet har vi vært nødt til å tigge hos det lokale næringsliv samt søke om tildelinger fra stiftelser og legater. Økonomisk sett ser fremtiden de nærmeste årene lys ut.

Fremtid.

Vi forstår at vår plassering er ugunstig i forhold til fremtidig virksomhet på dypvannskaia og nærliggende områder samt trafikk til og fra dette. Samtidig forstår vi at fremtidige eierforhold for industriområdet også er uavklart. Vi er dermed innstilt på at vi enten må innstille virksomheten eller flytte til annet område i løpet av de nærmeste 2-3 årene.

Å innstille virksomheten er selvsagt ingen katastrofe, men vil bli sterkt savnet av våre mottagere. Deltagerne vil også savne det sosiale aspektet ved TofteVed. Videre forstår vi at Voksenopplæringen på Filtvet går en usikker fremtid i møte slik at punkt 3 i formålet kanskje også faller bort om et år eller to.

Det beste som kan skje oss er at vi kan flytte til et annet område på industritomten. Dette er avhengig av eierstrukturen for industriområdet samt det vi kan få til av avtaler med nye eiere.

Det verste som kan skje er at vi må flytte til annet område i Tofteregionen. Det er igangsatt arbeid for å klarlegge mulighetene for dette, men vi kan neppe regne med å få like gunstig avtale som vi har med Statkraft. Vi må derfor regne nøye på økonomien for å se om vi kan overleve for videre drift utenfor industriområdet i et 5-års perspektiv.

Filtvet 10. juni 2026

For TofteVed

Jan Gustavsen (sign)

Daglig leder TofteVed

Jordet 4, 3480 Filtvet

Tel.: [sladdet telefon], epost: [sladdet epost]

Vedlegg:

Plassering, Oversiktsbilder, Bemanning, Sammendragstabell.

Plassering. Informasjonsskilt ved Port 2.

Oversiktsbilde. TofteVed.

Vedplassen med langstabel, tørkelager, 3 utestabler, kaffekrok, spisebrakke (blå), lagerbrakke (grå), 52B med garderobe og snekkerverksted.

Langstabel ca 400 sekker, tørkelager ca 200 sekker, 3xutestabler a 75 sekker =ca 200 sekker

Vedplassen sett fra bakkeplan. Blå spisebrakke. Grå verkøylager og malerverksted. 52B med garderobe og snekkerverksted.

TofteVed.

Bemanningen en vårdag 2025. 3 ukrainere og 7 tofteværingar.

Oppsummeringstabell for TofteVed.

	Høst/vår	Høst/vår	Høst/vår	Høst/vår	Høst/vår	Høst/vår
	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28
Pensjonister, antall pers.	5/8	9/9	11/15	14/15		
Flyktninger, antall pers.	3/4	5/3	14/15	0/1		
Andre						
Arbeidstimer tot	248/535	332/600	493/592	430/823		
Vedproduksjon, timer	46/339	213/380	276/364	216/446		
Vedinnhenting, timer	85/50	47/104	138/155	128/316		
Annet arbeid, timer	117/140	72/101	79/73	86/32		
Flyktingenes timer, inkl i tot.	/66	41/15	131/88	0/38		
Timer brukt til utdeling				/29		
Oppmøtedager (onsdag)	12/19	18/19	14/18	15/18		
Andre dager	14/40	17/16	4/0	4/0		
Produksjon, 60 l-sekker	45/265	347/534	502/531	369/647		
Produksjon, 40 l-sekker	/62	57/114	82/89	46/105		
Investeringer&kostnader,1000 kr	40/30	10/8,8	16,6/16,2	13,2/35		
Antall Utleveringer ggr	/29	21/18	49/20	55/47		
Antall Husstander	/11	16/17	30/11	34/26		
Husstander fått 2 ggr	/9	11/6	11/5	9/20		
Husstander fått >2 ggr				4/6		
Antall sekker 60-liter	/160	300/210	354/195	587/474		
Antall sekker 40-liter	/26	59/45	81/28	74/59		
Antall ganger hentet				34/27		
Antall ganger levert hjem				21/18		
BBB, Oasen, andre, antall sekker	/10	44/0	40/0	5/0		
Skader&hendelser	2/0	1/2	0/0	2/0		

Fra: [sladdet e-post]
Sendt: onsdag 10. juni 2026 08:28
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: [sladdet e-post]; [sladdet e-post]; [sladdet e-post]; Paavo Pirttilehto
Emne: Høringsinnspill – planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Jeg sender dette høringsinnspillet som prosjektleder for Lierelva Prosjektet, som tar sikte på å finne løsninger for begrense utslipp og avrenning til Oslofjorden. Prosjektet er eid av Lier kommune og støttes av Miljødirektoratet.

Jeg ber om at planprosessen for etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka stanses, og at alternative lokaliseringer utredes grundig før det arbeides videre med dette området.

Dette handler ikke bare om et enkelt naturområde. Det handler om hvordan vi som samfunn forvalter de siste store sammenhengende naturområdene vi fortsatt har igjen.

Hurummarka er en uerstattelig naturressurs

Store deler av planområdet er av Forsvarsbyggs egne fagutredninger klassifisert som områder med «svært stor naturverdi», den høyeste verdikategorien som benyttes i slike vurderinger.

Dokumentene beskriver samtidig forventet tap og oppsplitting av skogsområder som i dag bidrar til å rense og filtrere vann før det renner videre ut i Oslofjorden. Gjennom jordlag, vegetasjon og naturlige økologiske prosesser holder skogen tilbake næringsstoffer, sedimenter og forurensning, noe som er særlig viktig for en fjord som allerede er under betydelig miljøpress. I tillegg vil inngrepene føre til redusert leveområde for truede arter og nye barrierer for hjortevilt, fugl og amfibier. Dette er konsekvenser som ikke kan repareres gjennom avbøtende tiltak eller kompenseres med planting andre steder.

Natur kan ikke flyttes. Natur kan ikke bygges opp igjen på noen få år. En gammel skog med sine jordsystemer, soppnettverk, arter og økologiske sammenhenger representerer verdier som har brukt hundrevis av år på å utvikle seg. Naturtjenester som rent vann, klimabalanse og frisk luft, er ikke noe som kan kjøpes andre steder.

Det finnes allerede enorme grå arealer i Norge som tidligere er bygget ned til industri, næring, infrastruktur og tekniske formål. Dersom samfunnet har behov for et nytt produksjonsanlegg, finnes det alternative lokaliseringer som kan vurderes. Fabrikken kan ligge andre steder. Hurummarka kan ikke flyttes.

Når naturen først er borte, er tapet permanent.

Oslofjorden befinner seg i en alvorlig miljøkrise. Fjorden er så forurenset at den er farlig å bade i tider av året. Bestander av fisk, ålegress, bunndyr og andre arter er under sterkt press, og det investeres nå betydelige offentlige ressurser i å forsøke å redde fjorden. Samfunnsverdien i naturen er langt større enn et industribygg som kan legges andre steder.

I en slik situasjon må føre-var-prinsippet veie tungt.

De samlede konsekvensene av utslipp, aktivitet og transport knyttet til både det eksisterende anlegget på Sætre og et nytt anlegg i Hurummarka er etter mitt syn ikke tilstrekkelig vurdert i sammenheng. Konsekvensene for Oslofjorden, naturtjenestene skogen leverer og de mange menneskene som er avhengige av fjorden som natur-, rekreasjons- og friluftsområde må utredes grundig før det kan tas stilling til en slik etablering.

Utredningsgrunnlaget fremstår utilstrekkelig

Dokumentene viser at søkeradiusen for lokalisering ble redusert fra tre timers kjøreavstand til 45 minutter fra Sætre.

En slik innsnevring kan ha utelukket andre aktuelle alternativer før de ble tilstrekkelig vurdert.

Samtidig gjenstår flere sentrale spørsmål knyttet til natur, miljø, samfunnssikkerhet og beredskap. Et inngrep av denne størrelsesordenen bør ikke behandles på grunnlag av ufullstendige utredninger eller begrensede alternativer.

Det er bevilget midler og inngått design- og planleggingskontrakter mens planprosessen og høringsarbeidet fortsatt pågår.

Når viktige beslutninger og investeringer gjennomføres før konsekvensutredningene er ferdige og før høringsinnspillene er behandlet, er dette et brudd på vårt demokrati. Det er mennesker som skal leve med avgjørelsen som blir tatt, det er viktig at konsekvensene blir belyst og at vi demokratisk kan ta stilling til om det er verd inngrepet som samfunn i all fremtid.

For et anlegg som skal produsere eksplosive stoffer er det avgjørende at konsekvenser og risiko kommuniseres åpent og forståelig.

Sikkerhetsavstander er ikke oppgitt i meter. Det foreligger ingen offentlig tilgjengelig beredskaps- eller evakueringsplan for et alvorlig hendelsesforløp. Risiko knyttet til sjøtransport av høyeksplosive varer gjennom Oslofjorden er heller ikke tilstrekkelig belyst.

Innbyggerne på Tofte og i områdene rundt har krav på å vite hvilke konsekvenser anlegget kan få for deres sikkerhet, beredskap og hverdag.

Avslutning

Hurummarka representerer naturverdier som ikke kan erstattes når de først er tapt. I en tid hvor Norge og resten av verden opplever et historisk tap av naturmangfold, bør de gjenværende store naturområdene forvaltes med særlig varsomhet.

Industribygg, veier og tekniske anlegg kan etableres andre steder. En gammel sammenhengende skog med dokumentert høy naturverdi kan ikke flyttes, kopieres eller bygges opp igjen.

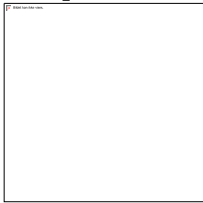
Jeg ber derfor om at planprosessen stanses, at alternative lokaliseringer utredes grundig, og at Hurummarka bevares for kommende generasjoner.

Med vennlig hilsen

Kristin Stangebye

Prosjektleder

Tlf: [sladdet telefon]

[Besøk oss på facebook](#)

www.ecodesign.no

Fra: Asker Motorsportklubb <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 11. juni 2026 22:25
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse fra Asker Motorsportklubb om reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte
Vedlegg: Høringsuttalelse fra Asker Motorsportklubb om reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte - 11.06.2026.pdf

Du får ikke ofte e-post fra [sladdet e-post]. [Finn ut hvorfor dette er viktig](#)

Vedlagt oversendes høringsuttalelse fra Asker Motorsportklubb om reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte.

Med vennlig hilsen
For Asker Motorsportklubb
Elin Vandevjen
(nestleder)

Asker Motorsportklubb

Besøksadresse:

Heggedalsbakken 9, 1389 Heggedal

Postadresse: Postboks 140, 1312 Slependen

e-post: post@askermsk.no

Bankkonto: 1506.48.26236

Org.nr. 989 466 321

11. juni 2026

Forsvarsbygg

Kommunal- og distriksdepartementet

Epost: reguleringsplan.hurum@norconsult.no

HØRINGSUTTALELSE

Forslag til planprogram – Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte

1. Innledning

Asker Motorsportklubb (Asker MSK) viser til forslag til planprogram for reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte (Dokumentnummer: PLAN01).

Som berørt organisasjon er Asker MSKs primære anliggende at planprogrammet sikrer et tilstrekkelig utredningsgrunnlag for de samfunnsmessige konsekvensene tiltaket kan få for eksisterende idrettsaktivitet, frivillighet, barn og unge, folkehelse og lokale kompetansemiljøer.

2. Asker MSK som berørt aktør

Planprogrammet beskriver at gnr. 335/bnr.57 ligger innenfor fokusområdet for det planlagte anlegget. Asker MSK som er en sammenslutning av tidligere Hurum Motorsport Klubb og Asker Trial Klubb, har siden 2015 hatt dispensasjon/avtale først med Hurum kommune og etter kommunesammenslåingen mellom Hurum, Røyken og Asker i 2020, med Asker kommune om bruk av en del av gnr. 335/bnr. 57 til ferdighetskjøring med enduro- og trialmotorsykler og ATV. På grunn av at området har et midlertidig reguleringsformål, innvilges dispensasjonen for to år om gangen. Gjeldende avtale utløper i juni 2027. Ettersom planvedtak er ventet i 2.-3. kvartal 2027, mener vi det er rimelig å forvente at kommunen og Forsvarsbygg sikrer klubben forutsigbarhet for våre aktiviteter ved å videreføre bruksavtalen inntil planprosessen er avklart, og at dette hensynet tas inn i planprogrammet.

Klubben har også en avtale med Asker kommune om bruk av et lite område i Heggedal, men kun til trialkjøring. I de årene vi har hatt avtale om bruk av området i Heggedal, har bebyggelsen kommet stadig nærmere. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til fornyelse av denne avtalen når den utløper i november 2027.

Den delen av gnr. 335/bnr. 57 som Asker MSK per i dag har avtale om å bruke, er i aktiv bruk og er verdifullt for oss i dag, men vi har helt siden sammenslåing av klubbene i tillegg arbeidet for å få et permanent anlegg som dekker behovet for å samle klubbens forskjellige aktiviteter på ett sted med klubbhus med verksted og trenings-/konkurranssområde som passer for alle fra 5 år og oppover.

Vi gjør oppmerksom på at motorsportanlegg i Oredalen er et av tiltakene Asker kommune i hht. sin «Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033» skal vurdere. I avsnittet om hva Asker kommune skal prioritere i nevnte periode, tabell 7, er det oppgitt at «Areal er avsatt i kommuneplanen, område må reguleres – eies av Statskog/Glomma».

Det forventes at det legges fram utredninger av hvilke sikkerhetsmessige restriksjoner (støy, risiko, ferdselsforbud) som vil gjelde, og hvordan disse konkret vil påvirke bruk av gnr. 335/bnr. 57 og andre områder som kan være aktuelle som motorsportarealer. Dersom planarbeidet legger beslag på områder som i dag brukes til eller er aktuelle for fremtidig motorsportaktivitet, må konsekvensutredningene også omfatte behovet for annen lokalisering og etablering av et permanent motorsportanlegg for trial og enduro i Asker kommune.

Asker MSK har 110 medlemmer i alderen 5 til 72 år.

3. Barn, unge og inkludering

I hht Plan og bygningsloven § 3-1 e og f, er det pålagt at planlegging skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, og legge til rette for gode oppvekst- og levekår.

Motorsporten fyller en viktig rolle som et inkluderende fritidstilbud for mennesker med ulike interesser, forutsetninger og behov. Mange barn og unge finner seg ikke til rette i tradisjonelle lagidretter, men opplever mestring, tilhørighet og personlig utvikling gjennom individuelle idretter som motorsport. Kravene varierer mellom de forskjellige motorsportgrenene, men innen de grenene vi har aktivitet, er det behov for å trene opp konsentrasjon, presisjon, balanse og kroppsbeherskelse, teknisk ferdighet, utholdenhet og mental og fysisk styrke. Det er også nødvendig å kunne vedlikeholde eget kjøretøy og sikkerhetsutstyr. For enkelte ungdommer representerer motorsporten et unikt aktivitetstilbud som bidrar til sosial tilhørighet, vennskap og aktiv deltakelse i organisert fritidsvirksomhet.

4. Kompetanse, sikkerhetskultur og samfunnsverdi

Asker MSK registrerer at planarbeidet er begrunnet med hensynet til nasjonal sikkerhet, beredskap og forsyningssikkerhet. Motorsport gir barn, unge og voksne opplæring i trygg ferdsel, risikovurdering, teknisk forståelse og kompetanse, og ansvarlig bruk av kjøretøy. Klubben representerer et betydelig frivillig kompetansemiljø som vil være krevende å bygge opp igjen dersom aktivitetstilbudet svekkes eller forsvinner. Etter klubbens vurdering bør konsekvensutredningen også belyse hvilken samfunnsverdi dette representerer.

5. Forholdet til planprogrammets utredningstemaer

Asker MSK registrerer at planprogrammet legger opp til utredning av blant annet friluftsliv, folkehelse, barn og unges interesser, ringvirkninger og samfunnssikkerhet. Etter klubbens vurdering bør konsekvensene for organisert motorsport, frivillig aktivitet og eksisterende idrettsanlegg tydelig innarbeides i disse temaene. Dette gjelder særlig vurderinger knyttet til barn og unges oppvekstmiljø, folkehelse, sosial inkludering, frivillighet og lokalsamfunnets samlede aktivitetstilbud.

6. Behov for utvidet konsekvensutredning

- Konsekvensene for eksisterende motorsportaktivitet i Oredalen, og for Asker kommunes samlede tilbud innenfor motorsykkelsport.
- Konsekvensene for klubbens medlemmer og den organiserte aktiviteten som i dag foregår i Oredalen og Heggedal.
- Konsekvensene for klubbens langsiktige muligheter for å utvikle og samle sine aktiviteter i et permanent motorsportanlegg.
- Midlertidige løsninger som sikrer klubbens aktivitet hvis eksisterende treningsområder bortfaller før permanente løsninger er etablert.

7. Avbøtende tiltak og erstatningsløsninger

Dersom planarbeidet eller de sikkerhetsmessige konsekvensene av et nytt produksjonsanlegg begrenser dagens eller fremtidige muligheter for motorsport i området, må konsekvensutredningen beskrive konkret hvilke tiltak som vil bli gjennomført for å sikre et varig aktivitets-tilbud for Asker Motorsportklubb.

Klubben har over lang tid arbeidet for å få etablert et permanent anlegg i kommunen. Utredningen bør derfor omfatte vurderinger av alternative lokaliseringer, tilgjengelige areal, finansiering og en tidsplan som medfører at klubbens mulighet for aktiviteter ikke vil bli berørt av lokaliseringen av fabrikken.

Det må legges til grunn at avbøtende eller kompensierende tiltak skal sørge for at motorsport-tilbudet i Asker kommune blir opprettholdt og mulig å videreutvikle, ikke kun midlertidig erstatte dagens tilbud.

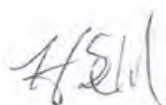
8. Medvirkning

Som en berørt organisasjon ber Asker MSK om å bli formelt registrert som høringsinstans i det videre planarbeidet. Klubbens kunnskap om dagens bruk av området og konsekvensene for brukerne bør inngå i beslutningsgrunnlaget.

9. Avslutning

Asker MSK ber om at innspillene ovenfor tas inn i det videre arbeidet med planprogrammet og den kommende konsekvensutredningen. Klubben mener at en grundig utredning av konsekvensene for eksisterende idrettsaktivitet, frivillighet, barn og unge samt lokale kompetansemiljøer vil bidra til et bedre beslutningsgrunnlag og sikre at alle relevante samfunnsinteresser blir tilstrekkelig belyst før det fattes vedtak i saken.

Asker Motorsportklubb

Harald E. Sehl
(leder)

Elin Vandevjen
(nestleder)

Fra: Hurum Turistforening <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 11. juni 2026 07:40
Til: Reguleringsplan Hurum; [sladdet e-post]
Emne: Høringsinnspill fra Hurum Turistforening

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei

Vedlagt er høringsinnspill i forbindelse med nytt anlegg for militære eksplosiver på Hurum Turistforening.

PDF

[Høringsinnspill HTF.pdf](#)

Mvh
Christopher Aunet
Mob [sladdet telefon]
Leder Hurum Turistforening

Høringsinnspill fra Hurum Turistforening

Forslag til planprogram – Produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte, Asker kommune

Innledning

Hurum Turistforening (HTF) takker for muligheten til å komme med innspill til forslag til planprogram for statlig reguleringsplan for nytt produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver ved Tofte. HTF har i mange år hatt ansvar for tilrettelegging, drift og vedlikehold av tur- og skiløyper i store deler av Hurummarka. Områdene som omfattes av plan- og influensområdet er sentrale for både organisert og egenorganisert friluftsliv, og benyttes året rundt av lokalbefolkningen til skigåing, turgåing, trening og rekreasjon.

1. Opplevelsesverdi og kvalitet på friluftsliv

Planområdet og influensområdet omfatter flere lokalt og regionalt viktige friluftslivsområder, med et sammenhengende nettverk av sommer- og vinterløyper. Kartvedlegg viser dagens skiløypenett.

HTF vil understreke at den største risikoen ved tiltaket ikke nødvendigvis er at skiløyper fysisk fjernes, men at den samlede opplevelsesverdien og kvaliteten på friluftslivet forringes:

- Industrielt preg, støy, trafikk og visuelle inngrep vil redusere naturopplevelsen, roen og helhetsinntrykket i marka.
 - Skiløypene kan bestå, men vil miste mye av sin verdi dersom landskapet rundt endres fra urørt natur til industri og tekniske installasjoner.
 - Friluftslivets attraktivitet og bruk vil påvirkes negativt, selv om traseene fysisk opprettholdes.
-

2. Konsekvenser for HTF og brukere

- Redusert opplevelsesverdi for alle brukere av marka, særlig barn, unge og eldre som er avhengige av nærturområder.
 - Økt støy, trafikk og visuelle inngrep vil svekke naturopplevelsen og motivasjonen for bruk.
 - Risiko for at friluftslivet gradvis mister sin rolle som helsefremmende og inkluderende aktivitet i nærmiljøet.
-

3. Behov for avbøtende og kompenserende tiltak

3.1 Sikring av opplevelseskvalitet

- Planarbeidet må prioritere tiltak som opprettholder og styrker opplevelsesverdien i marka, ikke bare traseenes fysiske eksistens.
- Det må legges vekt på landskapspleie, skjerming, og tiltak som reduserer støy og visuelle inngrep mot skiløyper og friluftsområder.

3.2 Tilskudd til løypemaskin og varig drift

HTF anmoder om at det i reguleringsplanen inntas en bindende bestemmelse om tilskudd til investering i ny og moderne løypemaskin, samt tilskudd til varig drift og vedlikehold av skiløyper, som del av avbøtende og kompenserende tiltak for friluftsliv.

Begrunnelse:

- Oppgradering av løypeutstyr og sikring av langsiktig drift er nødvendig for å opprettholde høy kvalitet og attraktivitet på skiløypene, og kompensere for redusert naturopplevelse.
- Tilskuddet må omfatte både investering og årlige driftskostnader, da inngrepet er varig og vil påvirke opplevelsen over tid.

Forslag til bestemmelse:

§ X.X Tilskudd til løypemaskin og varig drift av skiløyper

1. Før igangsetting av tiltak som medfører varig endring av opplevelsesverdien i eksisterende skiløyper innenfor planområdet, skal tiltakshaver utbetale tilskudd til Hurum Turistforening for investering i ny løypemaskin.
2. Tilskuddet skal også omfatte årlige drifts- og vedlikeholdskostnader for skiløyper i berørt område, og utbetales i henhold til avtale mellom tiltakshaver og Hurum Turistforening.
3. Tiltaket skal inngå som en del av reguleringsplanens avbøtende og kompenserende tiltak, og være juridisk forpliktende for tiltakshaver.

3.3 Medvirkning og samlet belastning

- HTF bør defineres som fast interessent i videre planprosess, og involveres i alle vurderinger av tiltak for å opprettholde opplevelsesverdien.
- Konsekvenser for friluftsliv må vurderes ut fra samlet belastning av eksisterende og planlagte inngrep, ikke bare tiltaket isolert.

4. Oppsummering

HTF har forståelse for nasjonale hensyn, men ber om at friluftslivets opplevelsesverdi og kvalitet sikres gjennom forpliktende planbestemmelser, tilskudd til løypemaskin og drift, og aktive tiltak for å bevare landskap, ro og naturopplevelse. Foreningen ønsker tett dialog og medvirkning videre.

Fra: Zelda Hasle Borgersrud <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 11. juni 2026 14:41
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum
Vedlegg: HÅringsinnspill RU.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt er høringsinnspill som må sendes før 15 juni til denne infoen:

HØRINGSINNSPILL RØD UNGDOM

Vi sender dette høringsinnspillet som ungdomsparti med over 1000 medlemmer. Mange av disse befinner seg rundt Oslofjorden.

Hurummarka er et stort, sammenhengende naturområde med gammel skog og truede arter, og Oslofjorden er allerede hardt presset. Vi i Rød Ungdom mener dette området må bevares og ikke bygges ned av et så inngripende anlegg. Grunnlaget for å plassere anlegget her holder ikke mål, og vi ber om at planprosessen stanses.

HURUMMARKA MÅ BEVARES

Forsvarsbyggs egne kart klassifiserer store deler av planområdet som «svært stor naturverdi» – det høyeste nivået. De samme dokumentene beskriver tap og fragmentering av viktige naturtyper, tap av leveområder for truede arter, og barrierer for hjortevilttrekk og for fugl og amfibier. Dette er natur som ikke lar seg gjenskape når den først er bygd ned.

OSLOFJORDEN MÅ REDDES

Fjorden tåler ikke mer press. Konsekvensene må kartlegges grundig. De samlede utslippene fra dette anlegget og det eksisterende på Sætre er ikke sett i sammenheng, og konsekvensene for et fjordområde mange er avhengige av, må veie tungt.

GRUNNLAGET ER FOR TYNT

Søkeradius ble innsnevret fra tre timers til 45 minutters kjøring fra Sætre. Sentrale forhold er ikke ferdig utredet. Et så inngripende tiltak kan ikke besluttes på et så tynt grunnlag. Oppdragshaver har også fraskrevet sitt eget ansvar rundt egen analyse. Staten fungerer som alle andre ansvarlige instanser. Ingen uavhengig part er involvert her som kan ansvarliggjøre resten. De demokratiske prosessene er også utfordret da lokasjonen var konkludert før prosessen for innspill begynte.

BESLUTNINGER ER TATT FØR UTREDNINGENE

Det er bevilget midler og delt ut designkontrakter mens høringen fortsatt pågår. Når avgjørende skritt tas før utredningene er ferdige, er ikke medvirkningen reell. Dette er en statlig plan der kommunen er fratatt beslutningsmyndighet. Det ble holdt to folkemøter i mai. Innbyggerne fikk ikke svar på spørsmålene sine på noen av dem. På det første møtet ba lokalsamfunnet om at Forsvarsdepartementet og Chemring Nobel skulle møte opp og svare på det andre – de kom ikke.

SIKKERHETEN FOR FOLK PÅ TOFTE

Sikkerhetsavstander er ikke oppgitt i meter. Det finnes ingen offentlig beredskaps- eller evakueringsplan for et alvorlig scenario, og risikoen ved sjøtransport av høyeksplosiver gjennom Oslofjorden er ikke belyst. Menneskene på Tofte og i området rundt fortjener å vite hva dette betyr for dem.

MILITÆR OPRUSTNING TRUER VERDENSFREDEN

Chemring bidrar til en opprustning som ikke kan garanteres skal bare gå til forsvarsformål. Vestlige land bidrar allerede til over halvparten av all militær investering, og Rød Ungdom sliter med å forstå logikken i et behov for å øke denne andelen for såkalt forsvar. Den kalde krigen hadde en viktig lærepenge for verden, at et gjensidig våpenkappløp bare endte i konflikt. En slik situasjon virker det som vi er i nok engang, der sannsynligheten for folkemord, okkupasjon og krig er høyere enn noensinne. Når staten tar risikoen fra private selskap som har sitt formål å tjene penger på behovet for vold og krig, så bekymrer det Rød Ungdom at man over tid vil gi makt til en selvforsterkende effekt der behovet for mer våpen aldri vil stanse. Chemring ønsker å få størst mulig markedsandel og makt for å øke sin fortjeneste og produksjon til det maksimale. Deres bedriftsmodell er avhengig av at krig eksisterer. Hvordan skal Norge bli tryggere ved å tillate kommersiell drift?

Rød Ungdom ber om at planprosessen stanses. Hurummarka må bevares, og Oslofjorden må reddes fra ytterligere belastning.

Med vennlig hilsen

Rød Ungdom

Storgata 33C, 0184 OSLO

ru@sosialisme.no

[Org.nr: 975 507 033](tel:975507033)

Fra: Folkeaksjonen for Hurummarka <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 11. juni 2026 10:52
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill til planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver
Vedlegg: Høringsinnspill folkeaksjonen, riktig .pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt ligger folkeaksjonen for Hurummarka sitt høringsinnspill til *planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver*, som nå ligger på offentlig ettersyn(høring).

(I den forrige versjonen sendt for ca. 20 min siden var det en feil, denne er rettet opp nå. Se bort fra forrige mail.)

--

Skogkledd hilsen

Styret i Folkeaksjonen for Hurummarka

Høringsinnspill

Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

1. Hvem er Folkeaksjonen for Hurummarka?

Folkeaksjonen for Hurummarka er en tverrpolitisk og uavhengig grasrotbevegelse bestående av innbyggere, fagpersoner, politikere og organisasjoner som jobber for å beskytte naturen i Hurummarka, sikre åpenhet i planprosessen og styrke lokaldemokratiet. Folkeaksjonen bygger på prinsipper om at natur skal forvaltes med langsiktig ansvar, at lokalsamfunn skal ha reell innflytelse, og at beslutninger skal være åpne og kunnskapsbaserte.

Folkeaksjonen ble stiftet 23. februar 2026 som en direkte respons på planene om å etablere en sprengstoffabrikk i Hurummarka, og har nå over 500 betalende medlemmer. Initiativet oppsto etter økende bekymring blant innbyggere, friluftsbukere og naturengasjerte for hvilke konsekvenser et slikt inngrep vil kunne få for skogen, naturmangfoldet, lokalsamfunnet og den demokratiske planprosessen.

2. Hovedstandpunkt

Folkeaksjonen for Hurummarka ber om at forslag til planprogram ikke fastsettes i sin nåværende form.

Vi ber om at planprosessen stanses, og at det utarbeides et revidert planprogram som oppfyller kravene i forskrift om konsekvensutredninger om relevante og realistiske alternativer, herunder reell alternativ lokalisering.

Når staten bruker statlig arealplan for et stort industrielt tiltak med betydelige konsekvenser for natur, friluftsliv, vannmiljø, lokalsamfunn, drikkevann og demokratiske rettigheter, må kravene til saksbehandling, uavhengighet og etterprøvnbarhet skjerpes – ikke svekkes.

Planprogrammet legger opp til å utrede hvordan et produksjonsanlegg kan etableres på Tofte, men ikke om Tofte er riktig lokalisering. Det er etter vårt syn den grunnleggende feilen.

3. Bruken av statlig plan er i seg selv problematisk i denne saken.

Statlig arealplan er ikke den ordinære måten arealsaker skal behandles på. Etter plan- og bygningsloven er hovedregelen at kommunen er planmyndighet. Statlig arealplan er en unntaksordning som kan brukes når viktige statlige eller regionale tiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det.

Det er ikke Folkeaksjonen for Hurummarka som gjør statlig plan til et prinsipielt spørsmål. Det gjør staten selv. KDDs lovkommentar til plan- og bygningsloven beskriver statlig arealplan som en unntaksordning, og presiserer at den bare bør

brukes der ordinær kommunal eller regional planlegging ikke kan ventes å gi et resultat staten kan godta.

I denne saken er det ikke bare bruken av statlig plan som er krevende. Det er rollefordelingen.

Planprogrammet oppgir at Forsvarsbygg er forslagsstillere, Chemring Nobel er tiltakshaver og skal levere nødvendig grunnlag for planforslaget, Norconsult skal gjennomføre konsekvensutredningen, og KDD er planmyndighet.

Det betyr at staten opptrer i flere roller samtidig:

- Staten er **initiativtaker** gjennom Forsvarsdepartementet.
- Staten er **forslagsstiller** gjennom Forsvarsbygg.
- Staten er **planmyndighet** gjennom Kommunal- og distriktsdepartementet.
- Staten er **økonomisk bidragsyter** til Chemring Nobels videre prosjektutvikling.
- Og tiltakshaver er en privat kommersiell aktør.

Dette skaper et alvorlig legitimitetsproblem.

Staten finansierer prosjektutviklingen, fremmer planen, overtar kommunens planmyndighet og skal til slutt vedta planen. Den kommersielle gevinsten og driften tilfaller likevel en privat aktør. Det gjør rolleblanding uvanlig, prinsipielt krevende og vanskelig å forene med kravene til åpenhet og tillit.

Det holder ikke å vise til nasjonal sikkerhet og tidskritikalitet dersom disse hensynene samtidig brukes til å begrense åpenhet, medvirkning og reell vurdering av alternativer. Når staten selv beskriver statlig plan som en unntaksordning, må staten også begrunne hvorfor unntaket er nødvendig i akkurat denne saken. Staten må forklare hvorfor ordinær kommunal planbehandling, regional samordning eller en bredere lokalisering utredning ikke kan gi et forsvarlig resultat.

Planprogrammet slår selv fast at KDD trer inn i kommunestyrets rolle som planmyndighet, at kommunen blir høringspart, og at det ikke er innsigelses- eller klageadgang til statlig arealplan. Dette gjør høringen av planprogrammet til det avgjørende tidspunktet for å sikre reell demokratisk kontroll. Da kan ikke lokaliseringen allerede være låst.

Det pågår samtidig revisjon av kommuneplanens arealdel i Asker kommune. Også hvor problematisk den statlige prosessen er. I utkast til nye bestemmelser har kommunen tatt inn et eget punkt om pågående statlig planprosess for et eventuelt sprengstoffanlegg i Hurummarka/Oredalen. Der fremgår det at tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1, herunder opprettelse av nye grunneiendommer, ikke kan finne sted i området uten tillatelse fra planmyndigheten, som i denne saken er Kommunal og distriktsdepartementet.

Dette illustrerer hvordan den statlige planprosessen allerede griper inn i kommunens ordinære arealplanarbeid. Området behandles ikke lenger som et vanlig kommunalt

planområde der kommunen selv avveier hensynet til natur, friluftsliv, drikkevann, idrett, skyteaktivitet, lokalsamfunn og fremtidig arealbruk. Det legges inn et særskilt statlig spor, der kommunens handlefrihet i praksis begrenses av en prosess staten selv styrer.

Når staten på denne måten trer inn i kommunens rolle, må kravene til åpenhet, uavhengighet og reell alternativvurdering skjerpes. Det er ikke tilstrekkelig at kommunen får uttale seg som høringspart dersom den statlige prosessen samtidig låser arealbruken i kommunens egen kommuneplanrevisjon.

Dette skiller saken fra flere kjente eksempler på statlig reguleringsplan. Nytt regjeringskvartal gjaldt statens eget regjeringsanlegg. Ringeriksbanen/E16 gjaldt et offentlig samferdselsprosjekt. Regional sikkerhetsavdeling i Helse Sør-Øst gjaldt et offentlig helse- og sikkerhetsprosjekt.

Sprengstoffabrikken på Tofte er annerledes. Her brukes statlig plan for å legge til rette for et produksjonsanlegg der tiltakshaver er Chemring Nobel AS – en privat kommersiell industribedrift – samtidig som staten har bidratt med betydelig finansiering til videre prosjektutvikling.

Dette må utløse et skjerpet krav til reell alternativvurdering. Når staten tar styringen fra kommunen, kan staten ikke samtidig snevre inn konsekvensutredningen slik at bare det alternativet som passer tiltakshaver og statens tidsplan utredes videre.

Hvis statlig plan blir et virkemiddel for å forkorte prosessen, svekke lokaldemokratiet og regulere frem store naturinngrep for en privat aktør, undergraves tilliten til plansystemet.

Når staten bruker en unntaksordning, kan staten ikke samtidig snevre inn utredningen slik at det mest grunnleggende spørsmålet – lokaliseringen – i realiteten allerede er avgjort.

4. Konsekvensutredningen må vurdere reelle alternativer – ikke etterbegrunne Tofte

Konsekvensutredningens formål er ikke å dokumentere hvordan en allerede valgt løsning kan gjennomføres. Formålet er å sikre at miljø- og samfunnshensyn blir tatt i betraktning før beslutninger tas, og før irreversible valg låses.

Konsekvensutredning er derfor ikke en teknisk øvelse som kommer til slutt i en planprosess. Det er et demokratisk beslutningsgrunnlag. Myndigheter, berørte parter og offentligheten skal få tilstrekkelig kunnskap til å vurdere hva beslutningstakerne faktisk sier ja eller nei til. Det gjelder både virkningene av tiltaket og spørsmålet om det finnes andre måter å nå formålet på.

Dette betyr at konsekvensutredningen må komme **før** de reelle valgene er lukket. 4

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Et grunnleggende formål med konsekvensutredningsregelverket er nettopp å sikre at beslutninger treffes på grunnlag av en reell vurdering av relevante alternativer. Kravet følger både av EUs plandirektiv, prosjektdirektivet og den norske konsekvensutredningsforskriften.

Etter plandirektivet artikkel 5 skal miljørapporten fastsette, beskrive og vurdere rimelige alternativer som tar hensyn til planens formål og geografiske virkeområde. Formålet er å sikre at beslutningstakere, berørte myndigheter og offentligheten får et reelt grunnlag for å sammenligne ulike løsninger før planen vedtas.

EFTA-domstolens rådgivende uttalelse i Ullevål-saken understreker hvor sentralt dette er. Domstolen viser til at miljøvurderingen må gjennomføres så tidlig at den faktisk kan påvirke beslutningen, og at det er på dette stadiet ulike alternativer kan analyseres og strategiske valg treffes. Domstolen uttaler også at manglende fastsettelse, beskrivelse og vurdering av rimelige alternativer ikke kan behandles som en ren saksbehandlingsfeil uten mulig betydning for innholdet i beslutningen.

Dette er direkte relevant i den foreliggende sak. Dersom Tofte behandles som eneste relevante og realistiske alternativ før konsekvensutredningen starter, flyttes alternativvurderingen til et tidspunkt hvor det avgjørende strategiske valget allerede er tatt.

Kravet til alternativer er gjennomført i norsk rett gjennom konsekvensutredningsforskriften. Etter § 14 første ledd bokstav c skal planprogrammet inneholde en beskrivelse av relevante og realistiske alternativer, og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen. Dette må ses i sammenheng med § 19 siste ledd, som krever at konsekvensutredningen skal redegjøre for alternativer til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn skal fremgå.

Alternativvurderingen er derfor ikke bare et innledende punkt i planprogrammet. Den skal være en del av det reelle beslutningsgrunnlaget. Det er ikke tilstrekkelig å beskrive hvorfor et område er egnet. Det må også fremgå hvorfor andre alternativer ikke er relevante eller realistiske.

Omfanget av alternativvurderingen må tilpasses saken.

Konsekvensutredningsforskriften § 17 slår fast at konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen eller tiltaket. Jo større, mer komplisert og mer konfliktfylt et tiltak er, desto større krav må det stilles til bredden og kvaliteten i alternativvurderingen.

I denne saken gjelder det statlig reguleringsplan for et produksjonsanlegg for militære eksplosiver, med et planområde på om lag 15,3 km². Planavgrensningen tar høyde

for vannforsyning, veiadkomst, sikring av produksjonsanlegget, overføringsledninger, infrastruktur i bakken, kaianlegg og utslippspunkt i sjø. Tiltaket innebærer også

sikkerhetssoner, storulykkerisiko, omfattende infrastrukturbehov og mulige virkninger for natur, friluftsliv, drikkevann, vannmiljø, Oslofjorden, eksisterende virksomheter, barn og unge og lokalsamfunn.

Da kan ikke alternativvurderingen behandles som en formalitet. Kravet til alternativvurdering må skjerpes, ikke svekkes.

Dette gjelder særlig fordi ansvarlig myndighet ikke uten videre kan legge til grunn de kriteriene eller den avgrensningen som tiltakshaver selv har valgt. Konsekvensutredningsregelverket forutsetter at ansvarlig myndighet gjør en selvstendig vurdering av om kriteriene som brukes, er relevante og egnet til å belyse tiltakets virkninger for miljø og samfunn. Dersom tiltakshaver definerer kriteriene på en måte som i praksis utelukker andre realistiske alternativer, blir alternativvurderingen for snever.

Spørsmålet er derfor ikke bare hvorfor Tofte er tatt med. Det avgjørende spørsmålet er også hvorfor andre lokaliteter er valgt bort.

KDDs egne veiledere og lovkommentarer peker i samme retning. Planprogrammet skal styrke den innledende fasen av planarbeidet, legge til rette for en bred og åpen diskusjon om premissene for planarbeidet, og klargjøre hvilke utredninger som er nødvendige. KDD understreker også at relevante og realistiske alternativer er et viktig element i konsekvensutredningsarbeidet, og at det for statlige utbyggingstiltak bør stilles krav om utredning av alternativ lokalisering.

Det er nettopp her planprogrammet svikter.

Planprogrammet erkjenner at det skal redegjøres for relevante og realistiske alternativer for gjennomføring av prosjektet. Samtidig avgrenser Forsvarsbygg den videre konsekvensutredningen til Tofte. Lokaliseringsspørsmålet lukkes dermed før konsekvensutredningen starter.

I planprogrammet står det at lokaliseringsvurderingen viser at to områder gjenstår, «Sætre sør» og «Tofte», men at Forsvarsbygg vurderer Tofte som det eneste relevante og realistiske tomtealternativet for videre utredning. Begrunnelsen er blant annet raskere realisering, grunneiersituasjon, bruk av eksisterende infrastruktur, utslippsledning til sjø, tilgang til kai og eksisterende industriareal. På bakgrunn av tidskritikaliteten konkluderer Forsvarsbygg med at Tofte er det eneste tomtealternativet som står igjen som realistisk og relevant, og derfor det eneste som vil utredes videre.

Dette er etter vårt syn i strid med realiteten i KU-regelverket.

Dersom planprogrammet allerede fastslår at Tofte er eneste relevante og realistiske

utredningsalternativ, begrenses konsekvensutredningens demokratiske funksjon. Berørte aktører får da ikke reell mulighet til å vurdere og påvirke det avgjørende

premisset: hvor anlegget skal ligge. De får i stedet anledning til å uttale seg om konsekvensene av en lokalisering som staten allerede har valgt.

Da flyttes konsekvensutredningen fra å være et demokratisk virkemiddel og et reelt beslutningsgrunnlag til å bli en etterfølgende begrunnelse for en lokalisering som allerede er valgt.

Spørsmålet blir ikke lenger:

“Hvor bør et slikt anlegg lokaliseres, vurdert opp mot miljø, natur, samfunn, sikkerhet, drikkevann, friluftsliv og lokalsamfunn?”

Spørsmålet blir i stedet:

“Hvordan kan et anlegg på Tofte utformes slik at skadevirkningene kan beskrives, avbøtes og håndteres?”

Det er en grunnleggende forskjell.

Sivilombudet behandlet i 2022 en sak om konsekvensutredning av alternative lokaliteter ved planlegging av Toft næringsområde i Brønnøy kommune. Saken gjaldt ikke samme type tiltak, men ombudets rettslige vurderinger er høyst relevante. Også der var spørsmålet om det var gjort en tilstrekkelig vurdering av om det fantes relevante og realistiske alternativer til den foreslåtte lokaliseringen.

Sivilombudet uttalte at konsekvensutredningsforskriften krever at det gjøres en vurdering av om det finnes relevante og realistiske alternativer til plasseringen av den planlagte virksomheten, og at slike alternativer i så fall skal utredes nærmere. Ombudet kom til at det var begrunnet tvil om undersøkelsene av alternative lokaliteter var omfattende nok til å tilfredsstille kravene i konsekvensutredningsforskriften. Ombudet mente også at det ikke var gitt en tilstrekkelig begrunnelse for hvorfor Toftøya ble ansett som det eneste relevante og realistiske alternativet, og at undersøkelsene av øvrige alternativer ikke var godt nok dokumentert.

Sivilombudet understreket videre at utvelgelsen av hvilke alternativer som skal konsekvensutredes til en viss grad beror på skjønn, men at vurderingen må være forsvarlig. Hvor grundige vurderingene må være, avhenger av hvor omfattende og komplisert planen er, og hvor store konsekvenser den kan medføre. Ombudet slo også fast at det må gis en begrunnelse for valgene som er tatt, og dokumentasjon for alternativene som er forkastet.

Dette treffer kjernen i denne saken.

Planprogrammet og lokaliseringsvurderingen fremstiller Tofte som resultatet av en bred alternativvurdering. Etter vårt syn er realiteten en annen. Begrunnelsen for Tofte bygger i hovedsak på to forhold: at anlegget kan realiseres raskere der, og at Tofte

7

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

ligger nær Chemring Nobels eksisterende anlegg på Sætre. De øvrige hensynene – kompetanse, produksjonsdeling, infrastruktur og gjennomførbarhet – springer i stor grad ut av det samme premisset.

Da handler ikke alternativvurderingen lenger om hvor et slikt anlegg bør ligge ut fra natur, miljø, samfunnssikkerhet og lokalsamfunn. Den handler om hvor den nye fabrikken kan plasseres for å passe best mulig inn i Chemring Nobels eksisterende virksomhet på Sætre, med gjenbruk av ressurser, kompetanse og infrastruktur.

Sivilombudet peker også på at kriteriene som brukes for å velge ut alternativer, må være egnet til å skape et tilstrekkelig bredt kunnskapsgrunnlag om ulike lokaliseringer og måter å gjennomføre prosjektet på. I Toft-saken stilte ombudet spørsmål ved om utvelgelsen hadde vært for snever, og om man i realiteten bare hadde undersøkt om andre områder kunne muliggjøre akkurat det anlegget forslagsstilleren ønsket, i stedet for også å vurdere andre gjennomføringsmåter, annen teknologi eller annet omfang.

Også dette er direkte relevant her.

Når tidskritikalitet, nærhet til Sætre, intern kompetanseoverføring, produksjonsdeling og gjennomføringsrisiko blir styrende, snevres alternativvurderingen inn rundt tiltakshavers industrielle behov. Da undersøkes det ikke bredt hvilke lokaliseringer som samlet sett gir de beste samfunnsmessige resultatene. Det undersøkes hvor Chemring Nobels prosjektmodell kan gjennomføres raskest.

Planprogrammet forklarer hvorfor Tofte er praktisk for prosjektet. Det forklarer ikke godt nok hvorfor andre steder er uaktuelle. Konsekvensen er at alternativer som kan være mer skånsomme for natur, friluftsliv, vannmiljø, drikkevann og lokalsamfunn, blir valgt bort før de er konsekvensutredet.

Konsekvensutredningen risikerer dermed å bli brukt til å forbedre, avbøte og legitimere en lokalisering som allerede er valgt, i stedet for å gi beslutningstakerne og offentligheten et reelt grunnlag for å vurdere om Tofte er riktig sted.

Det mest alvorlige er at natur, drikkevann, friluftsliv, Oslofjorden, eksisterende bruk av Fuglemyr, Rødbysætra, lokalsamfunn og regionale ringvirkninger først skal utredes etter at staten har definert Tofte som eneste alternativ. Da blir disse hensynene redusert fra å være premisser for valg av lokalisering til å bli konsekvenser av en lokalisering som allerede er lagt til grunn.

Heller ikke planprogrammets omtale av nullalternativet reparerer denne svakheten.

Planprogrammet definerer nullalternativet som dagens situasjon og miljøtilstand. Det innebærer at dagens skog, vassdrag, LNF-områder, skytebane, friluftsliv, eksisterende virksomheter og lokalsamfunnsfunksjoner utgjør referansepunktet for konsekvensutredningen. Dette er viktig, men ikke tilstrekkelig.

Når planprogrammet samtidig legger til grunn at videre vurderinger av alternativer skal forholde seg til anbefalt lokalisering ved Tofte, reduseres nullalternativet til et rent sammenligningsgrunnlag for utforming av et tiltak på Tofte. Nullalternativet brukes ikke til å holde åpent det grunnleggende spørsmålet om tiltaket bør lokaliseres her i det hele tatt.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at dette svekker konsekvensutredningens funksjon. Når nullalternativet viser at dagens situasjon omfatter store sammenhengende LNF-områder, skog, vassdrag, friluftsliv, skytebane og eksisterende lokal bruk, må disse verdiene inngå som premisser i lokaliseringsvurderingen – ikke bare som tap som beskrives etter at Tofte er valgt.

Nullalternativet må derfor ikke bare beskrive dagens situasjon. Det må brukes aktivt til å synliggjøre hva samfunnet mister dersom Tofte velges, og som referansegrunnlag for å sammenligne Tofte med reelle alternative lokaliseringer.

Dette er ikke en reell alternativvurdering. Det er en vurdering av hvordan et allerede valgt alternativ kan gjennomføres.

Det er ikke slik konsekvensutredningssystemet er ment å fungere.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet ikke oppfyller realiteten i kravene til relevante og realistiske alternativer. Tofte kan ikke behandles som eneste utredningsalternativ før alternative lokaliseringer er vurdert, dokumentert og sammenlignet på en måte som er åpen, faglig, etterprøvbart og uavhengig av tiltakshavers foretrukne løsning.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener videre at planprogrammet gjør konsekvensutredningen til en etterbegrunnelse for Tofte, ikke et reelt beslutningsgrunnlag for valg av lokalisering. Planprogrammet må ikke fastsettes før alternative lokaliseringer inngår i konsekvensutredningen på en måte som gjør det mulig å sammenligne virkninger for miljø og samfunn før staten tar stilling til hvor anlegget eventuelt bør ligge.

5. Lokaliseringsvurderingen og teknisk rapport viser usikkerhet

Den opprinnelige lokaliseringsvurderingen viser at det ble analysert 356 tomter, og at de 10 høyest rangerte områdene ble vurdert videre. Den viser også at alle de 10 områdene er LNF-områder i offentlige planer, og at alle har miljøkvaliteter av

vesentlig regional og nasjonal interesse.

I den samme vurderingen fremgår det at Tofte kan være egnet, men samtidig at andre tomtealternativer kan gi færre negative virkninger for landskap og miljø. Det er også uttrykkelig pekt på usikkerhet.

Når en vurdering selv peker på usikkerhet og mulige mindre miljøbelastende alternativer, er det uforsvarlig å bruke den som grunnlag for å utelukke videre utredning av alternativer.

Dette forsterkes av den tekniske rapporten fra AFRY og Norconsult. Rapporten er et sentralt grunnlag for vurderingen av om prosjektet lar seg gjennomføre på Hurum, men den inneholder en uvanlig kraftig ansvarsfraskrivelse. AFRY/Norconsult skriver blant annet at de ikke gir noen garanti for nøyaktigheten eller fullstendigheten i rapporten, og at mottakernes bruk av rapporten og estimatene skal være på mottakernes egen risiko.

Det er et oppsiktsvekkende premiss for et dokument som samtidig brukes til å underbygge en statlig planprosess for et av de største natur- og industriinngrepene i Asker kommunes nyere historie.

Ansvarsfraskrivelsen er ikke bare en juridisk formalitet. Den peker på et grunnleggende problem: Rapporten bygger delvis på informasjon som ikke er innenfor AFRY/Norconsults kontroll, estimater kan endres, faktiske beløp kan avvike vesentlig, og rådgiverne fraskriver seg uttrykkelig ansvar for feil, mangler og ufullstendig informasjon.

Samtidig brukes rapporten og mulighetsstudien som del av grunnlaget for å argumentere for at Tofte er gjennomførbart, realistisk og det eneste alternativet som bør utredes videre.

Dette er ikke et betryggende beslutningsgrunnlag. Det er et varsel om at kunnskapsgrunnlaget fortsatt er foreløpig, usikkert og avhengig av videre detaljering.

Den tekniske rapporten understreker også at vurderingene fortsatt befinner seg på et tidlig stadium, og at det gjenstår betydelig arbeid før endelig beslutning kan fattes. Rapporten skriver videre at endelig plassering ikke er bestemt, men at den tekniske studien tar utgangspunkt i lokalisering på Hurum, og at rapporten må vurderes og oppdateres med stedsspesifikke vurderinger etter at endelig plassering er fastsatt.

Det innebærer at et foreløpig teknisk grunnlag, med tydelige forbehold og omfattende ansvarsfraskrivelse, brukes i en prosess der staten likevel foreslår å lukke lokaliseringsspørsmålet.

Det er en alvorlig svakhet.

Dersom staten mener at denne rapporten skal inngå i beslutningsgrunnlaget for å utelukke andre lokaliseringer, må staten også redegjøre for hvordan de store

forbeholdene i rapporten er håndtert. Staten kan ikke både støtte seg på rapportens konklusjoner og samtidig se bort fra rapportens egne begrensninger.

Senere ble premissene for tomtesøket endret. Den oppdaterte lokaliseringsvurderingen avgrensner søket til arealer innenfor 45 minutters reisetid fra Sætre. Sammen med kriterier knyttet til kompetansebygging, produksjonsdeling og risiko avgrensner dette videre tomtesøk til Hurumhalvøya.

10

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Dette er et avgjørende punkt. Overgangen fra en bredere analyse til en 45-minuttersavgrensning fremstår ikke som en nøytral faglig konsekvens av miljø- og samfunnshensyn, men som et premiss som låser prosessen geografisk nær Chemring Nobels eksisterende virksomhet på Sætre.

Dersom tidskritikalitet, nærhet til eksisterende anlegg, intern kompetanseoverføring og Chemring Nobels industrielle behov vektet så tungt at andre lokaliseringer faller ut, må dette underlegges en langt grundigere og mer uavhengig vurdering.

Det kan ikke aksepteres at kriteriene justeres slik at bare ett geografisk område står igjen, og at dette deretter presenteres som om alternativene er reelt vurdert.

6. Statens egen praksis viser behovet for en bred og uavhengig kvalitetssikret lokaliseringsprosess

Det finnes relevante sammenligninger i statens egen praksis; arbeidet med Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud og gjenoppbyggingen av nytt regjeringskvartal. Sakene er ikke identiske med foreliggende sak, men de viser hvordan staten tidligere har håndtert store, nasjonalt viktige beredskaps- og sikkerhetstiltak før lokalisering og konsept ble låst.

Poenget er ikke at disse prosessene var uten konflikt. Poenget er at staten i begge tilfeller aksepterte at tiltak av nasjonal betydning krevde omfattende, dokumenterte og etterprøvbare vurderinger før endelig valg ble lagt til grunn.

I arbeidet med Politiets nasjonale beredskapssenter ble det over tid vurdert et betydelig antall alternative tomter. Statsbygg vurderte i 2012 17 ulike lokaliteter, hvor 13 ble forkastet og 4 anbefalt utredet videre. Senere ble tomtespørsmålet vurdert på nytt i konseptvalgutredningen. Ifølge dokumentet om nedvalg til to tomter ble 50–60 totemuligheter vurdert før 16 tomter ble vurdert nærmere, og Grønmo og Taraldrud gikk videre.

Taraldrud-prosessen viser også at staten ikke nøyde seg med å konstatere at ett alternativ passet operative behov. Alternativer ble beskrevet med styrker, svakheter, konfliktpotensial, usikkerhet, gjennomføringsutfordringer og temaer som måtte avklares. Konseptvalgutredningen for Politiets nasjonale beredskapssenter ble også underlagt ekstern kvalitetssikring, gjennomført av Dovre Group og Transportøkonomisk institutt på oppdrag fra Finansdepartementet og Justis- og

beredskapsdepartementet.

Det samme mønsteret ser vi i arbeidet med nytt regjeringskvartal. Regjeringskvartalet gjaldt statens eget anlegg etter terrorangrepet 22. juli. Likevel ble det først gjennomført en konseptvalgutredning. Planprogrammet for nytt regjeringskvartal viser at regjeringens beslutning om «konsept Øst» bygget blant annet på konseptvalgutredningen og ekstern kvalitetssikring av denne.

11

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Den eksterne kvalitetssikringen av konseptvalgutredningen for regjeringskvartalet ble gjennomført av Dovre Group og Transportøkonomisk institutt, og hadde som formål å sikre den faglige kvaliteten i beslutningsgrunnlaget. Regjeringen viser også i vedtaket av statlig reguleringsplan for nytt regjeringskvartal til at den eksterne kvalitetssikringen ga tilslutning til konsept "Øst".

Dette er et viktig kontrollspørsmål i foreliggende sak: Hvorfor skal terskelen for alternativvurdering og uavhengig kvalitetssikring være lavere når staten nå bruker statlig plan for å legge til rette for et privat kommersielt produksjonsanlegg for militære eksplosiver?

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at både Taraldrud-saken og regjeringskvartalet viser at tidskritikalitet, beredskap og nasjonal sikkerhet ikke fritar staten fra å dokumentere alternativvurderingen grundig. Tvert imot viser sakene at store statlige sikkerhets- og beredskapstiltak krever en robust, transparent og kvalitetssikret prosess.

I Hurummarka-saken er det gjort en innledende lokaliseringvurdering, men den er ikke tilstrekkelig til å låse konsekvensutredningen til Tofte. Lokaliseringvurderingen er i stor grad utarbeidet innenfor rammene av en mulighetsstudie for Chemring Nobel, med Forsvarsdepartementet som støttespiller, og med premisser der tid, nærhet til Sætre, kompetanseoverføring og gjennomføringsrisiko tillegges avgjørende vekt.

Før planprogrammet eventuelt fastsettes, må det derfor gjennomføres en supplerende lokaliseringvurdering som vurderer relevante og realistiske alternativer opp mot både miljøvirkninger og samfunnsvirkninger. Vurderingen må kvalitetssikres uavhengig, eller legges frem som en egen del av planprogramprosessen før videre planarbeid låses til Tofte.

En slik kvalitetssikring må blant annet vurdere om mulighetsrommet er forsvarlig avgrenset, om kriteriene er balanserte, om tids- og nærhetskriteriet til Sætre er tilstrekkelig begrunnet, og om andre relevante og realistiske lokaliseringer er forkastet på et etterprøvbart grunnlag.

7. Manglende redegjørelse for statens samarbeid med privat tiltakshaver, samarbeidsmodell og rettslige vurderinger

Denne saken reiser ikke bare spørsmål om lokalisering og naturinngrep. Den reiser også et grunnleggende spørsmål om hvordan staten samarbeider med en privat kommersiell aktør når staten samtidig bruker sin planmyndighet til å legge til rette for aktørens fremtidige virksomhet.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener ikke at planprogrammet nødvendigvis må inneholde en full EØS-rettslig utredning. Det avgjørende er at staten må gjøre de

12

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

sentrale premissene for planarbeidet åpne og etterprøvbare. Når staten har valgt å gå videre med én privat kommersiell aktør, gitt betydelig økonomisk støtte til videre prosjektutvikling, og samtidig lar denne aktørens eksisterende virksomhet på Sætre påvirke lokaliseringskriteriene, er dette ikke et perifert spørsmål. Det er et premiss som påvirker både tiltakshaverrollen, lokaliseringsvurderingen, tidsplanen, alternativsilingen og rammene for konsekvensutredningen.

Planprogrammet oppgir at Forsvarsbygg er forslagsstiller, at Chemring Nobel er tiltakshaver og skal levere nødvendig grunnlag for planforslaget i form av tekniske løsninger for utbygging og drift, at Norconsult skal gjennomføre konsekvensutredningen, og at KDD er planmyndighet. Samtidig fremgår det av den tekniske rapporten at AFRY og Norconsult har utarbeidet rapporten på oppdrag fra Chemring Nobel, som ledd i en mulighetsstudie støttet av Forsvarsdepartementet.

Dette innebærer en tett sammenveving mellom statens sikkerhetspolitiske mål, statens økonomiske virkemidler, statens planmyndighet og en privat aktørs kommersielle prosjektutvikling.

Forsvarsdepartementet har egne etiske retningslinjer for næringslivskontakt i forsvarssektoren. Retningslinjene skal bidra til at ansatte i forsvarssektoren opptrer etisk forsvarlig i kontakt med næringslivet, og til at gjeldende lover, regler og retningslinjer etterleves. Forsvarsdepartementet har også retningslinjer for anskaffelser i forsvarssektoren, som skal sikre forsvarlig forvaltning, ensartet praksis, høy etisk standard og integritet. I tillegg har departementet et internkontrollsystem for tilskuddsordninger, som skal sikre at ansvar, myndighet, dokumentasjon, kontroll og oppfølging er tydelig og etterprøvbar.

Planprogrammet redegjør likevel ikke for hvilke retningslinjer, vurderinger eller kontrollmekanismer som er lagt til grunn for statens samarbeid med Chemring Nobel AS i denne saken. Det redegjør heller ikke for om statens samarbeid med Chemring Nobel er vurdert som anskaffelse, tilskudd/statsstøtte, industripolitisk tiltak eller sikkerhetsbegrunnet unntak. Det redegjør heller ikke for om andre relevante aktører, produksjonsmodeller eller løsninger er vurdert.

Dette er problematisk, fordi valget av Chemring Nobel ikke bare er et industrielt eller kontraktsmessig premiss. Det påvirker selve planprosessen. Når lokaliseringsvurderingen legger vekt på nærhet til eksisterende anlegg på Sætre,

kompetansebygging, produksjonsdeling, risiko og rask realisering, får valget av én bestemt privat aktør direkte betydning for hvilke lokaliseringer som anses relevante og realistiske.

Dersom prosjektet i praksis defineres ut fra Chemring Nobels eksisterende virksomhet, Chemring Nobels kompetansemønstre og Chemring Nobels behov for rask realisering, blir alternativvurderingen snevret inn rundt én privat aktørs

prosjektmodell. Da må staten redegjøre for hvorfor dette er et nødvendig og forholdsmessig premiss for en statlig reguleringsplan.

Dette gjelder også de EØS-rettslige spørsmålene. Folkeaksjonen bestrider ikke at nasjonal sikkerhet, NATO-forpliktelser og forsyningssikkerhet kan gi staten et særskilt handlingsrom. Men dette handlingsrommet er ikke ubegrenset. Dersom staten mener at konkurranse, alternative aktører eller ordinære prosesser må fravikes av sikkerhetshensyn, må det fremgå hvilke vurderinger som er gjort. Det må også redegjøres for hvordan staten har vurdert forholdet mellom tilskudd, anskaffelser, statsstøtte, konkurransenøytralitet og eventuelle sikkerhetsunntak.

Planprogrammet opplyser samtidig at det per nå ikke er identifisert konkrete behov for å vurdere eller benytte unntaksregler fra nasjonal lovgivning eller internasjonale forpliktelser. Det gjør behovet for åpenhet enda tydeligere. Når staten selv ikke har identifisert konkrete unntaksbehov, må staten også redegjøre åpent for hvilke rettslige vurderinger som faktisk er gjort av samarbeidsmodellen, tilskuddene, tiltakshaverrollen, konkurranseforholdet og forholdet til EØS-retten.

Dersom staten på et senere tidspunkt mener at slike unntak likevel er nødvendige, må dette ikke skje som en generell henvisning til nasjonal sikkerhet. Det må begrunnes konkret, avgrenses tydelig og vurderes opp mot allmennhetens rett til miljøinformasjon, medvirkning og etterprøvbarehet.

Planprogrammet for nytt regjeringskvartal viser at det er fullt mulig å redegjøre for tidligere beslutninger og styrende premisser i et planprogram. Der ble det innledningsvis beskrevet at det var gjennomført konseptvalgutredning og ekstern kvalitetssikring, og at regjeringen på dette grunnlaget hadde besluttet konsept og lokalisering for det videre planarbeidet. Planprogrammet redegjorde også for bakgrunn, formål, tidligere prosess, vurderte konsepter og hvilke føringer regjeringens beslutning ga for det videre reguleringsarbeidet.

Det er relevant her. Dersom staten mener at grunnleggende valg allerede er tatt – herunder valg av tiltakshaver, samarbeidsmodell, produksjonsmodell og geografisk nærhet til Sætre – må disse valgene beskrives, begrunnes og gjøres etterprøvbare i planprogrammet. Det er ikke tilstrekkelig at planprogrammet bare beskriver hva som

skal utredes videre på Tofte, dersom sentrale premisser for hvorfor Tofte og Chemring Nobel er valgt, ligger utenfor den åpne planprosessen.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet må suppleres med en egen redegjørelse for hvordan Forsvarsdepartementet, Forsvarsbygg og KDD har vurdert:

- habilitet og rollefordeling
- statens næringslivskontakt med Chemring Nobel AS
- hvorfor Chemring Nobel AS er valgt som tiltakshaver

14

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

- om andre relevante aktører, herunder andre europeiske produsenter, er vurdert
- om samarbeidet er vurdert etter anskaffelsesregelverket
- om EØS-reglene om offentlig støtte er vurdert
- om eventuelle sikkerhetsunntak etter EØS-regelverket er vurdert
- forholdet mellom tilskudd, industripolitikk, anskaffelser og statlig plan
- hvorfor Chemring Nobels eksisterende virksomhet på Sætre skal være styrende for lokaliseringskriteriene
- hvordan staten sikrer likebehandling, etterprøvnbarhet og konkurransenøytralitet
- hvordan uavhengigheten i konsekvensutredningen skal sikres når tiltakshaver også leverer sentralt teknisk grunnlag for planforslaget
- hvilke avtaler, instruksjoner og retningslinjer som regulerer samarbeidet mellom staten og Chemring Nobel AS

Dette handler ikke om å mistenkeliggjøre enkeltpersoner. Det handler om tillit til prosessen.

Når staten overtar kommunens rolle som planmyndighet, når det ikke er innsigelses eller klageadgang til statlig arealplan, og når tiltakshaver er en privat kommersiell aktør, må kravene til åpenhet og etterprøvnbarhet skjerpes. Det kan ikke være tilstrekkelig at staten viser til nasjonal sikkerhet og tidskritikalitet. Nettopp da må det dokumenteres hvordan staten sikrer at prosessen er ryddig, uavhengig og i tråd med egne retningslinjer.

Folkeaksjonen ber derfor om at planprogrammet ikke fastsettes før det er lagt frem en samlet redegjørelse for statens samarbeid med Chemring Nobel AS, herunder hvilke etiske, anskaffelsesrettslige, tilskuddsrettslige, EØS-rettslige og habilitetsmessige vurderinger som er gjort.

Uten en slik redegjørelse er grunnlaget for planprogrammet ufullstendig. Poenget er ikke at alle EØS-rettslige spørsmål må være endelig avklart før planprogrammet fastsettes. Poenget er at valget av privat tiltakshaver og samarbeidsmodell allerede påvirker selve planprosessen: hva som skal utredes, hvor det skal utredes, og hvilke

alternativer som velges bort.

Når staten bruker statlig reguleringsplan for å legge til rette for et produksjonsanlegg for én privat kommersiell aktør, må offentligheten få vite hvilke beslutninger som allerede er tatt, hvilke vurderinger som ligger bak, og hvilke spørsmål som fortsatt er åpne. Det er en forutsetning for reell medvirkning, etterprøvbarhet og tillit til prosessen.

8. Statlig plan skjerper behovet for reell medvirkning

Plan- og bygningsloven bygger på at planlegging skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for berørte interesser og myndigheter, og at konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives før beslutning tas. Dette er ikke pynt rundt en beslutning. Det er en grunnleggende del av plansystemets legitimitet. I forarbeidene til plan- og bygningsloven fremheves det at planleggingen skal sikre at avveininger skjer i åpenhet og offentlighet, med mulighet for berørte til å påvirke utviklingen av sitt lokalsamfunn og nærmiljø.

Etter plan- og bygningsloven § 5-1 skal enhver som fremmer planforslag legge til rette for medvirkning. KDDs egen lovkommentar understreker at planmyndigheten gjennom hele planarbeidet skal sørge for åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i lokalsamfunnet, og at planmyndigheten skal tilstrebe størst mulig offentlighet og reell medvirkning i planprosessene. Lovkommentaren presiserer også at de formelle skrittene i planprosessen bare er minstekrav til saksbehandling og medvirkning.

Dette er særlig viktig i planer som krever planprogram og konsekvensutredning. Reguleringsplanveilederen slår fast at forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, og at høring og offentlig ettersyn kommer i tillegg til kravet om medvirkning i tidlig fase. Formålet er at alle hensyn skal komme frem og bli vurdert før planen vedtas.

I denne saken er det avgjørende spørsmålet om høringen faktisk kan påvirke rammene for konsekvensutredningen. Dersom lokaliseringen allerede er låst til Tofte, og konsekvensutredningen bare skal vurdere hvordan anlegget kan etableres der, blir høringen ikke en reell medvirkningsprosess. Det blir en prosess for å kommentere konsekvensene av en beslutning som i realiteten allerede er tatt.

Dette skjer samtidig som staten bruker statlig arealplan. KDDs reguleringsplanveileder er tydelig på hva dette innebærer: De samme kravene til prosess og medvirkning gjelder for statlig plan som for en ordinær kommunal planprosess, men bestemmelsene om innsigelse og klage kommer ikke til anvendelse for statlig plan. Planprogrammet for Tofte slår også fast at KDD trer inn i kommunestyrets rolle som planmyndighet, at departementet skal fastsette

planprogrammet, beslutte høring av reguleringsplan med konsekvensutredning og fatte planvedtak. Kommunen blir høringspart og bistår i arbeidet, og det er ikke innsigelses- og klageadgang til statlig arealplan.

Det mest dramatiske i denne saken er derfor ikke bare at staten overtar planmyndigheten. Det mest dramatiske er at staten overtar planmyndigheten samtidig som lokaliseringsspørsmålet i praksis er avklart før konsekvensutredningen er gjennomført.

Kommunestyret mister den ordinære rollen som besluttende planmyndighet. Kommunen kan ikke bruke vanlig planbehandling til å kreve en annen innretning av saken. Kommunen kan ikke vedta planen med endringer. Kommunen kan ikke avvise

16

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

planforslaget. Kommunen kan ikke fremme innsigelse slik regionale og statlige organer ellers kan i kommunale planprosesser. Og vedtaket kan ikke påklages.

Da blir planprogrammet og høringen helt avgjørende.

Planprogrammet inneholder også en viktig opplysning om forholdet til unntaksregler. Det fremgår at tiltaket er av stor betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser, og at det derfor er naturlig å vurdere om det kan bli nødvendig å benytte unntaksregler fra nasjonal lovgivning eller internasjonale forpliktelser for å ivareta disse interessene. Samtidig står det at det per nå ikke er identifisert konkrete behov for å vurdere eller benytte slike unntaksregler.

Dette er en viktig presisering. Så lenge staten ikke har identifisert et konkret behov for å bruke unntaksregler, må de ordinære kravene til åpenhet, miljøinformasjon, medvirkning og etterprøvbarehet gjelde fullt ut. Nasjonale sikkerhetsinteresser kan ikke brukes som en generell bakgrunnsbegrunnelse for redusert innsyn, svakere medvirkning eller en snevrere konsekvensutredning, når staten selv opplyser at konkrete unntaksbehov ikke er identifisert.

Dette er særlig viktig fordi saken gjelder omfattende naturinngrep og mulige virkninger for miljø, drikkevann, vassdrag, Oslofjorden, friluftsliv og lokalsamfunn. Miljøinformasjonsloven bygger på at allmennheten skal ha tilgang til miljøinformasjon og mulighet til å delta i beslutningsprosesser av betydning for miljøet. Retten til deltakelse gjelder ikke bare enkeltpersoner, men også miljøorganisasjoner, friluftorganisasjoner, lokale foreninger og andre berørte aktører.

Naturvernforbundet, friluftorganisasjoner, lokale lag og foreninger, berørte virksomheter og innbyggere må derfor gis et reelt grunnlag for å vurdere planprogrammet. Det forutsetter tilgang til relevant miljøinformasjon, oversikt over premissene for lokaliseringervalget, innsyn i hvilke alternativer som er vurdert og forkastet, og mulighet til å påvirke rammene for konsekvensutredningen før de avgjørende valgene er lukket.

Dersom staten senere mener at konkrete sikkerhetshensyn krever unntak fra

ordinære regler om innsyn, medvirkning eller offentlighet, må dette begrunnes særskilt, presist og forholdsmessig. Unntak må ikke gjøres bredere enn nødvendig. Det må også skilles tydelig mellom informasjon som faktisk må skjermes av sikkerhetshensyn, og miljøinformasjon, lokaliseringspremisser, alternativer og konsekvenser som offentligheten har et legitimt krav på å få innsyn i.

KDDs eget godkjenningbrev viser også at departementet legger vekt på dette. Departementet skriver at innspill fra berørte aktører vil være et viktig grunnlag i den videre planprosessen, at Forsvarsbygg må legge opp til god medvirkning og informasjon, og at Asker kommune må få anledning til å behandle planprogrammet i politiske organer.

Dette må få reelt innhold. Dersom innspill fra berørte aktører skal være et viktig grunnlag, må innspillene kunne påvirke mer enn detaljer, avbøtende tiltak og informasjonsopplegg. De må kunne påvirke selve utredningsprogrammet, herunder spørsmålet om alternative lokaliseringer skal konsekvensutredes.

Planprogrammet opplyser at det skal legges opp til høringsrunder, informasjonsarenaer, målrettede møter, åpne kontordager og medvirkningsaktiviteter for barn og unge. Det er positivt, men det løser ikke hovedproblemet. Informasjon og møter er ikke det samme som reell innflytelse dersom det viktigste premisset – at Tofte skal være eneste utredningsalternativ – allerede er låst.

Når konflikter skal avklares i planprosessen, må planprosessen være åpen nok til at konflikten faktisk kan påvirke utfallet. Hvis Tofte allerede er definert som eneste relevante og realistiske alternativ, er den viktigste konflikten tatt ut av prosessen før medvirkningen får virke.

KDDs veiledning om statlig arealplan understreker dessuten at statlig plan er en unntaksordning fra hovedregelen om at kommunen er planmyndighet. Når staten bruker en slik unntaksordning, må staten tåle en strengere demokratisk og faglig kontroll. Det er ikke nok å si at medvirkning skal skje. Staten må vise at medvirkningen kan få betydning.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet ikke kan fastsettes før det er avklart hvordan medvirkningen skal være reell. I denne saken betyr reell medvirkning at berørte innbyggere, Asker kommune, nabokommuner, regionale myndigheter, fagmyndigheter, organisasjoner og berørte virksomheter må kunne påvirke rammene for konsekvensutredningen. Det må også bety at alternative lokaliseringer kan kreves utredet dersom høringsinnspillene viser at Tofte ikke er tilstrekkelig begrunnet som eneste alternativ.

Hvis høringen ikke kan endre det avgjørende premisset i saken, er det vanskelig å se at medvirkningen oppfyller sin demokratiske funksjon.

9. Omfanget av inngrepet kan ikke bagatelliseres som «en liten del» av planområdet

Planprogrammet fremhever at anleggets fotavtrykk og arealet som inngjerdes bare vil utgjøre en liten andel av området som omfattes av planavgrensningen. Dette kan gi et sterkt misvisende inntrykk av tiltakets faktiske omfang.

Planområdet er oppgitt til omtrent 15,3 km². Planavgrensningen tar høyde for vannforsyning, veiadkomst, sikring av produksjonsanlegget, overføringsledninger, infrastruktur i bakken, kaianlegg og utslippspunkt i sjø. Planprogrammet slår samtidig fast at planen vil tilrettelegge for ny industriaktivitet i en skala som ikke eksisterer i området i dag.

18

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Det avgjørende spørsmålet er derfor ikke hvor stor andel av hele den vide planavgrensningen som bebygges eller inngjerdes. Det avgjørende spørsmålet er hvor store inngrepene blir i det området der anlegget faktisk skal ligge.

En liten andel av 15,3 km² kan fortsatt være et svært stort inngrep. Og enda viktigere: Inngrepet kan utgjøre en svært stor del av det området som faktisk er sårbart, brukt og berørt.

Planområdet er tegnet stort fordi det skal romme adkomst, vannforsyning, overføringsledninger, infrastruktur, kai, utslippspunkt, sikkerhetssoner og andre følger virkninger. Da blir det misvisende å bruke hele planområdet som målestokk for å bagatellisere inngrepet i selve Oredalen, Avgrunnsdalen, Fuglemyr-området og tilgrensende natur.

Den tekniske rapporten viser at anlegget vil kunne strekke seg fra Lindums anlegg for avfallshåndtering i Oredalen til Mølleveien/Rødbyveien, og at Avgrunnsdalen inngår som del av anlegget. Antatt inngjerdet område er estimert til 4,4 km². Fotavtrykket av selve anlegget, inkludert veier, er i tidligfase estimert til omtrent en fjerdedel til en tredjedel av det totale inngjerdede areal.

Dette er ikke et lite punktinngrep. Dette er en ny industriell struktur gjennom et helt landskapsrom.

Det planlagte anlegget vil ikke bare bestå av fabrikkbygninger. Det vil omfatte produksjonsbygg, tankpark, ferdigvarelager, internveier, sikkerhetssoner, perimetersikring, krafttilførsel, vannforsyning, VA-løsninger, utslippsløsninger, rørgater, anleggsområder og øvrig infrastruktur. I tillegg kommer terrenginngrep, massehåndtering, skjæringer, fyllinger, mulig omlegging eller oppgradering av veier, anleggstrafikk og begrensninger på ferdsel.

Konsekvensene kan derfor ikke vurderes ut fra fabrikkbyggenes fotavtrykk alene. De må vurderes ut fra samlet arealbeslag, funksjonelt inngrep, sikkerhetssoner, tap av

tilgjengelighet, fragmentering av natur, inngrep i vassdrag, påvirkning på myr og skog, og konsekvenser for friluftsliv, skytebane, drikkevann, lokalsamfunn og landskap.

Dette er særlig viktig fordi inngrepet treffer områder med konkret bruk og konkrete verdier. Fuglemyr, Avgrunnsdalen, Rødbysætra, Striglevann og skog- og myrområdene rundt er ikke perifere randsoner uten betydning. Det er nettopp disse områdene som vil kunne bære de tyngste konsekvensene av anlegget.

Når disse arealene bygges ned, sprenges ut, asfalteres, inngjerdes eller legges inn i sikkerhetssoner, er det liten trøst at store deler av den formelle planavgrensningen ikke bebygges. For naturen, friluftslivet og lokalsamfunnet er det ikke prosentandelen av planområdet som avgjør belastningen. Det er hvilke arealer som faktisk går tapt, hvilke sammenhenger som brytes, hvilke vannveier som påvirkes, og hvilke funksjoner som ikke kan videreføres.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet undervurderer omfanget av tiltaket når det viser til at fotavtrykket bare utgjør en liten del av planområdet. Et inngrep i denne skalaen vil kunne utgjøre en stor del av det mest sårbare og brukte området innenfor planavgrensningen. Det må konsekvensutredes som et samlet natur-, landskaps-, sikkerhets- og samfunnsinngrep – ikke som et begrenset bygningsmessig fotavtrykk.

10. Naturinngrepene er irreversible og vanskelig å forene med statlige, regionale og internasjonale naturforpliktelser

Planprogrammet forsøker flere steder å gi inntrykk av at inngrepene kan begrenses fordi selve fotavtrykket til anlegget bare vil utgjøre en mindre del av planområdet. Dette er en farlig forenkling.

Det planlegges ikke et lite bygg i skogen. Det planlegges et stort industrielt anlegg i et kupert skog-, myr- og dalområde, med produksjonsbygg, tankpark, ferdigvarelager, internveier, krafttilførsel, vann- og avløpsløsninger, rørgater, perimetersikring, sikkerhetssoner, masselagre og anleggsområder.

Dette er kjernen i saken: Skjæringer i fjell kan ikke reverseres. Asfalterte veier gjennom skogen kan ikke fjernes uten varige spor. Inngrep i myr og våtmark kan ødelegge karbonlagre, vannbalanse og økologiske funksjoner som er bygget opp over svært lang tid. Sprengning, fyllinger, massedeponering og etablering av bygninger vil ikke bare «påvirke» naturen. Det vil omforme den.

Planprogrammet beskriver også at anleggsfasen vil kreve vurderinger av midlertidige riggområder, anleggstransport, lager, kontor, mannskapsrigg og masselagre. Det åpnes for mobile knuseverk og sikteverk, massetransport, mellomlagring, sortering og mottak av masser. Dette viser at naturinngrepet ikke bare handler om de

permanente byggene, men om en omfattende anleggsoperasjon med store fysiske konsekvenser.

Planprogrammet beskriver videre at planområdet hovedsakelig består av skog, med innslag av myr og ferskvannsføremster, og at etablering av et stort produksjonsanlegg vil medføre omfattende terrenginngrep i form av skjæringer og fyllinger, samt bygg og infrastruktur som veier, kraftledninger og rørgater. Det står også at inngrep i åsdrag, daler, myr og skog kan føre til tap av landskapsformer og redusere områdets variasjon og særpreg, og at masseuttak, skjæringer og fyllinger kan endre terreng og vannveier.

Asker kommunes utkast til nye arealbestemmelser går i motsatt retning av det statlige planprogrammet legger opp til. Kommunen foreslår at tiltak i LNFR-områder ikke skal medføre nedbygging av dyrket eller dyrkbar mark, inngrep i verdifull skog eller redusere allmennhetens tilgang til utmark.

20

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Dette er høyst relevant for Hurummarka. Et sprengstoffanlegg med produksjonsbygg, internveier, sikkerhetssoner, perimetersikring, krafttilførsel, vann- og avløpsanlegg, rørgater, fjellskjæringer, fyllinger, riggområder og masselagring vil etter sin art kunne innebære nettopp de konsekvensene kommuneplanutkastet søker å begrense: inngrep i skog, terrengendringer og redusert allmenn tilgang til utmark.

Kommunens utkast sier også at nye bygg skal tilpasses eksisterende terreng, topografi og landskap, og at høydeforskjeller skal tas opp i bebyggelsen for å unngå større fyllinger og skjæringer. Det står i skarp kontrast til et prosjekt der planprogrammet selv peker på omfattende terrenginngrep, skjæringer og fyllinger som en del av realiteten.

Den tekniske rapporten understreker selv at naturmangfoldet vil bli forringet av nytt anlegg, og at perimetersikringen vil legge begrensninger på bruken av arealet til friluftsliv. Rapporten peker også på at det er gjennomført befaringer, men ikke kartlegginger, og at det er behov for videre kartlegging. Når kunnskapsgrunnlaget fortsatt er ufullstendig, kan ikke staten samtidig behandle lokaliseringen som et avgjort premiss.

Miljønotatet viser at alle de foreslåtte lokasjonene har miljøkvaliteter av vesentlig regional og nasjonal interesse. Notatet viser også til naturmangfoldloven § 12, der det for å begrense skade på naturmangfoldet skal tas utgangspunkt i en lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultatene. Dette er ikke et argument for å låse Tofte. Det er et argument for å utrede alternativer reelt.

Da blir spørsmålet uunngåelig:

Hvordan kan staten samtidig forplikte seg til å redusere tapet av natur, unngå nedbygging av karbonrike arealer, restaurere natur og bevare mer areal – og samtidig bruke statlig plan til å presse frem et av de største naturinngrepene i Asker i nyere tid, uten reell alternativ lokalisering?

Folkeaksjonen for Hurummarka mener dette ikke kan løses gjennom avbøtende tiltak alene. Tiltakshierarkiet starter med å unngå skade. Før staten vurderer begrensning, istandsetting eller kompensasjon, må staten først dokumentere at skade på natur, myr, vannmiljø, friluftsområder og sammenhengende skog ikke kan unngås gjennom annen lokalisering.

Det har staten ikke gjort.

11. Naturen og friluftslivet er ikke detaljer – det er en del av kjernen

De aktuelle områdene er ikke verdiløse restarealer. De er del av et større sammenhengende skog-, myr-, vassdrags- og friluftsområde med dokumenterte naturverdier, etablerte bruksmønstre og viktige økologiske funksjoner.

21

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Den opprinnelige lokaliseringsvurderingen viser at de 10 høyest rangerte tomtene alle er LNF-områder i offentlige planer, og at undersøkelsene viser at alle de foreslåtte tomtene har miljøkvaliteter av vesentlig regional og nasjonal interesse. Vurderingen er dessuten bare basert på et utvalg fagtemaer og kjent kunnskap, og det er derfor knyttet relativt stor usikkerhet til vurderingen.

Miljønotatet viser til forskrift om konsekvensutredninger § 19, som presiserer at konsekvensutredningen skal redegjøre for alternative lokaliseringer, inkludert en sammenligning av alternativenes virkninger for miljø og samfunn. Dette er et sentralt poeng. Når regelverket krever vurdering av alternative lokaliseringer og sammenligning av virkninger, kan ikke natur- og friluftsverdiene først vurderes etter at staten har bestemt at bare Tofte skal utredes videre.

For Tofte konkret vurderer miljønotatet området samlet til stor verdi for naturmangfold. Det beskrives at det finnes mange delområder med stor og svært stor verdi, spredt i landskapet og vanskelig å unngå. Det er også observert mange rødlistede fuglearter i området.

Verdiene som beskrives er ikke generelle eller teoretiske. Miljønotatet peker blant annet på Rødbyvannet, Ustadelva og Sageneelva som leveområde for elvemusling, på Sageneelva som viktig gytebekk for sjøørret, og på Røskestadvannet og Langvann som vann med god artsdiversitet av fisk og mulig leveområde for ål. Det beskrives også naturtypelokaliteter med gammel gran- og furuskog, hule eiker, rik jordvannsmyr, rikmyr, rik edellauvskog, barlind, fredet misteltein, rødlistede arter og spill-/parringsområde for storfugl.

Dette er naturverdier som ikke uten videre kan flyttes, erstattes eller kompenseres. Gammel skog, myr, hule eiker, vassdrag, funksjonsområder for arter og økologiske sammenhenger er resultat av lange naturprosesser. Når slike områder bygges ned, fragmenteres, dreneres, sprenges ut eller legges innenfor sikkerhetssoner, er tapet i

praksis irreversibelt.

Også friluftslivsverdiene er betydelige. Miljønotatet vurderer området samlet til stor verdi for friluftsliv, fordi sentrale deler av området er registrert med viktige funksjoner, og nordøstlige deler har svært stor verdi. Planprogrammet viser også at friluftsliv er et eget utredningstema, sammen med naturmangfold, vannmiljø, landskap, kulturmiljø, naturressurser, støy, luftforurensning og klimagassutslipp.

Friluftsliv handler ikke bare om turstier på et kart. Det handler om hverdagsnatur, stillhet, jakt, fiske, padling, skyting, trening, bading, skogsturer, barns bruk av nærnatur, lokale møteplasser og tilgangen til sammenhengende utmark. Når et område gjerdes inn, legges under sikkerhetsrestriksjoner eller bygges ned med veier, tankpark, lager, produksjonsbygg og infrastruktur, mister lokalsamfunnet mer enn areal. Det mister bruk, tilhørighet og tilgjengelighet.

Naturmangfoldloven skjerper dette ytterligere. Lovens formål er at naturen med sitt biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og sine økologiske prosesser

skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og miljønotatet viser selv til at disse prinsippene gjelder her.

Det betyr blant annet at beslutningen skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, at føre-var-prinsippet skal vektlegges når kunnskapen er usikker, og at påvirkningen på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen området er eller vil bli utsatt for. Naturmangfoldloven § 12 er særlig viktig i denne saken. Dette innebærer at lokalisering ikke kan behandles som et premiss som allerede er avgjort. Lokalisering er selve kjernen i vurderingen etter naturmangfoldloven.

Den tekniske rapporten viser også at det finnes flere definerte verdiområder innenfor analyseområdet, blant annet gammel furuskog, hule eiker, kroksjøer/flomdammer/meandrerende elveparti, rikmyr og intakt lavlandsmyr, viktig gytebekk for sjørret og rik edellauvskog med barlind. Flere av disse er vurdert til stor eller svært stor verdi. Rapporten peker samtidig på tiltakshierarkiet, der det først og fremst skal unngås skadevirkninger for miljø og klima, før man eventuelt begrenser, istandsetter eller kompenserer.

Når prosjektets egne faglige grunnlag peker på store naturverdier, viktige friluftsverdier, usikkert kunnskapsgrunnlag, behov for alternativ lokalisering og behov for å unngå skade, kan ikke planprogrammet samtidig låse konsekvensutredningen til Tofte.

Dette er ikke avbøtbare bagateller. Dette er virkninger som berører selve grunnen til at konsekvensutredningsreglene og naturmangfoldloven finnes: Før samfunnet tar irreversible beslutninger, skal det finnes et best mulig grunnlag for å vurdere om tiltaket bør gjennomføres, hvor det eventuelt bør ligge, hvilke alternativer som gir

minst skade, og hvordan natur- og samfunnsverdier faktisk kan ivaretas.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at natur- og friluftsverdiene må løftes fra å være utredningstemaer innenfor en allerede valgt lokalisering, til å bli styrende premisser for selve lokaliseringsevurderingen.

12. Drikkevann, vannforsyning og Striglevann må inngå i en reell lokaliseringsevurdering

Vannforsyning og vassdrag er ikke sekundære tekniske spørsmål. De er en del av selve lokaliseringsspørsmålet.

Striglevann ligger i randsonen til planområdet, rett øst for planavgrensningen, og er registrert som drikkevannskilde i planprogrammet. Planprogrammet viser også at planavgrensningen berører sikringssone for nedslagsfelt drikkevann H110 rundt Striglevannet og Barlindvannet.

23

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Dette er alvorlig.

Striglevann er ikke bare et vann i nærheten av planområdet. Striglevann er drikkevannskilden for Tofte. Når drikkevannet til et helt lokalsamfunn ligger i randsonen til et planområde for militær sprengstoffproduksjon, og ikke langt unna der produksjonsanleggene skal ligge, kan ikke dette behandles som et vanlig VA-spørsmål. Det må behandles som et grunnleggende lokaliseringsspørsmål.

Den tekniske rapporten beskriver at området der anlegget etableres har lite eksisterende VA, at de nærmeste fullverdige VA-systemene ligger ved Tofte og Holmsbu/Stranda, og at trasé mot Tofte vurderes som mest aktuell på grunn av kortest avstand og gunstige terrengforhold. Rapporten viser også at vannforsyningen for drikkevann med kilder og ledningsnett er privateid av Tofte-Filtvet vannverk, og at kommunen har informert om at drikkevannskilden er begrenset med tanke på fremtidig utbygging ved Tofte.

Dette betyr at tiltaket både kan berøre eksisterende drikkevannsinteresser og samtidig skape nye behov for vann, avløp, overvannshåndtering, prosessvann, brannvann og utslippsløsninger.

Den tekniske rapporten beskriver videre at et eventuelt vannuttak sannsynligvis vil være konsesjonspliktig, at det må søkes NVE, og at søknaden må omfatte både uttak av vann og eventuelt påslipp av kjølevann tilbake til vassdraget. Rapporten omtaler også muligheten for å ta ut vann fra Langvann og slippe kjølevann tilbake til Sagenevassdraget. Dette viser at vannspørsmålene ikke er avgrenset til én teknisk løsning. De kan berøre flere vannforekomster, vassdrag, nedbørsfelt og resipienter.

Planprogrammet beskriver dessuten at planavgrensningen er utvidet nettopp for å kunne vurdere vannforsyning fra Rødbyvannet, Langvann og Røskestadvannet, med

eksisterende damanlegg, mulige uttakspunkt og traseer for vannoverføring. Det betyr at vannforsyning ikke er et perifert tema. Det er en sentral del av prosjektets areal- og inngrepsbehov.

Asker kommunes utkast til nye arealbestemmelser understreker hvor alvorlig drikkevannsspørsmålet er. For sikringssone nedslagsfelt drikkevann H110 foreslås det et generelt forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven § 1-6, med snevre unntak. Tiltak på eksisterende lovlig etablerte bygninger og anlegg tillates bare dersom tiltaket ikke medfører ny eller økt fare for forurensning, økt belastning på avløpsløsning, vesentlig terrenginngrep, endret avrenning, endret bruk som kan være uheldig for drikkevannskilden eller økt risiko for skade på vannforsyningen.

Dette er direkte relevant for Striglevann. Når kommunen i sitt kommuneplanutkast legger opp til så strenge begrensninger i nedslagsfeltet for drikkevann, kan ikke staten samtidig behandle nærheten til Striglevann som et spørsmål som bare skal håndteres senere gjennom tekniske avbøtende tiltak.

Poenget er ikke bare om selve produksjonsbygget ligger innenfor eller utenfor en konkret sikringssone. Poenget er at produksjonsanlegg, anleggsveier, sprengning,

24

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

masseflytting, rørgater, overvannssystemer, riggområder, trafikk, kjemikaliehåndtering og endrede vannveier kan skape risiko for drikkevann, nedbørsfelt og vannforsyning. Kommunens egne foreslåtte bestemmelser viser at slike hensyn skal vurderes strengt og føre-var.

Når produksjonsanlegg, internveier, fyllinger, fjellskjæringer, anleggsområder, rørgater, overvannssystemer og annen infrastruktur plasseres i nærheten av en etablert drikkevannskilde, øker risikoen for uønskede hendelser, avrenning, partikkeltransport, kjemikaliepåvirkning og endrede vannveier. Dette gjelder ikke bare i driftsfasen, men også i anleggsfasen, der sprengning, masseflytting, midlertidige riggområder og anleggstrafikk kan påvirke overflatevann, grunnvann, bekkeløp og nedbørsfelt.

Dette må utredes før lokaliseringen låses.

Det er ikke tilstrekkelig at planprogrammet varsler at vannforsyning, vannmiljø, overvann og naturressurser skal utredes senere. Når Striglevann ligger så nært planområdet og er del av vannforsyningen til Tofte, må spørsmålet være om et slikt anlegg i det hele tatt bør lokaliseres i nærheten av denne drikkevannskilden.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at risiko for drikkevannskilden Striglevann, nedslagsfeltet, sikringssonene og Tofte-Filtvet vannverks vannforsyning må inngå i en reell sammenligning av alternative lokaliseringer. Det er ikke forsvarlig å behandle Tofte som eneste utredningsalternativ før dette er gjort.

Beredskap handler også om rent drikkevann.

13. Oslofjorden tåler ikke at nye utslipp behandles som en teknisk detalj

NIVA-rapporten viser at et nytt produksjonsanlegg vil kunne innebære økte utslipp til Oslofjorden. Selv om rapporten vurderer at et nytt utslipp isolert sett ikke vil påvirke Oslofjordens økologiske tilstand i betydelig grad på regional skala, understrekes det samtidig at Oslofjorden allerede er under sterkt press, at høye nitrogentilførsler er en hovedårsak til at miljøtilstanden ikke er god. De sier også at økte utslipp må kompenseres med større reduksjoner i andre sektorer for å nå regjeringens mål for Oslofjorden.

Dette må vurderes opp mot statens egen tiltaksplan for Oslofjorden.

Regjeringen la i 2021 frem "*Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*". Tiltaksplanen har som mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas.

25

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Miljødirektoratet beskriver tre hovedproblemer i Oslofjorden: forurensning fra landbruk, avløp og industri, langvarig overfiske og bygging i strandnære områder. Forurensningen omfatter blant annet for stor tilførsel av nitrogen, fosfor og miljøgifter.

Nyere kunnskapsgrunnlag gjør dette enda mer alvorlig. Miljødirektoratet viser til modellering som tilsier at nitratkonsentrasjonene må reduseres betydelig dersom størstedelen av Oslofjorden skal oppnå god tilstand for nitrogenindikatorer. Samtidig peker Miljødirektoratet på at flere tiltak er i gang, men at tempoet må opp, blant annet gjennom nitrogenfjerning ved renseanlegg i Oslofjordens nedbørsfelt.

Dette betyr at staten nå arbeider for å redusere belastningen på Oslofjorden, ikke åpne for nye belastninger som må kompenseres andre steder. Dersom et nytt industrielt utslipp til Oslofjorden skal vurderes, må det derfor ikke bare vurderes isolert. Det må vurderes i lys av fjordens samlede belastning, vannforskriftens miljømål, behovet for netto reduksjon i nitrogen og statens egen ambisjon om å redde fjorden.

Vannforskriften skjerper dette ytterligere. Den bygger på at overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på minst god økologisk og kjemisk tilstand. Det er derfor ikke tilstrekkelig å konstatere at et nytt utslipp isolert sett kan fremstå begrenset på regional skala. Spørsmålet er om staten, i en fjord som allerede er under sterkt press, kan forsvare å legge til rette for nye utslipp uten at lokalisering, utslippspunkt, renseteknologi og alternativer er reelt sammenlignet før Tofte låses som eneste utredningsalternativ.

Dette setter saken på Tofte i et skarpt lys.

På den ene siden bruker staten betydelige ressurser på å redusere nitrogen og annen belastning på Oslofjorden. På den andre siden åpner staten for et nytt produksjonsanlegg som kan gi økte utslipp til den samme fjorden. Dersom slike utslipp skal kunne aksepteres, må staten i det minste dokumentere at lokalisering, teknologi, renseløsning, utslippspunkt og alternative løsninger er vurdert reelt og sammenlignet med andre muligheter.

Oslofjordplanen handler ikke bare om å reparere skade som allerede er skjedd. Den forutsetter at nye beslutninger ikke trekker i motsatt retning.

Stortingets budsjettforlik for 2026 understreker behovet for en samlet og koordinert innsats for å redde Oslofjorden. Forlikspartiene viser til behovet for en fornyet plan for Oslofjorden, med ambisiøse, etterlevbare og verifiserbare mål for reduksjon i nitrogenavrenningen, og foreslår både midler til restaurering av vannmiljø og økt tilskudd til planlegging av nitrogenfjerning. Dette gjør det desto mer problematisk at staten samtidig legger opp til et nytt industrielt tiltak med mulige økte utslipp til Oslofjorden, uten at lokalisering, utslippspunkt og alternative løsninger er reelt sammenlignet før Tofte låses som eneste utredningsalternativ.

26

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet må redegjøre særskilt for hvordan et nytt utslipp fra sprengstoffproduksjon til Oslofjorden kan forsvares opp mot den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden, den varslede nye Oslofjordplanen, vannforskriftens miljømål, behovet for netto reduksjon i nitrogen og statens egne ambisjoner om å redusere samlet belastning fra avløp, landbruk, industri og annen arealbruk i Oslofjordens nedbørsfelt.

14. Fuglemyr, Rødbysætra og eksisterende bruk av området må tas på alvor

Planområdet berører ikke bare friluftsliv i generell forstand. Det berører konkrete anlegg, konkrete foreninger, konkrete barn og unge, og etablerte lokalsamfunnsfunksjoner som har vært bygd opp over lang tid.

Planprogrammet opplyser at planområdet omfatter kartlagte friluftsområder der Fuglemyr og Langvann, Røskestadvann og Rødvann er registrert som svært viktige. Områdene brukes blant annet til turgåing, skigåing, trening, jakt, fiske, bading, padling og rekreasjon. Planprogrammet beskriver også at området rundt Rødbysætra aktivitetssenter er et viktig aktivitetsområde for barn og unge, og at Fuglemyr og Avgrunnsdalen har lang historie som skytebane og fortsatt brukes aktivt av lokale jeger- og fiskerforeninger og sportsskytterklubber.

Fuglemyr er ikke et tilfeldig areal. Det er et etablert skytebaneanlegg som huser

aktivitet for Hurum Sportsskytterklubb, Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening, Røyken og Åros Jeger- og Fiskerforening, og Svelvik og Drammen Jeger- og Fiskerforening. Miljønotatet viser at Fuglemyr skytebane er vurdert som et svært viktig rekreasjonsområde, og at anlegget brukes aktivt. Søndre Hurum Jeger- og fiskerforening drifter også en leirduebane nær demningen sør for Røskestadvannet. I tillegg driver foreningen aktivt kultiveringsarbeid i Røskestadvann, Langvann og Rødvannet.

Dette betyr at konsekvensene ikke stopper ved kommunegrensen til Asker. Dersom Fuglemyr ikke lenger kan brukes, vil det også få ringvirkninger for organiserte jakt-, skyte- og friluftsmiljøer i Drammen/Svelvik-området. Tapet av Fuglemyr vil kunne svekke et etablert regionalt skyte- og opplæringsmiljø, med betydning for jakttraining, skyteopplæring, sikkerhetskultur, rekruttering, jegerprøve-/treningsmiljøer, leirdueskyting og frivillig foreningsaktivitet.

Dette må sies for hva det er: En etablering på Tofte kan i praksis innebære at et viktig lokalt og regionalt idretts-, jakt-, skyte- og foreningsmiljø mister sitt anlegg.

Det er ikke en liten tilpasning. Det er et direkte tap av samfunnsfunksjon.

Fuglemyr er også hjemmet til Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening og Hurum Sportsskytterklubb, som bruker klubbhuset og anlegget som en viktig del av sin aktivitet. Dersom anlegget blir utilgjengelig eller ikke kan brukes videre, rammes ikke

27

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

bare et fysisk område, men et etablert stort frivillig miljø, et sosialt samlingspunkt og en arena for opplæring, aktivitet og lokal tilhørighet.

Asker kommunes kommuneplanutkast bekrefter også at Avgrunnsdalen har en etablert arealbruk som skyteanlegg. Under bestemmelser til idrettsformål står det at Avgrunnsdalen kan tillates benyttet til skyteanlegg med tilknyttede aktiviteter, og at området skal være åpent for allmennheten når anlegget ikke er i aktiv bruk.

Dette er viktig. Kommunens eget arealplanutkast anerkjenner dermed at området ikke er en tom eller uavklart restflate. Det er et område med etablert idretts-, skyte og friluftsbuk. Når det statlige planprogrammet legger opp til en lokalisering som kan gjøre videre bruk av Fuglemyr/Avgrunnsdalen umulig, står det i direkte konflikt med en eksisterende og foreslått kommunal arealbruk.

Den tekniske rapporten er tydelig på at Fuglemyr er i bruk i dag av Hurum Sportsskytterklubb og Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening. De to andre foreningene er ikke nevnt, og det viser tydelig at det ikke er gjort grundig forarbeid. Rapporten skriver videre at et nytt anlegg i planlagt område er i stor grad i konflikt med friluftslivet og aktiv bruk av Fuglemyra, hovedsakelig på grunn av risikokonturer og områdesikring som må antas å beslaglegge et stort areal. Rapporten anbefaler tidlig dialog med lokale aktører, spesielt Hurum Sportsskytterklubb, Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening og Rødbysætra aktivitetssenter.

Men dialog er ikke nok dersom utfallet i realiteten er at eksisterende aktivitet må

opphøre.

Også Rødbysætra må behandles langt mer alvorlig enn det som fremgår av miljønotatet og planmaterialet. I miljønotatet omtales Rødbysætra som «kafé og aktivitetssenter» og som et viktig utfartsområde. Det er en for snever og etter vårt syn en svært misvisende beskrivelse av virksomhetens faktiske betydning.

Rødbysætra beskriver selv virksomheten som et forebyggende, aktivt og verdiskapende friluftssenter, der barn, unge og voksne kommer for å få opplevelser, oppleve naturen, mestre aktiviteter og utfordringer. De skriver også at virksomheten er et skole- og gruppeaktivitetstilbud, med alternative læringstiltak, avlastning i bolig og sommercamper.

Dette er ikke bare en kafé. Det er ikke bare et turmål. Det er et etablert tilbud for barn og unge, med sosial, pedagogisk, forebyggende og omsorgsmessig betydning.

På sine egne nettsider beskriver Rødbysætra en alternativ læringsarena med praktisk undervisning i små grupper, henting og levering av elever hjemme, individuelt tilpassede opplegg, tiltaksplaner i samarbeid med skole, foresatte og relevante instanser, og erfaring med elever med spesielle behov, atferdsrettede diagnoser og skolevegringsadferd.

Rødbysætra beskriver også døgnbasert avlastning i bolig og bolig med bemanning for barn og unge, med vekt på trygghet, forutsigbarhet, individuell tilrettelegging,

28

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

mestring og samarbeid med foresatte, spesialisthelsetjenesten og oppdragsgivere. I tillegg tilbyr de aktivitetsgrupper som alternativ til støttekontaktordningen, med sosial interaksjon, mestringsøvelser, friluftaktiviteter, trening i praktiske ferdigheter i naturen, motoriske ferdigheter og sosialt samspill.

Dette viser at Rødbysætra ikke kan reduseres til et ordinært friluftslivs- eller nærmiljøtema. Det handler om barn og unge, sårbare brukergrupper, alternative læringsløp, avlastning, sosial mestring, forebygging, friluftsliv, trygghet og kommunale velferdsfunksjoner.

Når miljønotatet beskriver Rødbysætra så snevert, reiser det spørsmål ved kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget. Dersom en virksomhet med denne typen tilbud omtales som «kafé og aktivitetssenter», er det grunn til å spørre om konsekvensene for barn, unge, foresatte, skoler, kommunale tjenester og andre oppdragsgivere er tilstrekkelig forstått.

Den tekniske rapporten identifiserer Rødbysætra som et lokalt aktivitetssenter for barn og familier, og peker på at Rødbysætra etter foreslått plan kan bli liggende innenfor hensynssonen for forsamlingshus. Planprogrammet sier også at Rødbysætra ligger rett øst for fokusområdet, og at prosjektet vil innlede dialog om konsekvenser, tilpasninger og mulige løsninger for videre drift.

Men dialog er ikke nok dersom utgangspunktet bygger på en ufullstendig forståelse

av hva Rødbysætra faktisk er.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at konsekvensene for Rødbysætra må utredes særskilt og på et langt mer presist grunnlag enn det som fremgår av miljønotatet. Utredningen må omfatte virksomhetens faktiske funksjon som alternativ læringsarena, avlastnings- og aktivitetstilbud for barn og unge, friluftssenter, sosial mestringsarena og lokalt velferdstilbud. Den må også vurdere konsekvenser for brukere, foresatte, skoler, kommunale tjenester, ansatte, sikkerhet, tilgjengelighet, støy, trafikk, anleggsfase, videre drift og muligheten for å opprettholde et trygt og egnet tilbud.

Dersom staten skal bruke Rødbysætra som del av kunnskapsgrunnlaget for planprosessen, må staten først beskrive virksomheten riktig.

Den tekniske rapporten identifiserer både Rødbysætra aktivitetssenter og skytterlagets forsamlingshus på Fuglemyr som lokaler som kan komme innenfor sikkerhetsavstanden for anlegg i Avgrunnsdalen og Haremyra/Elgmyr. Dette viser at konflikten ikke er hypotetisk. Den er identifisert i prosjektets eget tekniske grunnlag.

Dette er et grunnleggende problem ved planprogrammet: Det legger opp til å vurdere hvordan konsekvensene for Fuglemyr og Rødbysætra kan håndteres etter at Tofte er valgt som eneste utredningsalternativ. Det riktige spørsmålet må være om en lokalisering som truer et svært viktig skyte- og rekreasjonsområde, et etablert foreningsmiljø, et klubbhus, en leirduebane, regional jakt- og skyteaktivitet og et

29

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

aktivitets-/skoletilbud for barn og unge, i det hele tatt kan anses som riktig lokalisering.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at tapet av Fuglemyr skytebaneanlegg, konsekvensene for Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening, Røyken og Åros Jeger og Fiskerforening, Hurum Sportsskytterklubb, Svelvik og Drammen Jeger- og Fiskerforening, samt mulig påvirkning på Rødbysætra aktivitetssenter, må inngå som sentrale forhold i en reell lokaliseringsvurdering. Dette kan ikke reduseres til et spørsmål om avbøtende tiltak eller senere dialog.

15. Beredskap er mer enn eksplosiver

Beredskap er ikke bare våpenproduksjon. Beredskap er også rent vann, fungerende økosystemer, robuste lokalsamfunn, matjord, natur, tillit til demokratiske prosesser og evnen til å ta kloke beslutninger under press.

Staten beskriver beredskap bredt. I Totalberedskapsmeldingen skriver regjeringen at Norge både må styrke militær evne og den sivile delen av totalforsvaret. Meldingen legger vekt på sivil motstandskraft, og beskriver sivil beredskap som sektorovergripende, med ansvar og ressurser på tvers av forvaltningsnivåer, næringsliv og frivillig sektor. Regjeringen fremhever også at næringslivet eier og

drifter kritisk infrastruktur, og at frivilligheten spiller en sentral rolle i beredskapen i hele landet.

Dette er avgjørende i denne saken. Dersom beredskap forstås som totalberedskap, må også konsekvensene for lokalsamfunn, drikkevann, natur, frivillighet, skyte- og opplæringsmiljøer, veier, vannmiljø og kommunal beredskap inngå i vurderingen av lokalisering.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap peker i sine råd om egenberedskap på helt grunnleggende forhold: strøm, vann, mat, betalingsløsninger, kommunikasjon, varme og evnen til å klare seg gjennom kriser. DSB understreker at god egenberedskap gjør at myndighetene kan prioritere dem som trenger mest hjelp, og anbefaler at befolkningen er forberedt på å klare seg selv i én uke.

Da blir det for snevert å omtale beredskap som om det bare handler om produksjonskapasitet for eksplosiver. Beredskap handler også om trygg vannforsyning, robuste lokalsamfunn, fungerende infrastruktur, tilgjengelige naturområder, lokale møteplasser, frivillige organisasjoner, opplæringsarenaer og tillit til myndighetenes beslutningsprosesser.

Totalberedskapskommisjonen peker på at krig og alvorlige kriser kan ramme kritisk infrastruktur, presse helsetjenester og føre til at forsyninger av mat, vann og drivstoff må prioriteres til områder der det militære behovet er størst. Dette viser hvor viktig sivil robusthet er. I en krise er rent drikkevann, lokale ressurser, fungerende frivillighet

og befolkningens tillit ikke perifere verdier. De er en del av samfunnets motstandskraft.

DSB skriver også om beskyttelse av sivilbefolkningen at norske myndigheter må planlegge for at krig i Norge også vil ramme befolkningen, og at det må planlegges tiltak som gjør konsekvensene for befolkningen så små som mulig. Kommunene trekkes frem som aktører med sentrale oppgaver.

Dette må få betydning også her. Når staten vurderer et stort produksjonsanlegg for militære eksplosiver i nærheten av lokalsamfunn, friluftsområder, drikkevannskilder og etablerte sivile aktiviteter, må staten ikke bare spørre om tiltaket styrker én del av beredskapen. Staten må også spørre om lokaliseringen svekker andre deler av beredskapen.

Et inngrep som kan påvirke drikkevann, legge beslag på store natur- og friluftsområder, svekke etablerte frivillige miljøer, berøre skyte- og opplæringsarenaer, skape langvarige konflikter og redusere tilliten til planprosessen, kan ikke uten videre omtales som et rent beredskapstiltak. Det kan også ha beredskapsmessige kostnader.

Det er ikke en motsetning mellom forsvarsevne og hensynet til sivilsamfunnet. Tvert imot bygger totalberedskap på at samfunnet som helhet må fungere. Militær

kapasitet, sivil motstandskraft, kommunal beredskap, frivillighet, kritisk infrastruktur, naturgrunnlag og befolkningens tillit må sees i sammenheng.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at beredskap og nasjonal sikkerhet ikke kan brukes som et argument for å lukke lokaliseringsspørsmålet. Dersom staten mener at etableringen er nødvendig av hensyn til nasjonal beredskap, skjerper det kravet til en forsvarlig prosess. Det må dokumenteres at valgt lokalisering ikke svekker andre viktige beredskapshensyn, herunder drikkevann, lokalsamfunn, frivillighet, natur, infrastruktur og sivil motstandskraft.

Beredskap er ikke bare å kunne produsere mer. Beredskap er også å ta vare på det samfunnet skal beskytte.

16. Våre krav

Folkeaksjonen for Hurummarka har som hovedstandpunkt at planprogrammet ikke må fastsettes i nåværende form, og at planprosessen må stanses og sendes tilbake for ny behandling.

Kravene nedenfor er derfor delt i to:

Først stilles krav til hva som må skje før planprogrammet eventuelt kan fastsettes. Dette er Folkeaksjonens primære krav.

Deretter stilles subsidiære minimumskrav dersom staten, på tross av innspillene i høringen, likevel velger å videreføre planarbeidet med Tofte som utgangspunkt. Disse kravene innebærer ikke at Folkeaksjonen aksepterer Tofte som lokalisering. De fremmes for å sikre at staten ikke kan gå videre uten å utrede og håndtere de alvorlige konsekvensene for natur, drikkevann, friluftsliv, frivillighet, eksisterende virksomheter og lokalsamfunn.

A. Krav før planprogrammet eventuelt kan fastsettes

1. Forslag til planprogram må ikke fastsettes i nåværende form.
2. Planprosessen må stanses og sendes tilbake for ny behandling.
3. Det må utarbeides et revidert planprogram der relevante og realistiske alternative lokaliseringer inngår i konsekvensutredningen, i tråd med KU-forskriften § 14 bokstav c og § 19.
4. Tofte må ikke legges fram som eneste utredningsalternativ. Konsekvensene av reelle alternative lokaliseringer må sammenlignes og vurderes helhetlig før staten tar stilling til hvor et eventuelt anlegg bør ligge.
5. Bruken av statlig plan må begrunnes særskilt og grundig. Det må redegjøres for hvorfor ordinær kommunal planbehandling, regional samordning eller en bredere lokaliseringsutredning ikke kan gi et forsvarlig resultat, når staten selv beskriver statlig arealplan som en unntaksordning.
6. Det må redegjøres særskilt for rollefordelingen mellom staten som initiativtaker, forslagsstiller, finansiell bidragsyter og planmyndighet, og Chemring Nobel AS som privat kommersiell tiltakshaver.
7. Staten må redegjøre for hvordan uavhengighet, habilitet, etterprøvnbarhet og tillit skal sikres når tiltakshaver er en privat kommersiell aktør, samtidig som

32

Høringsinnspill Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

staten både finansierer prosjektutvikling, fremmer planen og behandler planvedtaket.

8. Staten må legge frem en samlet redegjørelse for samarbeidet med Chemring Nobel AS, herunder hvilke etiske, anskaffelsesrettslige, tilskuddsrettslige, EØS-rettslige og habilitetsmessige vurderinger som er gjort.
9. Det må redegjøres for om andre relevante aktører, produksjonsmodeller, teknologiske løsninger eller europeiske produsenter er vurdert, og hvorfor et eksklusivt spor med Chemring Nobel AS eventuelt anses nødvendig og forholdsmessig.
10. Staten må redegjøre særskilt for hvordan den vurderer den omfattende ansvarsfraskrivelsen i den tekniske rapporten, og hvilken vekt rapporten kan tillegges når rådgiverne selv tar tydelige forbehold om nøyaktighet, fullstendighet, estimater og ansvar.
11. Det må legges frem en fullstendig tidslinje for når statlig plan først ble

vurdert, hvem som tok initiativet, hvilke avklaringer som ble gjort med KDD, Forsvarsdepartementet, Forsvarsbygg, Asker kommune, Chemring Nobel og rådgiverne, og hvilken reell betydning kommunestyrets vedtak i desember 2025 hadde for valg av planform.

12. Lokaliseringsvurderingen må kvalitetssikres uavhengig før planprogrammet eventuelt fastsettes. Kvalitetssikringen må vurdere om mulighetsrommet er forsvarlig avgrenset, om kriteriene er balanserte, og om andre relevante og realistiske lokaliseringer er forkastet på et etterprøvbart grunnlag.
 13. Den oppdaterte 45-minuttersavgrensningen fra Sætre må begrunnes særskilt, etterprøvbart og uavhengig. Det må dokumenteres hvorfor nærhet til Chemring Nobels eksisterende anlegg skal være styrende for et statlig tiltak av nasjonal betydning.
 14. Kriteriene for lokalisering må gjennomgås på nytt, med tydeligere vekt på naturmangfold, vannmiljø, friluftsliv, eksisterende bruk, samfunnssikkerhet, drikkevannsinteresser, klimagassutslipp, samlet belastning og konsekvenser for lokalsamfunn.
 15. Det må gjennomføres en reell sammenstilling av alternativenes virkninger for naturmangfold, friluftsliv, vannmiljø, landskap, kulturmiljø, klimagassutslipp, drikkevann, samfunnssikkerhet og lokalsamfunn før valg av lokalisering. Sammenstillingen må begrunnes i naturmangfoldlovens prinsipper om kunnskapsgrunnlag, føre-var, samlet belastning og miljøforsvarlig lokalisering, jf. naturmangfoldloven §§ 8–12.
- 33
- Høringsinnspill** Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram
16. Tiltakshierarkiet må legges til grunn allerede i lokaliseringsspørsmålet. Det er ikke tilstrekkelig å vurdere avbøtende eller kompenserende tiltak dersom skade på natur, myr, vannmiljø, friluftsliv og landskap kan unngås gjennom alternativ lokalisering.
 17. Medvirkningen må gis reelt innhold. Berørte innbyggere, berørt kommune, nabokommuner, regionale myndigheter, fagmyndigheter, organisasjoner og berørte virksomheter må kunne påvirke rammene for konsekvensutredningen.
 18. Planprogrammet må ikke fastsettes før staten har dokumentert hvordan høringsinnspillene kan påvirke utredningsprogrammet, lokaliseringsspørsmålet og den videre planprosessen.
 19. Det må redegjøres særskilt for planprogrammets opplysning om at det per nå ikke er identifisert konkrete behov for å vurdere eller benytte unntaksregler fra nasjonal lovgivning eller internasjonale forpliktelser. Så lenge slike behov ikke er identifisert, må de ordinære kravene til åpenhet, miljøinformasjon,

medvirkning og etterprøvbarhet legges fullt ut til grunn.

20. Dersom staten senere mener at konkrete sikkerhetshensyn krever unntak fra innsyn, offentlighet, medvirkning eller andre ordinære rettigheter, må dette begrunnes særskilt, presist og forholdsmessig. Det må skilles tydelig mellom informasjon som faktisk må skjermes av sikkerhetshensyn, og miljøinformasjon, lokaliseringspremisser, alternativer og konsekvenser som offentligheten har krav på å kunne vurdere.

21. Det må ikke gjennomføres videre prosjektering, avtaler, grunnnerv, infrastrukturtiltak eller andre disposisjoner som skaper irreversible premisser for Tofte før planprogrammet er revidert, alternative lokaliseringer er konsekvensutredet og høringsinnspillene er reelt behandlet.

B. Subsidiære minimumskrav dersom staten likevel viderefører planarbeidet med Tofte som utgangspunkt.

Dersom staten likevel velger å videreføre planarbeidet med Tofte som utgangspunkt, stiller Folkeaksjonen følgende minimumskrav. Kravene fremmes uten å fravike vårt hovedstandpunkt om at Tofte ikke må låses som eneste utredningsalternativ.

22. Nullalternativet må brukes som mer enn et sammenligningsgrunnlag for et anlegg på Tofte. Det må synliggjøre hva samfunnet mister dersom dagens natur, friluftsliv, skytebane, vassdrag, drikkevann og eksisterende bruk erstattes av et industrielt anlegg.

23. Det må gjennomføres et fullstendig natur- og arealregnskap for både permanent og midlertidig arealbruk, inkludert bygg, internveier, asfalterte flater, fjellskjæringer, fyllinger, masselagre, riggområder, rørgater, kraftlinjer, VA-anlegg, inngrep i myr og våtmark, tap av skog og tap av karbonrike arealer.

24. Det må redegjøres særskilt for forholdet mellom planområdet totale størrelse og det faktiske inngrepet i fokusområdet Oredalen–Avgrunnsdalen–Fuglemyr. Konsekvensutredningen må vise samlet fysisk og funksjonelt arealbeslag, inkludert bygg, inngjerding, sikkerhetssoner, veier, tankpark, ferdigvarelager, rørgater, VA-anlegg, krafttilførsel, masselagring, riggområder, terrenginngrep, tap av tilgjengelighet og fragmentering av natur- og friluftsområder.

25. Det må redegjøres særskilt for hvordan planprogrammet og valg av Tofte som eneste utredningsalternativ er forenlig med statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, statlige planretningslinjer for klima og energi, regionale planer for areal, mobilitet og friluftsliv, og Norges oppfølging av naturavtalen.

26. Det må gjennomføres en særskilt og uavhengig risiko- og sårbarhetsvurdering for Striglevann. Herunder sikringssoner for drikkevann, nedslagsfelt, grunnvann, vannveier, overvann, anleggsfase og driftsfase. Vurderingen må også omfatte Tofte-Filtvet Vannverks eksisterende og fremtidige vannforsyning, og inngå i en reell sammenligning av alternative lokaliseringer før Tofte eventuelt kan velges som utredningsalternativ.
27. Det må gjennomføres en særskilt ROS- og storulykkevurdering som vurderer sikkerhetssoner, risikokonturer, anleggsfase, transport, lagring, trafikk, nærliggende virksomheter, friluftsliv, Rødbysætra, Fuglemyr, lokalsamfunn og kritisk infrastruktur.
28. Det må redegjøres særskilt for hvordan et nytt utslipp til Oslofjorden er forenlig med Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, regjeringens krafttak for Oslofjorden, vannforskriftens miljømål og behovet for å redusere nitrogen, miljøgifter og samlet belastning fra industri, avløp og annen arealbruk i Oslofjordens nedbørsfelt.
29. Det må gjennomføres en særskilt konsekvensutredning av tiltakets virkninger for Fuglemyr skytebaneanlegg, Hurum Sportsskytterklubb, Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening, Røyken og Åros Jeger- og Fiskerforening, Svelvik og Drammen Jeger- og Fiskerforening, klubbhus, leirduebane, fiskevann og organisert skyte-, jakt- og friluftaktivitet. Utredningen må avklare om videre drift faktisk er mulig, hvilke lokale og regionale ringvirkninger et bortfall av anlegget vil få, og hvilke reelle alternativer som finnes dersom Fuglemyr går tapt.

30. Dersom Fuglemyr skytebaneanlegg ikke kan videreføres, må staten forplikte seg til å sikre et fullverdig erstatningsanlegg før eksisterende aktivitet opphører. Et slikt anlegg må være finansiert, lokalisert, reguleringsmessig avklart og operativt før Fuglemyr eventuelt avvikles. Midlertidige løsninger må sikre kontinuitet for klubbene, jeger- og fiskerforeningene, opplæring, stevner, trening, ungdomsaktivitet og frivillig arbeid.
31. Det må gjennomføres en særskilt vurdering av konsekvensene for Rødbysætra aktivitetssenter, basert på en korrekt beskrivelse av virksomheten. Vurderingen må omfatte Rødbysætras funksjon som alternativ læringsarena, avlastnings- og aktivitetstilbud for barn og unge, friluftssenter, sosial mestringsarena og lokalt velferdstilbud. Den må også vurdere konsekvenser for brukere, foresatte, skoler, kommunale tjenester, ansatte, sikkerhetssoner, tilgjengelighet, støy, trafikk, anleggsfase og videre drift.

32. Det må redegjøres særskilt for hvordan statlig reguleringsplan for sprengstoffanlegg i Hurummarka/Oredalen forholder seg til Asker kommunes pågående revisjon av kommuneplanens arealdel, herunder foreslåtte bestemmelser om LNFR-områder, drikkevannssoner, vassdragsmiljø, naturverdier, Avgrunnsdalen som skyteanlegg/idrettsformål og kommunens ordinære arealpolitiske prioriteringer.

33. Staten må dokumentere hvorfor hensynet til rask etablering av et privat kommersielt produksjonsanlegg skal settes foran kommunens pågående arbeid med å sikre natur, drikkevann, friluftsliv, LNFR-områder og etablert idretts- og skyteaktivitet i kommuneplanens arealdel.

17. Avslutning

Hurummarka er ikke en tom flate på et kart. Det er store naturverdier, vassdrag, myr, skog, friluftsliv, drikkevann, skytebaner, frivillighet, barn og unge, lokalsamfunn, historie og framtidige generasjoners nærmiljø. Det er et levende landskap med verdier som ikke kan flyttes, erstattes eller bygges opp igjen dersom de først går tapt.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at staten ikke kan behandle disse verdiene som etterfølgende konsekvenser av en allerede valgt lokalisering. De må være premisser for selve valget av lokalisering.

Når staten nå ber befolkningen om tillit, må staten også vise at den fortjener den. Det gjøres ikke ved å låse Tofte som eneste utredningsalternativ. Det gjøres ikke ved å redusere kommunen til høringspart, samtidig som staten selv er initiativtaker, forslagsstiller, finansiell bidragsyter og planmyndighet. Og det gjøres ikke ved å la én

privat aktørs eksisterende virksomhet og prosjektmodell bli styrende for hva som anses som relevant og realistisk.

Tillit bygges gjennom åpenhet. Tillit bygges gjennom reell medvirkning. Tillit bygges ved at kunnskapen kommer før konklusjonen, og ved at alternative lokaliseringer vurderes før natur, drikkevann, friluftsliv og lokalsamfunn settes i spill.

Beredskap er viktig. Nettopp derfor må prosessen være forsvarlig. Beredskap handler ikke bare om å kunne produsere mer. Beredskap handler også om rent drikkevann, robuste lokalsamfunn, fungerende natur, frivillighet, tillit og demokratisk legitimitet. Staten kan ikke styrke én del av beredskapen ved å svekke andre deler uten at dette er grundig utredet, dokumentert og sammenlignet med reelle alternativer.

Folkeaksjonen for Hurummarka ber derfor om at planprogrammet ikke fastsettes i nåværende form. Planprogrammet må sendes tilbake, planprosessen må stanses, og det må gjennomføres en reell, etterprøvbar og faglig uavhengig lokaliseringsevurdering før saken eventuelt går videre.

Fra: Folkeaksjonen for Hurummarka <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 11. juni 2026 10:32
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill - planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver
Vedlegg: Høringsinnspill, folkeaksjonen for Hurummarka .pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt ligger folkeaksjonen for Hurummarka sitt høringsinnspill til *planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver*, som nå ligger på offentlig ettersyn(høring).

--

Skogkledd hilsen

Styret i Folkeaksjonen for Hurummarka

Høringsinnspill

Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - Forslag til planprogram

1.

Hvem er Folkeaksjonen for Hurummarka?

Folkeaksjonen for Hurummarka er en tverrpolitisk og uavhengig grasrotbevegelse bestående av innbyggere, fagpersoner, politikere og organisasjoner som jobber for å

beskytte naturen i Hurummarka, sikre åpenhet i planprosessen og styrke lokaldemokratiet. Folkeaksjonen bygger på prinsipper om at natur skal forvaltes med langsiktig ansvar, at lokalsamfunn skal ha reell innflytelse, og at beslutninger skal være åpne og kunnskapsbaserte.

Folkeaksjonen ble stiftet 23. februar 2026 som en direkte respons på planene om å etablere en sprengstoffabrikk i Hurummarka, og har nå over 500 betalende medlemmer. Initiativet oppsto etter økende bekymring blant innbyggere, friluftsbukere og naturengasjerte for hvilke konsekvenser et slikt inngrep vil kunne få for skogen, naturmangfoldet, lokalsamfunnet og den demokratiske planprosessen.

2. Hovedstandpunkt

Folkeaksjonen for Hurummarka ber om at forslag til planprogram ikke fastsettes i sin nåværende form.

Vi ber om at planprosessen stanses, og at det utarbeides et revidert planprogram som oppfyller kravene i forskrift om konsekvensutredninger om relevante og realistiske alternativer, herunder reell alternativ lokalisering.

Når staten bruker statlig arealplan for et stort industrielt tiltak med betydelige konsekvenser for natur, friluftsliv, vannmiljø, lokalsamfunn, drikkevann og demokratiske rettigheter, må kravene til saksbehandling, uavhengighet og etterprøvbarehet skjerpes – ikke svekkes.

Planprogrammet legger opp til å utrede hvordan et produksjonsanlegg kan etableres på Tofte, men ikke om Tofte er riktig lokalisering. Det er etter vårt syn den grunnleggende feilen.

3. Bruken av statlig plan er i seg selv problematisk i denne saken.

Statlig arealplan er ikke den ordinære måten arealsaker skal behandles på. Etter plan- og bygningsloven er hovedregelen at kommunen er planmyndighet. Statlig arealplan er en unntaksordning som kan brukes når viktige statlige eller regionale tiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det.

Det er ikke Folkeaksjonen for Hurummarka som gjør statlig plan til et prinsipielt spørsmål. Det gjør staten selv. KDDs lovkommentar til plan- og bygningsloven beskriver statlig arealplan som en unntaksordning, og presiserer at den bare bør brukes der ordinær kommunal eller regional planlegging ikke kan ventes å gi et resultat staten kan godta.

I denne saken er det ikke bare bruken av statlig plan som er krevende. Det er rollefordelingen.

Planprogrammet oppgir at Forsvarsbygg er forslagsstillere, Chemring Nobel er tiltakshaver og skal levere nødvendig grunnlag for planforslaget, Norconsult skal gjennomføre konsekvensutredningen, og KDD er planmyndighet.

Det betyr at staten opptre i flere roller samtidig:

- Staten er **initiativtaker** gjennom Forsvarsdepartementet.
- Staten er **forslagsstiller** gjennom Forsvarsbygg.
- Staten er **planmyndighet** gjennom Kommunal- og distriktsdepartementet.
- Staten er **økonomisk bidragsyter** til Chemring Nobels videre prosjektutvikling.
- Og tiltakshaver er en privat kommersiell aktør.

Dette skaper et alvorlig legitimitetsproblem.

Staten finansierer prosjektutviklingen, fremmer planen, overtar kommunens planmyndighet og skal til slutt vedta planen. Den kommersielle gevinsten og driften tilfaller likevel en privat aktør. Det gjør rolleblanding uvanlig, prinsipielt krevende og vanskelig å forene med kravene til åpenhet og tillit.

Det holder ikke å vise til nasjonal sikkerhet og tidskritikalitet dersom disse hensynene samtidig brukes til å begrense åpenhet, medvirkning og reell vurdering av alternativer. Når staten selv beskriver statlig plan som en unntaksordning, må staten også begrunne hvorfor unntaket er nødvendig i akkurat denne saken. Staten må forklare hvorfor ordinær kommunal planbehandling, regional samordning eller en bredere lokalisering utredning ikke kan gi et forsvarlig resultat.

Planprogrammet slår selv fast at KDD trer inn i kommunestyrets rolle som planmyndighet, at kommunen blir høringspart, og at det ikke er innsigelses- eller klageadgang til statlig arealplan. Dette gjør høringen av planprogrammet til det avgjørende tidspunktet for å sikre reell demokratisk kontroll. Da kan ikke lokaliseringen allerede være låst.

Det pågår samtidig revisjon av kommuneplanens arealdel i Asker kommune. Også hvor problematisk den statlige prosessen er. I utkast til nye bestemmelser har kommunen tatt inn et eget punkt om pågående statlig planprosess for et eventuelt sprengstoffanlegg i Hurummarka/Oredalen. Der fremgår det at tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1, herunder opprettelse av nye grunneiendommer, ikke kan finne sted i området uten tillatelse fra planmyndigheten, som i denne saken er Kommunal- og distriktsdepartementet.

Dette illustrerer hvordan den statlige planprosessen allerede griper inn i kommunens ordinære arealplanarbeid. Området behandles ikke lenger som et vanlig kommunalt planområde der kommunen selv avveier hensynet til natur, friluftsliv, drikkevann,

idrett, skyteaktivitet, lokalsamfunn og fremtidig arealbruk. Det legges inn et særskilt statlig spor, der kommunens handlefrihet i praksis begrenses av en prosess staten selv styrer.

Når staten på denne måten trer inn i kommunens rolle, må kravene til åpenhet, uavhengighet og reell alternativvurdering skjerpes. Det er ikke tilstrekkelig at kommunen får uttale seg som høringspart dersom den statlige prosessen samtidig låser arealbruken i kommunens egen kommuneplanrevisjon.

Dette skiller saken fra flere kjente eksempler på statlig reguleringsplan. Nytt regjeringskvartal gjaldt statens eget regjeringsanlegg. Ringeriksbanen/E16 gjaldt et offentlig samferdselsprosjekt. Regional sikkerhetsavdeling i Helse Sør-Øst gjaldt et offentlig helse- og sikkerhetsprosjekt.

Sprengstoffabrikken på Tofte er annerledes. Her brukes statlig plan for å legge til rette for et produksjonsanlegg der tiltakshaver er Chemring Nobel AS – en privat kommersiell industribedrift – samtidig som staten har bidratt med betydelig finansiering til videre prosjektutvikling.

Dette må utløse et skjerpet krav til reell alternativvurdering. Når staten tar styringen fra kommunen, kan staten ikke samtidig snevre inn konsekvensutredningen slik at bare det alternativet som passer tiltakshaver og statens tidsplan utredes videre.

Hvis statlig plan blir et virkemiddel for å forkorte prosessen, svekke lokaldemokratiet og regulere frem store naturinngrep for en privat aktør, undergraves tilliten til plansystemet.

Når staten bruker en unntaksordning, kan staten ikke samtidig snevre inn utredningen slik at det mest grunnleggende spørsmålet – lokaliseringen – i realiteten allerede er avgjort.

4. Konsekvensutredningen må vurdere reelle alternativer – ikke etterbegrunne Tofte

Konsekvensutredningens formål er ikke å dokumentere hvordan en allerede valgt løsning kan gjennomføres. Formålet er å sikre at miljø- og samfunnshensyn blir tatt i betraktning før beslutninger tas, og før irreversible valg låses.

Konsekvensutredning er derfor ikke en teknisk øvelse som kommer til slutt i en planprosess. Det er et demokratisk beslutningsgrunnlag. Myndigheter, berørte parter og offentligheten skal få tilstrekkelig kunnskap til å vurdere hva beslutningstakerne faktisk sier ja eller nei til. Det gjelder både virkningene av tiltaket og spørsmålet om det finnes andre måter å nå formålet på.

Dette betyr at konsekvensutredningen må komme **før** de reelle valgene er lukket.

Et grunnleggende formål med konsekvensutredningsregelverket er nettopp å sikre at beslutninger treffes på grunnlag av en reell vurdering av relevante alternativer. Kravet følger både av EUs plandirektiv, prosjektdirektivet og den norske konsekvensutredningsforskriften.

Etter plandirektivet artikkel 5 skal miljørapporten fastsette, beskrive og vurdere rimelige alternativer som tar hensyn til planens formål og geografiske virkeområde. Formålet er å sikre at beslutningstakere, berørte myndigheter og offentligheten får et reelt grunnlag for å sammenligne ulike løsninger før planen vedtas.

EFTA-domstolens rådgivende uttalelse i Ullevål-saken understreker hvor sentralt dette er. Domstolen viser til at miljøvurderingen må gjennomføres så tidlig at den faktisk kan påvirke beslutningen, og at det er på dette stadiet ulike alternativer kan analyseres og strategiske valg treffes. Domstolen uttaler også at manglende fastsettelse, beskrivelse og vurdering av rimelige alternativer ikke kan behandles som en ren saksbehandlingsfeil uten mulig betydning for innholdet i beslutningen.

Dette er direkte relevant i den foreliggende sak. Dersom Tofte behandles som eneste relevante og realistiske alternativ før konsekvensutredningen starter, flyttes alternativvurderingen til et tidspunkt hvor det avgjørende strategiske valget allerede er tatt.

Kravet til alternativer er gjennomført i norsk rett gjennom konsekvensutredningsforskriften. Etter § 14 første ledd bokstav c skal planprogrammet inneholde en beskrivelse av relevante og realistiske alternativer, og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen. Dette må ses i sammenheng med § 19 siste ledd, som krever at konsekvensutredningen skal redegjøre for alternativer til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn skal fremgå.

Alternativvurderingen er derfor ikke bare et innledende punkt i planprogrammet. Den skal være en del av det reelle beslutningsgrunnlaget. Det er ikke tilstrekkelig å beskrive hvorfor et område er egnet. Det må også fremgå hvorfor andre alternativer ikke er relevante eller realistiske.

Omfanget av alternativvurderingen må tilpasses saken.

Konsekvensutredningsforskriften § 17 slår fast at konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen eller tiltaket. Jo større, mer komplisert og mer konfliktfylt et tiltak er, desto større krav må det stilles til bredden og kvaliteten i alternativvurderingen.

I denne saken gjelder det statlig reguleringsplan for et produksjonsanlegg for militære eksplosiver, med et planområde på om lag 15,3 km². Planavgrensningen tar høyde

for vannforsyning, veiadkomst, sikring av produksjonsanlegget, overføringsledninger, infrastruktur i bakken, kaianlegg og utslippspunkt i sjø. Tiltaket innebærer også sikkerhetssoner, storulykkerisiko, omfattende infrastrukturbehov og mulige virkninger for natur, friluftsliv, drikkevann, vannmiljø, Oslofjorden, eksisterende virksomheter, barn og unge og lokalsamfunn.

Da kan ikke alternativvurderingen behandles som en formalitet. Kravet til alternativvurdering må skjerpes, ikke svekkes.

Dette gjelder særlig fordi ansvarlig myndighet ikke uten videre kan legge til grunn de kriteriene eller den avgrensningen som tiltakshaver selv har valgt.

Konsekvensutredningsregelverket forutsetter at ansvarlig myndighet gjør en selvstendig vurdering av om kriteriene som brukes, er relevante og egnet til å belyse tiltakets virkninger for miljø og samfunn. Dersom tiltakshaver definerer kriteriene på en måte som i praksis utelukker andre realistiske alternativer, blir alternativvurderingen for snever.

Spørsmålet er derfor ikke bare hvorfor Tofte er tatt med. Det avgjørende spørsmålet er også hvorfor andre lokaliteter er valgt bort.

KDDs egne veiledere og lovkommentarer peker i samme retning. Planprogrammet skal styrke den innledende fasen av planarbeidet, legge til rette for en bred og åpen diskusjon om premissene for planarbeidet, og klargjøre hvilke utredninger som er nødvendige. KDD understreker også at relevante og realistiske alternativer er et viktig element i konsekvensutredningsarbeidet, og at det for statlige utbyggingstiltak bør stilles krav om utredning av alternativ lokalisering.

Det er nettopp her planprogrammet svikter.

Planprogrammet erkjenner at det skal redegjøres for relevante og realistiske alternativer for gjennomføring av prosjektet. Samtidig avgrenser Forsvarsbygg den videre konsekvensutredningen til Tofte. Lokaliseringsspørsmålet lukkes dermed før konsekvensutredningen starter.

I planprogrammet står det at lokaliseringsvurderingen viser at to områder gjenstår, «Sætre sør» og «Tofte», men at Forsvarsbygg vurderer Tofte som det eneste relevante og realistiske tomtealternativet for videre utredning. Begrunnelsen er blant annet raskere realisering, grunneiersituasjon, bruk av eksisterende infrastruktur, utslippsledning til sjø, tilgang til kai og eksisterende industriareal. På bakgrunn av tidskritikaliteten konkluderer Forsvarsbygg med at Tofte er det eneste tomtealternativet som står igjen som realistisk og relevant, og derfor det eneste som vil utredes videre.

Dette er etter vårt syn i strid med realiteten i KU-regelverket.

Dersom planprogrammet allerede fastslår at Tofte er eneste relevante og realistiske utredningsalternativ, begrenses konsekvensutredningens demokratiske funksjon. Berørte aktører får da ikke reell mulighet til å vurdere og påvirke det avgjørende premisset: hvor anlegget skal ligge. De får i stedet anledning til å uttale seg om konsekvensene av en lokalisering som staten allerede har valgt.

Da flyttes konsekvensutredningen fra å være et demokratisk virkemiddel og et reelt beslutningsgrunnlag til å bli en etterfølgende begrunnelse for en lokalisering som allerede er valgt.

Spørsmålet blir ikke lenger:

“Hvor bør et slikt anlegg lokaliseres, vurdert opp mot miljø, natur, samfunn, sikkerhet, drikkevann, friluftsliv og lokalsamfunn?”

Spørsmålet blir i stedet:

“Hvordan kan et anlegg på Tofte utformes slik at skadevirkningene kan beskrives, avbøtes og håndteres?”

Det er en grunnleggende forskjell.

Sivilombudet behandlet i 2022 en sak om konsekvensutredning av alternative lokaliteter ved planlegging av Toft næringsområde i Brønnøy kommune. Saken gjaldt ikke samme type tiltak, men ombudets rettslige vurderinger er høyst relevante. Også der var spørsmålet om det var gjort en tilstrekkelig vurdering av om det fantes relevante og realistiske alternativer til den foreslåtte lokaliseringen.

Sivilombudet uttalte at konsekvensutredningsforskriften krever at det gjøres en vurdering av om det finnes relevante og realistiske alternativer til plasseringen av den planlagte virksomheten, og at slike alternativer i så fall skal utredes nærmere. Ombudet kom til at det var begrunnet tvil om undersøkelsene av alternative lokaliteter var omfattende nok til å tilfredsstillende kravene i konsekvensutredningsforskriften. Ombudet mente også at det ikke var gitt en tilstrekkelig begrunnelse for hvorfor Toftøya ble ansett som det eneste relevante og realistiske alternativet, og at undersøkelsene av øvrige alternativer ikke var godt nok dokumentert.

Sivilombudet understreket videre at utvelgelsen av hvilke alternativer som skal konsekvensutredes til en viss grad beror på skjønn, men at vurderingen må være forsvarlig. Hvor grundige vurderingene må være, avhenger av hvor omfattende og komplisert planen er, og hvor store konsekvenser den kan medføre. Ombudet slo også fast at det må gis en begrunnelse for valgene som er tatt, og dokumentasjon for alternativene som er forkastet.

Dette treffer kjernen i denne saken.

Planprogrammet og lokaliseringsvurderingen fremstiller Tofte som resultatet av en bred alternativvurdering. Etter vårt syn er realiteten en annen. Begrunnelsen for Tofte bygger i hovedsak på to forhold: at anlegget kan realiseres raskere der, og at Tofte ligger nær Chemring Nobels eksisterende anlegg på Sætre. De øvrige hensynene – kompetanse, produksjonsdeling, infrastruktur og gjennomførbarhet – springer i stor grad ut av det samme premisset.

Da handler ikke alternativvurderingen lenger om hvor et slikt anlegg bør ligge ut fra natur, miljø, samfunnsikkerhet og lokalsamfunn. Den handler om hvor den nye fabrikken kan plasseres for å passe best mulig inn i Chemring Nobels eksisterende virksomhet på Sætre, med gjenbruk av ressurser, kompetanse og infrastruktur.

Sivilombudet peker også på at kriteriene som brukes for å velge ut alternativer, må være egnet til å skape et tilstrekkelig bredt kunnskapsgrunnlag om ulike lokaliseringer og måter å gjennomføre prosjektet på. I Toft-saken stilte ombudet spørsmål ved om utvelgelsen hadde vært for snever, og om man i realiteten bare hadde undersøkt om andre områder kunne muliggjøre akkurat det anlegget forslagsstilleren ønsket, i stedet for også å vurdere andre gjennomføringsmåter, annen teknologi eller annet omfang.

Også dette er direkte relevant her.

Når tidskritikalitet, nærhet til Sætre, intern kompetanseoverføring, produksjonsdeling og gjennomføringsrisiko blir styrende, snevres alternativvurderingen inn rundt tiltakshavers industrielle behov. Da undersøkes det ikke bredt hvilke lokaliseringer som samlet sett gir de beste samfunnsmessige resultatene. Det undersøkes hvor Chemring Nobels prosjektmodell kan gjennomføres raskest.

Planprogrammet forklarer hvorfor Tofte er praktisk for prosjektet. Det forklarer ikke godt nok hvorfor andre steder er uaktuelle. Konsekvensen er at alternativer som kan være mer skånsomme for natur, friluftsliv, vannmiljø, drikkevann og lokalsamfunn, blir valgt bort før de er konsekvensutredet.

Konsekvensutredningen risikerer dermed å bli brukt til å forbedre, avbøte og legitimere en lokalisering som allerede er valgt, i stedet for å gi beslutningstakerne og offentligheten et reelt grunnlag for å vurdere om Tofte er riktig sted.

Det mest alvorlige er at natur, drikkevann, friluftsliv, Oslofjorden, eksisterende bruk av Fuglemyr, Rødbysætra, lokalsamfunn og regionale ringvirkninger først skal utredes etter at staten har definert Tofte som eneste alternativ. Da blir disse hensynene redusert fra å være premisser for valg av lokalisering til å bli konsekvenser av en lokalisering som allerede er lagt til grunn.

Heller ikke planprogrammets omtale av nullalternativet reparerer denne svakheten.

Planprogrammet definerer nullalternativet som dagens situasjon og miljøtilstand. Det innebærer at dagens skog, vassdrag, LNF-områder, skytebane, friluftsliv, eksisterende virksomheter og lokalsamfunnsfunksjoner utgjør referansepunktet for konsekvensutredningen. Dette er viktig, men ikke tilstrekkelig.

Når planprogrammet samtidig legger til grunn at videre vurderinger av alternativer skal forholde seg til anbefalt lokalisering ved Tofte, reduseres nullalternativet til et rent sammenligningsgrunnlag for utforming av et tiltak på Tofte. Nullalternativet brukes ikke til å holde åpent det grunnleggende spørsmålet om tiltaket bør lokaliseres her i det hele tatt.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at dette svekker konsekvensutredningens funksjon. Når nullalternativet viser at dagens situasjon omfatter store sammenhengende LNF-områder, skog, vassdrag, friluftsliv, skytebane og eksisterende lokal bruk, må disse verdiene inngå som premisser i lokaliseringsvurderingen – ikke bare som tap som beskrives etter at Tofte er valgt.

Nullalternativet må derfor ikke bare beskrive dagens situasjon. Det må brukes aktivt til å synliggjøre hva samfunnet mister dersom Tofte velges, og som referansegrunnlag for å sammenligne Tofte med reelle alternative lokaliseringer.

Dette er ikke en reell alternativvurdering. Det er en vurdering av hvordan et allerede valgt alternativ kan gjennomføres.

Det er ikke slik konsekvensutredningssystemet er ment å fungere.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet ikke oppfyller realiteten i kravene til relevante og realistiske alternativer. Tofte kan ikke behandles som eneste utredningsalternativ før alternative lokaliseringer er vurdert, dokumentert og sammenlignet på en måte som er åpen, faglig, etterprøvable og uavhengig av tiltakshavers foretrukne løsning.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener videre at planprogrammet gjør konsekvensutredningen til en etterbegrunnelse for Tofte, ikke et reelt beslutningsgrunnlag for valg av lokalisering. Planprogrammet må ikke fastsettes før alternative lokaliseringer inngår i konsekvensutredningen på en måte som gjør det mulig å sammenligne virkninger for miljø og samfunn før staten tar stilling til hvor anlegget eventuelt bør ligge.

5. Lokaliseringsvurderingen og teknisk rapport viser usikkerhet

Den opprinnelige lokaliseringsevurderingen viser at det ble analysert 356 tomter, og at de 10 høyest rangerte områdene ble vurdert videre. Den viser også at alle de 10 områdene er LNF-områder i offentlige planer, og at alle har miljøkvaliteter av vesentlig regional og nasjonal interesse.

I den samme vurderingen fremgår det at Tofte kan være egnet, men samtidig at andre tomtealternativer kan gi færre negative virkninger for landskap og miljø. Det er også uttrykkelig pekt på usikkerhet.

Når en vurdering selv peker på usikkerhet og mulige mindre miljøbelastende alternativer, er det uforsvarlig å bruke den som grunnlag for å utelukke videre utredning av alternativer.

Dette forsterkes av den tekniske rapporten fra AFRY og Norconsult. Rapporten er et sentralt grunnlag for vurderingen av om prosjektet lar seg gjennomføre på Hurum, men den inneholder en uvanlig kraftig ansvarsfraskrivelse. AFRY/Norconsult skriver blant annet at de ikke gir noen garanti for nøyaktigheten eller fullstendigheten i rapporten, og at mottakernes bruk av rapporten og estimatene skal være på mottakernes egen risiko.

Det er et oppsiktsvekkende premiss for et dokument som samtidig brukes til å underbygge en statlig planprosess for et av de største natur- og industriinngrepene i Asker kommunes nyere historie.

Ansvarsfraskrivelsen er ikke bare en juridisk formalitet. Den peker på et grunnleggende problem: Rapporten bygger delvis på informasjon som ikke er innenfor AFRY/Norconsults kontroll, estimater kan endres, faktiske beløp kan avvike vesentlig, og rådgiverne fraskriver seg uttrykkelig ansvar for feil, mangler og ufullstendig informasjon.

Samtidig brukes rapporten og mulighetsstudien som del av grunnlaget for å argumentere for at Tofte er gjennomførbart, realistisk og det eneste alternativet som bør utredes videre.

Dette er ikke et betryggende beslutningsgrunnlag. Det er et varsel om at kunnskapsgrunnlaget fortsatt er foreløpig, usikkert og avhengig av videre detaljering.

Den tekniske rapporten understreker også at vurderingene fortsatt befinner seg på et tidlig stadium, og at det gjenstår betydelig arbeid før endelig beslutning kan fattes. Rapporten skriver videre at endelig plassering ikke er bestemt, men at den tekniske studien tar utgangspunkt i lokalisering på Hurum, og at rapporten må vurderes og oppdateres med stedsspesifikke vurderinger etter at endelig plassering er fastsatt.

Det innebærer at et foreløpig teknisk grunnlag, med tydelige forbehold og omfattende ansvarsfraskrivelse, brukes i en prosess der staten likevel foreslår å lukke lokaliseringsspørsmålet.

Det er en alvorlig svakhet.

Dersom staten mener at denne rapporten skal inngå i beslutningsgrunnlaget for å utelukke andre lokaliseringer, må staten også redegjøre for hvordan de store forbeholdene i rapporten er håndtert. Staten kan ikke både støtte seg på rapportens konklusjoner og samtidig se bort fra rapportens egne begrensninger.

Senere ble premissene for tomtesøket endret. Den oppdaterte lokaliseringsvurderingen avgrensar søket til arealer innenfor 45 minutters reisetid fra Sætre. Sammen med kriterier knyttet til kompetansebygging, produksjonsdeling og risiko avgrensar dette vidare tomtesøk til Hurumhalvøya.

Dette er et avgjørende punkt. Overgangen fra en bredere analyse til en 45-minuttersavgrensning fremstår ikke som en nøytral faglig konsekvens av miljø- og samfunnshensyn, men som et premiss som låser prosessen geografisk nær Chemring Nobels eksisterende virksomhet på Sætre.

Dersom tidskritikalitet, nærhet til eksisterende anlegg, intern kompetanseoverføring og Chemring Nobels industrielle behov vektas så tungt at andre lokaliseringer faller ut, må dette underlegges en langt grundigere og mer uavhengig vurdering.

Det kan ikke aksepteres at kriteriene justeres slik at bare ett geografisk område står igjen, og at dette deretter presenteres som om alternativene er reelt vurdert.

6. Statens egen praksis viser behovet for en bred og uavhengig kvalitetssikret lokaliseringsprosess

Det finnes relevante sammenligninger i statens egen praksis; arbeidet med Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud og gjenoppbyggingen av nytt regjeringskvartal. Sakene er ikke identiske med foreliggende sak, men de viser hvordan staten tidligere har håndtert store, nasjonalt viktige beredskaps- og sikkerhetstiltak før lokalisering og konsept ble låst.

Poenget er ikke at disse prosessene var uten konflikt. Poenget er at staten i begge tilfeller aksepterte at tiltak av nasjonal betydning krevde omfattende, dokumenterte og etterprøvbare vurderinger før endelig valg ble lagt til grunn.

I arbeidet med Politiets nasjonale beredskapssenter ble det over tid vurdert et betydelig antall alternative tomter. Statsbygg vurderte i 2012 17 ulike lokaliteter, hvor 13 ble forkastet og 4 anbefalt utredet vidare. Senere ble tomtespørsmålet vurdert på nytt i konseptvalgutredningen. Ifølge dokumentet om nedvalg til to tomter ble 50–60 totemuligheter vurdert før 16 tomter ble vurdert nærmere, og Grønmo og Taraldrud gikk vidare.

Taraldrud-prosessen viser også at staten ikke nøyde seg med å konstatere at ett alternativ passet operative behov. Alternativer ble beskrevet med styrker, svakheter, konfliktpotensial, usikkerhet, gjennomføringsutfordringer og temaer som måtte avklares. Konseptvalgutredningen for Politiets nasjonale beredskapssenter ble også underlagt ekstern kvalitetssikring, gjennomført av Dovre Group og Transportøkonomisk institutt på oppdrag fra Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

Det samme mønsteret ser vi i arbeidet med nytt regjeringskvartal. Regjeringskvartalet gjaldt statens eget anlegg etter terrorangrepet 22. juli. Likevel ble det først gjennomført en konseptvalgutredning. Planprogrammet for nytt regjeringskvartal viser at regjeringens beslutning om «konsept Øst» bygget blant annet på konseptvalgutredningen og ekstern kvalitetssikring av denne.

Den eksterne kvalitetssikringen av konseptvalgutredningen for regjeringskvartalet ble gjennomført av Dovre Group og Transportøkonomisk institutt, og hadde som formål å sikre den faglige kvaliteten i beslutningsgrunnlaget. Regjeringen viser også i vedtaket av statlig reguleringsplan for nytt regjeringskvartal til at den eksterne kvalitetssikringen ga tilslutning til konsept "Øst".

Dette er et viktig kontrollspørsmål i foreliggende sak: Hvorfor skal terskelen for alternativvurdering og uavhengig kvalitetssikring være lavere når staten nå bruker statlig plan for å legge til rette for et privat kommersielt produksjonsanlegg for militære eksplosiver?

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at både Taraldrud-saken og regjeringskvartalet viser at tidskritikalitet, beredskap og nasjonal sikkerhet ikke fritar staten fra å dokumentere alternativvurderingen grundig. Tvert imot viser sakene at store statlige sikkerhets- og beredskapstiltak krever en robust, transparent og kvalitetssikret prosess.

I Hurummarka-saken er det gjort en innledende lokaliseringvurdering, men den er ikke tilstrekkelig til å låse konsekvensutredningen til Tofte. Lokaliseringvurderingen er i stor grad utarbeidet innenfor rammene av en mulighetsstudie for Chemring Nobel, med Forsvarsdepartementet som støttespiller, og med premisser der tid, nærhet til Sætre, kompetanseoverføring og gjennomføringsrisiko tillegges avgjørende vekt.

Før planprogrammet eventuelt fastsettes, må det derfor gjennomføres en supplerende lokaliseringvurdering som vurderer relevante og realistiske alternativer opp mot både miljøvirkninger og samfunnsvirkninger. Vurderingen må kvalitetssikres uavhengig, eller legges frem som en egen del av planprogramprosessen før videre planarbeid låses til Tofte.

En slik kvalitetssikring må blant annet vurdere om mulighetsrommet er forsvarlig avgrenset, om kriteriene er balanserte, om tids- og nærhetskriteriet til Sætre er tilstrekkelig begrunnet, og om andre relevante og realistiske lokaliseringer er forkastet på et etterprøvbart grunnlag.

7. Manglende redegjørelse for statens samarbeid med privat tiltakshaver, samarbeidsmodell og rettslige vurderinger

Denne saken reiser ikke bare spørsmål om lokalisering og naturinngrep. Den reiser også et grunnleggende spørsmål om hvordan staten samarbeider med en privat kommersiell aktør når staten samtidig bruker sin planmyndighet til å legge til rette for aktørens fremtidige virksomhet.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener ikke at planprogrammet nødvendigvis må inneholde en full EØS-rettslig utredning. Det avgjørende er at staten må gjøre de sentrale premissene for planarbeidet åpne og etterprøvbare. Når staten har valgt å gå videre med én privat kommersiell aktør, gitt betydelig økonomisk støtte til videre prosjektutvikling, og samtidig lar denne aktørens eksisterende virksomhet på Sætre påvirke lokaliseringskriteriene, er dette ikke et perifert spørsmål. Det er et premiss som påvirker både tiltakshaverrollen, lokaliseringsvurderingen, tidsplanen, alternativsilingen og rammene for konsekvensutredningen.

Planprogrammet oppgir at Forsvarsbygg er forslagsstiller, at Chemring Nobel er tiltakshaver og skal levere nødvendig grunnlag for planforslaget i form av tekniske løsninger for utbygging og drift, at Norconsult skal gjennomføre konsekvensutredningen, og at KDD er planmyndighet. Samtidig fremgår det av den tekniske rapporten at AFRY og Norconsult har utarbeidet rapporten på oppdrag fra Chemring Nobel, som ledd i en mulighetsstudie støttet av Forsvarsdepartementet.

Dette innebærer en tett sammenveving mellom statens sikkerhetspolitiske mål, statens økonomiske virkemidler, statens planmyndighet og en privat aktørs kommersielle prosjektutvikling.

Forsvarsdepartementet har egne etiske retningslinjer for næringslivskontakt i forsvarssektoren. Retningslinjene skal bidra til at ansatte i forsvarssektoren opptrer etisk forsvarlig i kontakt med næringslivet, og til at gjeldende lover, regler og retningslinjer etterlevs. Forsvarsdepartementet har også retningslinjer for anskaffelser i forsvarssektoren, som skal sikre forsvarlig forvaltning, ensartet praksis, høy etisk standard og integritet. I tillegg har departementet et internkontrollsystem for tilskuddsordninger, som skal sikre at ansvar, myndighet, dokumentasjon, kontroll og oppfølging er tydelig og etterprøvbar.

Planprogrammet redegjør likevel ikke for hvilke retningslinjer, vurderinger eller kontrollmekanismer som er lagt til grunn for statens samarbeid med Chemring Nobel

AS i denne saken. Det redegjør heller ikke for om statens samarbeid med Chemring Nobel er vurdert som anskaffelse, tilskudd/statsstøtte, industripolitisk tiltak eller sikkerhetsbegrunnet unntak. Det redegjør heller ikke for om andre relevante aktører, produksjonsmodeller eller løsninger er vurdert.

Dette er problematisk, fordi valget av Chemring Nobel ikke bare er et industrielt eller kontraktsmessig premiss. Det påvirker selve planprosessen. Når lokaliseringsvurderingen legger vekt på nærhet til eksisterende anlegg på Sætre, kompetansebygging, produksjonsdeling, risiko og rask realisering, får valget av én bestemt privat aktør direkte betydning for hvilke lokaliseringer som anses relevante og realistiske.

Dersom prosjektet i praksis defineres ut fra Chemring Nobels eksisterende virksomhet, Chemring Nobels kompetansemønstre og Chemring Nobels behov for rask realisering, blir alternativvurderingen snevret inn rundt én privat aktørs prosjektmodell. Da må staten redegjøre for hvorfor dette er et nødvendig og forholdsmessig premiss for en statlig reguleringsplan.

Dette gjelder også de EØS-rettslige spørsmålene. Folkeaksjonen bestrider ikke at nasjonal sikkerhet, NATO-forpliktelser og forsyningssikkerhet kan gi staten et særskilt handlingsrom. Men dette handlingsrommet er ikke ubegrenset. Dersom staten mener at konkurranse, alternative aktører eller ordinære prosesser må fravikes av sikkerhetshensyn, må det fremgå hvilke vurderinger som er gjort. Det må også redegjøres for hvordan staten har vurdert forholdet mellom tilskudd, anskaffelser, statsstøtte, konkurransenøytralitet og eventuelle sikkerhetsunntak.

Planprogrammet opplyser samtidig at det per nå ikke er identifisert konkrete behov for å vurdere eller benytte unntaksregler fra nasjonal lovgivning eller internasjonale forpliktelser. Det gjør behovet for åpenhet enda tydeligere. Når staten selv ikke har identifisert konkrete unntaksbehov, må staten også redegjøre åpent for hvilke rettslige vurderinger som faktisk er gjort av samarbeidsmodellen, tilskuddene, tiltakshaverrollen, konkurranseforholdet og forholdet til EØS-retten.

Dersom staten på et senere tidspunkt mener at slike unntak likevel er nødvendige, må dette ikke skje som en generell henvisning til nasjonal sikkerhet. Det må begrunnes konkret, avgrenses tydelig og vurderes opp mot allmennhetens rett til miljøinformasjon, medvirkning og etterprøvbarehet.

Planprogrammet for nytt regjeringskvartal viser at det er fullt mulig å redegjøre for tidligere beslutninger og styrende premisser i et planprogram. Der ble det innledningsvis beskrevet at det var gjennomført konseptvalgutredning og ekstern kvalitetssikring, og at regjeringen på dette grunnlaget hadde besluttet konsept og lokalisering for det videre planarbeidet. Planprogrammet redegjorde også for bakgrunn, formål, tidligere prosess, vurderte konsepter og hvilke føringer regjeringens beslutning ga for det videre reguleringsarbeidet.

Dette er relevant her. Dersom staten mener at grunnleggende valg allerede er tatt – herunder valg av tiltakshaver, samarbeidsmodell, produksjonsmodell og geografisk nærhet til Sætre – må disse valgene beskrives, begrunnes og gjøres etterprøvbare i planprogrammet. Det er ikke tilstrekkelig at planprogrammet bare beskriver hva som skal utredes videre på Tofte, dersom sentrale premisser for hvorfor Tofte og Chemring Nobel er valgt, ligger utenfor den åpne planprosessen.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet må suppleres med en egen redegjørelse for hvordan Forsvarsdepartementet, Forsvarsbygg og KDD har vurdert:

- habilitet og rollefordeling
- statens næringslivskontakt med Chemring Nobel AS
- hvorfor Chemring Nobel AS er valgt som tiltakshaver
- om andre relevante aktører, herunder andre europeiske produsenter, er vurdert
- om samarbeidet er vurdert etter anskaffelsesregelverket
- om EØS-reglene om offentlig støtte er vurdert
- om eventuelle sikkerhetsunntak etter EØS-regelverket er vurdert
- forholdet mellom tilskudd, industripolitikk, anskaffelser og statlig plan
- hvorfor Chemring Nobels eksisterende virksomhet på Sætre skal være styrende for lokaliseringkriteriene
- hvordan staten sikrer likebehandling, etterprøvbarhet og konkurransenøytralitet
- hvordan uavhengigheten i konsekvensutredningen skal sikres når tiltakshaver også leverer sentralt teknisk grunnlag for planforslaget
- hvilke avtaler, instruksjoner og retningslinjer som regulerer samarbeidet mellom staten og Chemring Nobel AS

Dette handler ikke om å mistenkeliggjøre enkeltpersoner. Det handler om tillit til prosessen.

Når staten overtar kommunens rolle som planmyndighet, når det ikke er innsigelses- eller klageadgang til statlig arealplan, og når tiltakshaver er en privat kommersiell aktør, må kravene til åpenhet og etterprøvbarhet skjerpes. Det kan ikke være tilstrekkelig at staten viser til nasjonal sikkerhet og tidskritikalitet. Nettopp da må det dokumenteres hvordan staten sikrer at prosessen er ryddig, uavhengig og i tråd med egne retningslinjer.

Folkeaksjonen ber derfor om at planprogrammet ikke fastsettes før det er lagt frem en samlet redegjørelse for statens samarbeid med Chemring Nobel AS, herunder hvilke etiske, anskaffelsesrettslige, tilskuddsrettslige, EØS-rettslige og habilitetsmessige vurderinger som er gjort.

Uten en slik redegjørelse er grunnlaget for planprogrammet ufullstendig. Poenget er ikke at alle EØS-rettslige spørsmål må være endelig avklart før planprogrammet fastsettes. Poenget er at valget av privat tiltakshaver og samarbeidsmodell allerede påvirker selve planprosessen: hva som skal utredes, hvor det skal utredes, og hvilke alternativer som velges bort.

Når staten bruker statlig reguleringsplan for å legge til rette for et produksjonsanlegg for én privat kommersiell aktør, må offentligheten få vite hvilke beslutninger som allerede er tatt, hvilke vurderinger som ligger bak, og hvilke spørsmål som fortsatt er åpne. Det er en forutsetning for reell medvirkning, etterprøvbarhet og tillit til prosessen.

8. Statlig plan skjerper behovet for reell medvirkning

Plan- og bygningsloven bygger på at planlegging skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for berørte interesser og myndigheter, og at konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives før beslutning tas. Dette er ikke pynt rundt en beslutning. Det er en grunnleggende del av plansystemets legitimitet. I forarbeidene til plan- og bygningsloven fremheves det at planleggingen skal sikre at avveininger skjer i åpenhet og offentlighet, med mulighet for berørte til å påvirke utviklingen av sitt lokalsamfunn og nærmiljø.

Etter plan- og bygningsloven § 5-1 skal enhver som fremmer planforslag legge til rette for medvirkning. KDDs egen lovkommentar understreker at planmyndigheten gjennom hele planarbeidet skal sørge for åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i lokalsamfunnet, og at planmyndigheten skal tilstrebe størst mulig offentlighet og reell medvirkning i planprosessene. Lovkommentaren presiserer også at de formelle skrittene i planprosessen bare er minstekrav til saksbehandling og medvirkning.

Dette er særlig viktig i planer som krever planprogram og konsekvensutredning. Reguleringsplanveilederen slår fast at forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, og at høring og offentlig ettersyn kommer i tillegg til kravet om medvirkning i tidlig fase. Formålet er at alle hensyn skal komme frem og bli vurdert før planen vedtas.

I denne saken er det avgjørende spørsmålet om høringen faktisk kan påvirke rammene for konsekvensutredningen. Dersom lokaliseringen allerede er låst til Tofte, og konsekvensutredningen bare skal vurdere hvordan anlegget kan etableres der, blir høringen ikke en reell medvirkningsprosess. Det blir en prosess for å kommentere konsekvensene av en beslutning som i realiteten allerede er tatt.

Dette skjer samtidig som staten bruker statlig arealplan. KDDs reguleringsplanveileder er tydelig på hva dette innebærer: De samme kravene til prosess og medvirkning gjelder for statlig plan som for en ordinær kommunal planprosess, men bestemmelsene om innsigelse og klage kommer ikke til anvendelse for statlig plan. Planprogrammet for Tofte slår også fast at KDD trer inn i kommunestyrets rolle som planmyndighet, at departementet skal fastsette planprogrammet, beslutte høring av reguleringsplan med konsekvensutredning og fatte planvedtak. Kommunen blir høringspart og bistår i arbeidet, og det er ikke innsigelses- og klageadgang til statlig arealplan.

Det mest dramatiske i denne saken er derfor ikke bare at staten overtar planmyndigheten. Det mest dramatiske er at staten overtar planmyndigheten samtidig som lokaliseringsspørsmålet i praksis er avklart før konsekvensutredningen er gjennomført.

Kommunestyret mister den ordinære rollen som besluttende planmyndighet. Kommunen kan ikke bruke vanlig planbehandling til å kreve en annen innretning av saken. Kommunen kan ikke vedta planen med endringer. Kommunen kan ikke avvise planforslaget. Kommunen kan ikke fremme innsigelse slik regionale og statlige organer ellers kan i kommunale planprosesser. Og vedtaket kan ikke påklages.

Da blir planprogrammet og høringen helt avgjørende.

Planprogrammet inneholder også en viktig opplysning om forholdet til unntaksregler. Det fremgår at tiltaket er av stor betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser, og at det derfor er naturlig å vurdere om det kan bli nødvendig å benytte unntaksregler fra nasjonal lovgivning eller internasjonale forpliktelser for å ivareta disse interessene. Samtidig står det at det per nå ikke er identifisert konkrete behov for å vurdere eller benytte slike unntaksregler.

Dette er en viktig presisering. Så lenge staten ikke har identifisert et konkret behov for å bruke unntaksregler, må de ordinære kravene til åpenhet, miljøinformasjon, medvirkning og etterprøvbarehet gjelde fullt ut. Nasjonale sikkerhetsinteresser kan ikke brukes som en generell bakgrunnsbegrunnelse for redusert innsyn, svakere medvirkning eller en snevrere konsekvensutredning, når staten selv opplyser at konkrete unntaksbehov ikke er identifisert.

Dette er særlig viktig fordi saken gjelder omfattende naturinngrep og mulige virkninger for miljø, drikkevann, vassdrag, Oslofjorden, friluftsliv og lokalsamfunn. Miljøinformasjonsloven bygger på at allmennheten skal ha tilgang til miljøinformasjon og mulighet til å delta i beslutningsprosesser av betydning for miljøet. Retten til deltakelse gjelder ikke bare enkeltpersoner, men også miljøorganisasjoner, friluftsansjoner, lokale foreninger og andre berørte aktører.

Naturvernforbundet, friluftsansjoner, lokale lag og foreninger, berørte virksomheter og innbyggere må derfor gis et reelt grunnlag for å vurdere planprogrammet. Det forutsetter tilgang til relevant miljøinformasjon, oversikt over premissene for lokalisingsvalget, innsyn i hvilke alternativer som er vurdert og forkastet, og mulighet til å påvirke rammene for konsekvensutredningen før de avgjørende valgene er lukket.

Dersom staten senere mener at konkrete sikkerhetshensyn krever unntak fra ordinære regler om innsyn, medvirkning eller offentlighet, må dette begrunnes særskilt, presist og forholdsmessig. Unntak må ikke gjøres bredere enn nødvendig. Det må også skilles tydelig mellom informasjon som faktisk må skjermes av sikkerhetshensyn, og miljøinformasjon, lokaliseringspremisser, alternativer og konsekvenser som offentligheten har et legitimt krav på å få innsyn i.

KDDs eget godkjenningbrev viser også at departementet legger vekt på dette. Departementet skriver at innspill fra berørte aktører vil være et viktig grunnlag i den videre planprosessen, at Forsvarsbygg må legge opp til god medvirkning og informasjon, og at Asker kommune må få anledning til å behandle planprogrammet i politiske organer.

Dette må få reelt innhold. Dersom innspill fra berørte aktører skal være et viktig grunnlag, må innspillene kunne påvirke mer enn detaljer, avbøtende tiltak og informasjonsopplegg. De må kunne påvirke selve utredningsprogrammet, herunder spørsmålet om alternative lokaliseringer skal konsekvensutredes.

Planprogrammet opplyser at det skal legges opp til høringsrunder, informasjonsarenaer, målrettede møter, åpne kontordager og medvirkningsaktiviteter for barn og unge. Det er positivt, men det løser ikke hovedproblemet. Informasjon og møter er ikke det samme som reell innflytelse dersom det viktigste premisset – at Tofte skal være eneste utredningsalternativ – allerede er låst.

Når konflikter skal avklares i planprosessen, må planprosessen være åpen nok til at konfliktene faktisk kan påvirke utfallet. Hvis Tofte allerede er definert som eneste relevante og realistiske alternativ, er den viktigste konflikten tatt ut av prosessen før medvirkningen får virke.

KDDs veiledning om statlig arealplan understreker dessuten at statlig plan er en unntaksordning fra hovedregelen om at kommunen er planmyndighet. Når staten bruker en slik unntaksordning, må staten tåle en strengere demokratisk og faglig kontroll. Det er ikke nok å si at medvirkning skal skje. Staten må vise at medvirkningen kan få betydning.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet ikke kan fastsettes før det er avklart hvordan medvirkningen skal være reell. I denne saken betyr reell medvirkning at berørte innbyggere, Asker kommune, nabokommuner, regionale

myndigheter, fagmyndigheter, organisasjoner og berørte virksomheter må kunne påvirke rammene for konsekvensutredningen. Det må også bety at alternative lokaliseringer kan kreves utredet dersom høringsinnspillene viser at Tofte ikke er tilstrekkelig begrunnet som eneste alternativ.

Hvis høringen ikke kan endre det avgjørende premisset i saken, er det vanskelig å se at medvirkningen oppfyller sin demokratiske funksjon.

9. Omfanget av inngrepet kan ikke bagatelliseres som «en liten del» av planområdet

Planprogrammet fremhever at anleggets fotavtrykk og arealet som inngjerdes bare vil utgjøre en liten andel av området som omfattes av planavgrensningen. Dette kan gi et sterkt misvisende inntrykk av tiltakets faktiske omfang.

Planområdet er oppgitt til omtrent 15,3 km². Planavgrensningen tar høyde for vannforsyning, veiadkomst, sikring av produksjonsanlegget, overføringsledninger, infrastruktur i bakken, kaianlegg og utslippspunkt i sjø. Planprogrammet slår samtidig fast at planen vil tilrettelegge for ny industriaktivitet i en skala som ikke eksisterer i området i dag.

Det avgjørende spørsmålet er derfor ikke hvor stor andel av hele den vide planavgrensningen som bebygges eller inngjerdes. Det avgjørende spørsmålet er hvor store inngrepene blir i det området der anlegget faktisk skal ligge.

En liten andel av 15,3 km² kan fortsatt være et svært stort inngrep. Og enda viktigere: Inngrepet kan utgjøre en svært stor del av det området som faktisk er sårbart, brukt og berørt.

Planområdet er tegnet stort fordi det skal romme adkomst, vannforsyning, overføringsledninger, infrastruktur, kai, utslippspunkt, sikkerhetssoner og andre følgevirkninger. Da blir det misvisende å bruke hele planområdet som målestokk for å bagatellisere inngrepet i selve Oredalen, Avgrunnsdalen, Fuglemyr-området og tilgrensende natur.

Den tekniske rapporten viser at anlegget vil kunne strekke seg fra Lindums anlegg for avfallshåndtering i Oredalen til Mølleveien/Rødbyveien, og at Avgrunnsdalen inngår som del av anlegget. Antatt inngjerdet område er estimert til 4,4 km². Fotavtrykket av selve anlegget, inkludert veier, er i tidligfase estimert til omtrent en fjerdedel til en tredjedel av det totale inngjerdede areal.

Dette er ikke et lite punktinngrep. Dette er en ny industriell struktur gjennom et helt landskapsrom.

Det planlagte anlegget vil ikke bare bestå av fabrikkbygninger. Det vil omfatte produksjonsbygg, tankpark, ferdigvarelager, internveier, sikkerhetssoner, perimetersikring, krafttilførsel, vannforsyning, VA-løsninger, utslippsløsninger, rørgater, anleggsområder og øvrig infrastruktur. I tillegg kommer terrenginngrep, massehåndtering, skjæringer, fyllinger, mulig omlegging eller oppgradering av veier, anleggstrafikk og begrensninger på ferdsel.

Konsekvensene kan derfor ikke vurderes ut fra fabrikkbyggenes fotavtrykk alene. De må vurderes ut fra samlet arealbeslag, funksjonelt inngrep, sikkerhetssoner, tap av tilgjengelighet, fragmentering av natur, inngrep i vassdrag, påvirkning på myr og skog, og konsekvenser for friluftsliv, skytebane, drikkevann, lokalsamfunn og landskap.

Dette er særlig viktig fordi inngrepet treffer områder med konkret bruk og konkrete verdier. Fuglemyr, Avgrunnsdalen, Rødbysætra, Striglevann og skog- og myrområdene rundt er ikke perifere randsoner uten betydning. Det er nettopp disse områdene som vil kunne bære de tyngste konsekvensene av anlegget.

Når disse arealene bygges ned, sprenges ut, asfalteres, inngjerdes eller legges inn i sikkerhetssoner, er det liten trøst at store deler av den formelle planavgrensningen ikke bebygges. For naturen, friluftslivet og lokalsamfunnet er det ikke prosentandelen av planområdet som avgjør belastningen. Det er hvilke arealer som faktisk går tapt, hvilke sammenhenger som brytes, hvilke vannveier som påvirkes, og hvilke funksjoner som ikke kan videreføres.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet undervurderer omfanget av tiltaket når det viser til at fotavtrykket bare utgjør en liten del av planområdet. Et inngrep i denne skalaen vil kunne utgjøre en stor del av det mest sårbare og brukte området innenfor planavgrensningen. Det må konsekvensutredes som et samlet natur-, landskaps-, sikkerhets- og samfunnsinngrep – ikke som et begrenset bygningsmessig fotavtrykk.

10. Naturinngrepene er irreversible og vanskelig å forene med statlige, regionale og internasjonale naturforpliktelser

Planprogrammet forsøker flere steder å gi inntrykk av at inngrepene kan begrenses fordi selve fotavtrykket til anlegget bare vil utgjøre en mindre del av planområdet. Dette er en farlig forenkling.

Det planlegges ikke et lite bygg i skogen. Det planlegges et stort industrielt anlegg i et kupert skog-, myr- og dalområde, med produksjonsbygg, tankpark, ferdigvarelager, internveier, krafttilførsel, vann- og avløpsløsninger, rørgater, perimetersikring, sikkerhetssoner, masselagre og anleggsområder.

Dette er kjernen i saken: Skjæringer i fjell kan ikke reverseres. Asfalterte veier gjennom skogen kan ikke fjernes uten varige spor. Inngrep i myr og våtmark kan ødelegge karbonlagre, vannbalanse og økologiske funksjoner som er bygget opp over svært lang tid. Sprengning, fyllinger, massedeponering og etablering av bygninger vil ikke bare «påvirke» naturen. Det vil omforme den.

Planprogrammet beskriver også at anleggsfasen vil kreve vurderinger av midlertidige riggområder, anleggstransport, lager, kontor, mannskapsrigg og masselagre. Det åpnes for mobile knuseverk og sikteverk, massetransport, mellomlagring, sortering og mottak av masser. Dette viser at naturinngrepet ikke bare handler om de permanente byggene, men om en omfattende anleggsoperasjon med store fysiske konsekvenser.

Planprogrammet beskriver videre at planområdet hovedsakelig består av skog, med innslag av myr og ferskvannsføremønstre, og at etablering av et stort produksjonsanlegg vil medføre omfattende terrenginngrep i form av skjæringer og fyllinger, samt bygg og infrastruktur som veier, kraftledninger og rørgater. Det står også at inngrep i åsdrag, daler, myr og skog kan føre til tap av landskapsformer og redusere områdets variasjon og særpreg, og at masseuttak, skjæringer og fyllinger kan endre terreng og vannveier.

Asker kommunes utkast til nye arealbestemmelser går i motsatt retning av det statlige planprogrammet legger opp til. Kommunen foreslår at tiltak i LNFR-områder ikke skal medføre nedbygging av dyrket eller dyrkbar mark, inngrep i verdifull skog eller redusere allmennhetens tilgang til utmark.

Dette er høyst relevant for Hurummarka. Et sprengstoffanlegg med produksjonsbygg, internveier, sikkerhetssoner, perimetersikring, krafttilførsel, vann- og avløpsanlegg, rørgater, fjellskjæringer, fyllinger, riggområder og masselagring vil etter sin art kunne innebære nettopp de konsekvensene kommuneplanutkastet søker å begrense: inngrep i skog, terrengendringer og redusert allmenn tilgang til utmark.

Kommunens utkast sier også at nye bygg skal tilpasses eksisterende terreng, topografi og landskap, og at høydeforskjeller skal tas opp i bebyggelsen for å unngå større fyllinger og skjæringer. Det står i skarp kontrast til et prosjekt der planprogrammet selv peker på omfattende terrenginngrep, skjæringer og fyllinger som en del av realiteten.

Den tekniske rapporten understreker selv at naturmangfoldet vil bli forringet av nytt anlegg, og at perimetersikringen vil legge begrensninger på bruken av arealet til friluftsliv. Rapporten peker også på at det er gjennomført befaringer, men ikke kartlegginger, og at det er behov for videre kartlegging. Når kunnskapsgrunnlaget fortsatt er ufullstendig, kan ikke staten samtidig behandle lokaliseringen som et avgjort premiss.

Miljønotatet viser at alle de foreslåtte lokasjonene har miljøkvaliteter av vesentlig regional og nasjonal interesse. Notatet viser også til naturmangfoldloven § 12, der det for å begrense skade på naturmangfoldet skal tas utgangspunkt i en lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultatene. Dette er ikke et argument for å låse Tofte. Det er et argument for å utrede alternativer reelt.

Da blir spørsmålet uunngåelig:

Hvordan kan staten samtidig forplikte seg til å redusere tapet av natur, unngå nedbygging av karbonrike arealer, restaurere natur og bevare mer areal – og samtidig bruke statlig plan til å presse frem et av de største naturinngrepene i Asker i nyere tid, uten reell alternativ lokalisering?

Folkeaksjonen for Hurummarka mener dette ikke kan løses gjennom avbøtende tiltak alene. Tiltakshierarkiet starter med å unngå skade. Før staten vurderer begrensning, istandsetting eller kompensasjon, må staten først dokumentere at skade på natur, myr, vannmiljø, friluftsområder og sammenhengende skog ikke kan unngås gjennom annen lokalisering.

Det har staten ikke gjort.

11. Naturen og friluftslivet er ikke detaljer – det er en del av kjernen

De aktuelle områdene er ikke verdiløse restarealer. De er del av et større sammenhengende skog-, myr-, vassdrags- og friluftsområde med dokumenterte naturverdier, etablerte bruksmønstre og viktige økologiske funksjoner.

Den opprinnelige lokaliseringsvurderingen viser at de 10 høyest rangerte tomtene alle er LNF-områder i offentlige planer, og at undersøkelsene viser at alle de foreslåtte tomtene har miljøkvaliteter av vesentlig regional og nasjonal interesse. Vurderingen er dessuten bare basert på et utvalg fagtemaer og kjent kunnskap, og det er derfor knyttet relativt stor usikkerhet til vurderingen.

Miljønotatet viser til forskrift om konsekvensutredninger § 19, som presiserer at konsekvensutredningen skal redegjøre for alternative lokaliseringer, inkludert en sammenligning av alternativenes virkninger for miljø og samfunn. Dette er et sentralt poeng. Når regelverket krever vurdering av alternative lokaliseringer og sammenligning av virkninger, kan ikke natur- og friluftsverdiene først vurderes etter at staten har bestemt at bare Tofte skal utredes videre.

For Tofte konkret vurderer miljønotatet området samlet til stor verdi for naturmangfold. Det beskrives at det finnes mange delområder med stor og svært stor verdi, spredt i landskapet og vanskelig å unngå. Det er også observert mange rødlistede fuglearter i området.

Verdiene som beskrives er ikke generelle eller teoretiske. Miljønotatet peker blant annet på Rødbyvannet, Ustadelva og Sageneelva som leveområde for elvemusling, på Sageneelva som viktig gytebekk for sjøørret, og på Røskestadvannet og Langvann som vann med god artsdiversitet av fisk og mulig leveområde for ål. Det beskrives også naturtypelokaliteter med gammel gran- og furuskog, hule eiker, rik jordvannsmyr, rikmyr, rik edellauvskog, barlind, fredet misteltein, rødlistede arter og spill-/parringsområde for storfugl.

Dette er naturverdier som ikke uten videre kan flyttes, erstattes eller kompenseres. Gammel skog, myr, hule eiker, vassdrag, funksjonsområder for arter og økologiske sammenhenger er resultat av lange naturprosesser. Når slike områder bygges ned, fragmenteres, dreneres, sprenges ut eller legges innenfor sikkerhetssoner, er tapet i praksis irreversibelt.

Også friluftslivsverdiene er betydelige. Miljønotatet vurderer området samlet til stor verdi for friluftsliv, fordi sentrale deler av området er registrert med viktige funksjoner, og nordøstlige deler har svært stor verdi. Planprogrammet viser også at friluftsliv er et eget utredningstema, sammen med naturmangfold, vannmiljø, landskap, kulturmiljø, naturressurser, støy, luftforurensning og klimagassutslipp.

Friluftsliv handler ikke bare om turstier på et kart. Det handler om hverdagsnatur, stillhet, jakt, fiske, padling, skyting, trening, bading, skogsturer, barns bruk av nærnatur, lokale møteplasser og tilgangen til sammenhengende utmark. Når et område gjerdes inn, legges under sikkerhetsrestriksjoner eller bygges ned med veier, tankpark, lager, produksjonsbygg og infrastruktur, mister lokalsamfunnet mer enn areal. Det mister bruk, tilhørighet og tilgjengelighet.

Naturmangfoldloven skjerper dette ytterligere. Lovens formål er at naturen med sitt biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og sine økologiske prosesser skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og miljønotatet viser selv til at disse prinsippene gjelder her.

Det betyr blant annet at beslutningen skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, at føre-var-prinsippet skal vektlegges når kunnskapen er usikker, og at påvirkningen på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen området er eller vil bli utsatt for. Naturmangfoldloven § 12 er særlig viktig i denne saken. Dette innebærer at lokalisering ikke kan behandles som et premiss som allerede er avgjort. Lokalisering er selve kjernen i vurderingen etter naturmangfoldloven.

Den tekniske rapporten viser også at det finnes flere definerte verdiområder innenfor analyseområdet, blant annet gammel furuskog, hule eiker, kroksjøer/flomdammer/meandrerende elveparti, rikmyr og intakt lavlandsmyr, viktig gytebekk for sjøørret og rik edellauvskog med barlind. Flere av disse er vurdert til stor

eller svært stor verdi. Rapporten peker samtidig på tiltakshierarkiet, der det først og fremst skal unngås skadevirkninger for miljø og klima, før man eventuelt begrenser, istandsetter eller kompenserer.

Når prosjektets egne faglige grunnlag peker på store naturverdier, viktige friluftsverdier, usikkert kunnskapsgrunnlag, behov for alternativ lokalisering og behov for å unngå skade, kan ikke planprogrammet samtidig låse konsekvensutredningen til Tofte.

Dette er ikke avbøtbare bagateller. Dette er virkninger som berører selve grunnen til at konsekvensutredningsreglene og naturmangfoldloven finnes: Før samfunnet tar irreversible beslutninger, skal det finnes et best mulig grunnlag for å vurdere om tiltaket bør gjennomføres, hvor det eventuelt bør ligge, hvilke alternativer som gir minst skade, og hvordan natur- og samfunnsverdier faktisk kan ivaretas.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at natur- og friluftsverdiene må løftes fra å være utredningstemaer innenfor en allerede valgt lokalisering, til å bli styrende premisser for selve lokaliseringsvurderingen.

12. Drikkevann, vannforsyning og Striglevann må inngå i en reell lokaliseringsvurdering

Vannforsyning og vassdrag er ikke sekundære tekniske spørsmål. De er en del av selve lokaliseringsspørsmålet.

Striglevann ligger i randsonen til planområdet, rett øst for planavgrensningen, og er registrert som drikkevannskilde i planprogrammet. Planprogrammet viser også at planavgrensningen berører sikringssone for nedslagsfelt drikkevann H110 rundt Striglevannet og Barlindvannet.

Dette er alvorlig.

Striglevann er ikke bare et vann i nærheten av planområdet. Striglevann er drikkevannskilden for Tofte. Når drikkevannet til et helt lokalsamfunn ligger i randsonen til et planområde for militær sprengstoffproduksjon, og ikke langt unna der produksjonsanleggene skal ligge, kan ikke dette behandles som et vanlig VA-spørsmål. Det må behandles som et grunnleggende lokaliseringsspørsmål.

Den tekniske rapporten beskriver at området der anlegget etableres har lite eksisterende VA, at de nærmeste fullverdige VA-systemene ligger ved Tofte og Holmsbu/Stranda, og at trasé mot Tofte vurderes som mest aktuell på grunn av kortest avstand og gunstige terrengforhold. Rapporten viser også at vannforsyningen for drikkevann med kilder og ledningsnett er privateid av Tofte-Filtvet vannverk, og at kommunen har informert om at drikkevannskilden er begrenset med tanke på fremtidig utbygging ved Tofte.

Dette betyr at tiltaket både kan berøre eksisterende drikkevannsinteresser og samtidig skape nye behov for vann, avløp, overvannshåndtering, prosessvann, brannvann og utslippsløsninger.

Den tekniske rapporten beskriver videre at et eventuelt vannuttak sannsynligvis vil være konsesjonspliktig, at det må søkes NVE, og at søknaden må omfatte både uttak av vann og eventuelt påslipp av kjølevann tilbake til vassdraget. Rapporten omtaler også muligheten for å ta ut vann fra Langvann og slippe kjølevann tilbake til Sagenevassdraget. Dette viser at vannspørsmålene ikke er avgrenset til én teknisk løsning. De kan berøre flere vannforekomster, vassdrag, nedbørsfelt og resipienter.

Planprogrammet beskriver dessuten at planavgrensningen er utvidet nettopp for å kunne vurdere vannforsyning fra Rødbyvannet, Langvann og Røskestadvannet, med eksisterende damanlegg, mulige uttakspunkt og traseer for vannoverføring. Det betyr at vannforsyning ikke er et perifert tema. Det er en sentral del av prosjektets areal- og inngrepsbehov.

Asker kommunes utkast til nye arealbestemmelser understreker hvor alvorlig drikkevannsspørsmålet er. For sikringssone nedslagsfelt drikkevann H110 foreslås det et generelt forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven § 1-6, med snevre unntak. Tiltak på eksisterende lovlig etablerte bygninger og anlegg tillates bare dersom tiltaket ikke medfører ny eller økt fare for forurensning, økt belastning på avløpsløsning, vesentlig terrenginngrep, endret avrenning, endret bruk som kan være uheldig for drikkevannskilden eller økt risiko for skade på vannforsyningen.

Dette er direkte relevant for Striglevann. Når kommunen i sitt kommuneplanutkast legger opp til så strenge begrensninger i nedslagsfeltet for drikkevann, kan ikke staten samtidig behandle nærheten til Striglevann som et spørsmål som bare skal håndteres senere gjennom tekniske avbøtende tiltak.

Poenget er ikke bare om selve produksjonsbygget ligger innenfor eller utenfor en konkret sikringssone. Poenget er at produksjonsanlegg, anleggsveier, sprengning, masseflytting, rørgater, overvannssystemer, riggområder, trafikk, kjemikaliehåndtering og endrede vannveier kan skape risiko for drikkevann, nedbørsfelt og vannforsyning. Kommunens egne foreslåtte bestemmelser viser at slike hensyn skal vurderes strengt og føre-var.

Når produksjonsanlegg, internveier, fyllinger, fjellskjæringer, anleggsområder, rørgater, overvannssystemer og annen infrastruktur plasseres i nærheten av en etablert drikkevannskilde, øker risikoen for uønskede hendelser, avrenning, partikkeltransport, kjemikaliepåvirkning og endrede vannveier. Dette gjelder ikke bare i driftsfasen, men også i anleggsfasen, der sprengning, masseflytting, midlertidige riggområder og anleggstrafikk kan påvirke overflatevann, grunnvann, bekkeløp og nedbørsfelt.

Dette må utredes før lokaliseringen låses.

Det er ikke tilstrekkelig at planprogrammet varsler at vannforsyning, vannmiljø, overvann og naturressurser skal utredes senere. Når Striglevann ligger så nært planområdet og er del av vannforsyningen til Tofte, må spørsmålet være om et slikt anlegg i det hele tatt bør lokaliseres i nærheten av denne drikkevannskilden.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at risiko for drikkevannskilden Striglevann, nedslagsfeltet, sikringssonene og Tofte-Filtvet vannverks vannforsyning må inngå i en reell sammenligning av alternative lokaliseringer. Det er ikke forsvarlig å behandle Tofte som eneste utredningsalternativ før dette er gjort.

Beredskap handler også om rent drikkevann.

13. Oslofjorden tåler ikke at nye utslipp behandles som en teknisk detalj

NIVA-rapporten viser at et nytt produksjonsanlegg vil kunne innebære økte utslipp til Oslofjorden. Selv om rapporten vurderer at et nytt utslipp isolert sett ikke vil påvirke Oslofjordens økologiske tilstand i betydelig grad på regional skala, understrekes det samtidig at Oslofjorden allerede er under sterkt press, at høye nitrogentilførsler er en hovedårsak til at miljøtilstanden ikke er god. De sier også at økte utslipp må kompenseres med større reduksjoner i andre sektorer for å nå regjeringens mål for Oslofjorden.

Dette må vurderes opp mot statens egen tiltaksplan for Oslofjorden.

Regjeringen la i 2021 frem "*Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*". Tiltaksplanen har som mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas.

Miljødirektoratet beskriver tre hovedproblemer i Oslofjorden: forurensning fra landbruk, avløp og industri, langvarig overfiske og bygging i strandnære områder. Forurensningen omfatter blant annet for stor tilførsel av nitrogen, fosfor og miljøgifter.

Nyere kunnskapsgrunnlag gjør dette enda mer alvorlig. Miljødirektoratet viser til modellering som tilsier at nitratkonsentrasjonene må reduseres betydelig dersom størstedelen av Oslofjorden skal oppnå god tilstand for nitrogenindikatorer. Samtidig peker Miljødirektoratet på at flere tiltak er i gang, men at tempoet må opp, blant annet gjennom nitrogenfjerning ved renseanlegg i Oslofjordens nedbørsfelt.

Dette betyr at staten nå arbeider for å redusere belastningen på Oslofjorden, ikke åpne for nye belastninger som må kompenseres andre steder. Dersom et nytt industrielt utslipp til Oslofjorden skal vurderes, må det derfor ikke bare vurderes isolert. Det må vurderes i lys av fjordens samlede belastning, vannforskriftens

miljømål, behovet for netto reduksjon i nitrogen og statens egen ambisjon om å redde fjorden.

Vannforskriften skjerper dette ytterligere. Den bygger på at overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på minst god økologisk og kjemisk tilstand. Det er derfor ikke tilstrekkelig å konstatere at et nytt utslipp isolert sett kan fremstå begrenset på regional skala. Spørsmålet er om staten, i en fjord som allerede er under sterkt press, kan forsvare å legge til rette for nye utslipp uten at lokalisering, utslippspunkt, renseteknologi og alternativer er reelt sammenlignet før Tofte låses som eneste utredningsalternativ.

Dette setter saken på Tofte i et skarpt lys.

På den ene siden bruker staten betydelige ressurser på å redusere nitrogen og annen belastning på Oslofjorden. På den andre siden åpner staten for et nytt produksjonsanlegg som kan gi økte utslipp til den samme fjorden. Dersom slike utslipp skal kunne aksepteres, må staten i det minste dokumentere at lokalisering, teknologi, renseløsning, utslippspunkt og alternative løsninger er vurdert reelt og sammenlignet med andre muligheter.

Oslofjordplanen handler ikke bare om å reparere skade som allerede er skjedd. Den forutsetter at nye beslutninger ikke trekker i motsatt retning.

Stortingets budsjettforlik for 2026 understreker behovet for en samlet og koordinert innsats for å redde Oslofjorden. Forlikspartiene viser til behovet for en fornyet plan for Oslofjorden, med ambisiøse, etterlevbare og verifiserbare mål for reduksjon i nitrogenavrenningen, og foreslår både midler til restaurering av vannmiljø og økt tilskudd til planlegging av nitrogenfjerning. Dette gjør det desto mer problematisk at staten samtidig legger opp til et nytt industrielt tiltak med mulige økte utslipp til Oslofjorden, uten at lokalisering, utslippspunkt og alternative løsninger er reelt sammenlignet før Tofte låses som eneste utredningsalternativ.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at planprogrammet må redegjøre særskilt for hvordan et nytt utslipp fra sprengstoffproduksjon til Oslofjorden kan forsvares opp mot den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden, den varslede nye Oslofjordplanen, vannforskriftens miljømål, behovet for netto reduksjon i nitrogen og statens egne ambisjoner om å redusere samlet belastning fra avløp, landbruk, industri og annen arealbruk i Oslofjordens nedbørsfelt.

14. Fuglemyr, Rødbysætra og eksisterende bruk av området må tas på alvor

Planområdet berører ikke bare friluftsliv i generell forstand. Det berører konkrete anlegg, konkrete foreninger, konkrete barn og unge, og etablerte lokalsamfunnsfunksjoner som har vært bygd opp over lang tid.

Planprogrammet opplyser at planområdet omfatter kartlagte friluftsområder der Fuglemyr og Langvann, Røskestadvann og Rødvann er registrert som svært viktige. Områdene brukes blant annet til turgåing, skigåing, trening, jakt, fiske, bading, padling og rekreasjon. Planprogrammet beskriver også at området rundt Rødbysætra aktivitetssenter er et viktig aktivitetsområde for barn og unge, og at Fuglemyr og Avgrunnsdalen har lang historie som skytebane og fortsatt brukes aktivt av lokale jeger- og fiskerforeninger og sportsskytterklubber.

Fuglemyr er ikke et tilfeldig areal. Det er et etablert skytebaneanlegg som huser aktivitet for Hurum Sportsskytterklubb, Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening, Røyken og Åros Jeger- og Fiskerforening, og Svelvik og Drammen Jeger- og Fiskerforening. Miljønotatet viser at Fuglemyr skytebane er vurdert som et svært viktig rekreasjonsområde, og at anlegget brukes aktivt. Søndre Hurum Jeger- og fiskerforening drifter også en leirduebane nær demningen sør for Røskestadvannet. I tillegg driver foreningen aktivt kultiveringsarbeid i Røskestadvann, Langvann og Rødvannet.

Dette betyr at konsekvensene ikke stopper ved kommunegrensen til Asker. Dersom Fuglemyr ikke lenger kan brukes, vil det også få ringvirkninger for organiserte jakt-, skyte- og friluftsmiljøer i Drammen/Svelvik-området. Tapet av Fuglemyr vil kunne svekke et etablert regionalt skyte- og opplæringsmiljø, med betydning for jakttraining, skyteopplæring, sikkerhetskultur, rekruttering, jegerprøve-/treningsmiljøer, leirdueskyting og frivillig foreningsaktivitet.

Dette må sies for hva det er: En etablering på Tofte kan i praksis innebære at et viktig lokalt og regionalt idretts-, jakt-, skyte- og foreningsmiljø mister sitt anlegg.

Det er ikke en liten tilpasning. Det er et direkte tap av samfunnsfunksjon.

Fuglemyr er også hjemmet til Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening og Hurum Sportskytterklubb, som bruker klubbhuset og anlegget som en viktig del av sin aktivitet. Dersom anlegget blir utilgjengelig eller ikke kan brukes videre, rammes ikke bare et fysisk område, men et etablert stort frivillig miljø, et sosialt samlingspunkt og en arena for opplæring, aktivitet og lokal tilhørighet.

Asker kommunes kommuneplanutkast bekrefter også at Avgrunnsdalen har en etablert arealbruk som skyteanlegg. Under bestemmelser til idrettsformål står det at Avgrunnsdalen kan tillates benyttet til skyteanlegg med tilknyttede aktiviteter, og at området skal være åpent for allmennheten når anlegget ikke er i aktiv bruk.

Dette er viktig. Kommunens eget arealplanutkast anerkjenner dermed at området ikke er en tom eller uavklart restflate. Det er et område med etablert idretts-, skyte-

og friluftsbuk. Når det statlige planprogrammet legger opp til en lokalisering som kan gjøre videre bruk av Fuglemyr/Avgrunnsdalen umulig, står det i direkte konflikt med en eksisterende og foreslått kommunal arealbruk.

Den tekniske rapporten er tydelig på at Fuglemyr er i bruk i dag av Hurum Sportsskytterklubb og Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening. De to andre foreningene er ikke nevnt, og det viser tydelig at det ikke er gjort grundig forarbeid. Rapporten skriver videre at et nytt anlegg i planlagt område er i stor grad i konflikt med friluftslivet og aktiv bruk av Fuglemyra, hovedsakelig på grunn av risikokonturer og områdesikring som må antas å beslaglegge et stort areal. Rapporten anbefaler tidlig dialog med lokale aktører, spesielt Hurum Sportsskytterklubb, Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening og Rødbysætra aktivitetssenter.

Men dialog er ikke nok dersom utfallet i realiteten er at eksisterende aktivitet må opphøre.

Også Rødbysætra må behandles langt mer alvorlig enn det som fremgår av miljønotatet og planmaterialet. I miljønotatet omtales Rødbysætra som «kafé og aktivitetssenter» og som et viktig utfartsområde. Det er en for snever og etter vårt syn en svært misvisende beskrivelse av virksomhetens faktiske betydning.

Rødbysætra beskriver selv virksomheten som et forebyggende, aktivt og verdiskapende friluftssenter, der barn, unge og voksne kommer for å få opplevelser, oppleve naturen, mestre aktiviteter og utfordringer. De skriver også at virksomheten er et skole- og gruppeaktivitetstilbud, med alternative læringstiltak, avlastning i bolig og sommercamper.

Dette er ikke bare en kafé. Det er ikke bare et turmål. Det er et etablert tilbud for barn og unge, med sosial, pedagogisk, forebyggende og omsorgsmessig betydning.

På sine egne nettsider beskriver Rødbysætra en alternativ læringsarena med praktisk undervisning i små grupper, henting og levering av elever hjemme, individuelt tilpassede opplegg, tiltaksplaner i samarbeid med skole, foresatte og relevante instanser, og erfaring med elever med spesielle behov, atferdsrettede diagnoser og skolevegringsadferd.

Rødbysætra beskriver også døgnbasert avlastning i bolig og bolig med bemanning for barn og unge, med vekt på trygghet, forutsigbarhet, individuell tilrettelegging, mestring og samarbeid med foresatte, spesialisthelsetjenesten og oppdragsgivere. I tillegg tilbyr de aktivitetsgrupper som alternativ til støttekontaktordningen, med sosial interaksjon, mestringsøvelser, friluftaktiviteter, trening i praktiske ferdigheter i naturen, motoriske ferdigheter og sosialt samspill.

Dette viser at Rødbysætra ikke kan reduseres til et ordinært friluftslivs- eller nærmiljøtema. Det handler om barn og unge, sårbare brukergrupper, alternative

læringsløp, avlastning, sosial mestring, forebygging, friluftsliv, trygghet og kommunale velferdsfunksjoner.

Når miljønotatet beskriver Rødbysætra så snevert, reiser det spørsmål ved kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget. Dersom en virksomhet med denne typen tilbud omtales som «kafé og aktivitetssenter», er det grunn til å spørre om konsekvensene for barn, unge, foresatte, skoler, kommunale tjenester og andre oppdragsgivere er tilstrekkelig forstått.

Den tekniske rapporten identifiserer Rødbysætra som et lokalt aktivitetssenter for barn og familier, og peker på at Rødbysætra etter foreslått plan kan bli liggende innenfor hensynssonen for forsamlingshus. Planprogrammet sier også at Rødbysætra ligger rett øst for fokusområdet, og at prosjektet vil innlede dialog om konsekvenser, tilpasninger og mulige løsninger for videre drift.

Men dialog er ikke nok dersom utgangspunktet bygger på en ufullstendig forståelse av hva Rødbysætra faktisk er.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at konsekvensene for Rødbysætra må utredes særskilt og på et langt mer presist grunnlag enn det som fremgår av miljønotatet. Utredningen må omfatte virksomhetens faktiske funksjon som alternativ læringsarena, avlastnings- og aktivitetstilbud for barn og unge, friluftssenter, sosial mestningsarena og lokalt velferdstilbud. Den må også vurdere konsekvenser for brukere, foresatte, skoler, kommunale tjenester, ansatte, sikkerhet, tilgjengelighet, støy, trafikk, anleggsfase, videre drift og muligheten for å opprettholde et trygt og egnet tilbud.

Dersom staten skal bruke Rødbysætra som del av kunnskapsgrunnlaget for planprosessen, må staten først beskrive virksomheten riktig.

Den tekniske rapporten identifiserer både Rødbysætra aktivitetssenter og skytterlagets forsamlingshus på Fuglemyr som lokaler som kan komme innenfor sikkerhetsavstanden for anlegg i Avgrunnsdalen og Haremyra/Elgmyr. Dette viser at konflikten ikke er hypotetisk. Den er identifisert i prosjektets eget tekniske grunnlag.

Dette er et grunnleggende problem ved planprogrammet: Det legger opp til å vurdere hvordan konsekvensene for Fuglemyr og Rødbysætra kan håndteres etter at Tofte er valgt som eneste utredningsalternativ. Det riktige spørsmålet må være om en lokalisering som truer et svært viktig skyte- og rekreasjonsområde, et etablert foreningsmiljø, et klubbhus, en leirduebane, regional jakt- og skyteaktivitet og et aktivitets-/skoletilbud for barn og unge, i det hele tatt kan anses som riktig lokalisering.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at tapet av Fuglemyr skytebaneanlegg, konsekvensene for Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening, Røyken og Åros Jeger- og Fiskerforening, Hurum Sportsskytterklubb, Svelvik og Drammen Jeger- og

Fiskerforening, samt mulig påvirkning på Rødbysætra aktivitetssenter, må inngå som sentrale forhold i en reell lokaliseringsevurdering. Dette kan ikke reduseres til et spørsmål om avbøtende tiltak eller senere dialog.

15. Beredskap er mer enn eksplosiver

Beredskap er ikke bare våpenproduksjon. Beredskap er også rent vann, fungerende økosystemer, robuste lokalsamfunn, matjord, natur, tillit til demokratiske prosesser og evnen til å ta kloke beslutninger under press.

Staten beskriver beredskap bredt. I Totalberedskapsmeldingen skriver regjeringen at Norge både må styrke militær evne og den sivile delen av totalforsvaret. Meldingen legger vekt på sivil motstandskraft, og beskriver sivil beredskap som sektorovergripende, med ansvar og ressurser på tvers av forvaltningsnivåer, næringsliv og frivillig sektor. Regjeringen fremhever også at næringslivet eier og drifter kritisk infrastruktur, og at frivilligheten spiller en sentral rolle i beredskapen i hele landet.

Dette er avgjørende i denne saken. Dersom beredskap forstås som totalberedskap, må også konsekvensene for lokalsamfunn, drikkevann, natur, frivillighet, skyte- og opplæringsmiljøer, veier, vannmiljø og kommunal beredskap inngå i vurderingen av lokalisering.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap peker i sine råd om egenberedskap på helt grunnleggende forhold: strøm, vann, mat, betalingsløsninger, kommunikasjon, varme og evnen til å klare seg gjennom kriser. DSB understreker at god egenberedskap gjør at myndighetene kan prioritere dem som trenger mest hjelp, og anbefaler at befolkningen er forberedt på å klare seg selv i én uke.

Da blir det for snevert å omtale beredskap som om det bare handler om produksjonskapasitet for eksplosiver. Beredskap handler også om trygg vannforsyning, robuste lokalsamfunn, fungerende infrastruktur, tilgjengelige naturområder, lokale møteplasser, frivillige organisasjoner, opplæringsarenaer og tillit til myndighetenes beslutningsprosesser.

Totalberedskapskommisjonen peker på at krig og alvorlige kriser kan ramme kritisk infrastruktur, presse helsetjenester og føre til at forsyninger av mat, vann og drivstoff må prioriteres til områder der det militære behovet er størst. Dette viser hvor viktig sivil robusthet er. I en krise er rent drikkevann, lokale ressurser, fungerende frivillighet og befolkningens tillit ikke perifere verdier. De er en del av samfunnets motstandskraft.

DSB skriver også om beskyttelse av sivilbefolkningen at norske myndigheter må planlegge for at krig i Norge også vil ramme befolkningen, og at det må planlegges

tiltak som gjør konsekvensene for befolkningen så små som mulig. Kommunene trekkes frem som aktører med sentrale oppgaver.

Dette må få betydning også her. Når staten vurderer et stort produksjonsanlegg for militære eksplosiver i nærheten av lokalsamfunn, friluftsområder, drikkevannskilder og etablerte sivile aktiviteter, må staten ikke bare spørre om tiltaket styrker én del av beredskapen. Staten må også spørre om lokaliseringen svekker andre deler av beredskapen.

Et inngrep som kan påvirke drikkevann, legge beslag på store natur- og friluftsområder, svekke etablerte frivillige miljøer, berøre skyte- og opplæringsarenaer, skape langvarige konflikter og redusere tilliten til planprosessen, kan ikke uten videre omtales som et rent beredskapstiltak. Det kan også ha beredskapsmessige kostnader.

Det er ikke en motsetning mellom forsvarsevne og hensynet til sivilsamfunnet. Tvert imot bygger totalberedskap på at samfunnet som helhet må fungere. Militær kapasitet, sivil motstandskraft, kommunal beredskap, frivillighet, kritisk infrastruktur, naturgrunnlag og befolkningens tillit må sees i sammenheng.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener derfor at beredskap og nasjonal sikkerhet ikke kan brukes som et argument for å lukke lokaliseringsspørsmålet. Dersom staten mener at etableringen er nødvendig av hensyn til nasjonal beredskap, skjerper det kravet til en forsvarlig prosess. Det må dokumenteres at valgt lokalisering ikke svekker andre viktige beredskapshensyn, herunder drikkevann, lokalsamfunn, frivillighet, natur, infrastruktur og sivil motstandskraft.

Beredskap er ikke bare å kunne produsere mer. Beredskap er også å ta vare på det samfunnet skal beskytte.

16. Våre krav

Folkeaksjonen for Hurummarka har som hovedstandpunkt at planprogrammet ikke må fastsettes i nåværende form, og at planprosessen må stanses og sendes tilbake for ny behandling.

Kravene nedenfor er derfor delt i to:

Først stilles krav til hva som må skje før planprogrammet eventuelt kan fastsettes. Dette er Folkeaksjonens primære krav.

Deretter stilles subsidiære minimumskrav dersom staten, på tross av innspillene i høringen, likevel velger å videreføre planarbeidet med Tofte som utgangspunkt. Disse kravene innebærer ikke at Folkeaksjonen aksepterer Tofte som lokalisering. De fremmes for å sikre at staten ikke kan gå videre uten å utrede og håndtere de alvorlige konsekvensene for natur, drikkevann, friluftsliv, frivillighet, eksisterende virksomheter og lokalsamfunn.

A. Krav før planprogrammet eventuelt kan fastsettes

1. Forslag til planprogram må ikke fastsettes i nåværende form.
2. Planprosessen må stanses og sendes tilbake for ny behandling.
3. Det må utarbeides et revidert planprogram der relevante og realistiske alternative lokaliseringer inngår i konsekvensutredningen, i tråd med KU-forskriften § 14 bokstav c og § 19.
4. Tofte må ikke legges fram som eneste utredningsalternativ. Konsekvensene av reelle alternative lokaliseringer må sammenlignes og vurderes helhetlig før staten tar stilling til hvor et eventuelt anlegg bør ligge.
5. Bruken av statlig plan må begrunnes særskilt og grundig. Det må redegjøres for hvorfor ordinær kommunal planbehandling, regional samordning eller en bredere lokaliseringsutredning ikke kan gi et forsvarlig resultat, når staten selv beskriver statlig arealplan som en unntaksordning.
6. Det må redegjøres særskilt for rollefordelingen mellom staten som initiativtaker, forslagsstiller, finansiell bidragsyter og planmyndighet, og Chemring Nobel AS som privat kommersiell tiltakshaver.
7. Staten må redegjøre for hvordan uavhengighet, habilitet, etterprøvnbarhet og tillit skal sikres når tiltakshaver er en privat kommersiell aktør, samtidig som

staten både finansierer prosjektutvikling, fremmer planen og behandler planvedtaket.

8. Staten må legge frem en samlet redegjørelse for samarbeidet med Chemring Nobel AS, herunder hvilke etiske, anskaffelsesrettslige, tilskuddsrettslige, EØS-rettslige og habilitetsmessige vurderinger som er gjort.
9. Det må redegjøres for om andre relevante aktører, produksjonsmodeller, teknologiske løsninger eller europeiske produsenter er vurdert, og hvorfor et eksklusivt spor med Chemring Nobel AS eventuelt anses nødvendig og forholdsmessig.
10. Staten må redegjøre særskilt for hvordan den vurderer den omfattende ansvarsfraskrivelsen i den tekniske rapporten, og hvilken vekt rapporten kan tillegges når rådgiverne selv tar tydelige forbehold om nøyaktighet, fullstendighet, estimer og ansvar.
11. Det må legges frem en fullstendig tidslinje for når statlig plan først ble vurdert, hvem som tok initiativet, hvilke avklaringer som ble gjort med KDD, Forsvarsdepartementet, Forsvarsbygg, Asker kommune, Chemring Nobel og rådgiverne, og hvilken reell betydning kommunestyrets vedtak i desember 2025 hadde for valg av planform.
12. Lokaliseringsvurderingen må kvalitetssikres uavhengig før planprogrammet eventuelt fastsettes. Kvalitetssikringen må vurdere om mulighetsrommet er forsvarlig avgrenset, om kriteriene er balanserte, og om andre relevante og realistiske lokaliseringer er forkastet på et etterprøvbart grunnlag.
13. Den oppdaterte 45-minuttersavgrensningen fra Sætre må begrunnes særskilt, etterprøvbart og uavhengig. Det må dokumenteres hvorfor nærhet til Chemring Nobels eksisterende anlegg skal være styrende for et statlig tiltak av nasjonal betydning.
14. Kriteriene for lokalisering må gjennomgås på nytt, med tydeligere vekt på naturmangfold, vannmiljø, friluftsliv, eksisterende bruk, samfunnssikkerhet, drikkevannsinteresser, klimagassutslipp, samlet belastning og konsekvenser for lokalsamfunn.
15. Det må gjennomføres en reell sammenstilling av alternativenes virkninger for naturmangfold, friluftsliv, vannmiljø, landskap, kulturmiljø, klimagassutslipp, drikkevann, samfunnssikkerhet og lokalsamfunn før valg av lokalisering. Sammenstillingen må begrunnes i naturmangfoldlovens prinsipper om

kunnskapsgrunnlag, føre-var, samlet belastning og miljøforsvarlig lokalisering, jf. naturmangfoldloven §§ 8–12.

16. Tiltakshierarkiet må legges til grunn allerede i lokaliseringsspørsmålet. Det er ikke tilstrekkelig å vurdere avbøtende eller kompenserende tiltak dersom skade på natur, myr, vannmiljø, friluftsliv og landskap kan unngås gjennom alternativ lokalisering.
17. Medvirkningen må gis reelt innhold. Berørte innbyggere, berørt kommune, nabokommuner, regionale myndigheter, fagmyndigheter, organisasjoner og berørte virksomheter må kunne påvirke rammene for konsekvensutredningen.
18. Planprogrammet må ikke fastsettes før staten har dokumentert hvordan høringsinnspillene kan påvirke utredningsprogrammet, lokaliseringsspørsmålet og den videre planprosessen.
19. Det må redegjøres særskilt for planprogrammets opplysning om at det per nå ikke er identifisert konkrete behov for å vurdere eller benytte unntaksregler fra nasjonal lovgivning eller internasjonale forpliktelser. Så lenge slike behov ikke er identifisert, må de ordinære kravene til åpenhet, miljøinformasjon, medvirkning og etterprøvbarehet legges fullt ut til grunn.
20. Dersom staten senere mener at konkrete sikkerhetshensyn krever unntak fra innsyn, offentlighet, medvirkning eller andre ordinære rettigheter, må dette begrunnes særskilt, presist og forholdsmessig. Det må skilles tydelig mellom informasjon som faktisk må skjermes av sikkerhetshensyn, og miljøinformasjon, lokaliseringspremisser, alternativer og konsekvenser som offentligheten har krav på å kunne vurdere.
21. Det må ikke gjennomføres videre prosjektering, avtaler, grunnverv, infrastrukturtiltak eller andre disposisjoner som skaper irreversible premisser for Tofte før planprogrammet er revidert, alternative lokaliseringer er konsekvensutredet og høringsinnspillene er reelt behandlet.

B. Subsidiære minimumskrav dersom staten likevel viderefører planarbeidet med Tofte som utgangspunkt.

Dersom staten likevel velger å videreføre planarbeidet med Tofte som utgangspunkt, stiller Folkeaksjonen følgende minimumskrav. Kravene fremmes uten å fravike vårt hovedstandpunkt om at Tofte ikke må låses som eneste utredningsalternativ.

22. Nullalternativet må brukes som mer enn et sammenligningsgrunnlag for et anlegg på Tofte. Det må synliggjøre hva samfunnet mister dersom dagens

natur, friluftsliv, skytebane, vassdrag, drikkevann og eksisterende bruk erstattes av et industrielt anlegg.

23. Det må gjennomføres et fullstendig natur- og arealregnskap for både permanent og midlertidig arealbruk, inkludert bygg, internveier, asfalterte flater, fjellskjæringer, fyllinger, masselagre, riggområder, rørgater, kraftlinjer, VA-anlegg, inngrep i myr og våtmark, tap av skog og tap av karbonrike arealer.
24. Det må redegjøres særskilt for forholdet mellom planområdets totale størrelse og det faktiske inngrepet i fokusområdet Oredalen–Avgrunnsdalen–Fuglemyr. Konsekvensutredningen må vise samlet fysisk og funksjonelt arealbeslag, inkludert bygg, inngjerding, sikkerhetssoner, veier, tankpark, ferdigvarelager, rørgater, VA-anlegg, krafttilførsel, masselagring, riggområder, terrenginngrep, tap av tilgjengelighet og fragmentering av natur- og friluftsområder.
25. Det må redegjøres særskilt for hvordan planprogrammet og valg av Tofte som eneste utredningsalternativ er forenlig med statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, statlige planretningslinjer for klima og energi, regionale planer for areal, mobilitet og friluftsliv, og Norges oppfølging av naturavtalen.
26. Det må gjennomføres en særskilt og uavhengig risiko- og sårbarhetsvurdering for Striglevann. Herunder sikringssoner for drikkevann, nedslagsfelt, grunnvann, vannveier, overvann, anleggsfase og driftsfase. Vurderingen må også omfatte Tofte-Filtvet Vannverks eksisterende og fremtidige vannforsyning, og inngå i en reell sammenligning av alternative lokaliseringer før Tofte eventuelt kan velges som utredningsalternativ.
27. Det må gjennomføres en særskilt ROS- og storulykkevurdering som vurderer sikkerhetssoner, risikokonturer, anleggsfase, transport, lagring, trafikk, nærliggende virksomheter, friluftsliv, Rødbysætra, Fuglemyr, lokalsamfunn og kritisk infrastruktur.
28. Det må redegjøres særskilt for hvordan et nytt utslipp til Oslofjorden er forenlig med Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, regjeringens krafttak for Oslofjorden, vannforskriftens miljømål og behovet for å redusere nitrogen, miljøgifter og samlet belastning fra industri, avløp og annen arealbruk i Oslofjordens nedbørsfelt.
29. Det må gjennomføres en særskilt konsekvensutredning av tiltakets virkninger for Fuglemyr skytebaneanlegg, Hurum Sportsskytterklubb, Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforening, Røyken og Åros Jeger- og Fiskerforening, Svelvik og Drammen Jeger- og Fiskerforening, klubbhus, leirduebane, fiskevann og

organisert skyte-, jakt- og friluftaktivitet. Utredningen må avklare om videre drift faktisk er mulig, hvilke lokale og regionale ringvirkninger et bortfall av anlegget vil få, og hvilke reelle alternativer som finnes dersom Fuglemyr går tapt.

30. Dersom Fuglemyr skytebaneanlegg ikke kan videreføres, må staten forplikte seg til å sikre et fullverdig erstatningsanlegg før eksisterende aktivitet opphører. Et slikt anlegg må være finansiert, lokalisert, reguleringsmessig avklart og operativt før Fuglemyr eventuelt avvikles. Midlertidige løsninger må sikre kontinuitet for klubbene, jeger- og fiskerforeningene, opplæring, stevner, trening, ungdomsaktivitet og frivillig arbeid.
31. Det må gjennomføres en særskilt vurdering av konsekvensene for Rødbysætra aktivitetssenter, basert på en korrekt beskrivelse av virksomheten. Vurderingen må omfatte Rødbysætras funksjon som alternativ læringsarena, avlastnings- og aktivitetstilbud for barn og unge, friluftssenter, sosial mestringsarena og lokalt velferdstilbud. Den må også vurdere konsekvenser for brukere, foresatte, skoler, kommunale tjenester, ansatte, sikkerhetssoner, tilgjengelighet, støy, trafikk, anleggsfase og videre drift.
32. Det må redegjøres særskilt for hvordan statlig reguleringsplan for sprengstoffanlegg i Hurummarka/Oredalen forholder seg til Asker kommunes pågående revisjon av kommuneplanens arealdel, herunder foreslåtte bestemmelser om LNFR-områder, drikkevannssoner, vassdragsmiljø, naturverdier, Avgrunnsdalen som skyteanlegg/idrettsformål og kommunens ordinære arealpolitiske prioriteringer.
33. Staten må dokumentere hvorfor hensynet til rask etablering av et privat kommersielt produksjonsanlegg skal settes foran kommunens pågående arbeid med å sikre natur, drikkevann, friluftsliv, LNFR-områder og etablert idretts- og skyteaktivitet i kommuneplanens arealdel.

17. Avslutning

Hurummarka er ikke en tom flate på et kart. Det er store naturverdier, vassdrag, myr, skog, friluftsliv, drikkevann, skytebaner, frivillighet, barn og unge, lokalsamfunn, historie og framtidige generasjoners nærmiljø. Det er et levende landskap med verdier som ikke kan flyttes, erstattes eller bygges opp igjen dersom de først går tapt.

Folkeaksjonen for Hurummarka mener at staten ikke kan behandle disse verdiene som etterfølgende konsekvenser av en allerede valgt lokalisering. De må være premisser for selve valget av lokalisering.

Når staten nå ber befolkningen om tillit, må staten også vise at den fortjener den. Det gjøres ikke ved å låse Tofte som eneste utredningsalternativ. Det gjøres ikke ved å redusere kommunen til høringspart, samtidig som staten selv er initiativtaker, forslagsstiller, finansiell bidragsyter og planmyndighet. Og det gjøres ikke ved å la én privat aktørs eksisterende virksomhet og prosjektmodell bli styrende for hva som anses som relevant og realistisk.

Tillit bygges gjennom åpenhet. Tillit bygges gjennom reell medvirkning. Tillit bygges ved at kunnskapen kommer før konklusjonen, og ved at alternative lokaliseringer vurderes før natur, drikkevann, friluftsliv og lokalsamfunn settes i spill.

Beredskap er viktig. Nettopp derfor må prosessen være forsvarlig. Beredskap handler ikke bare om å kunne produsere mer. Beredskap handler også om rent drikkevann, robuste lokalsamfunn, fungerende natur, frivillighet, tillit og demokratisk legitimitet. Staten kan ikke styrke én del av beredskapen ved å svekke andre deler uten at dette er grundig utredet, dokumentert og sammenlignet med reelle alternativer.

Folkeaksjonen for Hurummarka ber derfor om at planprogrammet ikke fastsettes i nåværende form. Planprogrammet må sendes tilbake, planprosessen må stanses, og det må gjennomføres en reell, etterprøvbar og faglig uavhengig lokaliseringsevurdering før saken eventuelt går videre.

Fra: Johanne van Heesch <[sladdet e-post]>
Sendt: torsdag 11. juni 2026 15:34
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Hilde Lengali; [sladdet e-post]; [sladdet e-post]
Emne: Høringsuttalelse- Vedrørende planlagt sprengstoffanlegg i Hurummarka, Asker kommune

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Høringsuttalelse

Vedrørende planlagt sprengstoffanlegg i Hurummarka, Asker kommune

Som daglig leder og på vegne av Steinerskolen i Hurum avgir jeg med dette høringsuttalelse til planene om etablering av et sprengstoffanlegg i Hurummarka, i umiddelbar nærhet til skolen.

Vi er sterkt bekymret for konsekvensene tiltaket vil ha for elevenes oppvekst- og læringsmiljø, for naturverdiene i området og for lokalsamfunnets langsiktige bærekraft.

Planene, slik de foreligger fra Forsvarsdepartementet, representerer etter vår vurdering et tiltak med svært høy konfliktgrad. Lokaliseringen tett på skole, boligområder og et sentralt friluftsområde gjør at det stilles særskilt strenge krav til utredning, åpenhet og føre-var-prinsipp.

1. Status for planene og overordnede konsekvenser

Etableringen av et sprengstoffanlegg i Hurummarka innebærer et meget omfattende forsvarsindustrielt tiltak, med betydelige inngrep i natur, arealbruk og lokal infrastruktur. Tiltaket omfatter ikke bare bygningsmasse, men også sikkerhetssoner, transportløsninger, beredskapstiltak og varige restriksjoner på allmenn ferdsel.

Vi stiller spørsmål ved om planprosessen i tilstrekkelig grad har ivare tatt kravene til tidlig medvirkning, åpen vurdering av alternativer og helhetlig konsekvensutredning, slik plan- og bygningsloven forutsetter.

2. Konsekvenser for skole, pedagogikk og nærmiljø

Steinerskolen i Hurum benytter nærliggende skog- og naturområder som en integrert del av undervisningen. Dette er en planlagt, systematisk og pedagogisk forankret praksis, som er avgjørende for elevenes læring, trivsel og personlige utvikling.

En etablering av sprengstoffanlegg i umiddelbar nærhet til skolen vil:

- redusere eller i praksis fjerne tilgangen til sentrale undervisningsarenaer i natur

- svekke elevenes opplevelse av trygghet og tilhørighet
- påføre skolen varige begrensninger i muligheten til å tilby et likeverdig og helhetlig opplæringstilbud

Krav:

Vi krever at konsekvenser for barn og unge vurderes eksplisitt og selvstendig, i tråd med prinsippet om barnets beste. Dette må omfatte både pedagogiske, psykososiale og helsemessige forhold, og kan ikke behandles som et underpunkt i generelle miljøvurderinger.

Videre krever vi at det redegjøres for hvordan tiltaket er forenlig med skolens rett til å benytte nærmiljøet som læringsarena, og hvilke irreversible tap dette innebærer dersom tiltaket realiseres.

3. Trafikale konsekvenser og belastning på lokalt veinett

Et sprengstoffanlegg av denne størrelsen vil generere betydelig trafikk, inkludert tungtransport og transport av farlig gods, både i anleggsfasen og i drift. Dette vil belaste et allerede sårbart veinett i Hurum-området.

Særlig bekymringsfullt er:

- økt tungtransport på veier brukt av skolebarn og myke trafikanter
- økt ulykkesrisiko og konsekvenspotensial ved trafikkhendelser
- manglende dokumentasjon på hvordan trafikkøkningen skal håndteres uten å redusere trafiksikkerheten

Krav:

Vi krever at det gjennomføres og offentliggjøres en fullverdig, uavhengig trafikkanalyse som minimum:

- dokumenterer forventet trafikkmengde, type trafikk og tidsbelastning
- vurderer konsekvenser for skolevei, myke trafikanter og kollektivtilbud
- analyserer risiko knyttet til transport av eksplosiver
- redegjør for avbøtende tiltak og deres faktiske gjennomførbarhet

Inntil slike analyser foreligger, mener vi at planprosessen ikke kan anses som tilstrekkelig opplyst.

4. Forholdet til FNs bærekraftsmål og kommunale føringer

Asker kommune har forpliktet seg til å styre samfunnsutviklingen i tråd med FNs bærekraftsmål. Etter vår vurdering er planene i direkte konflikt med flere av disse, særlig når det gjelder barns oppvekstsvilkår, naturvern og bærekraftig arealbruk.

Rapporter fra Statistisk sentralbyrå viser samtidig at Norge allerede har utfordringer med måloppnåelse på flere områder.

Krav:

Vi krever at det redegjøres konkret for hvordan tiltaket er forenlig med kommunens og statens forpliktelser etter bærekraftsmålene, og at dette gjøres som en selvstendig og etterprøvable vurdering – ikke som generelle intensjonserklæringer.

5. Medvirkning, demokrati og barnets beste

Vi opplever at prosessen i begrenset grad har gitt reell medvirkning for berørte parter, herunder skole, barn, foreldre og lokalsamfunn. Dette svekker tilliten til beslutningsgrunnlaget.

Krav:

Vi krever at:

- berørte skoler og barnehager gis en særskilt rolle i videre prosess
- medvirkning styrkes gjennom åpne møter, tilgjengelige dokumenter og reelle muligheter til påvirkning
- alternative lokaliseringer utredes grundig og på likeverdig nivå

Etter vår vurdering er etablering av et sprengstoffanlegg i Hurummarka ikke forenlig med prinsippet om barnets beste.

6. Avslutning og anmodning

Vi anerkjenner behovet for nasjonal beredskap og forsvarsevne. Dette fritar imidlertid ikke myndighetene fra ansvar for å velge løsninger som i minst mulig grad går på bekostning av barn, natur og lokalsamfunn.

Vår klare anmodning er derfor:

- at planene om etablering av sprengstoffanlegg i Hurummarka ikke realiseres
- at det utredes reelle alternative lokaliseringer uten tilsvarende konfliktgrad
- at føre-var-prinsippet legges til grunn i alle videre vurderinger

På bakgrunn av tiltakets irreversible konsekvenser for barn, skole og natur, forventer vi om at planene **skrinlegges**.

Dette av hensyn til nåværende og kommende generasjoner.

Med vennlig hilsen

Johanne van Heesch

Daglig leder

Steinerskolen i Hurum

Epost: [sladdet e-post]

Tel: [sladdet telefon] | Mob: [sladdet telefon]

Fra: Dorrit Rahbek <[sladdet e-post]>
Sendt: fredag 12. juni 2026 15:09
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill: Planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

NOAH – for dyrs rettigheter viser til planene om å bygge et nytt produksjonsanlegg for militære eksplosiver på Hurum.

Hurummarka er et svært viktig naturområde som må bevares. Området utgjør et stort og sammenhengende skogområde med gammel skog og leveområder for en rekke sårbare arter. Ifølge Artskart (artsdatabanken.no) er det registrert rødlistede arter i området, blant annet storsalamander, som er klassifisert som nær truet. I området finnes også andre sårbare trearter som barlind.

Disse planene vil innebære omfattende inngrep og føre til tap og fragmentering av leveområder for mange ville dyr og andre arter. Vi mener at grunnlaget for å plassere et slikt anlegg i Hurummarka ikke er tilstrekkelig dokumentert, og at hensynet til naturmangfoldet ikke er godt nok ivaretatt. De samlede miljøeffektene og utslippene fra det planlagte anlegget er heller ikke tilstrekkelig utredet og her må føre-var-prinsippet veie tungt.

NOAH – for dyrs rettigheter krever derfor at planprosessen stanses. Hurummarka og de ville dyrene som lever der må beskyttes mot irreversible inngrep.

Vh.

Dorrit Rahbek

Biolog

[\[sladdet e-post\]](#)

NOAH - for dyrs rettigheter

Dronningens gate 13

0152 Oslo

Tlf: [sladdet telefon]

www.dyrsrettigheter.no

Fra: Stefan Gundersen <sladdet epost>
Sendt: lørdag 13. juni 2026 11:26
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Elin Marie Stabbetorp; Jacob Volent; Andreas Buøen; 'Kari Anne Aaby'
Emne: Høringsinnspill til planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver

You don't often get email from [sladdet epost].

[Learn why this is important](#)

Se vedlagte høringsinnspill

 [Høringsinnspill til ny sprengstoff fabrikk i Hurum.pdf](#)

Vennlig hilsen

Stefan Gundersen

Rådgiver

Mobil [[sladdet telefon](#)]

www.bondelaget.no

[Meld deg inn i Norges Bondelag](#)

Høringsinnspill – planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver

Akershus og Hurum Bondelag viser til varslet planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver, med høringsfrist 15. juni.

Innledningsvis vil vi understreke at vi har forståelse for behovet for tiltak som ivaretar nasjonal sikkerhet. Vårt innspill er avgrenset til areal- og ressursmessige konsekvenser for landbruket, med særlig vekt på:

- sikkerhets- og restriksjonssoner
- dyrka og dyrkbar jord
- eksisterende bruksrettigheter, særlig beiterett og vannrett

Sikkerhetssoner som reelt arealbeslag

For denne typen anlegg vil tilhørende sikkerhetssoner utgjøre en vesentlig del av det samlede arealbeslaget.

Slik vi leser tilgjengelig kartmateriale, vil deler av planområdet omfatte arealer som i dag er i aktiv landbruksdrift.

Selv om disse sonene ikke nødvendigvis innebærer fysisk nedbygging, vil de i praksis kunne medføre betydelige og varige begrensninger i arealbruken. Dette gjelder blant annet restriksjoner knyttet til drift, ferdsel og framtidig utvikling av landbrukseiendommer.

Vi vil derfor understreke at sikkerhetssonene må vurderes som et reelt og langsiktig arealbeslag, på linje med direkte inngrep.

Erfaringer fra tilsvarende militære utbygginger viser at restriksjons- og sikkerhetssoner ofte medfører et betydelig større reelt tap av jordbruksareal enn det som fremkommer av direkte arealbeslag. Dette skyldes særlig driftsmessige begrensninger, redusert tilgjengelighet og fragmentering av arealer, forhold som samlet sett kan svekke grunnlaget for effektiv og langsiktig landbruksdrift.

Konsekvenser for dyrka og dyrkbar jord

Inngrep i dyrka og dyrkbar jord, både direkte og indirekte gjennom restriksjonssoner, står i et spenningsforhold til nasjonale mål for jordvern.

Det er vår vurdering at konsekvensene i denne typen saker lett blir undervurdert dersom man kun legger til grunn direkte arealbeslag. Sikkerhetssoner kan føre til:

- driftsmessige begrensninger som reduserer arealenes brukbarhet
- fragmentering av sammenhengende jordbruksarealer
- svekket produksjonspotensial over tid

Dette innebærer at det reelle tapet av jordbruksressurser kan bli vesentlig større enn det som fremgår av selve utbyggingsområdet.

Vi vil derfor fremheve behovet for at det i det videre planarbeidet gjøres en helhetlig vurdering av både direkte og indirekte arealtap, inkludert driftsmessige konsekvenser for landbruket.

Beiterett og vannrett

Innenfor planområdet og tilhørende sikkerhetssoner foreligger etablerte rettigheter knyttet til beite og tilgang på vann.

Disse rettighetene utgjør en viktig del av ressursgrunnlaget for landbruket og driften av berørte eiendommer.

Sikkerhetssonene vil kunne medføre:

- begrensninger eller bortfall av beitebruk
- redusert eller vanskeliggjort tilgang til vannressurser

Dette innebærer ikke bare et arealspørsmål, men også en svekkelse av eksisterende driftsgrunnlag og rettighetsutøvelse.

Vi vil understreke at slike rettigheter må kartlegges og vurderes grundig i det videre planarbeidet, og inngå som en integrert del av konsekvensutredningen.

Behov for tydeligere avklaringer i det videre arbeidet

Med bakgrunn i punktene over, mener vi det er viktig at følgende forhold ivaretas i det videre planarbeidet:

- Sikkerhetssoner kartfestes og synliggjøres tydelig, slik at det samlede arealbeslaget fremgår
- Konsekvensutredningen omfatter både direkte og indirekte tap av dyrka og dyrkbar jord, særlig hva gjelder området rundt Rødbyvannet og opp mot Mølla
- Driftsmessige konsekvenser, herunder fragmentering og redusert brukbarhet, vurderes eksplisitt
- Eksisterende bruksrettigheter, herunder beite og vann, kartlegges for hele planområdet og inngår i vurderingsgrunnlaget

Det er forståelse for at tiltaket omtales som tidskrittisk. Samtidig er det viktig å understreke at behov for fremdrift ikke må føre til at sentrale hensyn knyttet til arealbruk, jordvern og eksisterende bruksrettigheter får redusert oppmerksomhet.

Etter vår vurdering er det avgjørende at også tidskrittiske tiltak bygger på et tilstrekkelig og helhetlig kunnskapsgrunnlag, hvor både direkte og indirekte konsekvenser for landbruket er synliggjort og vurdert.

Forholdet til Oslofjorden og øvrige næringsinteresser

Oslofjorden er et område med betydelig samlet belastning og pågående arbeid for å bedre miljøtilstanden. I denne sammenheng er det viktig at nye tiltak vurderes opp mot den samlede belastningen på miljøet.

Selv om det på nåværende stadium er knyttet usikkerhet til omfanget av eventuelle utslipp, er det vår vurdering at økt aktivitet kan påvirke det samlede handlingsrommet for utslipp i området.

I praksis kan dette innebære at nye utslippskilder bidrar til ytterligere restriksjoner for eksisterende næringer, herunder landbruket, som allerede er underlagt strenge krav til utslipp.

Vi vil derfor understreke betydningen av at konsekvenser for samlet belastning og for rammevilkårene til eksisterende næringsvirksomhet inngår i vurderingene i det videre planarbeidet.

Etter vårt syn er det viktig at nye tiltak ikke svekker grunnlaget for bærekraftig drift i eksisterende næringer som er avhengige av gode miljøforhold i og rundt Oslofjorden.

Avslutning

Vi legger til grunn at hensynet til jordvern og bærekraftig forvaltning av landbruksressurser vil inngå i de samlede vurderingene i planprosessen.

Vårt mål med dette innspillet er å bidra til et best mulig beslutningsgrunnlag ved å synliggjøre de arealmessige og driftsrelaterte konsekvensene som følger av etablering av sikkerhetssoner.

På vegne av Akershus og Hurum Bondelag.

Stefan Gundersen

Rådgiver. Akershus Bondelag

Dato 13.06.26

Fra: Stefan Gundersen <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 15:12
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill til ny sprengstoff fabrikk i Hurum
Vedlegg: Høringsinnspill til ny sprengstoff fabrikk i Hurum.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Sender det en gang til, da forrige email så ut til å være en låst fil

Vennlig hilsen
Stefan Gundersen
Rådgiver
Mobil [sladdet telefon]
www.bondelaget.no
[Meld deg inn i Norges Bondelag](#)

Høringsinnspill – planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver

Akershus og Hurum Bondelag viser til varslet planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver, med høringsfrist 15. juni.

Innledningsvis vil vi understreke at vi har forståelse for behovet for tiltak som ivaretar nasjonal sikkerhet. Vårt innspill er avgrenset til areal- og ressursmessige konsekvenser for landbruket, med særlig vekt på:

- sikkerhets- og restriksjonssoner
- dyrka og dyrkbar jord
- eksisterende bruksrettigheter, særlig beiterett og vannrett

Sikkerhetssoner som reelt arealbeslag

For denne typen anlegg vil tilhørende sikkerhetssoner utgjøre en vesentlig del av det samlede arealbeslaget.

Slik vi leser tilgjengelig kartmateriale, vil deler av planområdet omfatte arealer som i dag er i aktiv landbruksdrift.

Selv om disse sonene ikke nødvendigvis innebærer fysisk nedbygging, vil de i praksis kunne medføre betydelige og varige begrensninger i arealbruken. Dette gjelder blant annet restriksjoner knyttet til drift, ferdsel og framtidig utvikling av landbrukseiendommer.

Vi vil derfor understreke at sikkerhetssonene må vurderes som et reelt og langsiktig arealbeslag, på linje med direkte inngrep.

Erfaringer fra tilsvarende militære utbygginger viser at restriksjons- og sikkerhetssoner ofte medfører et betydelig større reelt tap av jordbruksareal enn det som fremkommer av direkte arealbeslag. Dette skyldes særlig driftsmessige begrensninger, redusert tilgjengelighet og fragmentering av arealer, forhold som samlet sett kan svekke grunnlaget for effektiv og langsiktig landbruksdrift.

Konsekvenser for dyrka og dyrkbar jord

Inngrep i dyrka og dyrkbar jord, både direkte og indirekte gjennom restriksjonssoner, står i et spenningsforhold til nasjonale mål for jordvern.

Det er vår vurdering at konsekvensene i denne typen saker lett blir undervurdert dersom man kun legger til grunn direkte arealbeslag. Sikkerhetssoner kan føre til:

- driftsmessige begrensninger som reduserer arealenes brukbarhet
- fragmentering av sammenhengende jordbruksarealer
- svekket produksjonspotensial over tid

Dette innebærer at det reelle tapet av jordbruksressurser kan bli vesentlig større enn det som fremgår av selve utbyggingsområdet.

Vi vil derfor fremheve behovet for at det i det videre planarbeidet gjøres en helhetlig vurdering av både direkte og indirekte arealtap, inkludert driftsmessige konsekvenser for landbruket.

Beiterett og vannrett

Innenfor planområdet og tilhørende sikkerhetssoner foreligger etablerte rettigheter knyttet til beite og tilgang på vann.

Disse rettighetene utgjør en viktig del av ressursgrunnlaget for landbruket og driften av berørte eiendommer.

Sikkerhetssonene vil kunne medføre:

- begrensninger eller bortfall av beitebruk
- redusert eller vanskeliggjort tilgang til vannressurser

Dette innebærer ikke bare et arealspørsmål, men også en svekkelse av eksisterende driftsgrunnlag og rettighetsutøvelse.

Vi vil understreke at slike rettigheter må kartlegges og vurderes grundig i det videre planarbeidet, og inngå som en integrert del av konsekvensutredningen.

Behov for tydeligere avklaringer i det videre arbeidet

Med bakgrunn i punktene over, mener vi det er viktig at følgende forhold ivaretas i det videre planarbeidet:

- Sikkerhetssoner kartfestes og synliggjøres tydelig, slik at det samlede arealbeslaget fremgår
- Konsekvensutredningen omfatter både direkte og indirekte tap av dyrka og dyrkbar jord, særlig hva gjelder området rundt Rødbyvannet og opp mot Mølla
- Driftsmessige konsekvenser, herunder fragmentering og redusert brukbarhet, vurderes eksplisitt
- Eksisterende bruksrettigheter, herunder beite og vann, kartlegges for hele planområdet og inngår i vurderingsgrunnlaget

Det er forståelse for at tiltaket omtales som tidskrittisk. Samtidig er det viktig å understreke at behov for fremdrift ikke må føre til at sentrale hensyn knyttet til arealbruk, jordvern og eksisterende bruksrettigheter får redusert oppmerksomhet.

Etter vår vurdering er det avgjørende at også tidskrittiske tiltak bygger på et tilstrekkelig og helhetlig kunnskapsgrunnlag, hvor både direkte og indirekte konsekvenser for landbruket er synliggjort og vurdert.

Forholdet til Oslofjorden og øvrige næringsinteresser

Oslofjorden er et område med betydelig samlet belastning og pågående arbeid for å bedre miljøtilstanden. I denne sammenheng er det viktig at nye tiltak vurderes opp mot den samlede belastningen på miljøet.

Selv om det på nåværende stadium er knyttet usikkerhet til omfanget av eventuelle utslipp, er det vår vurdering at økt aktivitet kan påvirke det samlede handlingsrommet for utslipp i området.

I praksis kan dette innebære at nye utslippskilder bidrar til ytterligere restriksjoner for eksisterende næringer, herunder landbruket, som allerede er underlagt strenge krav til utslipp.

Vi vil derfor understreke betydningen av at konsekvenser for samlet belastning og for rammevilkårene til eksisterende næringsvirksomhet inngår i vurderingene i det videre planarbeidet.

Etter vårt syn er det viktig at nye tiltak ikke svekker grunnlaget for bærekraftig drift i eksisterende næringer som er avhengige av gode miljøforhold i og rundt Oslofjorden.

Avslutning

Vi legger til grunn at hensynet til jordvern og bærekraftig forvaltning av landbruksressurser vil inngå i de samlede vurderingene i planprosessen.

Vårt mål med dette innspillet er å bidra til et best mulig beslutningsgrunnlag ved å synliggjøre de arealmessige og driftsrelaterte konsekvensene som følger av etablering av sikkerhetssoner.

På vegne av Akershus og Hurum Bondelag.

Stefan Gundersen

Rådgiver. Akershus Bondelag

Dato 13.06.26

Fra: Øystein Giertsen <[sladdet e-post]>
Sendt: lørdag 13. juni 2026 13:41
Til: Reguleringsplan Hurum; Postmottak fellespostkasse; [sladdet e-post]
Kopi: FNF Oslo og Akershus; Oslofjordens Friluftsråd; Øystein Giertsen; Terje Hagen; Aase Richter; Andre Buajordet; Ivar Ruud Eide; Morten Hansen; Jan Petter Johansen; Petra Bjerknes; Koert Struijk; Sylvi Ofstad Samstag
Emne: Chemring Nobel. Planprogram for nytt anlegg for militære høyeksplosiver
Vedlegg: [sladdet telefon]Chemring Nobel-Planprogram.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Chemring Nobel. Planprogram for nytt anlegg for militære høyeksplosiver

Vedlagt følger Frogn Friluftsforsums innspill til planprogrammet.
Vi gjengir et utdrag fra uttalelsen:

Planprogrammets innhold

- Vi savner en utredning og krav om av hva Chemring Nobel skal betale for et enormt naturtap.
- Vi savner en risikoanalyse ved å plassere Europas største fabrikk for militære høyeksplosiver med nærhet til Stor-Oslo, Oslofjordtunnellen, innflygingen til Oslo lufthavn mm. Hvilken risiko utgjør forsyningslinjene inn til fabrikk og hvilken risiko utgjør utskiping av eksplosiver/frakt på vei. Skipene til dagens fabrikk seiler rett forbi Drøbak og inn via sundet mellom Nordre Kaholme og Håøya uten at noen tenker over risikoen?
- Frogn kommune bør kreve avklaringer av risiko fra militære angrep, sabotasje og ulykker fra eventuelt nytt anlegg, men også eksisterende anlegg. Et nytt anlegg vil medføre økt tilførsel av nitrogen til Oslofjorden. Det finnes ikke teknologi for å fjerne mer enn ca. 80% nitrogen fra avløpsvann. I tillegg er fremstillingen av HMX en kompleks kjemisk industri som skaper utfordringer vanlig avløpsvann ikke har. Chemring Nobel fikk derfor ikke tillatelse til overføring til VEAS for rensing fra sin nåværende fabrikk

Med hilsen

For Frogn Friluftsforum

Øystein Giertsen

Leder

Drøbak 13. juni 2026

Chemring Nobel. Planprogram for nytt anlegg for militære høyeksplosiver

Hvem skal bygge?

Chemring Nobel er et privateiet utenlandsk selskap. Det er Chemring Nobel som er tiltakshaver ikke forsvarsbygg.

Hensiktsmessig lokalisering av nye anlegg for internasjonal våpenindustri i Norge er ikke tilfredsstillende utredet

Beliggenheten av dagens fabrikk har utviklet seg over tid med linjer tilbake til dynamittfabrikken på Håøya. Nå har vi havnet opp med et anlegg for fremstilling av militære høyeksplosiver langt inne i Oslofjorden uten at det er tatt noen grundig vurdering om dette er riktig beliggenhet for et slikt anlegg. Dersom det skal bygges et nytt og meget stort anlegg i Norge for forsyning av vestlig våpenindustri så bør beliggenheten ikke styres ut fra beliggenheten av nåværende anlegg på Sætre. Vurdering av alternative lokaliseringer har derfor en grunnleggende mangel ved at andre beliggenheter bort fra store befolkningsentra og med utslipp til havstrømmer som tåler økt belastning av nitrogen ikke er vurdert.

Nåværende anlegg produserer allerede mesteparten av høyeksplosiver for eksport. Et nytt anlegg vil derfor rolig utelukkende produsere for det internasjonale markedet. Chemring Nobel har allerede i 2024 bundet seg til langsiktige avtaler med internasjonal våpenindustri:

<https://news.northropgrumman.com/armaments/northrop-grumman-secures-long-term-supply-agreement-with-norways-chemring-nobel>

Det er grunn til å tro at slike kontrakter ligger bak Chemring Nobels ønske om beslag av 15km² natur på Hurum, og ikke primært Norges eget forsvar. Verden kappes nå om å bygge nye fabrikker for militære høyeksplosiver. Drivere er økt etterspørsel og høye priser.

<https://www.intelmarketresearch.com/rdx-hmx-market-35827>

Det fremheves i artikkelen at plassering av nye fabrikker er vanskelig grunnet strenge miljøkrav og vurdering av risiko. Det er tankevekkende hvor lite oppmerksomhet disse kravene har fått i denne prosessen.

Planprogrammets innhold

- Vi savner en utredning og krav om av hva Chemring Nobel skal betale for et enormt naturtap.
- Vi savner en risikoanalyse ved å plassere Europas største fabrikk for militære høyeksplosiver med nærhet til Stor-Oslo, Oslofjordtunnellen, innflygingen til Oslo lufthavn mm. Hvilken risiko utgjør forsyningslinjene inn til fabrikk og hvilken risiko utgjør utskipping av eksplosiver/frakt på vei. Skipene til dagens fabrikk seiler rett forbi

Frogn Friluftforum

Drøbak og inn via sundet mellom Nordre Kaholme og Håøya uten at noen tenker over risikoen?

- Frogn kommune bør kreve avklaringer av risiko fra militære angrep, sabotasje og ulykker fra eventuelt nytt anlegg, men også eksisterende anlegg.
- Et nytt anlegg vil medføre økt tilførsel av nitrogen til Oslofjorden. Det finnes ikke teknologi for å fjerne mer enn ca. 80% nitrogen fra avløpsvann. I tillegg er fremstillingen av HMX en kompleks kjemisk industri som skaper utfordringer vanlig avløpsvann ikke har. Chemring Nobel fikk derfor ikke tillatelse til overføring til VEAS for rensing fra sin nåværende fabrikk

Med hilsen

For Frogn Friluftforum

Øystein Giertsen

Leder

Fra: Søndre Hurum Jeger og Fiskeforening <[sladdet e-post]>
Sendt: lørdag 13. juni 2026 14:57
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill Chemring
Vedlegg: Høringsuttalelse til planprogram.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei

Her kommer innspill fra SHJFF på hurum.

vennlig Hilsen.

Styret.

Høringsuttalelse til forslag til planprogram for statlig reguleringsplan – Produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver ved Tofte

Avgitt av: Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforbund (SHJFF)

E-post: post@shjff.no

1. Innledning

Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforbund (SHJFF) viser til høring av forslag til planprogram for statlig reguleringsplan for produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver ved Tofte.

SHJFF er en lokalforening tilsluttet Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) og representerer om lag 300 medlemmer på Hurumhalvøya. Av disse er et stort antall barn og unge. Foreningen arbeider aktivt med jakt, fiske, friluftsliv, skytesport, jegeropplæring, ungdomsarbeid og naturforvaltning. Gjennom kurs, opplæring, skyteaktiviteter, jakt- og fisketiltak og frivillig innsats bidrar foreningen til å fremme naturbaserte aktiviteter, sikker våpenhåndtering og bærekraftig bruk av utmarksressursene. Foreningen har en historisk tilknytning til området fra 1946 og til dags dato.

SHJFF har gjennom de senere årene investert betydelige økonomiske og frivillige ressurser i området. Foreningen har blant annet investert over 620 000 kroner i oppgradering av Fuglemyr skytebane og om lag 220 000 kroner i kultiveringstiltak for fiskebestandene i Røskestadvannet og Langvann. I tillegg er det lagt ned flere hundre dugnadstimer knyttet til fiskestell, kultivering, vedlikehold av anlegg og øvrig natur- og ressursforvaltning. Disse investeringene representerer langsiktige verdier som bør inngå i vurderingsgrunnlaget for det videre planarbeidet.

Områdene som omfattes av planarbeidet benyttes i dag av SHJFFs medlemmer til jakt, fiske, friluftsliv, skyteaktivitet og annen naturbasert rekreasjon. Tiltaket vil derfor kunne få direkte konsekvenser for en betydelig del av foreningens virksomhet og medlemmenes bruk av området.

SHJFF har forståelse for de sikkerhetspolitiske vurderingene som ligger til grunn for prosjektet og behovet for å styrke norsk og alliert forsyningssikkerhet. Samtidig mener foreningen at tiltakets konsekvenser for natur, friluftsliv, frivillig aktivitet og lokalsamfunn må belyses grundig gjennom det videre planarbeidet.

2. Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur

Planområdet omfatter store sammenhengende skog- og utmarksområder som i dag benyttes aktivt til jakt, fiske, turvirksomhet og annet friluftsliv.

Selv om det fremgår av planprogrammet at det fysiske fotavtrykket fra produksjonsanlegget vil være begrenset sammenlignet med planområdets totale størrelse, vil krav til sikkerhetssoner, inngjerding og adgangskontroll kunne medføre betydelige begrensninger i allmennhetens tilgang til området.

SHJFF mener konsekvensutredningen må dokumentere:

- Hvilke arealer som blir utilgjengelige eller får redusert tilgjengelighet
- Hvilke stier, ferdselsårer og utfartsområder som berøres
- Konsekvenser for jakt, fiske og annen høsting av utmarksressurser
- Konsekvenser for organiserte aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner
- Konsekvenser for Rødvannshyttene som en av foreningens største aktiva. Rødvann er en del av vannressursene som vil bli benyttet i vassdraget, og endringer kan påvirke bruk, opplevelse og dermed også verdien av hyttene.
- Mulige avbøtende tiltak som kan opprettholde tilgjengelighet og bruk av omkringliggende områder.

3. Jakt, fiske og viltforvaltning

SHJFF savner en tydeligere omtale av konsekvenser for jaktutøvelse og viltforvaltning. Området utgjør viktige leveområder for hjortevilt og annet vilt. Etablering av inngjerding, sikkerhetssoner og tekniske installasjoner kan påvirke trekkveier, arealbruk og bestandsforhold over tid.

Konsekvensutredningen bør omfatte:

- Konsekvenser for hjorteviltets trekkveier og leveområder
- Effekter av inngjerding og barrierевirkninger
- Konsekvenser for ordinær jaktutøvelse
- Konsekvenser for ettersøk av skadet vilt
- Samlet belastning på naturmangfoldet i området

3.1 Sikker og bærekraftig forvaltning av viltbestanden

SHJFF ønsker å understreke at jakt ikke bare er en friluftaktivitet, men også et viktig verktøy for lokal og regional viltforvaltning. En forsvarlig forvaltning av hjorteviltbestandene

på Hurumhalvøya er av stor betydning for trafikksikkerhet, skogforvaltning, biologisk mangfold og dyrevelferd.

For å opprettholde en sunn og bærekraftig viltbestand er det nødvendig å kunne gjennomføre ordinær jakt, bestandsregistrering og ettersøk på en effektiv og sikker måte. Dersom større områder blir utilgjengelige gjennom inngjerding, sikkerhetssoner eller adgangsbegrensninger, kan dette redusere muligheten til å gjennomføre nødvendig bestandsregulering og oppfølging av viltbestandene.

Konsekvensutredningen må særskilt vurdere hvordan tiltaket påvirker bestandsregulering, ettersøk, trekk mønstre og framtidig viltforvaltning.

3.2 Fiskeinteresser og vannmiljø

SHJFF mener at konsekvensene for vannmiljø og fiskeressurser må gis en selvstendig og grundig vurdering i konsekvensutredningen.

Foreningen har gjennom de siste tre årene investert om lag 220 000 kroner i utsetting av fisk i Røskestadvannet, Langvann og Rødvannet. I tillegg er det lagt ned flere hundre dugnadstimer knyttet til fiskestell, kultiveringstiltak og oppfølging av vannressursene. En regulering av vannstand i Rødvann til lavere nivå vil innvirke på ørretens mulighet til gyting, dette vil medføre redusert bestand eller i verste fall tap av bestand. Ørret bestanden i Rødvann er unik genetisk da stammen er isolert fra annen fisk.

Konsekvensutredningen bør særskilt omfatte:

- Konsekvenser av vannuttak for berørte vannforekomster
- Virkninger på vannføring i tilknyttede bekker og våtmarksområder
- Konsekvenser for fiskebestander og akvatiske økosystemer
- Risiko for forringelse av vannkvalitet som følge av utslipp eller avrenning
- Konsekvenser for rekreasjonsfiske og friluftsinnteresser knyttet til ovennevnte vannområder
- Samlet belastning på vannmiljøet

SHJFF mener videre at det må dokumenteres hvordan kravene i vannforskriften og målene om god økologisk og kjemisk tilstand i berørte vannforekomster skal ivaretas.

3.3 Lokalkunnskap og brukerinteresser

Lokale brukergrupper besitter betydelig kunnskap om fiskebestander, vannmiljø og endringer i naturtilstanden over tid. SHJFF mener derfor at lokale brukerorganisasjoner og andre berørte interesser bør involveres aktivt i det videre utredningsarbeidet.

4. Konsekvenser for Fuglemyr skytebane

4.1 Eksisterende anlegg og samfunnsverdi

Fuglemyr skytebane er et veletablert skytebaneanlegg med stor betydning for skytesport, jegeropplæring og sikker våpenhåndtering på Hurumhalvøya. Anlegget ble etablert av Forsvaret i 1998 og består av en 100-metersbane med 10 standplasser og en 200-metersbane med 16 standplasser. Til anlegget hører også et klubbhus som benyttes til kursvirksomhet, jegerprøveopplæring, møter og sosiale arrangementer.

Anlegget utgjør en viktig del av den lokale infrastrukturen for frivillig aktivitet innen jakt, skyting og friluftsliv.

Anleggets betydning må vurderes ut fra faktisk bruk og aktivitet, ikke bare de fysiske anleggene. Fuglemyr skytebane er en sentral arena for jegeropplæring, lovpålagt skyting, konkurransevirkosomhet og frivillig organisasjonsarbeid på Hurumhalvøya.

4.2 Nylige investeringer og kapasitetsutvikling

Det er de senere årene gjennomført betydelige investeringer i modernisering og videreutvikling av Fuglemyr skytebane.

SHJFF har investert over 620 000 kroner i etablering av elektronisk skiveanvisning på 100-metersbanen. Investeringen representerer et betydelig økonomisk løft for foreningen og er gjennomført for å sikre et moderne, attraktivt og fremtidsrettet anlegg for trening, opplæring og konkurransevirkosomhet.

Oppgraderingen har bidratt til å øke både kvaliteten på tilbudet og anleggets samlede attraktivitet. Dette har igjen ført til økt aktivitet, større brukertilstrømning og styrket anleggets rolle som regional arena for skytesport, jegeropplæring og lovpålagte skyteaktiviteter.

4.3 Betydning for jegeropplæring, rekruttering og frivillig aktivitet

Skytebanen er en sentral ressurs for jegerprøveopplæring, treningsskyting, oppskyting til storviltprøven og annen organisert aktivitet knyttet til sikker og ansvarlig våpenhåndtering.

SHJFF arrangerer årlig jegerprøvekurs for i overkant av 30 deltakere.

I tillegg arrangerer foreningen årlig om lag 17 kvelder med treningsskyting og oppskyting til storviltprøven.

Ved foreningens siste jaktfeltstevne deltok 168 skyttere i aldersgrupper fra 14 til 80 år. Dette illustrerer anleggets betydning som møteplass på tvers av generasjoner og som arena for frivillig aktivitet, rekruttering, kompetanseutvikling og sosialt fellesskap.

4.4 Behov for særskilt konsekvensutredning

SHJFF mener at konsekvensutredningen må inneholde en særskilt vurdering av:

- Konsekvenser for eksisterende skyteaktivitet
- Konsekvenser for jegerprøveopplæring og storviltprøver
- Verdien av eksisterende investeringer
- Mulighetene for videre drift eller tilpasning
- Kostnader ved etablering av et fullverdig erstatningsanlegg

4.5 Krav om avklaring av erstatningsløsninger

Dersom Fuglemyr skytebane ikke kan videreføres, mener SHJFF at nødvendige erstatningsløsninger må være utredet og avklart før det treffes endelig planvedtak.

4.6 Samfunnsmessig verdi og frivillig innsats

Fuglemyr skytebane representerer langt mer enn et teknisk anlegg. Anlegget utgjør en sentral arena for opplæring, frivillig aktivitet, rekruttering, folkehelse og naturforvaltning.

SHJFF har gjennom de senere årene investert over 620 000 kroner i oppgradering av anlegget. Samtidig har foreningen investert om lag 220 000 kroner i kultivering av fiskebestandene i Røskestadvannet og Langvann. I tillegg kommer flere hundre dugnadstimer knyttet til drift, vedlikehold og ressursforvaltning.

Disse investeringene og den frivillige innsatsen representerer betydelige samfunnsverdier som bør synliggjøres og tillegges vekt i konsekvensutredningen.

5. Barn og unges interesser

SHJFF har et stort antall barn og unge medlemmer som deltar i foreningens aktiviteter.

Konsekvensutredningen må beskrive hvordan tiltaket påvirker rekruttering til jakt, fiske, skytesport og friluftsliv, samt hvilke konsekvenser bortfall av dagens aktivitetsområder og anlegg vil få for barn og unges mulighet til å delta i organiserte fritidsaktiviteter.

6. Alternativvurderinger

SHJFF registrerer at planprogrammet legger opp til at Tofte er eneste lokaliseringalternativ som skal utredes videre.

Foreningen mener at begrunnelsen for å avgrense videre utredning til ett alternativ må dokumenteres tydelig og etterprøvbart.

7. Medvirkning og videre prosess

Ettersom planarbeidet gjennomføres som statlig reguleringsplan uten ordinær klageadgang etter vedtak, er det avgjørende at medvirkningen blir reell og omfattende gjennom hele prosessen.

SHJFF forventer å bli involvert i det videre arbeidet, særlig i spørsmål knyttet til jakt, fiske, skyteaktivitet, naturforvaltning og friluftsliv.

8. Oppsummering

SHJFF ber om at de forhold som er omtalt ovenfor innarbeides i det endelige planprogrammet og at konsekvensutredningen gis et omfang som står i forhold til tiltakets potensielt omfattende konsekvenser for natur, friluftsliv, frivillig aktivitet og lokalsamfunn.

Foreningen ber særlig om at konsekvensene for:

- Fuglemyr skytebane
- Sikker og bærekraftig forvaltning av viltbestandene
- Fiskebestandene i Røskestadvannet og Langvann, samt Rødvannet som er en del av samme vassdraget og et unikt ørretvann
- Jegerprøveopplæring og storviltprøver
- Barn og unges aktiviteter
- Frivillig organisasjonsliv
- Allmennhetens tilgang til utmark

Gis en grundig og selvstendig vurdering i det videre planarbeidet.

SHJFF mener at planarbeidet må ta utgangspunkt i de betydelige natur-, friluftsliv- og samfunnsverdiene som allerede er etablert i området gjennom mange års frivillig innsats, betydelige økonomiske investeringer og omfattende aktivitet knyttet til jakt, fiske, skytesport, opplæring og naturforvaltning.

Vedtatt av styret i Søndre Hurum Jeger- og Fiskerforbund (SHJFF) 10.06.2026

E-post: post@shjff.no

Fra: Marianne Slinde <[sladdet e-post]>
Sendt: lørdag 13. juni 2026 12:21
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Re: Etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka
Vedlegg: Høringsuttalelse til Forsvarsbygg fra Søndre Hurum Områdeforum .pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei

Jeg glemte å datere dokumentet i første sending. Dette er datert.

Beklager!

Mvh

Marianne Slinde

leder

Søndre Hurum Områdeforum

lør. 13. juni 2026 kl. 10:24 skrev Marianne Slinde <[\[sladdet e-post\]](#)>:

Hei

Vi sender hørings svar til planarbeidet for "Etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka".

Med vennlig hilsen

Marianne Slinde

leder

Søndre Hurum Områdeforum

Høringsuttalelse fra Søndre Hurum Områdeforum

Etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka

Til: Forsvarsbygg

Fra: Søndre Hurum Områdeforum

Dato: 13.06.26

Saksnummer: 2025/6284, Erling Kristian Skinderhaug

Høringsuttalelse

Innledning

Søndre Hurum Områdeforum ønsker med dette å gi innspill til planene om etablering av en fabrikk for produksjon av høyeksplosiver i Hurummarka.

For det første ønsker vi å uttrykke bekymring for den demokratiske prosessen så langt. Mange innbyggere opplever at prosessen har gått svært raskt, både politisk og administrativt, og at lokalbefolkningen ikke har fått tilstrekkelig tid eller mulighet til å sette seg inn i prosjektets konsekvenser før viktige beslutninger er tatt. For et tiltak med så store og langsiktige konsekvenser for lokalsamfunn, natur, miljø og arealbruk er det avgjørende at innbyggerne opplever reell medvirkning og involvering.

De seks nevnte lokalområdene skulle vært utredet grundigere. Som eksempel beskrives Tofteområdet med at «Enkelte deler av området har svært store verdier for naturmangfold og friluftsliv», mens det som er satt opp som område 4 Vardåsen beskrives med «Ingen spesielle» miljøkonsekvenser. Vi mener derfor at område 4 Vardåsen burde bli bedre og grundigere utredet.

Områdeforumet mener derfor at den videre prosessen må preges av åpenhet, tilgjengelig informasjon og bred lokal medvirkning i tråd med grunnleggende prinsipper for lokaldemokrati og samfunnsdeltakelse.

Med tanke på at Søndre Hurum skårer lavt på levekårsundersøkelser (1031 plass), erkjenner Områdeforumet at etableringen kan representere en betydelig industriell utvikling med potensiale for arbeidsplasser, annen næringsutvikling og økt aktivitet i regionen. En slik etablering kan ses på som et mulig løft innen mange sektorer i lokalsamfunnet.

Dersom staten og utbygger mener at Søndre Hurum skal ta en viktig rolle i en nasjonal satsing av strategisk betydning, må dette også følges av investeringer som styrker lokalsamfunnet og gjør området mer attraktivt for bosetting. Nye arbeidsplasser alene er ikke tilstrekkelig dersom gevinsten i hovedsak tilfaller pendlere utenfra. Det må legges til rette for at arbeidstakere og

familier ønsker å etablere seg i Søndre Hurum, slik at prosjektet bidrar til langsiktig befolkningsvekst og styrking av lokalsamfunnet.

Historisk har industrietableringer vært viktige drivkrefter for utviklingen av lokalsamfunn i Hurum. Utbyggingen av industrivirksomhet på Tofte og utviklingen av Sætre som tettsted har bidratt til arbeidsplasser, bosetting og lokal samfunnsutvikling. Områdeforumet mener at en eventuell ny industrietablering må ledsages av tilsvarende ambisjoner for lokalsamfunnsutvikling, herunder boligbygging, infrastruktur, møteplasser, fritidstilbud og styrking av offentlige tjenester.

Nasjonal kontroll

Søndre Hurum Områdeforum mener at etablering av en fabrikk for produksjon av ammunisjon og høyeksplosiver også må vurderes i et nasjonalt beredskaps- og sikkerhetsperspektiv.

Dersom virksomheten skal ha en sentral rolle i forsyningen av ammunisjon og eksplosiver til norsk forsvarsevne og nasjonal beredskap, mener vi det er viktig at produksjonen er under norsk kontroll og forankret i norske nasjonale interesser. Dette gjelder særlig i en tid preget av økt geopolitisk usikkerhet og et styrket fokus på samfunnssikkerhet og forsyningsberedskap.

Områdeforumet mener det må redegjøres for hvordan eierskap, styring og kontroll skal organiseres, og hvordan norske myndigheter skal sikre langsiktig innflytelse over virksomhet som kan få stor betydning for nasjonal sikkerhet og beredskap.

Vi mener at produksjonskapasitet av strategisk betydning for Norge i størst mulig grad bør være underlagt nasjonal kontroll, slik at forsyningssikkerhet, beredskapshensyn og norske interesser ivaretas også i framtidige situasjoner med internasjonal uro eller krise.

Forutsetninger for lokal samfunnsutvikling

Dersom fabrikken etableres i Søndre Hurum, mener Søndre Hurum Områdeforum at prosjektet må bidra til en bred og langsiktig utvikling av lokalsamfunnet. Området må ikke kun være vertskap for virksomheten og de tilhørende belastningene, men også sikres en betydelig del av lokal verdiskapning og de samfunnsmessige gevinstene.

Vi mener derfor at følgende forhold må inngå i planleggingen og vurderingen av prosjektet:

- Eksisterende industriområder, bygninger og teknisk infrastruktur bør i størst mulig grad gjenbrukes og oppgraderes fremfor å etablere nye inngrep der dette kan unngås.
- Mulighetene for å styrke sivil sjøfart og transportløsninger i Oslofjorden bør vurderes, herunder etablering eller gjenopptakelse av ferjeforbindelser til og fra Tofte.
- Tofte havn og eksisterende dyphavnskai representerer viktige strategiske ressurser som bør utnyttes for inn- og utskipping av varer og materiell, slik at belastningen på veinettet reduseres.
- Kapasitet og behov for oppgradering av renseanlegg og annen kommunalteknisk infrastruktur må utredes.

- Det må redegjøres for hvilke arbeidsplasser som vil bli etablert lokalt, både i anleggsfasen og i driftsfasen, og hvilken kompetanse som etterspørres.
- Konsekvensene for boligbygging og framtidig arealutvikling i Søndre Hurum må kartlegges. Etableringen bør bidra til økt boligbygging og bosetting, ikke begrense framtidige utviklingsmuligheter.
- Virkningene for reiseliv, turisme og områdets omdømme som natur- og friluftstinasjon må vurderes.
- Det må legges til rette for økt tilflytting gjennom satsing på skoler, helsetjenester, kollektivtilbud, kultur- og fritidstilbud samt annen nødvendig samfunnsinfrastruktur.
- Asker kommune må involveres tett i planleggingen for å sikre at utviklingen av industri, boligområder, infrastruktur og kommunale tjenester sees i sammenheng.
- Fabrikken bør bidra til etablering av arbeidsplasser innen flere fagområder og utdanningsnivåer. Det bør også legges til rette for lærlingeplasser og samarbeid med videregående skoler, fagskoler og høyere utdanningsinstitusjoner.
- Det må synliggjøres hvilken lokal, regional og nasjonal verdiskaping prosjektet forventes å gi, og hvordan verdiskapingen kommer lokalsamfunnet til gode over tid.

Søndre Hurum Områdeforum mener at disse forholdene må være en integrert del av prosjektets samfunnsnytte og vurderes på lik linje med de tekniske og økonomiske sidene ved etableringen.

1. Lokalsamfunn og næringsutvikling

Søndre Hurum har over tid opplevd begrenset befolkningsvekst, redusert tilflytting og nedbygging av lokale tjenester. Det er derfor forståelig at etablering av ny industri kan fremstå som en mulighet for å styrke lokalsamfunnet.

Mulige positive virkninger kan være:

- Nye arbeidsplasser direkte og indirekte.
- Økt etterspørsel etter lokale varer og tjenester.
- Bedre grunnlag for bosetting og tilflytting.
- Styrket skattegrunnlag for kommunen.
- Økt aktivitet i frivillige organisasjoner, lag og foreninger.
- Bedre grunnlag for å opprettholde og styrke skoler, barnehager og lokale servicetilbud.

Disse forholdene må inngå i den samlede vurderingen av tiltaket.

2. Sikkerhet og beredskap

Produksjon av høyeksplosiver er en virksomhet som stiller særlige krav til sikkerhet, beredskap og risikohåndtering.

Søndre Hurum Områdeforum mener det må dokumenteres:

- Hvilke risikoanalyser som er gjennomført.
- Hvilke konsekvenser en eventuell ulykke kan få for omkringliggende områder.
- Hvilke sikkerhetsavstander som er lagt til grunn.
- Hvordan lokal og regional beredskap skal styrkes for å håndtere uønskede hendelser.
- Hvordan virksomheten skal sikres mot sabotasje, innbrudd eller andre sikkerhetstruende hendelser.

Innbyggernes trygghet må tillegges betydelig vekt i den videre behandlingen av saken.

3. Trafikk og infrastruktur

En etablering av denne typen vil medføre økt trafikk til og fra området, både i anleggsfasen og under ordinær drift.

Mulige konsekvenser som må utredes nærmere er:

- Økt tungtransport på fylkesveiene og gjennom tettsteder.
- Transport av eksplosiver gjennom eller nært lokalsamfunn.
- Belastning på eksisterende veinett.
- Trafikksikkerhet for myke trafikanter.
- Konsekvenser for skoleveier og nærmiljø.
- Det nevnes at Rødbyveien/Mølleveien mellom Rød og Mølla er sentrale som innfarts åre til marka fra både øst og vestsiden av halvøya. Disse ligger inne til behandling som kulturminne i fylkeskommunen.

Tiltaket utløser behov for oppgradering av offentlig infrastruktur og det bør vurderes hvem som skal bære disse kostnadene.

4. Natur, miljø og friluftsliv

Hurummarka er et viktig naturområde med stor verdi for friluftsliv, rekreasjon og naturoplevelser.

Områdeforumet er opptatt av at følgende forhold utredes grundig:

- Konsekvenser for naturmangfold og økologiske sammenhenger.
- Inngrep i skogsområder og landskapsverdier.
- Mulighet for å verne gjenværende skog i nærområdet til industrianlegget
- Påvirkning på dyre- og fugleliv.
- Støy-, luft- og lysforurensning samt visuelle virkninger.
- Risiko for utslipp til grunnvann, bekker og fjordområder. Oslofjorden er allerede sterkt belastet.

- Konsekvenser for eksisterende turstier, utfartsområder og rekreasjonsbruk.

Naturverdier som går tapt gjennom nedbygging vil i mange tilfeller ikke kunne gjenopprettes.

5. Barn og unge

Barn og unges oppvekstmiljø må gis særlig oppmerksomhet.

Det må vurderes hvordan tiltaket kan påvirke:

- Tilgang til nærfriluftsområder.
- Trygg ferdsel til skole og fritidsaktiviteter.
- Opplevelsen av trygghet i nærmiljøet.
- Muligheten til å benytte naturen til lek, læring og rekreasjon.

Samtidig kan økt sysselsetting og tilflytting bidra til å styrke grunnlaget for lokale oppvekst- og aktivitetstilbud.

Samlet vurdering

Søndre Hurum Områdeforum anerkjenner at etablering av ny industri kan bidra til arbeidsplasser, økonomisk aktivitet og styrking av lokalsamfunnet.

Samtidig er produksjon av høyeksplosiver en virksomhet som reiser særlige spørsmål knyttet til sikkerhet, miljø, naturverdier og bokvalitet. Områdeforumet mener derfor at alle konsekvenser må utredes grundig og at føre-var-prinsippet må legges til grunn i den videre behandlingen.

Før det tas stilling til en eventuell etablering, må det foreligge dokumentasjon som viser at:

- Risikoen for mennesker og miljø er akseptabel.
 - Natur-, miljø- og friluftsverdier er tilstrekkelig kartlagt og ivaretatt. Unngå ytterligere miljømessige belastninger av Oslofjorden.
 - Trafikale konsekvenser er tilfredsstillende løst.
 - Beredskap og sikkerhet holder et nivå som skaper tillit hos lokalbefolkningen.
 - De samfunnsmessige gevinstene står i rimelig forhold til de belastningene tiltaket påfører lokalsamfunnet.
-

Avslutning

Etableringen av en fabrikk for produksjon av høyeksplosiver i Hurummarka er en sak av stor betydning for lokalsamfunnet, Asker kommune og regionen som helhet. Tiltaket berører viktige spørsmål knyttet til sikkerhet, beredskap, natur- og miljøverdier, trafikk, næringsutvikling og framtidig samfunnsutvikling.

Vi registrerer at det varsles ytterligere utredninger, konsekvensanalyser og anbefalinger i forbindelse med den kommende høringen. På nåværende tidspunkt foreligger det etter vårt

syn ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne foreta en fullstendig vurdering av prosjektets samlede konsekvenser.

Søndre Hurum Områdeforum forventer derfor at den videre prosessen preges av åpenhet, grundig dokumentasjon og reell medvirkning fra lokalbefolkningen. Det er avgjørende at konsekvenser for mennesker, natur, næringsliv og lokalsamfunn belyses på en helhetlig måte, og at både positive og negative virkninger synliggjøres.

Vi ser fram til den videre behandlingen av saken og vil komme tilbake med ytterligere innspill når de varslede konsekvensanalysene og anbefalingene foreligger. Først da vil det være mulig å foreta en mer samlet vurdering av om prosjektet kan gjennomføres på en måte som ivaretar både nasjonale behov og interessene til innbyggerne i Søndre Hurum på kort og lang sikt.

Med hilsen

Søndre Hurum Områdeforum

Marianne Slinde
Leder

Emil Tangen
Nestleder

Magne Berg-Hanssen
Sekretær

Ole André Eriksen
Kasserer

Terje Rønhovde
Styremedlem

Filip Haug Brodersen
Styremedlem

Kjell Torp
Styremedlem

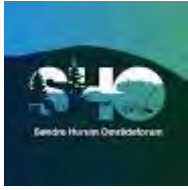
Fra: Marianne Slinde <[sladdet e-post]>
Sendt: lørdag 13. juni 2026 10:24
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka
Vedlegg: Høringsuttalelse til Forsvarsbygg fra Søndre Hurum Områdeforum .pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei

Vi sender høringssvar til planarbeidet for "Etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka".

Med vennlig hilsen
Marianne Slinde
leder
Søndre Hurum Områdeforum

Høringsuttalelse fra Søndre Hurum Områdeforum

Etablering av produksjonsanlegg for eksplosiver i Hurummarka

Til: Forsvarsbygg

Fra: Søndre Hurum Områdeforum

Dato: [Dato]

Saksnummer: 2025/6284, Erling Kristian Skinderhaug

Høringsuttalelse

Innledning

Søndre Hurum Områdeforum ønsker med dette å gi innspill til planene om etablering av en fabrikk for produksjon av høyeksplosiver i Hurummarka.

For det første ønsker vi å uttrykke bekymring for den demokratiske prosessen så langt. Mange innbyggere opplever at prosessen har gått svært raskt, både politisk og administrativt, og at lokalbefolkningen ikke har fått tilstrekkelig tid eller mulighet til å sette seg inn i prosjektets konsekvenser før viktige beslutninger er tatt. For et tiltak med så store og langsiktige konsekvenser for lokalsamfunn, natur, miljø og arealbruk er det avgjørende at innbyggerne opplever reell medvirkning og involvering.

De seks nevnte lokalområdene skulle vært utredet grundigere. Som eksempel beskrives Tofteområdet med at «Enkelte deler av området har svært store verdier for naturmangfold og friluftsliv», mens det som er satt opp som område 4 Vardåsen beskrives med «Ingen spesielle» miljøkonsekvenser. Vi mener derfor at område 4 Vardåsen burde bli bedre og grundigere utredet.

Områdeforumet mener derfor at den videre prosessen må preges av åpenhet, tilgjengelig informasjon og bred lokal medvirkning i tråd med grunnleggende prinsipper for lokaldemokrati og samfunnsdeltakelse.

Med tanke på at Søndre Hurum skårer lavt på levekårsundersøkelser (1031 plass), erkjenner Områdeforumet at etableringen kan representere en betydelig industriell utvikling med potensiale for arbeidsplasser, annen næringsutvikling og økt aktivitet i regionen. En slik etablering kan ses på som et mulig løft innen mange sektorer i lokalsamfunnet.

Dersom staten og utbygger mener at Søndre Hurum skal ta en viktig rolle i en nasjonal satsing av strategisk betydning, må dette også følges av investeringer som styrker lokalsamfunnet og gjør området mer attraktivt for bosetting. Nye arbeidsplasser alene er ikke tilstrekkelig dersom gevinsten i hovedsak tilfaller pendlere utenfra. Det må legges til rette for at arbeidstakere og

familier ønsker å etablere seg i Søndre Hurum, slik at prosjektet bidrar til langsiktig befolkningsvekst og styrking av lokalsamfunnet.

Historisk har industrietableringer vært viktige drivkrefter for utviklingen av lokalsamfunn i Hurum. Utbyggingen av industrivirksomhet på Tofte og utviklingen av Sætre som tettsted har bidratt til arbeidsplasser, bosetting og lokal samfunnsutvikling. Områdeforumet mener at en eventuell ny industrietablering må ledsages av tilsvarende ambisjoner for lokalsamfunnsutvikling, herunder boligbygging, infrastruktur, møteplasser, fritidstilbud og styrking av offentlige tjenester.

Nasjonal kontroll

Søndre Hurum Områdeforum mener at etablering av en fabrikk for produksjon av ammunisjon og høyeksplosiver også må vurderes i et nasjonalt beredskaps- og sikkerhetsperspektiv.

Dersom virksomheten skal ha en sentral rolle i forsyningen av ammunisjon og eksplosiver til norsk forsvarsevne og nasjonal beredskap, mener vi det er viktig at produksjonen er under norsk kontroll og forankret i norske nasjonale interesser. Dette gjelder særlig i en tid preget av økt geopolitisk usikkerhet og et styrket fokus på samfunnssikkerhet og forsyningsberedskap.

Områdeforumet mener det må redegjøres for hvordan eierskap, styring og kontroll skal organiseres, og hvordan norske myndigheter skal sikre langsiktig innflytelse over virksomhet som kan få stor betydning for nasjonal sikkerhet og beredskap.

Vi mener at produksjonskapasitet av strategisk betydning for Norge i størst mulig grad bør være underlagt nasjonal kontroll, slik at forsyningssikkerhet, beredskapshensyn og norske interesser ivaretas også i framtidige situasjoner med internasjonal uro eller krise.

Forutsetninger for lokal samfunnsutvikling

Dersom fabrikket etableres i Søndre Hurum, mener Søndre Hurum Områdeforum at prosjektet må bidra til en bred og langsiktig utvikling av lokalsamfunnet. Området må ikke kun være vertskap for virksomheten og de tilhørende belastningene, men også sikres en betydelig del av lokal verdiskapning og de samfunnsmessige gevinstene.

Vi mener derfor at følgende forhold må inngå i planleggingen og vurderingen av prosjektet:

- Eksisterende industriområder, bygninger og teknisk infrastruktur bør i størst mulig grad gjenbrukes og oppgraderes fremfor å etablere nye inngrep der dette kan unngås.
- Mulighetene for å styrke sivil sjøfart og transportløsninger i Oslofjorden bør vurderes, herunder etablering eller gjenopptakelse av ferjeforbindelser til og fra Tofte.
- Tofte havn og eksisterende dyphavnskai representerer viktige strategiske ressurser som bør utnyttes for inn- og utskipping av varer og materiell, slik at belastningen på veinettet reduseres.
- Kapasitet og behov for oppgradering av renseanlegg og annen kommunalteknisk infrastruktur må utredes.

- Det må redegjøres for hvilke arbeidsplasser som vil bli etablert lokalt, både i anleggsfasen og i driftsfasen, og hvilken kompetanse som etterspørres.
- Konsekvensene for boligbygging og framtidig arealutvikling i Søndre Hurum må kartlegges. Etableringen bør bidra til økt boligbygging og bosetting, ikke begrense framtidige utviklingsmuligheter.
- Virkningene for reiseliv, turisme og områdets omdømme som natur- og friluftstinasjon må vurderes.
- Det må legges til rette for økt tilflytting gjennom satsing på skoler, helsetjenester, kollektivtilbud, kultur- og fritidstilbud samt annen nødvendig samfunnsinfrastruktur.
- Asker kommune må involveres tett i planleggingen for å sikre at utviklingen av industri, boligområder, infrastruktur og kommunale tjenester sees i sammenheng.
- Fabrikken bør bidra til etablering av arbeidsplasser innen flere fagområder og utdanningsnivåer. Det bør også legges til rette for lærlingeplasser og samarbeid med videregående skoler, fagskoler og høyere utdanningsinstitusjoner.
- Det må synliggjøres hvilken lokal, regional og nasjonal verdiskaping prosjektet forventes å gi, og hvordan verdiskapingen kommer lokalsamfunnet til gode over tid.

Søndre Hurum Områdeforum mener at disse forholdene må være en integrert del av prosjektets samfunnsnytte og vurderes på lik linje med de tekniske og økonomiske sidene ved etableringen.

1. Lokalsamfunn og næringsutvikling

Søndre Hurum har over tid opplevd begrenset befolkningsvekst, redusert tilflytting og nedbygging av lokale tjenester. Det er derfor forståelig at etablering av ny industri kan fremstå som en mulighet for å styrke lokalsamfunnet.

Mulige positive virkninger kan være:

- Nye arbeidsplasser direkte og indirekte.
- Økt etterspørsel etter lokale varer og tjenester.
- Bedre grunnlag for bosetting og tilflytting.
- Styrket skattegrunnlag for kommunen.
- Økt aktivitet i frivillige organisasjoner, lag og foreninger.
- Bedre grunnlag for å opprettholde og styrke skoler, barnehager og lokale servicetilbud.

Disse forholdene må inngå i den samlede vurderingen av tiltaket.

2. Sikkerhet og beredskap

Produksjon av høyeksplosiver er en virksomhet som stiller særlige krav til sikkerhet, beredskap og risikohåndtering.

Søndre Hurum Områdeforum mener det må dokumenteres:

- Hvilke risikoanalyser som er gjennomført.
- Hvilke konsekvenser en eventuell ulykke kan få for omkringliggende områder.
- Hvilke sikkerhetsavstander som er lagt til grunn.
- Hvordan lokal og regional beredskap skal styrkes for å håndtere uønskede hendelser.
- Hvordan virksomheten skal sikres mot sabotasje, innbrudd eller andre sikkerhetstruende hendelser.

Innbyggernes trygghet må tillegges betydelig vekt i den videre behandlingen av saken.

3. Trafikk og infrastruktur

En etablering av denne typen vil medføre økt trafikk til og fra området, både i anleggsfasen og under ordinær drift.

Mulige konsekvenser som må utredes nærmere er:

- Økt tungtransport på fylkesveiene og gjennom tettsteder.
- Transport av eksplosiver gjennom eller nært lokalsamfunn.
- Belastning på eksisterende veinett.
- Trafikksikkerhet for myke trafikanter.
- Konsekvenser for skoleveier og nærmiljø.
- Det nevnes at Rødbyveien/Mølleveien mellom Rød og Mølla er sentrale som innfarts åre til marka fra både øst og vestsiden av halvøya. Disse ligger inne til behandling som kulturminne i fylkeskommunen.

Tiltaket utløser behov for oppgradering av offentlig infrastruktur og det bør vurderes hvem som skal bære disse kostnadene.

4. Natur, miljø og friluftsliv

Hurummarka er et viktig naturområde med stor verdi for friluftsliv, rekreasjon og naturoplevelser.

Områdeforumet er opptatt av at følgende forhold utredes grundig:

- Konsekvenser for naturmangfold og økologiske sammenhenger.
- Inngrep i skogsområder og landskapsverdier.
- Mulighet for å verne gjenværende skog i nærområdet til industrianlegget
- Påvirkning på dyre- og fugleliv.
- Støy-, luft- og lysforurensning samt visuelle virkninger.
- Risiko for utslipp til grunnvann, bekker og fjordområder. Oslofjorden er allerede sterkt belastet.

- Konsekvenser for eksisterende turstier, utfartsområder og rekreasjonsbruk.

Naturverdier som går tapt gjennom nedbygging vil i mange tilfeller ikke kunne gjenopprettes.

5. Barn og unge

Barn og unges oppvekstmiljø må gis særlig oppmerksomhet.

Det må vurderes hvordan tiltaket kan påvirke:

- Tilgang til nærfriluftsområder.
- Trygg ferdsel til skole og fritidsaktiviteter.
- Opplevelsen av trygghet i nærmiljøet.
- Muligheten til å benytte naturen til lek, læring og rekreasjon.

Samtidig kan økt sysselsetting og tilflytting bidra til å styrke grunnlaget for lokale oppvekst- og aktivitetstilbud.

Samlet vurdering

Søndre Hurum Områdeforum anerkjenner at etablering av ny industri kan bidra til arbeidsplasser, økonomisk aktivitet og styrking av lokalsamfunnet.

Samtidig er produksjon av høyeksplosiver en virksomhet som reiser særlige spørsmål knyttet til sikkerhet, miljø, naturverdier og bokvalitet. Områdeforumet mener derfor at alle konsekvenser må utredes grundig og at føre-var-prinsippet må legges til grunn i den videre behandlingen.

Før det tas stilling til en eventuell etablering, må det foreligge dokumentasjon som viser at:

- Risikoen for mennesker og miljø er akseptabel.
 - Natur-, miljø- og friluftsverdier er tilstrekkelig kartlagt og ivaretatt. Unngå ytterligere miljømessige belastninger av Oslofjorden.
 - Trafikale konsekvenser er tilfredsstillende løst.
 - Beredskap og sikkerhet holder et nivå som skaper tillit hos lokalbefolkningen.
 - De samfunnsmessige gevinstene står i rimelig forhold til de belastningene tiltaket påfører lokalsamfunnet.
-

Avslutning

Etableringen av en fabrikk for produksjon av høyeksplosiver i Hurummarka er en sak av stor betydning for lokalsamfunnet, Asker kommune og regionen som helhet. Tiltaket berører viktige spørsmål knyttet til sikkerhet, beredskap, natur- og miljøverdier, trafikk, næringsutvikling og framtidig samfunnsutvikling.

Vi registrerer at det varsles ytterligere utredninger, konsekvensanalyser og anbefalinger i forbindelse med den kommende høringen. På nåværende tidspunkt foreligger det etter vårt

syn ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne foreta en fullstendig vurdering av prosjektets samlede konsekvenser.

Søndre Hurum Områdeforum forventer derfor at den videre prosessen preges av åpenhet, grundig dokumentasjon og reell medvirkning fra lokalbefolkningen. Det er avgjørende at konsekvenser for mennesker, natur, næringsliv og lokalsamfunn belyses på en helhetlig måte, og at både positive og negative virkninger synliggjøres.

Vi ser fram til den videre behandlingen av saken og vil komme tilbake med ytterligere innspill når de varslede konsekvensanalysene og anbefalingene foreligger. Først da vil det være mulig å foreta en mer samlet vurdering av om prosjektet kan gjennomføres på en måte som ivaretar både nasjonale behov og interessene til innbyggerne i Søndre Hurum på kort og lang sikt.

Med hilsen

Søndre Hurum Områdeforum

Marianne Slinde
Leder

Emil Tangen
Nestleder

Magne Berg-Hanssen
Sekretær

Ole André Eriksen
Kasserer

Terje Rønhovde
Styremedlem

Filip Haug Brodersen
Styremedlem

Kjell Torp
Styremedlem

Fra: Hege Westskog <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 19:57
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Naturvernforbundet i Hurum og Røyken; Katrine Husby
Emne: Høringsinnspill sprengstoffabrikk Hurummarka
Vedlegg: Høringsinnspill skoggruppa Naturvernforbundet - planprogram sprengstoffabrikk Hurummarka_innsendt.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Til Norconsult

Vedlagt følger høringsinnspill fra Skoggruppa i Naturvernforbundet i Hurum og Røyken.

Med vennlig hilsen og på vegne av Skoggruppa

Hege Westskog

Til: reguleringsplan.hurum@norconsult.com

HØRINGSINNSPILL – PLANPROGRAM FOR FORSLÅTT SPRENGSTOFFANLEGG I HURUMMARKA

Innhold

HØRINGSINNSPILL – PLANPROGRAM FOR FORSLÅTT SPRENGSTOFFANLEGG I HURUMMARKA	1
1. Krav om utredning av reelle alternative lokaliseringer	1
2. Naturmangfold og miljø – krav om langt grundigere utredninger.....	2
2.1. Røddlistearter og prioriterte naturtyper	2
2.2. Naturskog og særlig verdifulle naturtyper (bl.a. Barlindåsen).....	2
2.3. Forurensning, støy, støv og risiko	3
3. Krav om bred og reell medvirkning i videre prosess.....	3
4. Oppsummering.....	4

Vi viser til planprogrammet for forslag om etablering av sprengstoffabrikk i Hurummarka, som nå er lagt ut på høring. Dette innspillet gjelder rammene for den videre konsekvensutredningen, og er særlig knyttet til manglende alternativer, naturmangfold/miljø og krav til medvirkning.

Vi ber om at innspillene nedenfor innarbeides i det endelige planprogrammet før dette legges til grunn for det videre arbeidet.

1. Krav om utredning av reelle alternative lokaliseringer

Planprogrammet skisserer i praksis kun ett hovedalternativ for plassering av sprengstoffanlegget. Dette er etter vårt syn ikke i tråd med intensjonene i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger, der vurdering av reelle alternativer er et sentralt virkemiddel for å finne løsninger som i minst mulig grad skader natur, miljø og samfunn.

Vi ber derfor om at planprogrammet revideres slik at det:

- Stilles eksplisitt krav om utredning av flere alternative lokaliseringer for anlegget, ikke bare varianter innenfor samme område.
- Krever at minst ett alternativ ligger utenfor Hurummarka og andre prioriterte friluft- og natur-områder.
- Krever at minst et alternativ på «gråe arealer» utredes grundig og reelt.

- Sikrer at alternativene vurderes opp mot hverandre på en systematisk måte, der naturmangfold, friluftsliv, klima, sikkerhet, støy, støv, trafikk og samfunnssikkerhet inngår som sentrale kriterier.

Uten utredning av reelle alternativer risikerer planprogrammet å låse planprosessen til en bestemt løsning fra start, i strid med hensikten med en konsekvensutredning.

2. Naturmangfold og miljø – krav om langt grundigere utredninger

Hurummarka er et viktig naturområde med betydning både for biologisk mangfold, friluftsliv og med sammenhengende skogområder av betydning for vilt og annet biomangfold. Store naturinngrep som den planlagte sprengstoffabrikken innebærer, vil kunne få irreversible konsekvenser. Det er derfor avgjørende at planprogrammet stiller strenge krav til kunnskapsgrunnlag og metode.

Vi ber om at planprogrammet justeres slik at det omfatter:

2.1. Rødlistearter og prioriterte naturtyper

- Det må kreves omfattende og sesongmessig tilpassede kartlegginger av arter, med særskilt fokus på rødlistearter (både flora, fauna, fugl, insekter, sopp og lav). Foreløpige registreringer viser at det allerede er registrert truede arter, for eksempel elvemusling, barlind og kåltistel. Det er også funnet nøkkelbiotoper på det planlagte arealet ([Kilden - skogportal](#)).
- Feltundersøkelsene må foretas av uavhengige, faglig kvalifiserte miljøfaglige konsulenter.
- Det må utredes hvordan arealinngrep, økt aktivitet, støy, lys og annen forurensning vil påvirke sårbare og truede arter, både direkte (habitatødeleggelse) og indirekte (forstyrrelse, fragmentering).
- Resultatene må presenteres åpent og forståelig, med tydelig kartfesting og vurdering av usikkerhet.

2.2. Naturskog og særlig verdifulle naturtyper (bl.a. Barlindåsen)

Deler av det aktuelle området, blant annet Barlindåsen, er definert som naturskog. [Miljødirektoratets naturskogskart](#). Naturskog er skog etablert før 1940 og som ikke har vært flatehogd. Denne typen skog er spesielt viktig for artsmangfold da den inneholder gamle trær, død ved og andre strukturer som mange arter er helt avhengige av.

Planprogrammet bør derfor kreve at konsekvensutredningen:

- Kartlegger og avgrensner naturskogsområder og andre verdifulle naturtyper i og rundt planområdet på en detaljert og faglig forsvarlig måte.
- Vurderer områdenes verdi i en større sammenheng, ikke bare lokalt – f.eks. som del av sammenhengende skogområder, korridorer og leveområder. Fragmentering av arters leveområde er en trussel for populasjoners overlevelse.

- Utreder hvordan veibygging, sprengning, bygninger, massedeponi og annen infrastruktur vil påvirke naturskogen konkret (tap av areal, kantsoner, endret fuktighet, lysforhold, støy).
- Beskriver kumulative effekter sammen med andre inngrep i regionen, slik at det totale presset på naturskog og arts mangfold synliggjøres.
- Beskriver tiltak for naturrestaurering/vern av tilsvarende områder som eventuelt bygges ned eller forringes med etablering av sprengstoffabrikk

2.3. Forurensning, støy, støv og risiko

En sprengstoffabrikk vil medføre ulike typer utslipp til luft, vann og grunn, samt støy og støv både i anleggs- og driftsfasen. Dette må utredes konkret og ikke kun omtales overordnet.

Planprogrammet bør derfor skjerpes til å kreve at konsekvensutredningen omfatter:

- Risiko og omfang av forurensning til grunnvann, bekker, myr og nærliggende vannforekomster, med vurdering opp mot sårbare naturtyper.
- Støy- og støvberegninger for både anleggs- og driftsfase, med hensyn til friluftsområder, hytter, boliger og naturverdier.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) med særlig fokus på eksplosjonsfare, ulykker, brann, lagring og transport av sprengstoff, og hvordan dette kan påvirke både mennesker, natur og samfunnsikkerhet.
- Vurdering av direkte og indirekte klima- og energiavtrykk, inkludert transportbehov til og fra anlegget.

3. Krav om bred og reell medvirkning i videre prosess

Med et så inngripende tiltak som en sprengstoffabrikk i et viktig natur- og friluftsområde, er det avgjørende med reell og bred medvirkning gjennom hele planprosessen – ikke bare i formelle høringer.

Planprogrammet bør derfor konkretiseres og styrkes når det gjelder medvirkning, slik at det blant annet:

1. Slår fast at lokalbefolkning, lag, foreninger og natur- og friluftsansjoner skal involveres aktivt i den videre prosessen, fra utforming av utredningstema til vurdering av konsekvenser og alternativer.
2. Krever åpne informasjonsmøter på et tidlig tidspunkt i konsekvensutredningen, med anledning til å stille spørsmål direkte til ansvarlige myndigheter og politikere.
3. Sikrer at barn og unge blir hørt, for eksempel gjennom skolebaserte medvirkningsprosesser, i tråd med plan- og bygningslovens krav.
4. Legger til rette for at innkomne innspill dokumenteres, oppsummeres og besvares skriftlig, slik at innbyggerne kan se hvordan medvirkning faktisk har påvirket planarbeidet.
5. Beskriver hvordan staten vil ivareta rollen som planmyndighet, og ikke bare som tilrettelegger for et privat tiltak.

Uten tydelige føringer for medvirkning i selve planprogrammet er det stor risiko for at befolkningens kunnskap om området og deres legitime bekymringer ikke blir godt nok fanget opp, og at prosessen oppleves som udemokratisk, forhåndsbestemt og mistillitsskapende.

4. Oppsummering

Vi mener at planprogrammet slik det foreligger i dag ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for en helhetlig, kunnskapsbasert og åpen vurdering av om – og eventuelt hvor – en sprengstoffabrikk kan etableres uten uakseptable konsekvenser for natur, miljø, friluftsliv og lokalsamfunn.

Vi ber derfor om at:

1. Planprogrammet revideres slik at det stilles krav om utredning av flere reelle og realistiske alternative lokaliseringer, inkludert alternativer på «grå arealer».
2. Kravene til utredning av naturmangfold, rødlistearter, naturskog og andre naturverdier skjerpes betydelig, med konkrete krav til metode og omfang.
3. Det legges inn tydelige og forpliktende krav til bred og reell medvirkning fra lokalbefolkning, organisasjoner og andre berørte i alle faser av den videre planleggingen.

På denne bakgrunn ber vi om at planprogrammet ikke vedtas slik det foreligger, men at de ovennevnte punktene innarbeides, slik at konsekvensutredningen blir faglig forsvarlig og i tråd med lovverkets intensjoner om naturhensyn, åpenhet og demokratisk medvirkning.

Med vennlig hilsen

Skoggruppa i Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Katrine Husby og Hege Westskog

c/o Hege Westskog

Hovstubben 7

3490 Klokkarstua

Fra: Lars Chr. Iversen <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 19:18
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: [sladdet e-post]; Asker Turlag
Emne: Innspill til høring av planprogram for ny sprengstoffabrikk
Vedlegg: [sladdet telefon] Sprengstoffabrikk innspill planprogram.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Ref. vedlegg.

Hilsen
Lars Chr. Iversen
DNT Asker Turlag

DNT Asker Turlag; askerturlag@dnt.no

Asker, 15.06.2026

Forsvarsbygg

E-post: reguleringsplan.hurum@norconsult.com

Kopi:

Asker kommune

post@asker.kommune.no

Innspill til høring av planprogram for ny sprengstoffabrikk

Det vises til «Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver – Varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram», datert 27.04.26.

DNT Asker Turlag (Turlaget) er et lokallag under DNT Oslo og Omegn som igjen er en forening under Den Norske Turistforeningen (DNT). Turlaget har en samarbeidsavtale med Asker kommune. En av målsetningene i avtalen er å bevare naturverdier, friluftslivsområder og landskapskvaliteter. Turlagets innspill er gitt med ønske om å bidra til at denne målsetningen nåes.

DNT Oslo og Omegn, sammen med DNT Drammen og Omegn og DNT sentralt sender separat innspill til planprogrammet. Turlaget stiller seg bak dette DNT-innspillet.

Innspillene fra Turlaget følger disposisjonen til dokumentet «Forslag til Planprogram».

Sammendrag

Proessen med å få vedtatt planer for ny sprengstoffabrikk i Norge har gått fort. Endelig plassering av anlegget til Hurum er hastebehandlet og gjort før det er gitt mulighet for medvirkning. Turlaget mener at Forsvarsdepartementets og Chemrings prosess knyttet til valg av lokalisering er sterkt kritikkverdige.

De negative konsekvensene for natur, friluftsliv og trygghet vil bli så store, at vi ber om reell utredning av alternativ(e) lokalisering(er) før plassering og reguleringsplan vedtas endelig.

Hvis fabrikkene ender med å bli bygd i Hurum, krever Turlaget at det gjøres store avbøtende tiltak for å redusere de negative konsekvensene for Hurum-naturen, Oslofjorden, og befolkningens mulighet for friluftsliv.

I innspillet peker Turlaget på en del områder innenfor planområdet som er viktige å bevare som natur- og friluftsområder. Spesielt vil vi framheve:

- Planområdets korridor fra Striglevann til Tofte må bevares som natur og fullt tilgjengelig for friluftsliv.

- Området mellom Skaufjellåsen og Striglevann må bevares som attraktivt turområde.
- Rødbykollen må sikres som et attraktivt turmål med tilkomst fra nordvest.
- Det må sikres full tilgang til Røskestadstaddammen og Langevann med tilhørende strandsoner for vannaktiviteter.
- Veien langs sydenden av Røskestadstaddammen må ikke oppgraderes i nevneverdig grad.

Innledning (Kap. 1)

Turlaget har noen kommentarer til språkbruk i innledningskapittel:

Side	Tekst	Turlagets kommentar
generelt		Det er påfallende at naturmangfold og friluftslivsinteresser ikke er nevnt i innledningskapitlet.
11	<i>Anleggets fotavtrykk og arealet som inngjerdes vil kun utgjøre en liten andel av området som omfattes av planavgrensningen.</i>	Det totale planarealet er anslått til 15,3 km ² . Tidligere har det blitt antydnet at inngjerdet areal er på ca. 4 km ² . I tillegg kommer belte til perimetersikring, veier, kabel- og rørgater og annen infrastruktur utenfor gjerdene. Det er misvisende å betegne dette «en liten andel».
12	<i>I det videre planarbeidet vil det søkes alternativer for arealutnyttelse som hensyntar eksisterende bebyggelse, nærmiljø, tilgang til veinett og ferdselsårer, og legger til rette for videre drift og utvikling av lokale virksomheter.</i>	Hva ligger i ordet «ferdselsårer»? Dette må omfatte blant annet stier.

Beskrivelse av tiltaket (Kap. 2)

Turlaget har noen kommentarer til språkbruk i kapitlet om rammer og føringer for planarbeidet:

Side	Tekst	Turlagets kommentar
17	<i>Selv om produksjonsanlegget vil påvirke et stort areal, som en følge av krav til inngjerding og sikkerhetsavstander, vil arealutnyttelsen være lav.</i>	Hvis utbyggingen påvirker et stort areal, kan man ikke si at fotavtrykket er lite. At arealet som dekkes av bygninger (BYA) er lavt sett i forhold til det totale arealet innenfor planområde, er lite interessant
17	<i>Det innebærer at områdesikringen må etableres med en betydelig avstand til produksjonsanlegg og lagerfasiliteter, et belte som er ryddet for vegetasjon, dobbel inngjerding og systemer for overvåkning.</i>	Perimetersikringen krever et belte som er ryddet for vegetasjon. Det sies ikke noe om bredden på beltet. Et slikt belte vil redusere naturmangfoldet og bidra til et betydelig fotavtrykk.

Rammer og føringer for planarbeidet (Kap. 3)

Det står: «*opplistingen er ikke uttømmende, men inkluderer det som antas å være de vesentligste føringene for den videre prosessen*». Friluftsløven er imidlertid ikke nevnt blant opplistingen av lover.

Turlaget mener at med den betydningen friluftsliv har i planområdet må det antas at friluftsløven er blant de vesentlige føringene i planprosessen.

Planprosess og medvirkning (Kap. 4)

Tabell 4.1 og Figur 4.1 angir et tidsprogram som er stramt. Dette kan føre til at viktige data/forhold ikke får forsvarlig behandling i planprosessen og at medvirkning og informasjon til frivillige organisasjoner og innbyggere blir mangelfull.

Turlaget er bekymret for det stramme tidsprogrammet for planprosessen.

Tabell 4.1 har bl.a. en kolonne for «Deltagere». I alle faser i planprosessen er det angitt hvem som skal delta, unntatt i informasjon og kontordager som er åpent for alle.

På de to møtene som har vært i mai møtte Forsvarsbygg. Fra tilhørerne ble forslagsstiller og tiltakshaver etterlyst.

Turlaget framhever at på fremtidige informasjonsmøter må Forsvarsdepartementet og Chemring være til stede for å svare på spørsmål. I rubrikkene for deltagere på informasjonsmøter og kontordager bør tilføyes forslagsstiller og tiltakshaver.

Lokaliseringsvurdering og alternativ for videre utredning (Kap. 5)

Turlaget ønsker ikke i dette innspillet å argumentere for hvor kritikkverdig lokalisering prosessen har vært gjennomført av Forsvarsdepartementet og Chemring. Dette er allerede gjort av mange organisasjoner (DNT inklusive) og privatpersoner i møter, avisinnlegg og brev. Vi vil likevel komme med følgende utsagn:

Turlaget mener at Forsvarsdepartementets og Chemrings prosess knyttet til valg av lokalisering er sterkt kritikkverdig.

Selv om dette innspillet ikke er adressert til Asker kommune, ønsker Turlaget likevel å påpeke Asker kommunes rolle i prosessen for valg av lokalisering.

I arealstrategien til Asker kommune heter det:

Vi tilrettelegger for utvikling som tar vare på og styrker naturverdier, grønnstruktur, jordbruksarealer og vann. Vi prioriterer utbygging på eksisterende grå arealer og sikrer blågrønne kvaliteter i utbyggingsområder.

Med en slik strategi burde Asker kommune, representert både ved sin administrasjon og sine folkevalgte, hatt som instinktiv refleks å utfordre Forsvarsdepartementets lokaliseringforslag til sprengstoffabrikken.

I forbindelse med arbeidet med kommunens arealdel, perioden 2022-2034, ble det utredet om det skulle søkes å legge Hurummarka inn under markalovgivningen. Det ble konkludert med at dette ikke skulle gjøres. Som begrunnelse ble det blant annet anført:

Asker kommune har store sammenhengende skogsområder sørover som ikke ligger innenfor markagrensa og dermed markalovens virkeområde. Det er ønskelig at disse områdene vernes mot utbygging og sikrer tilrettelegging for friluftsliv, rekreasjon og idrett. Det er i arbeidet med arealdelen vurdert om det skulle legges inn en «kommunal markagrense» for å styrke vernet av skogsområder til disse formålet også sydover i kommunen. Etter kommunedirektørens vurdering vil ikke en kommunal markagrense gi noe sterkere vern utover det man oppnår med arealformål LNF.

Marka, Vedlegg 7, Asker kommune, datert 14.09.21

Kommunen uttrykker således at Hurummarka prinsipielt skal ha samme vern som øvrige områder innenfor markagrensen rundt Oslo.

Ett av de fundamentale kriteriene som Forsvarsdepartementet har benyttet for valg av lokalisering er at områder innenfor markagrensen ikke er kvalifisert. Hurummarka burde derfor «automatisk» vært beskyttet mot denne utbyggingen.

Turlaget mener at Asker kommune ikke har ivaretatt sine forpliktelser i henhold til sine egne strategier og målsetninger vedtatt for kommunen. Kommunen burde ha inntatt en instinktiv holdning til at dette området må bevares.

Konsekvensutredningsplikt og utredningsmetodikk (Kap. 6)

Når det gjelder beskrivelsen av nullalternativet mener turlaget at følgende tekst burde vært tilføyd: «Planområdet er i hovedsak ubebygget og består av skog og vassdrag med stor verdi som friluftsområde og betydelig naturmangfold».

I kapittel 6.6 drøftes avbøtende tiltak. Selve teksten ser i og for seg grei ut. Men som tidligere påpekt er tidsrammen for planarbeidet meget stram. Prosessen slik den til nå har vært gjennomført gir heller ingen grunn til å tro at Forsvarsdepartementet og Chemring vil gjøre spesielt store anstrengelser for å gjennomføre avbøtende tiltak. Turlaget er redd for at slike tiltak veldig lett vil bli ofret med argumentasjon om det er for komplisert eller for dyrt å gjennomføre. Det er også grunn til å frykte at «hemmeligholdelseskortet» vil bli trukket for å unngå å gjennomføre avbøtende tiltak.

Turlaget mener at det er grunn til å frykte at Forsvarsdepartementet og Chemring ikke vil prioritere avbøtende tiltak i planarbeidet.

Turlaget mener at det pålegger Asker kommune et spesielt ansvar for å sørge for at planarbeidet knyttet til avbøtende tiltak blir samvittighetsfullt gjennomført.

Som påpekt under kapittel 5 ville ikke sprengstoffabrikken kunne lokaliseres på Hurum dersom Hurummarka hadde vært beskyttet av markalovgivningen. Det er nå viktig at i hvert fall resten av Hurummarka nå kommer inn under denne beskyttelsen.

Turlaget ønsker at dersom utbyggingen gjennomføres må resten av Hurummarka legges inn under markalovgivningen. Dette er primært et innspill til Asker kommune.

Turlaget har tidligere gitt tilsvarende uttalelse til Asker kommune i forbindelse med innspill til revisjon av kommuneplanens arealdel. Men vi ønsker å poengtere dette forholdet også her.

Utredningstemaer og kunnskapsgrunnlag (Kap. 7)

Naturmangfold

Planområdet inneholder så bratte åser at det er vanskelig å komme til med skogsmaskiner. Det er derfor betydelige områder med gammel skog, som ikke har vært utsatt for flatehogst. De flotte utsiktsåsene Mørketoås, Kremmerås og Lomvannsåsen er et slikt parti, som heller bør vernes enn gjøres utilgjengelige. Likeledes åsene rundt Fuglemyr skytebane og rundt Avgrunnsdalen.

Åsene i Hurum går nord-sør, med stupbratte øst- og vestvegger. Åsene stakk opp som øyer i perioden etter siste istid, mens dalene mellom åsene lenge lå under vann, der det samlet seg leire og andre løsmasser. Dalbunnene i planområdet er derfor flate og næringsrike, og i dag nesten fullstendig dekt av myrer. Skissen til planprogrammet viser at det er i disse flate myrområdene fabrikk og lager planlegges bygd. Lov om forbud mot bygging på myr har nylig ligget ute på høring, og et vedtak må respekteres.

Rødlistede arter er registrert i daler/myrer særlig i dalen øst for Kremmerås og i Avgrunnsdalen, altså områder som er i fare for å bli nedbygd.

I våtmarksområdet i nordenden av Rødbyvannet er 140 fuglearter sett, hvorav 30 rødlistede.

Turlaget mener at det må unngås utvidelse/ombygging av Rødbyveien i nordenden av Rødbyvannet som berører dette våtmarksområdet.

Friluftsliv

Under avsnittet «antatte problemstillinger» benyttes formuleringer som «vil kunne gi» og «vil kunne skape». Her bør man kalle en spade en spade og si «vil gi» og «vil skape».

Under avsnittet om utredningsbehov står det:

Det skal gjennomføres en kartlegging av dagens bruk av området til friluftsliv, inkludert ferdselsforbindelser, aktivitetsområder og aktivitetsmønstre, samt viktige funksjoner for ulike brukergrupper (barn/unge, eldre, organisert friluftsliv). Eksisterende kunnskap om friluftsliv skal innhentes fra databaser (f.eks. Naturbase, Ut.no og Strava), planer (f.eks. Asker kommunes handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer), samt andre offentlige tilgjengelige kilder. Denne kunnskapen skal suppleres med informasjon innhentet gjennom feltbefaring og intervjuer med informanter. Det skal legges til rette for dialog med lokale myndigheter, lag/foreninger, grunneiere og andre brukere for å sikre at kunnskap om bruk og behov fanges opp tidlig i prosessen.

Turlaget synes en slik formulering i utgangspunktet er fin, men det gjenstår å se om dette blir mer enn bare fine ord. Turlaget bidrar gjerne med innspill her, men det er viktig at dette er en ekteønsket prosess fra tiltakshavers side. Det krever at tiltakshaver har en proaktiv holdning til å innhente slik informasjon. Det må ikke være slik at det forventes av tiltakshaver at det er organisasjonene som skal være den aktive part i å ta initiativ i denne kartleggingen.

Turlaget ber om at tiltakshaver inntar en proaktiv og oppsøkende innstilling til å innhente informasjon om dagens bruk av området til friluftsliv. Turlaget bidrar gjerne med sin kunnskap om bruk og behov når det gjelder friluftsliv og naturmangfold og samarbeider gjerne med tiltakshaver i den videre planprosessen.

Turlaget vil med dette innspillet også gi noen punkter som spesielt må tas hensyn til når det gjelder friluftsliv:

Området vest for linjen Røskestadvannet-Delåsen-Skaufjellåsen-Sagene

I teksten samt i Figur 7-3 («kartlagte friluftsområder») er friluftslivsverdien i området kategorisert. Kategoriseringen ble utført av Hurum kommune i 2018. Området fra Røskestaddammen sydover til Tofte/Sagene er av en eller annen grunn kategorisert som «viktig» og ikke «svært viktig». Turlaget mener at området øst for linjen Røskestaddammen-Delåsen-Skaufjellåsen-Sagene må kategoriseres som «svært viktig». Dette er nærturmarka for befolkningen på Tofte/Sagene. I området går det en rekke turstier om enn ikke merket. Det er mange flotte turmål. På ut.no ligger det publisert flere turforslag i dette området.

Turlaget mener at Figur 7-3 i planprogrammet ikke gir et korrekt bilde av friluftslivsverdien i planområdet.

Planområdet griper inn i det som Turlaget mener er «svært viktig» friluftslivsområde på tre steder:

1. Området mellom Skaufjellåsen og Striglevann. Her går det en viktig og vakker tursti. **Turlaget mener at planarbeidet må sørge for at området mellom Skaufjellåsen og Striglevann blir bevart som attraktivt turområde.**
2. Korridor Striglevann-Barlindvann-Tofte. Denne korridoren skjærer tvers gjennom et område med flere viktige stier og turmål. I retning øst-vest er terrenget meget kupert. Anlegg oppe i dagen vil være særdeles ødeleggende. Det er helt vesentlig at det i dette området ikke lages infrastruktur som skjærer gjennom denne delen av marka. **Turlaget mener at planområdets korridor mellom Striglevann og Tofte må være uberørt oppe i dagen og at eventuelle kabler/rør må gå i tunell gjennom området.**
3. Areal rett syd for av Røskestadvannet. Røskestadvannet blir drøftet på annet sted i dette innspillet.

Området øst for linjen Røskestadvannet-Delåsen-Skaufjellåsen-Sagene

Mesteparten av området vest for linjen Røskestadvannet-Delåsen-Skaufjellåsen-Sagene vil i praksis være tapt for friluftslivet. Det samme gjelder tilgangen til Rødbykollen gjennom Avgrunnsdalen. Det hjelper ikke om diverse lommer og åsrygger i planområdet blir ubebygde, for de skraverte fokusområdene på planavgrensningskartet vil føre til sammenhengende inngrep og avsperring av terrenget i dalene i nord-syd-retning.

Når det gjelder dette området, vil turlaget påpeke tre forhold spesielt:

1. Område ved Lomvann og Kremmerkollen. Her er det en større «lomme» som ser ut til å komme utenfor inngjerdet område. Området vil imidlertid ikke lengre være tilgjengelig, hverken fra Oredalen eller Rødbyveien. Dette er et særdeles naturskjønt område.
2. Rødbykollen. Ut fra kartskisser ser det ut til at dette flotte utsiktspunktet og turmålet blir liggende utenfor gjerdet. Hovedtilkomst til Rødbykollen er gjennom Avgrunnsdalen. Denne tilkomsten vil utvilsomt gå tapt. Men det er tilkomst også fra

sti inn fra nordvest. **Turlaget mener at Rødbykollen må sikres som et attraktivt turmål med tilkomst fra nordvest.**

3. Oredalsveien. Bomveien gjennom Oredalsveien er en mye benyttet sykkeltrase. Denne veien muliggjør fine sykkeltraser på søndre deler av Hurumhalvøya. Oredalsveien vil gå tapt for allmenheten. **Turlaget mener at avbøtende tiltak må gjennomføres ved å opparbeide alternative sykkelruter.**

Røskestaddammen og Langevann

Sydsiden og vestsiden av Røskestadvannet samt vestsiden av Langvannet er innenfor planområdet, dette for å sikre vannforsyning til anlegget. Dette området må bevares som det eldorado det er for vannaktiviteter.

1. **Turlaget mener at et premiss for planarbeidet må være at det fortsatt skal være full tilgang til Røskestaddammen og Langevann med tilhørende strandsoner for vannaktiviteter.**
2. **Turlaget mener at sydenden av Røskestaddammen må bevares mest mulig idyllisk. Dette innebærer blant annet at veien langs sydenden ikke oppgraderes i nevneverdig grad.**

Landskap

Etablering av et stort produksjonsanlegg vil medføre omfattende terrenginngrep i form av skjæringer og fyllinger, samt etablering av bygg og infrastruktur som veier, kraftledninger og rørgater. Slike inngrep kan endre området karakter og visuelle kvaliteter, og gi fjernvirkninger sett fra høyereliggende områder i influenssonen.

Turlaget mener at det i reguleringsplanen må legges vekt på å plassere og utforme det nye landskapet, infrastrukturen, bygninger, gjerder og annen perimetersikring slik at det er minst mulig skjemmende og synlig for turområder i nærheten av fabrikkområdet.

Støy

Støy fra produksjonsanleggene kan virke sjenerende og også ha betydning for opplevelsen av områdene. Viktige friluftsområder vil bli utilgjengelige. Da er det viktig at de friluftsområdene som blir igjen ikke blir forringet av støy.

Turlaget mener at det bør settes krav i reguleringsplanen (bestemmelsen) om spesielle støytiltak i forbindelse med mekaniske prosessutstyr og ventilasjon.

Samfunnssikkerhet (Kap. 8)

Ingen kommentarer.

Øvrige plantemaer (Kap. 9)

Trafikkforhold

Det vises til innspill gitt under avsnittet om Friluftsliv der vi påpeker betydningen av å skjerme sydenden av Røskestadvannet for stor trafikk.

Når det gjelder anleggsperioden vil vi påpeke: **Turlaget mener at det i bestemmelsene i reguleringsplanen må inngå at det i anleggsperioden ikke skal anlegges veier i stitraseer eller blokkere stier utenfor perimetergrensen.**

Folkehelse

Hvordan virker det inn på folkehelsen (på kort og lang sikt) å bo i nærheten av et så helt opplagt bombemål, der følgene potensielt kan bli katastrofale også ved ulykker eller sabotasje?

Fra pågående kriger ser vi at fabrikker for krigsmateriell er og vil være hovedmål for angrep fra nært og fjernt hold, utført med varierende treffsikkerhet. En sprengstoffabrikk vil kunne gi eksplosjoner med katastrofale følger for arbeidere, folk bosatt i nærområder og fjernere områder. Selv i fredstid må sabotasjeaksjoner og ulykker kunne påregnes, noe som skaper frykt i befolkningen.

Turlaget mener at det må konsekvensutredes hvordan denne frykten innvirker på folkehelsen for folk som arbeider i eller bor i nærheten av fabrikk.

Forurenset grunn

Verken i kapittel 7.2.1 eller 9.1 er det nevnt at det på sjøbunnen utenfor Tofte ligger betydelige mengder udetonert (og dermed fortsatt farlig) sprengstoff, dumpet etter 2. verdenskrig. I planprogrammet bør det undersøkes om det vil bli forsvarlig når rester av nye sprengstoffkjemikalier følger med i avløpet fra fabrikk til det samme sjøområdet.

Avsluttende ord

Turlaget mener med dette at vi har gitt konstruktive innspill til den videre planarbeidet. Vi er bekymret for det stramme tidsprogrammet. Vi retter en innstendig oppfordring til tiltakshaver om å gjennomføre en mest mulig åpen prosess.

Vennlig hilsen

Lars Chr. Iversen

Randi Larsen

Kjell Rønneberg

Styreleder
DNT Asker Turlag

Fra: Ovnerud Vel <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 19:58
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: høringsinnspill
Vedlegg: Horingsinnspill Bjonndalen Hurum med kartvedlegg.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt følger høringsinnspill.

Thomas Knutsen

Stein Gunnar Nygård

--

Hilsen Ovnerud Vel.

Høringsinnspill – vurdering av hensynssone for eksplosivvirksomhet i Bjønndalen ved etablering av nytt anlegg på Hurum

Dato: 14.06.2026

Dette høringsinnspillet fremmes av beboere som er berørt av dagens hensynssone i Bjønndalen.

Vi ønsker å spille inn at etableringen av nytt produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver på Hurum bør medføre en full gjennomgang av dagens hensynssone i Bjønndalen, med mål om at hensynssonen fjernes i sin helhet.

Når staten nå planlegger et nytt, moderne og langsiktig anlegg for produksjon og håndtering av militære eksplosiver på Hurum, bør dette samtidig benyttes som anledning til å vurdere hvordan framtidige sikkerhets- og hensynssoner skal organiseres. Det framstår lite hensiktsmessig å videreføre omfattende eksplosivrelaterte restriksjoner over etablerte boligområder andre steder i Asker kommune, dersom framtidig virksomhet og risiko samles ved et nytt, dedikert anlegg.

Bjønndalen er i dag et etablert boligområde med mange husstander, barnehage, landbruksarealer og nærhet til kollektivtilbud. Området fungerer som et levende lokalsamfunn med eksisterende boliger og viktige samfunnsfunksjoner. Likevel er området fortsatt underlagt hensynssoner knyttet til tidligere eksplosivvirksomhet. Dette skaper usikkerhet for beboere og grunneiere, og legger begrensninger på framtidig utvikling og arealbruk.

Det er særlig relevant at Carpe Diem Barnehage ligger innenfor dagens hensynssone. Dette understreker at hensynssonen i dag berører et fullt utviklet lokalsamfunn med boliger, barn og viktige samfunnsfunksjoner.

Forutsetningene som lå til grunn da hensynssonene ble etablert, er vesentlig endret. Den opprinnelige leieavtalen for Gullhaug kjemiske fabrikk – senere Dyno og deretter Orica – ble etablert i 1968. Siden den gang har området rundt virksomheten gjennomgått betydelig utvikling og urbanisering. Dagens arealbruk og samfunnssituasjon er derfor vesentlig annerledes enn da de opprinnelige sikkerhets- og arealforutsetningene ble fastsatt.

Vedlegg 1 og 2 illustrerer denne utviklingen:

- Kart fra 1963 viser et langt mindre utbygd område.
- Kart fra 2025 viser et etablert bolig- og lokalsamfunn med betydelig større aktivitet og bosetting.

Dagens hensynssoner omfatter store arealer utover selve virksomhetsområdet, og konsekvensene av disse begrensningene berører i praksis etablerte boligområder, landbruk og lokalsamfunn rundt Bjønndalen. Det bør derfor vurderes om dagens balanse mellom samfunnssikkerhet og arealbegrensninger fortsatt er hensiktsmessig.

Vi mener derfor at konsekvensutredningen og det videre planarbeidet bør inkludere en konkret vurdering av:

- full fjerning av hensynssonen i Bjønndalen
- om framtidige sikkerhets- og hensynssoner kan samles rundt det nye anlegget på Hurum
- hvilke samfunnsmessige gevinster dette vil gi for innbyggere, boligområdet og framtidig arealutvikling i Asker kommune

Samfunnssikkerhet ivaretas best ved at risiko knyttet til eksplosivvirksomhet håndteres rundt det nye, dedikerte anlegget på Hurum, samtidig som etablerte boligområder ikke belastes av historiske arealbegrensninger som bygger på tidligere forhold.

Når staten nå gjennomfører en stor og langsiktig investering i et nytt nasjonalt anlegg på Hurum, bør planprosessen også benyttes til å vurdere eksisterende hensynssoner i andre deler av kommunen og sikre at framtidig arealbruk samsvarer med dagens situasjon og behov.

Med vennlig hilsen

Thomas Knusten
Stein Gunnar Nygård

0 100 200 300m

Målestokk 1: 10000 ved A4 utskrift

Utskriftsdato: 20.05.2026 12:19

Eiendomsdata verifisert: 20.05.2026 12:17

GÅRDSKART 3203-203/2/0

Tilknyttede grunneiendommer:

203/2/0-203/8/0-205/2/0

Markslag (AR5) 7 klasser

TEGNFORKLARING

	Fulldyrka jord
	Overflatedyrka jord
	Innmarksbeite
	Produktiv skog *
	Annet markslag
	Bebyggd, samf., vann, bre
	Ikke kartlagt
	Sum

AREALTALL (DEKAR)

149.2	
3.7	
15.1	168.0
525.8	525.8
54.0	
17.1	71.1
0.0	0.0
764.9	764.9

* Produktiv skog er skog på fastmark og myr med skogbonitet lav eller bedre.

Kartet viser valgt type gårdskart for eiendommen man har søkt på. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjenning. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourføringsbehov meldes til kommunen.

 Arealressursgrenser

 Eiendomsgrenser

 Driftssenterpunkt

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

0 100 200 300m

Målestokk 1: 10000 ved A4 utskrift

Utskriftsdato: 20.05.2026 12:27

Eiendomsdata verifisert: 20.05.2026 12:17

GÅRDSKART 3203-203/2/0

Tilknyttede grunneiendommer:

203/2/0-203/8/0-205/2/0

Markslag (AR5) 7 klasser

TEGNFORKLARING

TEGNFORKLARING	AREALTALL (DEKAR)	
Fulldyrka jord	149.2	
Overflatedyrka jord	3.7	
Innmarksbeite	15.1	168.0
Produktiv skog *	525.8	525.8
Annet markslag	54.0	
Bebygd, samf., vann, bre	17.1	71.1
Ikke kartlagt	0.0	0.0
Sum	764.9	764.9

* Produktiv skog er skog på fastmark og myr med skogbonitet lav eller bedre.

Kartet viser valgt type gårdskart for eiendommen man har søkt på. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjenning. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourføringsbehov meldes til kommunen.

Arealressursgrenser

Eiendomsgrenser

Driftssenterpunkt

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Fra: Daniel Ingebretsen <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 20:03
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringssvar til forslag til planprogram – Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hurum Seilforening (HSF) viser til høring av forslag til planprogram for reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte. Vi ønsker å gi innspill knyttet til planområdets avgrensning og mulige konsekvenser for maritim aktivitet i området.

Hurum Seilforening har medlemmer fra hele Hurumlandet. En del av vår seilaktivitet er knyttet til området rundt Tofte og Hurumhavna. Havna benyttes av våre medlemmer som båthavn, og er fast utgangspunkt for klubbens ukentlige regattaer og annen organisert seilaktivitet gjennom sesongen.

Av planprogrammet fremgår det at planområdet omfatter arealer ved Tofte industriområde og sjøområder utenfor Tofte, herunder områder som kan være aktuelle for kaianlegg, utslippsledninger og annen infrastruktur. Det fremgår også at planavgrensningen inkluderer arealer som gir mulighet til å vurdere traseer for vann- og avløpsinfrastruktur mot sjø, blant annet ved Sagenebukta.

HSF mener det er viktig at konsekvensutredningen også omfatter virkninger for småbåthavn, fritidsbåttrafikk og organisert seilidrett i området. Dette gjelder både i anleggsfasen og i driftsfasen.

Vi ber spesielt om at følgende forhold utredes:

- Mulige konsekvenser for båt plassene i Hurumhavna, herunder eventuell påvirkning fra etablering av ledninger, kaianlegg eller annen maritim infrastruktur.
- Konsekvenser for sikker og effektiv adkomst til havna for fritidsbåter.
- Mulige begrensninger på seiling og annen fritidsbruk av sjøområdene under anleggsperioden.
- Eventuelle permanente restriksjoner eller sikkerhetssoner i sjø som kan påvirke seilaktivitet, regattaer eller annen ferdsel etter at anlegget er etablert.
- Konsekvenser for eksisterende regattabaner og organisert seilidrett i området.

- Konsekvenser for sjømiljø og vannkvalitet som kan påvirke friluftsliv og rekreasjonsbruk av sjøområdene.

HSF registrerer at planprogrammet omtaler konsekvenser for enkelte berørte virksomheter på land, men mener at også maritime brukerinteresser og eksisterende fritids- og idrettsaktivitet på sjøen må beskrives og vurderes på tilsvarende måte.

Vi ber derfor om at konsekvenser for Hurumhavna, fritidsbåttrafikk og seilaktivitet eksplisitt inkluderes i det videre utredningsarbeidet.

Med vennlig hilsen

Hurum Seilforening

Daniel T Ingebretsen(styrets leder)
[sladdet telefon]

Fra: Bestemødre Forfred <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 22:44
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: [sladdet e-post]; Penny Heymans
Emne: Høringsinnspill – planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum
Vedlegg: Høringsinnspill Chemring Nobel .docx

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt er høringsinnspill fra Bestemødre for fred.

Vennlig hilsen
Penny Heymans
for Bestemødre for fred

Til: reguleringsplan.hurum@norconsult.com

Kopi: [sladdet epost]

Emne: Høringsinnspill – planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum

Bestemødre for fred (Bff) sender dette høringsinnspillet med høringsfrist 15. juni 2026.

Vi er en gruppe bestemødre som i over 20 år har arbeidet for nedrustning og en bedre verden for fremtidige generasjoner. Vi driver med opplysningsarbeid ved å skrive løpesedler som deles ut utenfor Stortinget hver onsdag. Løpesedlene sendes ut til lokallag av Bff, politikere, media- og miljøorganisasjoner.

VÅPEN OG KRIG: VERDEN TRENGER IKKE FLERE AMMUNISJON- OG SPRENGSTOFF-FABRIKKER.

Byggingen av Chemrings Nobel nye fabrikk, hvis den er godkjent, vil ta mange år. Argumentene at det er nødvendig på grunn av krigen i Ukraina holder ikke. Regjeringen kan ikke forutsette at denne krigen skal vare i mange år. En uakseptable tanke.

Bestemødre for fred er i mot at Norge skal tjene enda mer på våpeneksport. Det er høyst sannsynlig at sprengstoff allerede produsert av Chemring Nobel er brukt av USA og Israel i folkerettsstridig krigføring og folkemord. Det kan ikke Norge akseptere.

NATUREN I HURUMMARKA

Et stor utbygging på Hurummarka betyr et stort tap av verdifull natur og friluftsliv. Det er sammenhengende naturområde med gammel skog og truede arter.

OSLOFJORDEN TÅLER IKKE MER UTSLIPP

Regjeringen har selv sagt at Oslofjord krever lavere utslipp av nitrogen, men likevel har Chemring Nobel fått tillatelse til å øke utslipp fra 40 til 200 tonn nitrogen årlig frem til 2028. Samtidig har regjeringen brukt utallige millioner på å prøve å rense Oslofjorden.

BESLUTNINGSPROSESS

Beslutninger og pengebruk har kommet før utredningene. Det er bevilget midler og delt ut designkontrakter mens høringen fortsatt pågår. Det er ikke en demokratisk prosess verdig av Norge.

Vi ber om at planprosessen stanses. Norge trenger ikke å eksportere enda mer våpen. Hurummarka må bevares, og Oslofjorden må reddes fra ytterligere belastning.

Fra: Naturvernforbundet i Hurum og Røyken <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 21:25
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Asker kommune; Postmottak SFOS
Emne: Høringsuttalelse til planprogram
Vedlegg: NiHR_Høringsuttalelse planprogram sprengstoffproduksjon.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Vennligst se vedlagte høringsuttalelse.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 14. juni 2026

Høringsuttalelse til planprogram for statlig reguleringsplan for produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver på Hurumlandet

1. Innledning

Naturvernforbundet viser til høring av forslag til planprogram for statlig reguleringsplan for produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver på Hurumlandet i Asker kommune.

Naturvernforbundet er ikke prinsipielt imot etablering av ny produksjon av militære høyeksplosiver. Etablering av slik virksomhet må imidlertid skje innafor rammene av gjeldende miljø- og planlovgivning. Hensynet til nasjonale forsvars- og sikkerhetsinteresser fritar ikke forslagsstiller, tiltakshaver eller planmyndighet fra krava til forsvarlig utredning, kunnskapsgrunnlag og miljøvurderinger. Tvert imot tilsier tiltakets størrelse, kompleksitet og potensielle miljøvirkninger at det må stilles særlig høye krav til kvaliteten på beslutningsgrunnlaget

Formålet med lovverket om konsekvensutredninger er å sikre at virkningene for miljø og samfunn blir identifisert, beskrevet og vurdert før det tas beslutning om gjennomføring av et tiltak. Etter forskrift om konsekvensutredninger § 1 skal hensynet til miljø og samfunn tas i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer eller tiltak kan gjennomføres. Formålet er videre å sikre et godt beslutningsgrunnlag og en åpen prosess der berørte interesser kan medvirke.

Planprogrammet har en særlig viktig funksjon i denne sammenhengen. Det skal fastsette hvilke problemstillinger som skal utredes, hvilke alternativer som skal vurderes, og hvilket kunnskapsgrunnlag som skal etableres før det kan tas stilling til om, eller på hvilken måte, tiltaket bør gjennomføres. Et mangelfullt planprogram kan derfor føre til at sentrale problemstillinger ikke blir tilstrekkelig belyst seinere i planprosessen. Planprogrammet skal ikke bare beskrive utredninger; det skal legge til rette for at lovkrava kan oppfylles.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet på flere sentrale punkter ikke legger opp til et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Særlig gjelder dette utredning av alternative lokaliseringer, vurderinger av samla belastning for natur-, miljø- og friluftsliv, kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold og vannmiljø, vurdering av miljømål og samla belastning etter vannforskriften, samt utredning av avbøtende og kompenserende tiltak.

Naturvernforbundet legger til grunn at naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper skal være styrende for den videre planprosessen. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutninga hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt.

Dette innebærer blant annet krav til et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, vurdering av føre-var-prinsippet, vurdering av samla belastning og valg av den lokaliseringa og de løsningene som gir de beste samfunnsmessige resultatene.

Det forutsetter igjen at planprogrammet legger til rette for at disse vurderingene faktisk kan gjennomføres på et tilstrekkelig faglig grunnlag. Dette gjelder også vurderinger etter vannforskriften, der miljømål og risiko for forringelse må kunne vurderes ut fra et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

Naturvernforbundet mener et enkelt prinsipp bør være førende for planprogrammet:

Arealkrevende og miljøskadelig forsvarsindustri må lokaliseres der den fører til minst mulige negative konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv.

Det vil i praksis si: Blant alle mulige relevante og realistiske lokaliseringalternativer som oppfyller praktiske krav til bl.a. sikkerhetssoner og infrastruktur, bør lokaliseringalternativet med minst negative konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv velges. Dette prinsippet er i tråd med tiltakshierarkiet (*Miljødirektoratets veileder for plan- og utredningsprogram - M-1941*).

Naturvernforbundet mener at planprogrammet må revideres. I det følgende redegjør vi for de viktigste manglene og hvilke endringer som etter vårt syn er nødvendige for å sikre at den videre planprosessen oppfyller kravene i plan- og bygningsloven, forskrift om konsekvensutredninger, naturmangfoldloven og vannforskriften.

2. Rettslige utgangspunkter

2.1 Planprogrammets funksjon

Planprogrammet er ikke ei konsekvensutredning, men dokumentet som fastsetter rammene for det videre plan- og utredningsarbeidet. Planprogrammets innhold er derfor avgjørende for om konsekvensutredninga seinere vil gi et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Dette gjelder også spørsmålet om hvilke alternativer som skal utredes, hvilke miljøtemaer som skal inngå i konsekvensutredninga og om utredningsopplegget er tilstrekkelig til å oppfylle kravene i annet relevant miljøregelverk.

For et tiltak av den størrelsen og karakteren som er aktuelt i denne saken, må planprogrammet sikre at de sentrale miljø- og samfunnsspørsmålene faktisk blir utreda før det tas stilling til planforslaget. Dersom planprogrammet avgrenser utredningene for snevert, kan det føre til at konsekvensutredninga ikke gir et forsvarlig grunnlag for seinere vedtak.

Dette gjelder særlig i saker hvor konsekvensutredninga skal danne grunnlag for vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften. Dersom planprogrammet ikke legger til rette for slike vurderinger, kan manglene være vanskelige å reparere på et seinere stadium i prosessen.

2.2 Krav etter forskrift om konsekvensutredninger

Etter plan- og bygningslovens §§ 4-1 og 4-2 skal tiltaket konsekvensutredes. Forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften) har som formål (§ 1) å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer eller tiltak kan gjennomføres.

For sjølve konsekvensutredninga følger det av KU-forskriften § 19 at utredninga skal vurdere alternativer. Konsekvensutredninga skal redegjøre for de alternativene til utforming, teknologi, lokalisering og omfang som er vurdert, og, ikke minst, ei likeverdig utredning av relevante og realistiske alternativer – også alternative lokaliseringer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal framgå tydelig.

Dette er et sentralt punkt i denne saken. Planprogrammet må utformes slik at konsekvensutredninga seinere kan oppfylle krava i KU-forskriften § 19.

Etter KU-forskriften § 21 skal konsekvensutredninga identifisere og beskrive de faktorene som kan bli påvirka og vurdere vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Dette omfatter blant annet naturmangfold, økosystemtjenester, vannmiljø, landskap, kulturmiljø, friluftsliv, forurensning og klimagassutslipp. Utredninga skal også omfatte virkninger som følge av samspillet mellom ulike faktorer.

Naturvernforbundet legger videre til grunn at konsekvensutredninga må gi et tilstrekkelig grunnlag for vurderinger etter vannforskriften. Etter vannforskriften §§ 4 og 7 skal vannforekomster beskyttes mot forringelse og minst oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Konsekvensutredninga må derfor belyse hvordan tiltaket påvirker miljøtilstanden i berørte vannforekomster og muligheten for å nå fastsatte miljømål.

Naturvernforbundet legger til grunn at KU-forskriften følges, og at planprogrammet må sikre at den videre konsekvensutredninga omfatter både direkte, indirekte og samla virkninger av

tiltaket, samt at alternative lokaliseringer vurderes på en måte som gjør det mulig å sammenligne virkningene for miljø og samfunn.

Naturvernforbundet viser også til forskriftens § 6, som pålegger ansvarlig myndighet et sjølstendig ansvar for å påse at konsekvensutredninga oppfyller forskriftens krav. Dette innebærer at planmyndigheten ikke kan nøye seg med å videreformidle tiltakshavers forslag til utredningsopplegg, men må vurdere om planprogrammet faktisk legger til rette for et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.

2.3 Krav til etterprøvbarehet og kunnskapsgrunnlag

Konsekvensutredninga skal være relevant for de beslutningene som skal tas (forskrift om konsekvensutredninger § 17). For at høringsinstanser og beslutningsmyndighet skal kunne vurdere kvaliteten på beslutningsgrunnlaget, må utredninga være transparent, etterprøvable og basert på tydelig dokumenterte forutsetninger.

Kommunal- og distriktsdepartementet presiserer i sin veileder til KU-forskriften at ei god konsekvensutredning skal gjøre det mulig for høringsinstansene å vurdere kvaliteten på beslutningsunderlaget, og at utredninga må være transparent og etterprøvable, beskrive hva som er gjort og hva som ikke er gjort, samt beskrive hvor kunnskapen kommer fra og kvaliteten på datamaterialet (Kommunal- og distriktsdepartementet, *Veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven*, kapittel 4.1, 2021).

Dette er særlig viktig i en sak der tidligere lokaliseringsevurderinger som ikke er del av den formelle planprosessen har hatt stor betydning for hvilket alternativ som nå foreslås utreda videre. Dersom premisser, kriterier og vurderinger av hva som er vektlagt i alternativvurderingene ikke er tilstrekkelig dokumentert, svekkes muligheten for reell kontroll med om krava i KU-forskriften § 19 er oppfylt.

2.4 Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper

Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutninga hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt. Dette forutsetter at det foreligger et kunnskapsgrunnlag som gjør slike vurderinger mulig. Kravet i naturmangfoldloven § 7 kan derfor ikke ses isolert fra kravene til kunnskapsgrunnlag, føre-var-vurderinger og vurdering av samla belastning etter §§ 8–10.

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfold så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger.

Etter naturmangfoldloven § 9 skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate forvaltningstiltak når det foreligger risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkninga på et økosystem vurderes ut fra den samla belastninga økosystemet er eller vil bli utsatt for. Vurderinga må omfatte både eksisterende belastninger og forventede framtidige påvirkninger fra andre tiltak og samfunnssektorer.

Etter naturmangfoldloven § 12 skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder, teknikker og lokaliseringer som, ut fra ei samla vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av naturmangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultatene. Naturvernforbundet mener at naturmangfoldloven § 12 er særlig viktig i denne saken.

Bestemmelsen forutsetter at ulike lokaliseringalternativer faktisk kan sammenlignes på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dersom alternative lokaliseringer ikke utredes, blir det vanskelig å vurdere om naturmangfoldloven § 12 er oppfylt.

Valg av lokalisering er ofte det mest effektive tiltaket for å unngå skade på naturmangfold, friluftsliv og vannmiljø. Ifølge tiltakshierarkiet skal man først søke å unngå vesentlige skadevirkninger ved f.eks. å endre lokalisering av tiltak, før andre avbøtende tiltak vurderes (Miljødirektoratets veileder for plan- og utredningsprogram M-1941). Planprogrammet må derfor legge til rette for ei reell vurdering av om andre lokaliseringer kan gi bedre samfunnsmessige resultater når virkninger for natur og miljø tas med i vurderinga.

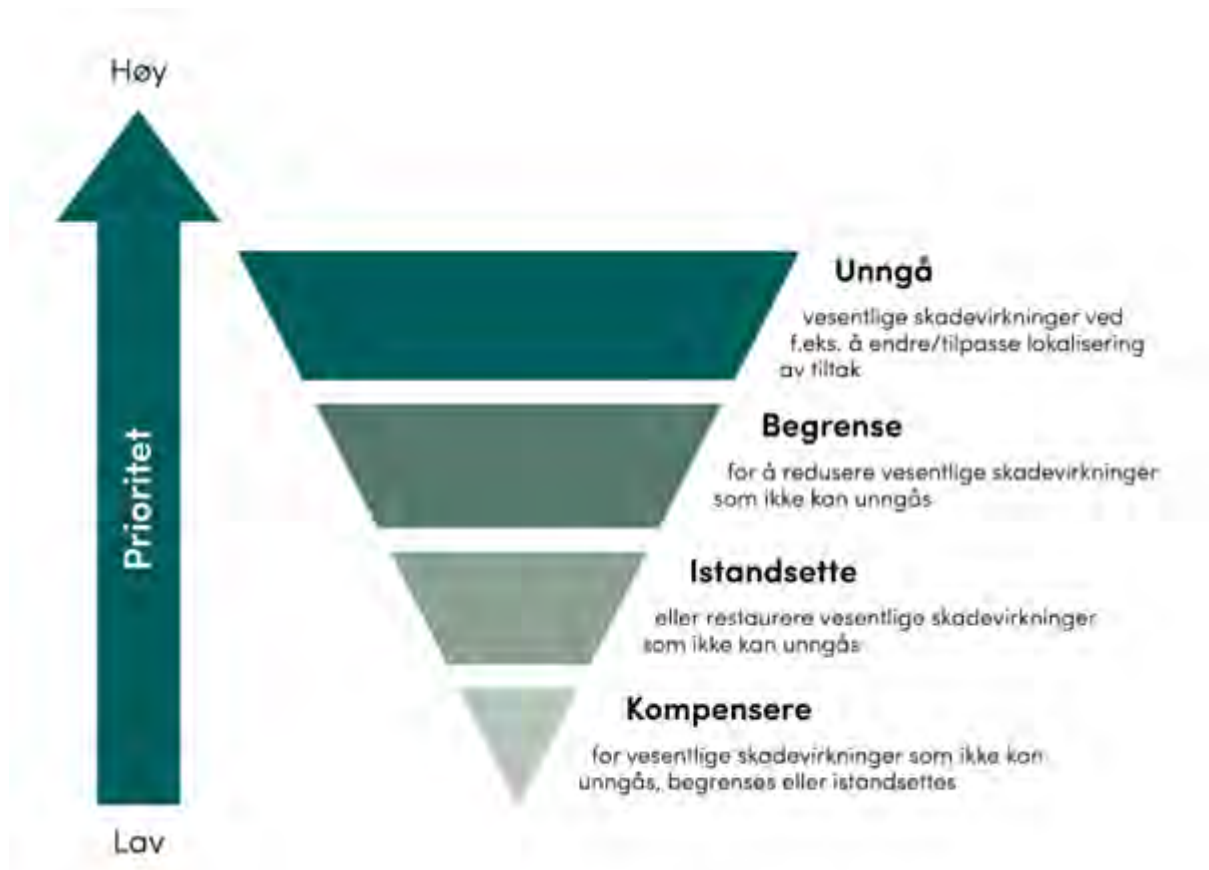

Fig. 1. Tiltakshierarkiet. Kilde: Miljødirektoratets veileder for plan- og utredningsprogram (M-1941).

2.5 Sivilombudet om anvendelsen av nml. §§ 8-12

I flere nyere uttalelser har Sivilombudet retta kritikk mot forvaltningsavgjørelser som ikke anvender de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12 riktig, se for eksempel SOM-2024-1708. I punkt 90 påpeker ombudet at forvaltninga ikke har foretatt:

«... konkrete vurderinger av hvordan utbygginga vil påvirke de ulike naturmangfoldverdiene i og ved planområdet, jf. § 8. Det er heller ikke redegjort for den samla belastninga som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Videre har kommunen i liten grad vurdert konkret hvilken relevans de miljørettslige prinsippene har hatt eller hvilken vekt de har hatt opp mot grunneiers interesser, verdiskaping og vekst.»

Denne uttalelsen understreker hvilken sentral rolle naturmangfoldloven bør ha i planprogrammet og at begrunnelser skal være konkrete og eksplisitte.

2.5 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at planprogrammet må utformes slik at krava i plan- og bygningsloven, KU-forskriften, naturmangfoldloven og vannforskriften kan oppfylles i den videre planprosessen.

Naturvernforbundet legger til grunn at både tiltakshaver og ansvarlig myndighet har et sjølstendig ansvar for å sikre at planprogrammet legger til rette for et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Dette innebærer at planprogrammet må sikre et tilstrekkelig og etterprøvbart kunnskapsgrunnlag, reelle vurderinger av relevante og realistiske alternativer, sammenligning av miljø- og samfunnsvirkninger mellom alternativene, og vurdering av samla belastning, usikkerhet og føre-var-hensyn.

Særlig må planprogrammet legge til rette for at lokalisering vurderes som et sentralt miljørettslig spørsmål. Dersom planprogrammet avgrenser alternativvurderingene for snevert, vil konsekvensutredninga ikke kunne gi et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hvilke lokaliseringer og løsninger som gir de beste samfunnsmessige resultatene når hensynet til naturmangfold, friluftsliv og vannmiljø tas med i vurderinga.

Naturvernforbundet mener at flere av disse krava foreløpig ikke er tilstrekkelig ivaretatt i planprogrammet. Dette blir nærmere omtalt i de følgende kapitlene.

3. Planprogrammet forhindrer reell utredning av alternative lokaliseringer

3.1 Hovedinnvending

Naturvernforbundet mener at den mest alvorlige mangelen ved planprogrammet er at det i praksis forhindrer ei reell konsekvensutredning av alternative lokaliseringer.

Planprogrammet er ikke i seg sjøl ei konsekvensutredning. Det er allikevel planprogrammet som fastsetter rammene for den konsekvensutredninga som seinere skal utarbeides.

Dersom planprogrammet på forhånd legger til grunn at det bare finnes ett relevant og realistisk lokaliseringsalternativ, vil konsekvensutredninga ikke kunne gi den sammenligninga av alternativer som forskrift om konsekvensutredninger krever.

I *Vedlegg 1: Vurdering av lokaliseringsalternativer - Produksjonsanlegg for eksplosiver Forslag til planprogram* slås det fast:

«På bakgrunn av den gjennomførte lokaliseringsvurderingen, med tilhørende analyser av miljøkvaliteter og utslipp, fremstår Sætre sør og Tofte som de best egnede lokalitetene for å oppnå prosjektets mål innenfor angitt tidshorison. De dokumenterte fordelene knyttet til lokaliseringsalternativene (som nærhet til Sætre, tilstrekkelig avstand til bebyggelse og hovedveinett og topografi som gir naturlig skjerming) tilsier at videre utredning av øvrige alternativer ikke vil kunne påvirke endelig beslutning om lokalisering.»

Her sies det altså i klartekst: Videre utredning av øvrige alternativer vil ikke kunne påvirke endelig beslutning om lokalisering. Dermed stenges døra for enhver reell utredning av alternative lokaliseringer.

Etter KU-forskriften § 19 skal konsekvensutredninga redegjøre for alternativer til blant annet lokalisering som er vurdert, og det skal gis ei utredning av relevante og realistiske alternativer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal framgå (forskrift om konsekvensutredninger § 19).

Ansvarlig myndighet har etter KU-forskriften et sjølstendig ansvar for at konsekvensutredninga oppfyller forskriftens krav. Spørsmålet om hvilke lokaliseringsalternativer som skal utredes kan derfor ikke overlates fullt ut til tiltakshaver, men må vurderes sjølstendig av planmyndigheten før planprogrammet fastsettes. Dette gjelder særlig i saker hvor alternativvurderingene har avgjørende betydning for hvilke natur-, miljø- og friluftslivsinteresser som blir berørt. Planmyndigheten må derfor foreta ei sjølstendig vurdering av om de alternativene som er valgt vekk faktisk kan anses som irrelevante eller urealistiske i KU-forskriftens forstand.

Naturvernforbundet stiller spørsmål ved om planprogrammet legger til rette for at krava til utredning og sammenligning av relevante og realistiske alternativer etter KU-forskriften § 19 kan oppfylles i den videre konsekvensutredninga. Begrunnelsen er at planprogrammet på forhånd legger til grunn at det ikke finnes andre relevante og realistiske lokaliseringsalternativer enn Tofte, og dermed ikke legger opp til ei konsekvensutredning hvor miljø- og samfunnsvirkningene av alternative lokaliseringer kan sammenlignes.

3.2 Planprogrammet foregriper alternativvurderinga

I planprogrammet legges det altså til grunn at Tofte-alternativet er det eneste relevante og realistiske tomtealternativet for videre utredning. Det framgår av sammendraget at tiltakshaver vurderer dette som det eneste realistiske og relevante tomtealternativet for å oppnå prosjektets målsetninger, og at det derfor er det eneste alternativet som skal utredes videre.

Etter Naturvernforbundets syn innebærer dette at planprogrammet foregriper det som etter KU-forskriften § 19 skal være en del av konsekvensutredninga: ei vurdering og sammenligning av relevante og realistiske alternativer.

Departementets veileder til KU-forskriften presiserer at ansvarlig myndighet i innledende fase, for eksempel ved fastsetting av planprogrammet, skal ta stilling til om det foreligger relevante og realistiske alternativer som skal konsekvensutredes fullt ut (Kommunal- og distriktsdepartementet, *Veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven*, kapittel 4.6 «Om alternativer», 2021). Dette innebærer at spørsmålet om alternativer må vurderes reelt og på et tilstrekkelig grunnlag før planprogrammet fastsettes.

Naturvernforbundet kan ikke se at planprogrammet dokumenterer at ei slik sjølstendig vurdering er foretatt. Tvert imot bygger planprogrammet i stor grad på konklusjonene fra tiltakshavers tidligere lokaliseringsvurderinger.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet ikke synes å være i samsvar med de forutsetningene om alternativvurderinger som legges til grunn i departementets veileder.

Planprogrammet bygger på at spørsmålet om lokalisering allerede er avgjort, sjøl om det fortsatt foreligger vesentlige innvendinger mot grunnlaget for denne avgjørelsen.

Mulighetsstudien og lokaliseringsvurderingene som er gjennomført før den formelle delen av planprosessen kan juridisk sett ikke erstatte ei vurdering og sammenligning av alternativer foretatt i ei konsekvensutredning etter KU-forskriften. Det er heller ikke tilstrekkelig å vise til disse tidligere utredningene for at planarbeidet skal fritas fra kravet om utredning av reelle og realistiske alternativer.

Naturvernforbundet mener derfor at planmyndigheten må foreta ei sjølstendig vurdering av om tidligere siling av alternativer bygger på tilstrekkelige, relevante og etterprøvbare kriterier. Dersom slike vurderinger ikke kan etterprøves, bør alternativene ikke avvises før de er vurdert gjennom den formelle konsekvensutredninga.

3.3 Kravet i KU-forskriften § 19 kan ikke oppfylles dersom alternativer avvises på forhånd

KU-forskriften § 19 forutsetter at konsekvensutredninga skal kunne redegjøre for, og sammenligne virkningene av, relevante og realistiske alternativer. Bestemmelsen gir ikke bare anvisning på at tidligere vurderte alternativer skal omtales. Den krever at relevante og realistiske alternativer skal utredes slik at valg av løsning kan begrunnes mot alternativene, og slik at miljø- og samfunnsvirkningene kan sammenlignes (forskrift om konsekvensutredninger § 19).

Dette har særlig betydning der lokalisering er det viktigste forvaltnings- og miljørettslige virkemiddelet for å unngå skade. I denne saken er lokaliseringa avgjørende for hvilke naturområder som blir nedbygd eller båndlagt, hvilke friluftslivsinteresser som blir berørt,

hvilke landskapsvirkninger som oppstår, og hvilken resipient som eventuelt skal motta utslipp.

Dersom konsekvensutredninga bare skal utrede ett lokaliseringalternativ, vil den ikke kunne gi beslutningsmyndigheten et sammenlignbart grunnlag for å vurdere om et annet alternativ ville gitt mindre skade på natur, friluftsliv, landskap eller vannmiljø. Det vil heller ikke være mulig å kontrollere om den valgte lokaliseringa faktisk gir de beste samfunnsmessige resultatene når hensynet til naturmangfoldet tas med i betraktninga, slik naturmangfoldloven § 12 krever.

Planprogrammet legger dermed opp til ei konsekvensutredning hvor det sentrale miljøspørsmålet - hvor tiltaket bør lokaliseres - i realiteten er avgjort før konsekvensutredninga er gjennomført.

3.4 Mulighetsstudien gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å utelukke alternativer

Naturvernforbundet er kjent med at det er gjennomført lokaliseringsvurderinger som del av en mulighetsstudie før planprogrammet ble sendt på høring. Disse vurderingene kan være relevante som del av bakgrunns materialet. De kan imidlertid ikke erstatte den utredninga av alternative lokaliseringer som KU-forskriften § 19 krever, dersom det fortsatt finnes andre relevante og realistiske lokaliseringalternativer, som enten ikke tidligere er vurdert, der det er uenighet om kriterier for hva som skal regnes som «relevant» og «realistisk» i denne sammenhengen, eller der det er uenighet om vurderinga av tidligere vurderte alternativer.

Den opprinnelige lokaliseringsvurdering fra 2025 vurderte flere lokaliteter. De ti høyest rangerte alternativene ble vurdert videre, og Tofte var ikke aleine om å framstå som egna. Tabellen i sammendraget viser at flere alternativer lå relativt nær Tofte i samla egnethetsverdi, blant annet Sætre sør, Skoger sør, Tistillen og Sande vest.

Den tilhørende vurdering av miljøkvaliteter konkluderte heller ikke med at Tofte var miljømessig best. Vurdering viste at alle de ti lokalitetene hadde miljøkvaliteter av vesentlig regional og nasjonal interesse, og at miljøverdiene varierte mellom lokalitetene.

Naturvernforbundet har også tidligere påpekt vesentlige svakheter ved lokaliseringsvurderingene, blant annet knytta til utvalget av lokaliteter, vurdering av grå arealer, bruk av reisetid som kriterium, manglende etterprøvbarehet og spørsmålet om hvordan hensyn til natur, miljø og friluftsliv er vektlagt i forhold til andre hensyn.

Det er blant annet ikke tilfredsstillende redegjort for hvorfor det såkalte «reisetidskriteriet» har blitt innsnevra fra 3 timer til 45 minutters reisevei fra eksisterende anlegg på Sætre. Det vises kun til statistiske undersøkelser om pendlervillighet og en generell begrunnelse om «tidskritikalitet».

Ingen av disse argumentene kan, etter vårt skjønn, brukes for å helt og holdent avvise at det kan finnes andre reelle og realistiske lokaliseringalternativer. Det er nettopp dette som skal utredes etter KU-forskriften. Det holder ikke å vise til at det er en *fordel* at et nytt anlegg ligger 45 minutter snarere enn 3 timer unna Sætre. Det må dokumenteres hvorfor ei lokalisering mer enn 45 minutters reisevei unna Sætre ikke kan anses som relevant eller realistisk etter KU-forskriften og Sivilombudets uttalelser som refereres i avsnitt 3.7 nedenfor.

Likeledes er det ikke tilstrekkelig å bruke «tidskritikalitet» som argument for at det ikke finnes andre reelle og realistiske alternativer. Det er ikke gjort rede for om det er mulig å oppnå

samme hastighet i prosessen med andre midler enn lokalisering nærmest mulig Sætre, f.eks. ved bruk av økonomiske insentiver, annen organisering av arbeidet, skiftordninger, pendlerordninger, arbeidstidsordninger, etc. Uten at slike ting er utreda, kan KU-forskriften ikke oppfylles. Naturvernforbundet kan heller ikke se at det er dokumentert hvorfor organisatoriske, økonomiske eller driftsmessige tiltak ikke kan redusere de ulempene som er lagt til grunn ved vurderinga av alternative lokaliseringer.

Disse forholdene tilsier etter Naturvernforbundets syn at lokaliseringsspørsmålet ikke kan anses endelig avklart. Tvert imot viser dokumentene at det finnes et faktisk grunnlag for å vurdere flere lokaliseringalternativer enn Tofte. Det gjelder også den nyeste lokaliseringsvurderinga, der lokaliseringskriteriene har blitt innsnevra enda mer i forhold til den opprinnelige lokaliseringsvurderinga, og der kun alternative lokaliseringer på Hurumlandet har blitt summarisk vurdert.

3.5 Grå arealer og tidligere påvirkta områder må vurderes særskilt

Naturvernforbundet mener at planprogrammet heller ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med at det ikke finnes relevante og realistiske alternativer på grå arealer eller allerede påvirkta områder.

Etter naturmangfoldloven § 12 skal det tas utgangspunkt i lokaliseringer som gir de beste samfunnsmessige resultatene, vurdert blant annet ut fra tidligere, nåværende og framtidig bruk av naturmangfoldet (nml. § 12). Dette tilsier at lokalisering til allerede påvirkta eller nedbygde arealer må vurderes grundig før store sammenhengende naturområder tas i bruk. Også tiltakshierarkiet bygger på at skade først og fremst skal unngås.

Det er ikke dokumentert at det ikke finnes såkalte «grå arealer» som helt eller delvis kan brukes. I mulighetsstudien sies det at man har vurdert slike arealer, og ikke funnet et eneste ett som oppfyller de praktiske kravene som er satt. Denne konklusjonen tar imidlertid utgangspunkt i det innledende premisset om at man kun har undersøkt eiendommer med én grunneier og over 5 km² størrelse. Dette er et svært snevert første premiss, som medfører en reell mulighet for at det faktisk finnes grå arealer som oppfyller de praktiske kravene, men som ligger på eiendommer med mer enn én eier, eller er del av tomter mindre enn 5 km² størrelse.

Naturvernforbundet kan ikke se at planprogrammet redegjør for hvordan slike lokaliseringalternativer er identifisert, vurdert eller eventuelt forkasta. Dette gjør det vanskelig å etterprøve om lokaliseringsanalysen har vært tilstrekkelig brei, og om tiltakshierarkiets første trinn, å unngå skade, er reelt vurdert.

Når planprogrammet ikke legger opp til ei fullverdig og etterprøvbar vurdering av slike alternativer, er tiltakshierarkiets første trinn etter Naturvernforbundets syn ikke tilstrekkelig ivaretatt.

3.6 Vurdering av alternative lokaliseringer etter naturmangfoldloven § 12

KU-forskriftens krav til alternativvurderinger må ses i sammenheng med naturmangfoldloven § 12. Naturmangfoldloven § 12 gjelder ikke bare tekniske løsninger og driftsmetoder, men også lokalisering. Bestemmelsen forutsetter at myndighetene har et faktisk grunnlag for å sammenligne ulike lokaliseringer og løsninger. Bestemmelsen forutsetter også at myndighetene vurderer om ei annen lokalisering kan gi bedre samfunnsmessige resultater når hensynet til naturmangfoldet inngår i vurderinga.

Dette forsterker kravet til alternativvurderinger i denne saken. Når tiltaket kan innebære inngrep i store sammenhengende naturområder, påvirkning på friluftsliv og utslipp til en sårbar fjord, kan ikke lokalisering behandles som et spørsmål som allerede er avgjort før konsekvensutredninga gjennomføres.

Et planprogram som avgrenser konsekvensutredninga til ett lokaliseringalternativ, uten at øvrige alternativer er utreda på et sammenlignbart og etterprøvbart grunnlag, gjør det vanskelig å vurdere om naturmangfoldloven § 12 er oppfylt.

3.7 Uttalelse fra Sivilombudet om krav til konsekvensutredning av alternativer

Departementet har plikt til å utrede alternativer både etter plan- og bygningslovens §§ 4-1 og 4-2 og konsekvensutredningsforskriften, som nevnt ovenfor. Sivilombudet har uttalt at planmyndigheten må gjøre ei forsvarlig vurdering av «*om det finnes relevante og realistiske alternativer som skal utredes nærmere. Hvor omfattende vurderinger og utredninger som kreves, må etter ombudets syn ses i lys av hvor omfattende og komplisert planen er, og hvor store konsekvenser den kan medføre*» (se SOM 2022-1343, premiss 49).

Produksjonsanlegget til Chemring er omfattende, komplisert og har potensielt svært store konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv. Departementet må dermed gjøre ei grundig vurdering av alternativer i sjølve planprosessen og i ei konsekvensutredning.

Naturvernforbundet mener det ikke er i tråd med forskriftens krav å legge til grunn lokaliseringsanalysen foretatt av Norconsult. Som ansvarlig planmyndighet er departementet forpliktet til å vurdere dette spørsmålet breiere, og vurdere om prosjektet kan realiseres på alternative måter.

Vi viser til uttalelsen fra Sivilombudet nevnt over, og disse avsnittene fra saken om Toft næringspark som er relevant for dette spørsmålet:

«Kriteriene for utvelgelsen av relevante og realistiske alternativer

(69) Formålet med utredningen av alternativer er å vise andre måter et prosjekt kan gjennomføres på, blant annet for å «gi ansvarlig myndighet brede grunnlag til å vurdere hvilken løsning som vil være mest optimal ut fra det brede spekteret av interesser som skal ivaretas», se Holth og Winge m.fl., Konsekvensutredninger, 2014, s. 50. Selv om prosjektet foreslås av en privat forslagsstiller, er det kommunen som har myndigheten til – og ansvaret for – å vedta en plan som ivaretar hensynene til både miljø og samfunn, jf. kuf § 1. Etter naturmangfoldloven har planmyndigheten også en plikt til å forsøke å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet ved å ta «utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater», jf. naturmangfoldloven § 12 jf. § 7. Økonomiske forhold vil «i enkelte saker ... veie tyngre enn hensyn til naturmangfoldet, men generelt bør den løsning velges som er best for naturen» (se Ot.prp.nr.52 (2008–2009), spesialmerknadene til bestemmelsen).

(70) Dette kan tilsi at man også utreder alternativer som ikke samsvarer helt med forslagsstillerens opprinnelig tiltenkte driftsopplegg, dersom det finnes andre gjennomføringsmetoder – og plasseringer – som bedre kan ivareta andre hensyn. Etter prosjektdirektivet og konsekvensutredningsforskriften kreves det derfor både at man utreder alternativer til «utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk», jf. kuf § 19 siste

ledd. Hva som anses som aktuelle alternativer, må videre «ikke forstås for snevert», jf. NOU 2003:14, side 255.

(71) Etter ombudets syn er det grunn til å stille spørsmål ved om utvelgelsen av aktuelle lokaliteter i denne saken har vært gjort på en måte som sikrer et tilstrekkelig bredt kunnskapsgrunnlag»

Naturvernforbundet mener at flere av de samme problemstillingene gjør seg gjeldende i foreliggende sak. Særlig gjelder dette spørsmålet om kriteriene for utvelgelse og siling av lokaliseringalternativer har vært tilstrekkelig breie og etterprøvbare.

3.8 Hva er «relevante» og «realistiske» alternativer?

Som nevnt ovenfor, har Sivilombudet slått fast at tiltakshaver har plikt til å utrede «alternativer som ikke samsvarer helt med forslagsstillerens opprinnelig tiltenkte driftsopplegg, dersom det finnes andre gjennomføringsmetoder – og plasseringer – som bedre kan ivareta andre hensyn». Sivilombudet har også uttalt «at generelt bør den løsning velges som er best for naturen» og at «hva som anses som aktuelle alternativer, må videre 'ikke forstås for snevert'».

Naturvernforbundet mener at disse uttalelsene viser at terskelen for ikke å konsekvensutrede alternative lokaliseringer ligger svært høyt, særlig der tiltaket kan få negative konsekvenser for natur og miljø.

Det er, som nevnt i avsnitt 3.4, ikke tilstrekkelig at planprogrammet peker på visse *fordeler* ved å velge Tofte-alternativet og visse *ulemper* ved andre alternativer. Det at tiltakshaver vurderer at et alternativ har ulemper i forhold til hurtigst mulig gjennomføring av tiltaket, er ikke det samme som å fastslå at alternativet ikke er relevant eller realistisk.

Også Tofte-alternativet har ulemper i forhold til andre alternativer som er vurdert som en del av mulighetsstudien. Tofte-alternativet er, for eksempel, vist å ha større negative konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv enn flere av de andre vurderte lokaliseringalternativene.

Samtidig slår planprogrammet fast at samtlige vurderte lokaliseringer i den nyeste lokaliseringsanalysen stiller likt med hensyn til å oppfylle praktiske krav. Ved å si at kun Tofte-alternativet er relevant og realistisk, uten andre begrunnelser enn å peke på visse ulemper ved de øvrige vurderte alternativene, er det dermed allerede foretatt ei avgjørende vurdering: noen typer ulemper er vurdert å veie tyngre enn andre typer ulemper.

Naturvernforbundet mener at denne vektinga og vurderinga av ulemper mellom ulike alternativer er noe som hører hjemme i konsekvensutredninga. Det er selvfølgelig anledning til å foreta slike vurderinger også i en mulighetsstudie som ikke er del av den formelle planprosessen, men slike vurderinger i et slikt dokument kan *ikke* brukes som begrunnelse for å på forhånd fastslå at det overhodet ikke eksisterer mulige relevante og realistiske alternativer.

Naturvernforbundet mener at terskelen for å avvise et alternativ som urealistisk må være høy. Det må foreligge konkrete forhold som tilsier at alternativet ikke lar seg gjennomføre innafor prosjektets grunnleggende rammer.

Naturvernforbundet forstår at visse vurderte alternativer er klart urealistiske. Det gjelder, for eksempel, alternativer som innebærer inngrep i verneområder, alternativer som ligger for

nær bebyggelse, eller alternativer som innebærer ekstreme naturinngrep – som oppfylling av hele innsjøer. Av denne grunn er, for eksempel, område 3 i lokaliseringsanalysen helt uaktuelt.

Andre vurderte – og avviste – alternativer framstår imidlertid ikke umulige eller sterkt usannsynlige på samme måte. Det gjelder for eksempel område 4 «Vardåsen». Dette området sies å oppfylle praktiske krav på samme måte som Tofte-alternativet. Den eneste grunnen til at området vurderes som ikke relevant og ikke realistisk, er at det går høyspentledninger gjennom området. Disse vurderes å være ei ulempe.

Det er imidlertid slett ikke dokumentert hvorfor ulempen som høyspentledningene utgjør innebærer at det skal være helt umulig eller helt usannsynlig å gjennomføre tiltaket her. Det vil ei enkel oppstilling av argumenter og motargumenter vise:

Argument	Motargument
En konsesjonssøknad for å legge om høyspentlinjer vil være en tidkrevende prosess.	Det må uansett søkes om en ny konsesjonssøknad for ny høyspentlinje inn i område 6 – det er ingen grunn til at en søknad om å legge om eksisterende høyspentlinje skal være mer tidkrevende enn en søknad om ei helt ny høyspentlinje.
Behandling av konsesjonssøknader for høyspentlinjer tar lang tid.	En statlig arealplan er nettopp valgt for å kunne forsere prosesser i andre etater – slik som konsesjonsbehandling av høyspentlinjer.
Å legge om høyspentlinjer vil være kostnadskrevende.	Ja – men det må altså uansett bygges ei helt ny høyspentlinje dersom område 6 Tofte blir valgt, som også vil være kostnadskrevende.

Ingen av disse argumentene er, etter vårt skjønn, gode argumenter for å erklære at område 4 er «urealistisk», og dermed ikke et område som bør konsekvensutredes. Dersom det uansett er slik at industrietablering i både område 4 og område 6 utløser behov for konsesjonssøknader, er spørsmålet om høyspentlinjer snarere et økonomisk spørsmål enn et tidsspørsmål. Og det å vise at et alternativ er *dyrere* enn et annet alternativ, er ikke det samme som å vise at det er *irrelevant* eller *urealistisk*.

Når det i tillegg er slik at område 4 i tidligere utredninger er vurdert å ha vesentlig mindre natur- og friluftverdier, og arealet under eksisterende høyspentlinjer kan betraktes som et «grått areal», framstår område 4 Vardåsen som et alternativ som etter Naturvernforbundets vurdering bør inngå i den videre konsekvensutredninga.

Vi kommer tilbake til område 4 Vardåsen i avsnitt 4.2 lenger ned. Hovedpoenget her er at Naturvernforbundet er uenig i planprogrammets påstand om at det ikke finnes relevante og realistiske lokaliseringsalternativer til Tofte-alternativet. Etter vårt syn viser både tidligere lokaliseringsvurderinger og svakhetene ved den gjennomførte silinga av alternativer at det foreligger et tilstrekkelig grunnlag for å utrede flere alternativer enn Tofte i den formelle konsekvensutredninga.

3.9 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at planprogrammet må revideres før det fastsettes.

Planprogrammet må sikre at konsekvensutredninga omfatter flere relevante og realistiske lokaliseringalternativer, og at disse vurderes etter samme metodikk og på et sammenlignbart kunnskapsgrunnlag.

Utredninga må gjøre det mulig å sammenligne virkningene for naturmangfold, friluftsliv, landskap, vannmiljø, klima og andre samfunnsinteresser. Dette er ei forutsetning for at planmyndigheten skal kunne oppfylle sitt ansvar etter KU-forskriften og foreta de vurderingene av lokalisering som naturmangfoldloven § 12 krever.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet slik det nå foreligger legger til grunn at lokaliseringsspørsmålet i all hovedsak er avgjort før konsekvensutredninga er gjennomført.

Dette er etter vårt syn ikke i samsvar med formålet bak kravet om utredning og sammenligning av relevante og realistiske alternativer i KU-forskriften § 19.

Naturvernforbundet ber derfor om at planprogrammet endres slik at:

- flere lokaliseringalternativer konsekvensutredes fullt ut
- ansvarlig myndighet foretar ei sjølstendig vurdering av hvilke lokaliseringalternativer som skal inngå i konsekvensutredninga
- tidligere vurderte alternativer ikke avvises uten en etterprøvbar begrunnelse
- grå arealer og allerede påvirka områder vurderes særskilt
- miljø- og samfunnsvirkningene av alternativene sammenlignes systematisk
- valg av lokalisering begrunnes på grunnlag av konsekvensutredninga og ikke gjennom premisser som på forhånd avgrensner hvilke alternativer som kan vurderes

Etter Naturvernforbundets syn er spørsmålet om alternativ lokalisering det viktigste miljøspørsmålet i denne plansaken. Dersom planprogrammet ikke åpner for ei reell vurdering av alternative lokaliseringer, vil det heller ikke være mulig å vurdere om tiltaket er lokalisert på den måten som gir de beste samfunnmessige resultatene når hensynet til naturmangfold, friluftsliv og vannmiljø tas med i vurderingene.

4. Forslag til utredning av alternativer

Som nevnt ovenfor, mener Naturvernforbundet at reelle og realistiske lokaliseringalternativer må utredes for at planprogrammet skal kunne oppfylle KU-forskriften § 19. I det følgende vil vi skissere både et primærstandpunkt og et sekundærstandpunkt om hvordan dette bør gjennomføres.

Naturvernforbundet understreker at formålet med forslagene i dette kapitlet ikke er å konkludere med hvilken lokalisering som er best egna. Formålet er å sikre at planprogrammet legger til rette for ei konsekvensutredning som oppfyller krava til vurdering og sammenligning av relevante og realistiske alternativer.

4.1 Primærstandpunkt: Ny utredning av alternative lokaliseringer innafor 3-timers-reisetidskriteriet

Naturvernforbundet mener at premissene for mulighetsstudien som nå brukes som argument for at det ikke finnes andre reelle og realistiske alternativer enn Tofte-alternativet var alt for snevre. Metoden som ble brukt var egna til å utelukke lokaliseringer som både oppfyller praktiske krav som blir stilt og som samtidig har færre negative konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv enn Tofte-alternativet.

Vi foreslår derfor at det, som en del av konsekvensutredninga, gjennomføres en ny lokaliseringsanalyse som gjør det mulig å identifisere og sammenligne relevante og realistiske alternativer på et likeverdig og etterprøvbart grunnlag, slik KU-forskriften § 19 forutsetter:

- Det utarbeides et sett absolutte kriterier for hvilke praktiske krav som må være oppfylt (f.eks. terrengrelieff eller muligheter for kunstig oppbygd terrengrelieff, tilgang på kraft, vann, etc.).
- Det utarbeides et sett absolutte kriterier for hvilke arealer som er uaktuelle (f.eks. verneområder, områder nær bebyggelse, vei, jernbane, etc.).
- Det utarbeides et sett kriterier for hva slags arealer som er foretrukne (f.eks. grå arealer, arealer med små naturverdier, arealer lite brukt til friluftsliv, etc.).
- Det sendes ut en invitasjon til alle kommuner innafor 3-timers-reisetidskriteriet om å komme med innspill om mulige arealer.
- Kommunenes innspill gjennomgås, og de mest aktuelle arealene konsekvensutredes og sammenlignes på en etterprøvbart og likeverdig måte.

Naturvernforbundet mener at en slik framgangsmåte vil redusere risikoen for at potensielt egna lokaliseringalternativer blir utelatt på et tidlig stadium av planprosessen. Med en slik framgangsmåte er mulighetene for å finne mindre konfliktfylte arealer mye større.

Naturvernforbundet mener at dette også må være en styrke for tiltakshavers prosjekt: Å utrede flere lokaliseringalternativer reduserer risiko i prosjektet. Dessuten er det sannsynlig at det vil ta mindre tid å gjennomføre tiltakene det her er snakk om i et område med få konflikter og lite motstand mot planene, enn i et område med store konflikter og mye motstand.

Ei slik tilnærming vil også gjøre det lettere å dokumentere at relevante og realistiske alternativer er identifisert og vurdert på et sammenlignbart grunnlag, slik KU-forskriften forutsetter.

4.2 Sekundærstandpunkt: Utredning av område 4 Vardåsen

Naturvernforbundet mener at området som i den nyeste lokaliseringsanalysen kalles område 4 Vardåsen framstår som et relevant og realistisk alternativ som bør konsekvensutredes på lik linje med område 6 Tofte. Dette området sies å oppfylle praktiske krav som i planprogrammet vurderes som nødvendige for tiltaket:

I henhold til kunnskapsgrunnlaget for lokaliseringsvurderingen vurderes det å ikke være vesentlige forskjeller mellom alternativene på Hurumhalvøya med hensyn til tilgangen til kraft og vann (Vedlegg 1: Vurdering av lokaliseringsalternativer, pkt. 4.3.3.).

Det framgår videre av kartene i kap. 3 i samme dokument at område 4 og område 6 stiller likt med hensyn til faresone for bebyggelse, avstand til vei og terrengrelieff. I analysens siste trin stiller områdene likt med hensyn til egnethet – bortsett fra høyspentlinjene i område 4, som regnes som ei ulempe. På kriteriet «reisetid» skårer område 4 til og med bedre enn område 6 Tofte.

Som nevnt ovenfor, vurderer Naturvernforbundet at område 4 er et relevant og realistisk alternativ som må konsekvensutredes på lik linje med område 6 Tofte. Argumentene om at eksisterende kraftlinjer i området gjør området uegna er, som vist i avsnitt 3.8, etter vårt skjønn ikke holdbare.

Vi vil også nevne flere *fordeler* ved område 4 sammenligna med område 6:

- Mindre registrerte naturverdier: En større del av området består av produksjonsskog og arealer som framstår som mindre konfliktfylte med hensyn til naturmangfold.
- Grått areal: Deler av området er allerede påvirket av eksisterende teknisk infrastruktur, herunder høyspentlinjer.
- Området ligger helt i utkanten av Hurummarka, og er lite brukt til friluftsliv, i motsetning til område 6 som ligger midt i marka, og er et mye brukt friluftsområde.
- Kraftforsyning kan skje via eksisterende høyspentlinjer, i motsetning til område 6, hvor det er nødvendig å bygge ei helt ny høyspentlinje.
- Ved å kople seg på eksisterende landbruksveinett er det mulig å kjøre fra område 4 til eksisterende djupvannskai i Halvorshavn – et område med svært lite og spredt bebyggelse.
- Halvorshavn framstår, etter Naturvernforbundets vurdering, som et alternativ som kan gi andre sikkerhetsmessige forutsetninger enn utskipning fra tettstedsområdet på Tofte. Dette er forhold som eventuelt bør vurderes av relevante fagmyndigheter.
- Område 4 ligger enda nærmere Chemrings eksisterende anlegg på Sætre enn område 6, og vil derfor, etter tiltakshavers egne kriterier og egen utredningsmetodikk, være enda bedre egna enn område 6 med hensyn til reisetid.
- Ingen forskjell resipient: Renseanlegg med utslipp fra både område 4 og område 6 vil begge ha Ytre Oslofjord utafor Drøbaksundet som resipient.

Vi skal ikke her beskrive område 4 i større detalj. Naturvernforbundet tar ikke stilling til om område 4 Vardåsen bør velges som lokalisering. Poenget er at området framstår som tilstrekkelig relevant og realistisk til at det bør konsekvensutredes på lik linje med Tofte-alternativet.

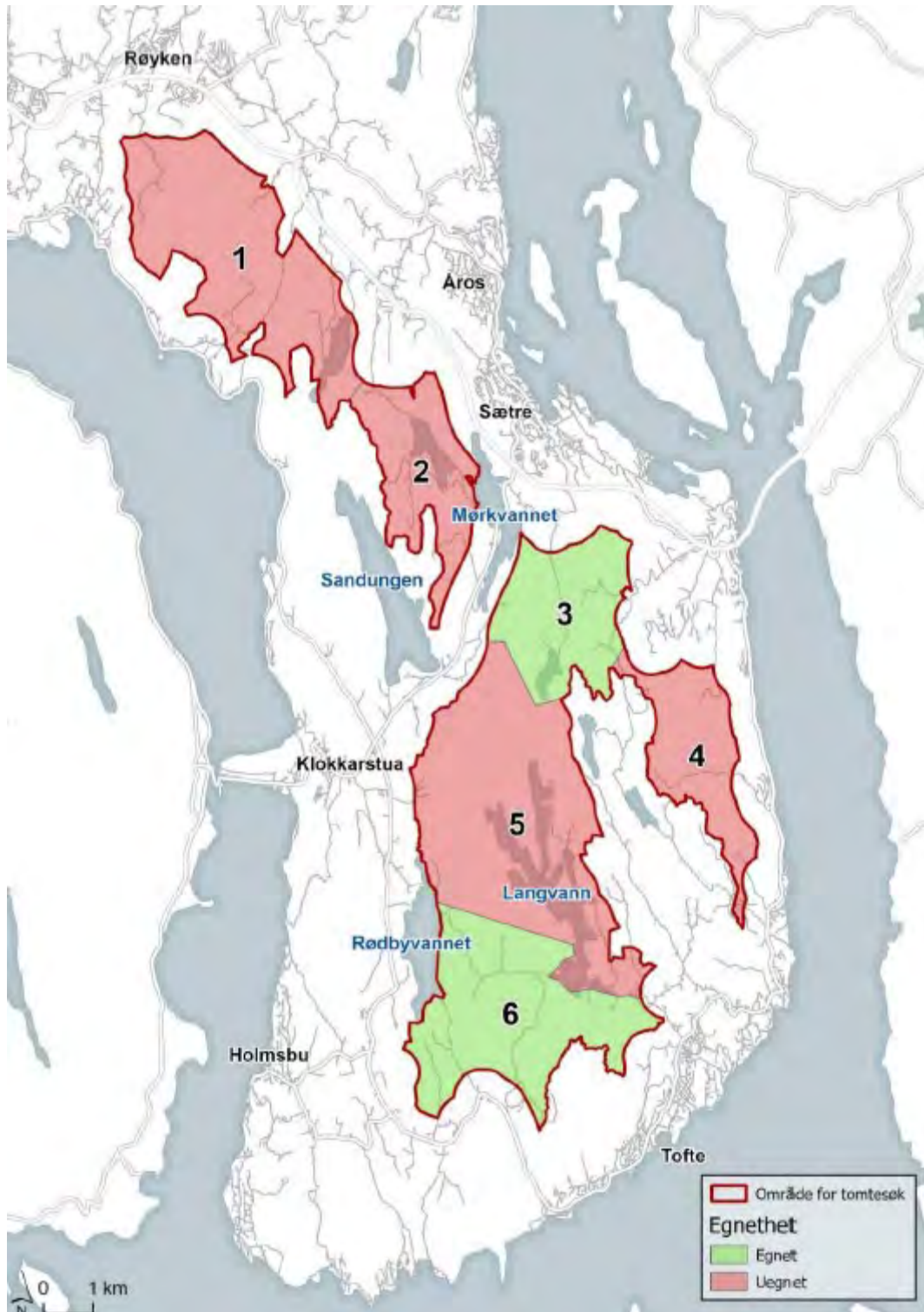

Fig. 2. Oversiktskart over vurderte lokaliseringer i Vedlegg 1: Vurdering av lokaliseringalternativer - Produksjonsanlegg for eksplosiver Forslag til planprogram (s. 5). Naturvernforbundet mener at område 4 må utredes på lik linje med område 6.

4.3 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at det er fullt mulig å legge opp den videre planprosessen slik at krava til utredning og sammenligning av relevante og realistiske alternativer kan oppfylles.

Vårt primære standpunkt er at det gjennomføres en ny og breiere lokaliseringsanalyse innafor det opprinnelige 3-timers-reisetidskriteriet. Dette vil gi et bedre grunnlag for å identifisere lokaliseringsalternativer som oppfyller nødvendige praktiske krav, samtidig som hensynet til naturmangfold, friluftsliv og andre miljøverdier ivaretas på en bedre måte.

Dersom man ikke går inn for en slik ny lokaliseringsanalyse, mener Naturvernforbundet subsidiært at område 4 Vardåsen må konsekvensutredes på lik linje med område 6 Tofte. Etter vårt syn foreligger det ikke et tilstrekkelig grunnlag for å avvise dette alternativet som hverken irrelevant eller urealistisk.

Felles for begge disse tilnærmingene er at de vil gjøre det mulig å sammenligne miljø- og samfunnsvirkningene av ulike lokaliseringsalternativer på et etterprøvbart grunnlag. Dette vil også gi planmyndigheten et bedre grunnlag for å oppfylle sitt sjølstendige ansvar for å vurdere kvaliteten på beslutningsgrunnlaget. Det vil også gjøre det mulig å foreta de sammenligningene mellom alternativer som KU-forskriften § 19 og naturmangfoldloven § 12 forutsetter. Naturvernforbundet mener derfor at planprogrammet bør revideres slik at det åpnes for ei reell vurdering av alternative lokaliseringer før det tas stilling til valg av lokalisering.

5. Planprogrammet sikrer ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om naturmangfold og samla belastning

5.1 Naturmangfold er et sentralt beslutningstema i saken

Naturvernforbundet mener at naturmangfold og økologiske sammenhenger er blant de viktigste temaene som må belyses gjennom konsekvensutredninga.

Dette følger dels av tiltakets karakter. Det planlagte anlegget vil kunne medføre direkte arealbeslag, etablering av sikkerhetssoner, ny infrastruktur og varige endringer i arealbruk for svært store arealer i det som i dag i hovedsak er ubebygde LNFR-områder.

Samtidig følger det av tiltakshavers egne utredninger at de lokalitetene som har vært vurdert gjennomgående berører områder med betydelige naturverdier. I den miljøfaglige vurderinga som ble utarbeida som del av den opprinnelige lokaliseringsanalysen, ble det uttrykkelig sagt at alle de undersøkte lokalitetene hadde miljøverdier av regional eller nasjonal betydning.

Naturvernforbundet mener at dette er et viktig utgangspunkt for den videre planprosessen. Tiltakshavers egne undersøkelser viser at naturmangfold er et sentralt beslutningstema som må gis betydelig vekt i konsekvensutredninga.

Naturvernforbundet mener at dette også understreker betydninga av å utrede og sammenligne alternative lokaliseringer, slik at konsekvensene for naturmangfold kan inngå som en reell del av lokaliseringsvurderinga.

5.2 Naturmangfoldloven stiller krav til kunnskapsgrunnlaget

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfold så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om blant annet naturtypers utbredelse, arters bestandssituasjon, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger.

Kravet må også ses i sammenheng med naturmangfoldloven § 7, som krever at det skal framgå av beslutninga hvordan prinsippene i §§ 8–12 er vurdert og vektlagt. Dette forutsetter at det foreligger et kunnskapsgrunnlag som gjør slike vurderinger mulig. Kravet til kunnskapsgrunnlag må vurderes i lys av sakens karakter og risikoen for skade på naturmangfoldet. Jo større og mer irreversible konsekvensene kan bli, desto større krav må stilles til kunnskapsgrunnlaget før beslutning treffes.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i for liten grad beskriver hvordan kunnskapsgrunnlaget skal etableres for å kunne oppfylle kravene i naturmangfoldloven § 8. Det framgår riktignok at det skal gjennomføres ytterligere kartlegging og konsekvensutredning, men planprogrammet gir etter vårt syn for lite veiledning om hvordan økologiske funksjoner, landskapsøkologiske sammenhenger og samla belastning skal vurderes.

Vi understreker: Planprogrammet er et planprogram for en av de mest arealkrevende industrietableringene på det norske fastlandet i nyere tid. Det finnes få andre saker å sammenligne med hva gjelder omfang av nedbygd areal («direkte fotavtrykk»), båndlagt areal og mulige negative ringvirkninger i influensområdet utafor sjølve det perimetersikra industriområdet, herunder også virkninger av etablering av bl.a. infrastruktur i form av veier, kraftlinjer og anlegg for vannforsyning.

Ei slik ekstraordinær industriutbygging gir også grunnlag for å kreve ekstraordinært grundige utredninger for plantema som kan påvirkes negativt. Tiltakets omfang og potensielle konsekvenser tilsier etter Naturvernforbundets syn at det må stilles særlig høye krav til kunnskapsgrunnlaget. Dette gjelder både kartlegging av naturverdier og vurdering av hvordan naturmangfoldlovens prinsipper skal anvendes i den videre planprosessen.

5.3 Tiltakshavers egne foreløpige undersøkelser viser behov for grundigere utredninger

Naturvernforbundet vil understreke at vårt anliggende ikke er at alle naturverdier allerede må være ferdig kartlagt på planprogramstadiet. Det er nettopp konsekvensutredningas oppgave å framskaffe nødvendig kunnskap.

Når tiltakshavers egne foreløpige undersøkelser samtidig viser at området har betydelige naturverdier, må planprogrammet stille tydelige krav til hvordan disse verdiene skal undersøkes og vurderes.

Etter Naturvernforbundets syn er det særlig behov for tydeligere krav til vurdering av:

- økologiske funksjonsområder og langsiktige virkninger for økologisk konnektivitet
- landskapsøkologiske sammenhenger
- sprednings- og trekkorridorer
- barriereeffekter
- habitatfragmentering
- spredning av fremmede arter
- virkninger utafør det direkte tiltaksområdet

Naturvernforbundet kan ikke se at planprogrammet i tilstrekkelig grad beskriver hvordan disse spørsmålene skal inngå i konsekvensutredninga.

5.4 Samla belastning må utredes som et sjølstendig tema

Naturvernforbundet mener at en av planprogrammets største svakheter er manglende vurderinger av samla belastning.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samla belastninga økosystemet er, eller vil bli, utsatt for. Naturvernforbundet mener at vurderinger etter naturmangfoldloven § 10 må være et sjølstendig tema i konsekvensutredninga, og ikke bare framgå indirekte gjennom vurderinger av enkeltpåvirkninger. Dette er nødvendig dersom beslutningstakerne skal kunne vurdere tiltakets virkninger i lys av eksisterende og framtidige belastninger.

Bestemmelsen innebærer at konsekvensutredninga ikke kan begrenses til å beskrive virkningene av det planlagte anlegget isolert. Vurderinga må også omfatte eksisterende og forventa påvirkninger på de samme økosystemene i et større perspektiv.

Dette er særlig viktig i denne saken fordi konsekvensene ikke nødvendigvis følger av det direkte arealbeslaget aleine. Virkningene kan også oppstå gjennom fragmentering, sikkerhetssoner, økt aktivitet, teknisk infrastruktur og endra bruk av omkringliggende arealer.

Vurderinger av eksisterende og framtidige påvirkningskilder og samla belastning kan heller ikke avgrenses til virkninger av tiltaket aleine, men må sees i sammenheng med totaliteten av påvirkninger og belastninger fra alle samfunnssektorer. Det gjelder, for eksempel,

eksisterende og mulig ny samferdselsinfrastruktur, nye boligområder og arealer for leverandørindustri, rigg- og anleggsområder, andre arealer som planlegges nedbygd, samla belastning på resipient og virkninger av klimaendringene for alle mulige berørte økosystemer.

Naturvernforbundet kan ikke se at planprogrammet beskriver hvordan slike samla virkninger skal identifiseres, avgrenses og vurderes.

5.5 Fragmentering og økologiske sammenhenger må utredes særskilt

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i for stor grad fokuserer på direkte arealbeslag og i for liten grad på de økologiske konsekvensene av å dele opp større sammenhengende naturområder.

Fragmentering av leveområder er anerkjent som en av de viktigste årsakene til tap av biologisk mangfold, både nasjonalt og internasjonalt. For arter som er avhengige av større sammenhengende naturområder, kan fragmentering ha like stor betydning som det direkte arealtapet.

I denne saken er dette særlig relevant fordi tiltaket kan påvirke langt større arealer enn de områdene som fysisk bygges ned. Restriksjoner knytta til sikkerhetssoner, infrastruktur og tilhørende virksomhet kan påvirke hvordan både mennesker og arter bruker omkringliggende områder.

Et eksempel: Norsk institutt for naturforskning (NINA) forsker på genetisk variasjon i elgstammen på Hurumlandet. Foreløpige resultater fra denne forskningen tyder på at elgstammen her er under særlig press pga. Hurumlandets geografiske avgrensning som halvøy, og lite trekk av elg utover på halvøya over tettbebygde strøk med store veier og mye trafikk lenger nord. Det er tenkelig at ytterligere fragmentering av elgens leveområder vil kunne bidra til redusert genetisk variasjon og på sikt svekke bestandens levedyktighet.

Naturvernforbundet mener derfor at konsekvensutredninga må inneholde en særskilt analyse av konsekvensene av fragmentering og økologiske sammenhenger i Hurummarka sett under ett – helst som en egen rapport utført av etablerte fagmiljøer innafor forskningsfeltet. Denne rapporten må ta for seg den samla belastninga for økologien på Hurumlandet, ikke bare som en følge av tiltaket som beskrives i planprogrammet, men konsekvensene av dette tiltaket sett i sammenheng med den samla belastninga av alle andre eksisterende og framtidige tiltak.

5.6 Føre-var-prinsippet innebærer et krav om grundigere utredninger

Etter naturmangfoldloven § 9 skal mangel på kunnskap ikke brukes som begrunnelse for å unnlate nødvendige tiltak når det foreligger risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Naturvernforbundet mener at dagens kunnskapsgrunnlag ikke er tilstrekkelig for å trekke bastante konklusjoner om tiltakets virkninger for naturmangfoldet. Nettopp derfor må planprogrammet stille tydeligere krav til hvordan slik kunnskap skal innhentes gjennom den videre konsekvensutredninga.

Når tiltakshavers egne undersøkelser viser at saken berører miljøverdier av regional og nasjonal betydning, tilsier føre-var-prinsippet at usikkerhet reduseres gjennom et grundig og

systematisk utredningsarbeid før det tas stilling til planen. Dette innebærer etter Naturvernforbundets syn at planprogrammet må beskrive tydeligere hvordan slik kunnskap skal innhentes og hvordan usikkerhet skal håndteres i konsekvensutredninga.

5.7 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at planprogrammet ikke i tilstrekkelig grad sikrer at krava i naturmangfoldloven og forskrift om konsekvensutredninger vil bli oppfylt gjennom den videre planprosessen.

Tiltakshavers egne undersøkelser viser at de aktuelle lokalitetene berører naturverdier av regional og nasjonal betydning. Dette tilsier at naturmangfold ikke kan behandles som et av mange utredningstema, men må betraktes som et sentralt beslutningstema i saken.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i for stor grad er innretta mot kartlegging av enkeltforekomster og direkte arealbeslag, og i for liten grad beskriver hvordan økologiske sammenhenger, fragmentering og samla belastning skal utredes og vurderes.

Planprogrammet bør derfor revideres slik at det stilles tydeligere krav til:

- kartlegging og vurdering av økologiske funksjoner
- vurdering av landskapsøkologiske sammenhenger
- analyse av fragmentering og barriereeffekter
- vurdering av samla belastning etter naturmangfoldloven § 10
- dokumentasjon av hvordan naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 7–10 skal anvendes i konsekvensutredninga

Naturvernforbundet mener at dette er nødvendig for å sikre et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag før det tas stilling til om tiltaket kan gjennomføres, og for å kunne vurdere hvilke lokaliseringalternativer som gir de beste samfunnsmessige resultatene når hensynet til naturmangfold tas med i vurderinga.

6. Friluftsliv og landskap

6.1 Friluftsliv er mer enn fysisk tilgang til arealer

Naturvernforbundet mener at planprogrammet legger opp til ei for snever tilnærming til friluftsliv.

Friluftslivets verdi kan ikke reduseres til et spørsmål om hvor mange kvadratkilometer som bygges ned eller hvilke arealer som underkastes et formelt ferdselsforbud. Friluftsliv handler også om opplevelseskvaliteter, landskapsopplevelse, stillhet, naturpreg, tilgjengelighet og muligheten til å ferdes i større sammenhengende naturområder.

Etter forskrift om konsekvensutredninger § 21 skal konsekvensutredninga identifisere og beskrive vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Dette omfatter også virkninger for friluftsliv og landskap. Naturvernforbundet mener at dette ikke bare omfatter virkninger som følger av direkte arealbeslag, men også virkninger som påvirker hvordan områder brukes, oppleves og verdsettes av allmennheten. Naturvernforbundet mener derfor at konsekvensutredninga må omfatte både direkte og indirekte virkninger for friluftslivet.

6.2 Influensområdet for friluftsliv er langt større enn planområdet

Naturvernforbundet er bekymra for at konsekvensene for friluftsliv i for stor grad vurderes ut fra det arealet som direkte bygges ned eller inngår i sikkerhetssonen rundt anlegget.

Et produksjonsanlegg for militære eksplosiver vil være en type virksomhet som skiller seg vesentlig fra ordinære industri- eller næringsanlegg. Virksomheten vil nødvendigvis være underlagt omfattende sikkerhetskrav, adgangskontroll, overvåkning og beredskapstiltak. Tiltaket vil derfor kunne påvirke bruken av omkringliggende områder langt utafor det arealet som fysisk inngjerdes eller reguleres til industriformål.

Naturvernforbundet mener at konsekvensutredninga må identifisere og beskrive influensområdet for friluftsliv som et eget tema. Dette influensområdet vil kunne være betydelig større enn sjølve planområdet. Planprogrammet bør derfor beskrive hvilke kriterier som skal legges til grunn ved avgrensning av influensområdet, og hvordan slike vurderinger skal dokumenteres.

6.3 Indirekte virkninger må utredes særskilt

Naturvernforbundet mener at konsekvensutredninga må inneholde ei systematisk vurdering av hvordan virksomheten kan påvirke friluftslivet gjennom indirekte virkninger.

Dette gjelder blant annet:

- støy fra drift og transport
- lysforurensning
- overvåkningssystemer, vakthold og tiltak fra bl.a. politi og sikkerhetsmyndigheter samt øvrige beredskaps- og sikkerhetstiltak
- gjerder og sikkerhetsinstallasjoner
- økt trafikk
- teknisk infrastruktur
- generelt økt aktivitet i området gjennom hele døgnet

Sjøl om slike forhold ikke nødvendigvis medfører formelle ferdselsrestriksjoner utafor planområdet, kan de i høy grad påvirke hvordan omkringliggende områder brukes og oppleves.

Naturvernforbundet kan ikke se at planprogrammet i tilstrekkelig grad beskriver hvordan slike virkninger skal identifiseres, avgrenses, kartlegges og vurderes. Dette gjør det vanskelig å vurdere om konsekvensutredninga vil gi et realistisk bilde av tiltakets virkninger for friluftslivet.

6.4 Opplevelsesverdier må behandles som en del av friluftslivsutredninga

Friluftsliv dreier seg ikke bare om hvor det er mulig å gå, sykle eller gå på ski. Friluftsliv dreier seg også om kvaliteten på opplevelsen.

Miljødirektoratets veileder for kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder legger blant annet vekt på opplevelseskvaliteter, naturpreg, stillhet, urørthet og områdenes egnethet for ulike former for friluftsliv (Miljødirektoratet, M-3133 *Kartlegge og verdsette friluftslivsområder*).

For store sammenhengende skogsområder kan opplevelsen av å befinne seg i et større område uten tekniske inngrep være en sentral del av friluftslivsverdien.

Naturvernforbundet mener derfor at konsekvensutredninga må beskrive hvordan etableringa av industrianlegget med tilhørende infrastruktur og sikkerhetstiltak vil påvirke landskapsopplevelsen og opplevelsesverdiene i omkringliggende områder.

6.5 Opplevd trygghet og opplevd tilgjengelighet må inngå i vurderinga

Naturvernforbundet mener også at konsekvensutredninga må omfatte hvordan et slikt anlegg kan påvirke opplevd tilgjengelighet og opplevd trygghet.

Dette gjelder ikke spørsmålet om hvorvidt området rundt anlegget faktisk er formelt tilgjengelig for ferdsel, men hvordan området framstår for brukerne.

Produksjonsanlegget må forventes å underlegges noen av de strengeste sikkerhetstiltakene i landet, underlagt omfattende sikkerhets- og beredskapstiltak. Et anlegg med så omfattende overvåkning, kontrolltiltak, sikkerhetsinstallasjoner og beredskapsfunksjoner kan påvirke hvordan omkringliggende områder oppleves og brukes, sjøl om retten til fri ferdsel i området rundt anlegget formelt sett opprettholdes.

For mange brukere vil opplevelsen av å ferdes i nærheten av et produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver underlagt sikkerhetslovgivninga være vesentlig forskjellig fra opplevelsen av å ferdes i et sammenhengende naturområde uten slike installasjoner. Naturvernforbundet mener at dette er ei reell og relevant problemstilling som må inngå i konsekvensutredninga.

6.6 Landskapsvirkninger og friluftslivsvirkninger må vurderes samla

Naturvernforbundet mener at konsekvensutredninga må se landskap og friluftsliv i sammenheng.

Tiltakets virkninger for friluftsliv vil ikke bare følge av eventuelle tap av stier eller ferdselsmuligheter. De vil også følge av hvordan landskapet endres, hvordan området

oppleves, og hvordan virksomheten påvirker området karakter over tid. For brukerne av området vil disse forholdene ofte henge sammen.

Naturvernforbundet mener derfor at konsekvensutredninga må inneholde ei samla vurdering av:

- landskapsvirkninger
- opplevelsesverdier
- naturpreg
- stillhet
- opplevd tilgjengelighet
- opplevd trygghet

Disse temaene bør utredes i en egen rapport. Naturvernforbundet mener videre at det bør legges opp til brei offentlig medvirkning i utredningsarbeidet, slik at lokale erfaringer og kunnskap om bruk av områdene kan inngå som en del av kunnskapsgrunnet.

6.7 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at planprogrammet legger opp til ei for snever vurdering av friluftsliv.

Konsekvensene for friluftsliv kan ikke avgrensnes til det arealet som direkte bygges ned eller inngår i anleggets sikkerhetssone. For et produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver vil influensområdet for friluftsliv kunne være vesentlig større enn planområdet, og konsekvensutredninga må derfor omfatte både direkte og indirekte virkninger.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i for liten grad beskriver hvordan slike virkninger skal identifiseres, avgrensnes og vurderes. Særlig gjelder dette forhold knytta til opplevelsesverdier, landskapsopplevelse, stillhet, naturpreg, opplevd tilgjengelighet og opplevd trygghet.

Planprogrammet bør derfor revideres slik at det stilles tydeligere krav til utredning av:

- influensområde for friluftsliv
- opplevelsesverdier og landskapsopplevelse
- stillhet og naturpreg
- opplevd tilgjengelighet og trygghet
- virkninger av sikkerhetstiltak, overvåkning, støy, lys og infrastruktur

Naturvernforbundet mener videre at planprogrammet må beskrive hvordan influensområdet for friluftsliv skal fastsettes og utredes. Uten ei slik avgrensning er det fare for at vesentlige virkninger for friluftsliv og landskapsopplevelse ikke vil omfattes av konsekvensutredninga.

Dette er etter Naturvernforbundets syn et sentralt metodisk spørsmål som må avklares i planprogrammet, og ikke utsettes til seinere faser av planarbeidet.

Naturvernforbundet mener at dette er nødvendig for å gi et realistisk bilde av tiltakets samla konsekvenser for friluftsliv og landskapsopplevelse, og for å kunne sammenligne friluftslivskonsekvensene av ulike lokaliseringalternativer på en faglig forsvarlig måte.

7. Konsekvensene for Oslofjorden og vannmiljøet

7.1 Oslofjorden er et særlig sårbart og belasta økosystem

Naturvernforbundet mener at konsekvensene for Oslofjorden er blant de viktigste miljøspørsmålene i den videre planprosessen.

Oslofjorden er i dag under betydelig press som følge av langvarig påvirkning fra blant annet næringsstoffer, forurensning, arealinngrep og annen menneskelig aktivitet. Dette er lagt til grunn i regjeringas helhetlige tiltaksplan for Oslofjorden, hvor det konstateres at den økologiske tilstanden i store deler av fjorden er alvorlig svekka (Klima- og miljødepartementet, *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*, 2021).

Etter vannforskriften er det et grunnleggende mål at vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand (vannforskriften §§ 4 og 7).

Forbudet mot forringelse innebærer at nye tiltak må vurderes opp mot eksisterende miljøtilstand og fastsatte miljømål. I vannforekomster som allerede er under betydelig press, må vurderinga derfor omfatte både tiltakets egne utslipp og hvordan disse påvirker muligheten for å oppnå eller opprettholde miljømålene.

I en slik situasjon er det etter Naturvernforbundets syn ikke tilstrekkelig å vurdere at et nytt utslipp isolert sett framstår som begrensa. Det avgjørende spørsmålet er hvordan nye utslipp påvirker et fjordsystem som allerede er under betydelig belastning, og hvordan tiltaket påvirker muligheten for å nå gjeldende miljømål.

7.2 Tiltakshavers egne utredninger viser at utslippsspørsmålet er sentralt

Tiltakshaver har allerede fått utarbeida ei egen vurdering av mulige virkninger på Oslofjorden foretatt av Norsk institutt for vannforskning (NIVA).

NIVA-rapporten konkluderer med at nitrogenutslipp fra et nytt produksjonsanlegg ved Tofte trolig vil gi begrensa virkninger på fjorden som helhet. Samtidig framgår det at utlippene vil representere ei ytterligere belastning på et allerede pressa system, og at økte utslipp må motsvares av reduksjoner andre steder dersom miljømålene for Oslofjorden skal kunne nås.

Naturvernforbundet mener at dette i seg sjøl understreker behovet for grundige utredninger. Når tiltakshavers egne fagutredninger peker på at nye utslipp må vurderes i lys av den samla belastninga på fjorden, må dette også gjenspeiles i planprogrammets krav til konsekvensutredninga. Naturvernforbundet mener videre at dette viser hvorfor vurderinger av samla belastning ikke kan behandles som et sekundært tema i konsekvensutredninga, men må være et sentralt utredningstema gjennom hele planprosessen.

7.3 Utredningsgrunnlaget framstår foreløpig for snevert

Naturvernforbundet er bekymra for at de foreliggende vurderingene nesten utelukkende dreier seg om nitrogenbelastning og eutrofiering. Dette er utvilsomt viktige problemstillinger. Samtidig er det etter Naturvernforbundets syn ikke tilstrekkelig å avgrense vurderingene til disse temaene aleine.

Det planlagte anlegget er ikke et ordinært renseanlegg eller et tradisjonelt industriutslipp. Det dreier seg om et produksjonsanlegg for militære eksplosiver basert på blant annet RDX- og HMX-produksjon. En slik virksomhet innebærer håndtering av kjemiske prosesser og

forbindelser som gjør det nødvendig å vurdere et breiere spekter av potensielle miljøpåvirkninger enn næringssalttilførsel alene. Det gjelder blant annet kjemisk oksygenforbruk og utslipp av ulike miljøgifter, samt utredning av såkalte «cocktail-effekter» der konsekvensene av ulike typer påvirkninger ikke utredes separat, men sees i sammenheng.

Naturvernforbundet mener derfor at planprogrammet må stille tydeligere krav til utredning av alle relevante prosessrelaterte utslipp og miljøpåvirkninger, og ikke avgrense problemstillinga til nitrogen og eutrofiering.

7.4 Faglig usikkerhet tilsier et breiere utredningsopplegg

Naturvernforbundet registrerer at det foreligger faglige innvendinger mot om de hittil gjennomførte vurderingene gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere alle relevante miljøeffekter av den planlagte virksomheten (*Vurdering av NIVA- rapport for framtidige utslipp og tilhørende miljøpåvirkning, ny fabrikk for Chemring Nobel, Hisøy Miljø, 28.10.2025*).

Dette gjelder blant annet spørsmål knytta til hvilke stoffer som kan forekomme i utslippene, hvordan ulike forbindelser kan påvirke marine økosystemer, og hvordan effektene skal vurderes i et langsiktig perspektiv.

Naturvernforbundet tar ikke i denne høringsuttalelsen stilling til de enkelte faglige konklusjonene. Det forhold at det foreligger faglig usikkerhet og ulike faglige vurderinger, understreker imidlertid behovet for at planprogrammet stiller tydelige krav til den videre konsekvensutredninga.

Dette følger også av føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, som innebærer at mangel på kunnskap ikke kan brukes som begrunnelse for å unnlate nødvendige undersøkelser når det foreligger risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Naturvernforbundet mener derfor at planprogrammet bør beskrive hvordan faglig usikkerhet skal håndteres og synliggjøres i konsekvensutredninga.

7.5 Samla belastning på fjorden må være et hovedtema i konsekvensutredninga

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i for liten grad beskriver hvordan samla belastning på Oslofjorden skal vurderes.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samla belastninga økosystemet er, eller vil bli, utsatt for.

Dette innebærer at konsekvensutredninga ikke kan begrenses til ei vurdering av det nye anleggets utslipp isolert sett. Utredninga må også omfatte:

- eksisterende belastninger på resipienten
- andre utslippskilder i fjordsystemet
- gjeldende miljøtilstand
- fastsatte miljømål etter vannforskriften
- den samla effekten av ytterligere belastning på et økosystem som allerede har svært dårlig tilstand

Naturvernforbundet mener at slike vurderinger må framgå som et sjølstendig utredningstema og ikke bare indirekte gjennom vurderinger av enkeltutslipp eller enkeltpåvirkninger.

Naturvernforbundet kan ikke se at planprogrammet beskriver hvordan slike vurderinger skal gjennomføres.

7.6 Vurdering av vannmiljø kan ikke skilles fra lokaliseringsspørsmålet

Naturvernforbundet vil også understreke at vurderingene av vannmiljø er nært knytta til spørsmålet om lokalisering. Ulike lokaliseringer kan innebære ulike resipienter, ulike utslippsløsninger og ulike miljøkonsekvenser.

Vi vil også bemerke at den før nevnte NIVA-rapporten nesten *utelukkende* tar utgangspunkt i Tofte-alternativet, mens andre lokaliseringalternativer kun er omtalt helt summarisk, og ikke utreda på en sammenlignbar og likeverdig måte.

Dette er ytterligere et eksempel på hvorfor konsekvensutredninga må omfatte flere relevante og realistiske alternativer, jf. kapittel 3 ovenfor. Dersom bare ett lokaliseringalternativ konsekvensutredes, vil det heller ikke være mulig å sammenligne konsekvensene for vannmiljøet mellom ulike alternativer. Dette gjelder ikke bare utslippsmengder, men også valg av resipient, behov for renseløsninger og mulighetene for å oppnå miljømålene etter vannforskriften.

7.7 Alternative renseløsninger må utredes

Planprogrammet bør sikre at alternative rense- og utslippsløsninger utredes, og at konsekvensene for vannmiljøet vurderes opp mot relevante miljømål etter vannforskriften.

Uansett hvor tiltaket ender opp med å lokaliseres, vil det, slik det er vist i planprogrammet og NIVA-rapporten, medføre utslipp til Oslofjorden. Planprogrammet uttrykker en intensjon om at den best tilgjengelige renseteknologien skal brukes, men at det fortsatt vil være restutslipp etter rensing av både nitrogenforbindelser og andre stoffer. Naturvernforbundet mener at løsninger som tar sikte på full eller tilnærmet full rensing av nitrogenforbindelser og andre relevante utslippskomponenter må utredes.

I tillegg er det noe uklart i planprogrammet om hvorvidt man ser for seg fullt utbygde renseløsninger helt fra første oppstart av produksjonen, eller om man ser for seg trinnvis utbygging av både anlegg og renseløsninger. Dette bør tydeliggjøres, og planprogrammet bør utrede hvordan full rensing fra første produksjonsoppstart kan skje.

7.8 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at planprogrammet ikke i tilstrekkelig grad belyser hvilke konsekvenser tiltaket kan få for vannmiljøet og for den samla belastninga på Oslofjorden.

Oslofjorden er et vannområde med betydelige miljøutfordringer, og vurderinga av nye utslipp kan derfor ikke begrenses til om utslippene isolert sett framstår som små eller håndterbare. Konsekvensutredninga må også vurdere hvordan tiltaket vil påvirke den samla belastninga på fjordsystemet og mulighetene for å nå miljømåla etter vannforskriften.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet bør revideres slik at det stilles tydeligere krav til:

- vurdering av samla belastning på vannmiljøet
- vurdering av miljømål etter vannforskriften
- vurdering av usikkerhet, forringelsesrisiko og miljøeffekter
- vurdering av hvordan tiltaket påvirker muligheten for å nå miljømålene etter vannforskriften
- sammenligning av vannmiljøkonsekvenser mellom ulike lokaliseringalternativer
- vurdering av alternative løsninger som kan redusere belastninga på vannmiljøet

Naturvernforbundet mener videre at konsekvensene for Oslofjorden ikke kan vurderes uavhengig av lokaliseringsspørsmålet. Ulike lokaliseringalternativer kan gi ulike belastninger på vannmiljøet, og dette er ytterligere et argument for at flere alternativer må konsekvensutredes før det tas stilling til valg av lokalisering.

Naturvernforbundet mener at dette er nødvendig for å sikre et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag og for å kunne vurdere hvilke lokaliseringalternativer som gir de beste samfunnsmessige resultatene når hensynet til vannmiljøet tas med i vurderinga.

8. Planprogrammet sikrer ikke tilstrekkelig utredning og rom for gjennomføring av avbøtende og kompenserende tiltak

8.1 Tiltakshierarkiet må være styrende for planprosessen

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i større grad må forankres i det etablerte tiltakshierarkiet for naturforvaltning.

For denne plansaken innebærer dette at valg av lokalisering må anses som det viktigste avbøtende tiltaket. Dersom alternative lokaliseringer ikke utredes på en reell og etterprøvbar måte, jf. kapittel 3 ovenfor, blir det vanskelig å dokumentere at tiltakshierarkiets første og viktigste trinn, å unngå skade, faktisk er oppfylt. Dette er også i samsvar med naturmangfoldloven § 12, som legger til grunn at lokalisering skal vurderes med sikte på å oppnå de beste samfunnsmessige resultatene når hensynet til naturmangfold inngår i vurderinga.

8.2 Planprogrammet erkjenner sjøl at avbøtende og kompenserende tiltak kan bli nødvendige

Naturvernforbundet registrerer at planprogrammet legger opp til at det skal utarbeides arealregnskap, vurderes avbøtende tiltak og eventuelt utredes kompenserende tiltak. Det framgår videre at slike tiltak kan omfatte restaurering, etablering eller vern av naturverdier, og at eventuelle kompensasjonsarealer må sikres juridisk. Naturvernforbundet er enig i at slike vurderinger må inngå i planprosessen.

Samtidig innebærer dette at planprogrammet anerkjenner muligheten for at tiltaket kan medføre natur- og friluftslivskonsekvenser som ikke fullt ut kan unngås gjennom ordinære avbøtende tiltak innafor sjølve industriområdet. Dersom dette er tilfelle, må planprosessen også legge til rette for at relevante kompenserende og langsiktige arealtiltak faktisk kan vurderes og sikres. Etter Naturvernforbundets syn beskriver planprogrammet i for liten grad hvordan slike tiltak skal identifiseres, vurderes og eventuelt sikres gjennom den videre planprosessen.

8.3 Planområdet er for snevert til å håndtere mulige kompenserende tiltak

Naturvernforbundet mener at den foreslåtte planavgrensninga i hovedsak er utforma for å håndtere etableringa av sjølve industrivirksomheten og tilhørende infrastruktur.

Dersom konsekvensutredninga seinere viser at det er behov for mer omfattende avbøtende eller kompenserende tiltak, vil mange av de mest aktuelle arealene sannsynligvis ligge utafor planområdet.

Dette gjelder blant annet dersom mulige kompenserende og avbøtende tiltak skal omfatte:

- restaurering av natur
- sikring av økologiske korridorer
- etablering av bufferoner
- langsiktig sikring av sammenhengende naturområder
- tiltak for å opprettholde og forbedre friluftslivsverdier og landskapskvaliteter

Slike tiltak vil ofte kreve at større arealer vurderes i sammenheng med sjølve utbygginga.

Naturvernforbundet mener at dette er et spørsmål som må avklares allerede i planprogrammet. Dersom planområdet avgrenses for snevert på et tidlig stadium, kan

handlingsrommet for å identifisere og vurdere relevante avbøtende eller kompenserende tiltak bli vesentlig redusert.

Naturvernforbundet mener derfor at dagens planavgrensning ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for å utrede hele spekteret av avbøtende og kompenserende tiltak som kan vise seg nødvendige.

Naturvernforbundet mener også at planprogrammet mer eksplisitt må kreve utredninger av hvordan negative konsekvenser kan minimeres innafor den nåværende planavgrensninga, for eksempel ved å utrede hvordan mest mulig av anlegget kan bygges inn i fjell.

8.4 Planområdet må utvides for å muliggjøre reelle avbøtende og kompenserende tiltak

Naturvernforbundet mener at det foreslåtte planområdet må utvides slik at arealer som kan være aktuelle for vern, restaurering eller annen langsiktig sikring av arealer for natur og friluftsliv kan inngå i planarbeidet.

Bakgrunnen er ikke at Naturvernforbundet på dette tidspunktet gir sin tilslutning til at Tofte-alternativet bør velges som lokalisering. Naturvernforbundet tar foreløpig heller ikke stilling til hvilke konkrete tiltak som bør gjennomføres. Planprogrammet må imidlertid være tilstrekkelig stort til at slike tiltak faktisk kan gjennomføres.

Det gjelder særlig det sannsynlige behovet for å sikre større sammenhengende natur- eller friluftsområder. Slike tiltak kan blant annet omfatte vern av natur, restaurering av natur, etablering av økologiske korridorer, sikring av buffersoner og langsiktig vern og forvaltning av områder som kompensasjon for tap av natur- og friluftsverdier.

Etter plan- og bygningsloven kan en reguleringsplan benyttes til å fastsette arealformål og hensynssoner som gir langsiktig juridisk beskyttelse av arealer (plan- og bygningsloven §§ 12-5 og 12-6). Dersom slike løsninger skal kunne vurderes som del av denne plansaken, må de aktuelle arealene inngå i planområdet.

Naturvernforbundet mener ikke at alle disse arealene nødvendigvis skal omfattes av framtidige reguleringsformål eller særskilte bestemmelser. Poenget er at de må inngå i planområdet slik at ulike løsninger kan konsekvensutredes og vurderes på et faglig grunnlag.

Naturvernforbundet foreslår at følgende arealer også inkluderes i planområdet:

- Hele Statskogs eiendom i Hurum
- Skogsområdene mellom Tofteskogen naturreservat i sør, Langvann i øst, Ugstadelva og Rødbyvann i vest og Rødbyveien/Mølleveien i sør
- De sentrale delene av Hurummarka mellom Stikkvann i nord, Langvann i øst, Husebyvann i øst og Røstadhøgda i sør
- Våtmarksområdene rundt Rødbyvannet og Ugstadelva (jfr. rapporten *Naturverdier i områder foreslått for supplerende vern i Asker kommune i 2024* - Rapport MU2025-13)

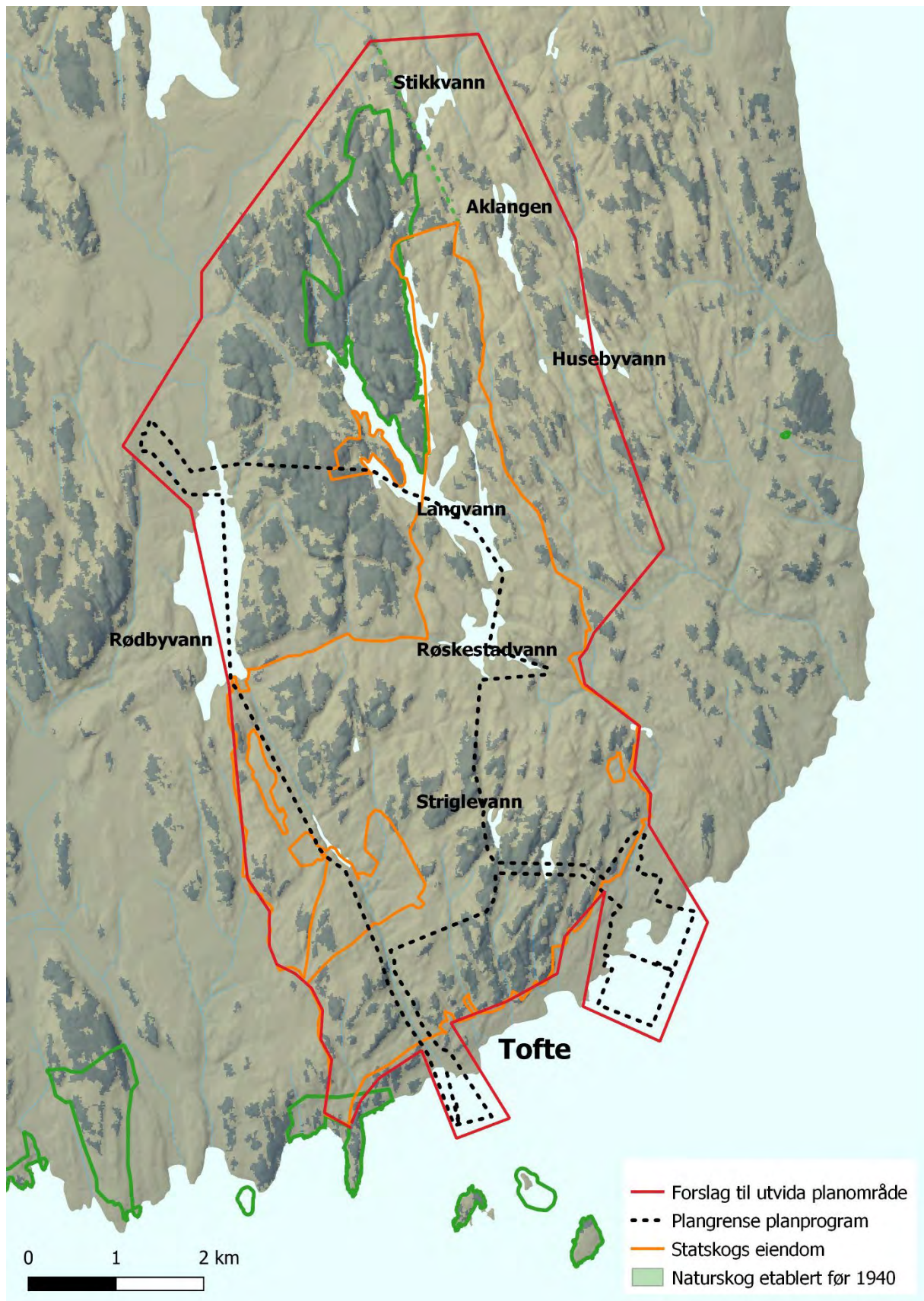

Fig. 3. Forslag til ny avgrensning av planområdet som inkluderer verdifulle natur- og friluftsområder i marka og som omfatter hele Statskogs eiendom i Hurum.

Naturvernforbundet tar ikke på nåværende tidspunkt stilling til detaljavgrensning eller forslag til ulike arealformål innafor dette foreslåtte planområdet. Det avgjørende i denne sammenhengen er å sikre at planområdet omfatter et tilstrekkelig stort nok areal til å kunne ivareta sentrale natur- og friluftsverdier, og at de viktigste natur- og friluftsområdene i marka omfattes av planområdet.

8.5 Planmessig sikring kan ikke erstattes av kommunale arealplaner eller framtidige verneprosesser

Naturvernforbundet vil understreke at det ikke kan legges til grunn at eventuelle behov for langsiktig sikring av arealer til natur- og friluftsmål kan håndteres gjennom kommunale arealplaner eller framtidige verneprosesser etter naturmangfoldloven.

Det vil først og fremst kunne være aktuelt innføre ulike former for bestemmelser som har til hensikt å bedre forholdene for natur og friluftsliv i eksisterende LNFR-områder. I slike områder er det ikke hjemmel i plan- og bygningsloven til å f.eks. innføre bestemmelser i kommuneplanens arealdel som legger begrensninger for, eller føringer for, utøvelse av skogbruk etter skogbrukslova.

Områdevern etter naturmangfoldloven er en egen forvaltningsprosess med særskilte utredningskrav, egne høringer og sjølstendige beslutninger etter naturmangfoldloven. Slike prosesser ligger utafør denne plansaken og kan ikke uten videre benyttes som begrunnelse for å unnlate å vurdere aktuelle arealer gjennom reguleringsplanprosessen.

Naturvernforbundet mener derfor at vurderinga av aktuelle avbøtende og kompensierende tiltak må forholde seg til hva som er gjennomførbart innafor rammene av en reguleringsplan.

Dersom planmyndigheten mener at vern, restaurering eller annen langsiktig sikring av arealer kan være aktuelle avbøtende eller kompensierende tiltak, må planområdet avgrensnes slik at slike løsninger faktisk kan utredes, vurderes og eventuelt sikres gjennom reguleringsplanen.

8.6 Kompenserende tiltak må utredes tidlig i planprosessen

Naturvernforbundet mener også at detaljutredning av kompensierende tiltak ikke kan vente til et seinere stadium i planprosessen. Dersom slike tiltak først vurderes etter at lokalisering, planavgrensning og hovedgrep er fastlagt, vil handlingsrommet for reelle løsninger være betydelig redusert.

Planprogrammet bør derfor stille krav om at behovet for avbøtende og kompensierende tiltak vurderes som en integrert del av konsekvensutredninga, og ikke som ei etterfølgende tilleggsutredning. Dette er nødvendig for at beslutningstakerne skal kunne vurdere tiltaketets samla konsekvenser og hvilke tiltak som faktisk er nødvendige for å redusere disse. Det er også nødvendig for å kunne sammenligne ulike lokaliseringalternativer på et likeverdig grunnlag.

8.7 Oppsummering

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i for liten grad beskriver hvordan avbøtende og eventuelle kompensierende tiltak skal vurderes i den videre planprosessen. Etter naturmangfoldloven § 12 skal lokalisering, driftsmetoder og tekniske løsninger vurderes med sikte på å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet. Dette forutsetter at

planprogrammet legger til rette for at slike vurderinger kan gjennomføres på et tilstrekkelig tidlig stadium av planprosessen.

Naturvernforbundet mener at planprogrammet bør revideres slik at det stilles tydeligere krav til:

- vurdering av tiltak som kan unngå naturinngrep
- vurdering av tiltak som kan redusere negative virkninger for naturmangfold, friluftsliv og vannmiljø
- vurdering av restaureringstiltak der naturverdier blir påvirket
- vurdering av om kompenserende tiltak kan være aktuelle dersom vesentlige naturverdier går tapt

Naturvernforbundet mener videre at slike vurderinger må inngå som en integrert del av konsekvensutredninga og lokaliseringsvurderinga. Behovet for slike tiltak må identifiseres tidlig i planprosessen, slik at relevante løsninger fortsatt kan vurderes før planområde, lokalisering og hovedgrep er endelig avklart. Dersom planområdet og utredningsrammene avgrenses for snevert allerede i planprogrammet, kan muligheten til å identifisere og vurdere relevante avbøtende eller kompenserende tiltak bli vesentlig redusert.

Naturvernforbundet mener at dette er nødvendig for å sikre at konsekvensutredninga belyser hele handlingsrommet for å unngå eller redusere negative konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv, og for å kunne vurdere hvilke lokaliseringalternativer og løsninger som gir de beste samfunnsmessige resultatene når hensynet til naturmangfold, friluftsliv og vannmiljø tas med i vurderinga

9. Oppsummering og krav til endringer i planprogrammet

Naturvernforbundet mener at planprogrammet i sin nåværende form ikke sikrer et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å kunne ta stilling til lokalisering og etablering av et nytt produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver på Hurumlandet.

Saken dreier seg om etablering av et svært arealkrevende industrianlegg i et område med betydelige naturverdier, viktige friluftslivsområder og utslipp av skadelige stoffer til en Oslofjord i økologisk krise. Tiltaket vil kunne få konsekvenser som strekker seg langt utover sjølve industriområdet gjennom arealbeslag, sikkerhetssoner, infrastruktur, utslipp og endra bruk av omkringliggende områder. Naturvernforbundet mener derfor at det må stilles særlig høye krav til kunnskapsgrunnlaget og til kvaliteten på den videre konsekvensutredninga.

Hovedinnvendinga vår er at planprogrammet i praksis legger til grunn at lokaliseringsspørsmålet allerede er avgjort. Etter Naturvernforbundets syn er dette ikke i samsvar med formålet bak konsekvensutredningsregelverket. Når lokalisering er det enkelttiltaket som har størst betydning for hvilke natur-, miljø- og friluftslivsverdier som blir berørt, må relevante og realistiske alternativer kunne vurderes og sammenlignes på et likeverdig grunnlag.

Naturvernforbundet mener videre at planprogrammet ikke i tilstrekkelig grad beskriver hvordan konsekvensutredninga skal håndtere spørsmål knytta til naturmangfold, samla belastning, fragmentering, økologiske sammenhenger, friluftsliv, landskapsopplevelse og vannmiljø. Dette er forhold som etter vårt syn må gis vesentlig større plass i det videre utredningsarbeidet.

Naturvernforbundet vil særlig understreke at konsekvensene for Oslofjorden må vurderes i lys av fjordens samla miljøtilstand og de miljømålene som følger av vannforskriften. Det avgjørende spørsmålet er hvordan tiltaket påvirker et fjordsystem som allerede har dårlig økologisk tilstand.

Etter Naturvernforbundets syn må planprogrammet også gi rom for å vurdere tiltak som kan unngå, redusere eller kompensere for skade på natur, miljø og friluftsliv. Dette forutsetter både tilstrekkelige utredningskrav og et planområde som er stort nok til å kunne inkludere omfattende avbøtende og kompenserende tiltak.

Naturvernforbundet ber derfor om at planprogrammet revideres før det fastsettes. Vi mener særlig at følgende endringer er nødvendige:

- 1. Relevante og realistiske lokaliseringalternativer må konsekvensutredes og sammenlignes på et likeverdig grunnlag.**
- 2. Planprogrammet må stille tydeligere krav til kartlegging og vurdering av naturmangfold, økologiske sammenhenger, fragmentering og samla belastning etter naturmangfoldloven §§ 8–10.**
- 3. Konsekvensene for friluftsliv må utredes breiere enn direkte arealbeslag og omfatte opplevelsesverdier, landskapsopplevelse, naturpreg, stillhet og influensområdet rundt anlegget.**
- 4. Konsekvensene for Oslofjorden og vannmiljøet må vurderes opp mot miljømåla i vannforskriften og den samla belastninga på fjordsystemet.**

5. Alternative utslipps- og renseløsninger må utredes og sammenlignes.

6. Behovet for avbøtende, restaurerende og eventuelt kompensierende tiltak må vurderes som en integrert del av konsekvensutredninga.

7. Planprogrammet må sikre et kunnskapsgrunnlag som gjør det mulig å foreta de vurderingene som kreves etter naturmangfoldloven, vannforskriften og forskrift om konsekvensutredninger.

Til slutt vil vi bemerke: Denne saken har skapt et svært stort engasjement – langt utover Hurum og Asker kommunes grenser. Prosessen rundt mulighetsstudiene og lokaliseringsanalysene har blitt kritisert for å være en skinnprosess, der det vesentlige spørsmålet – lokaliseringsspørsmålet – i realiteten har vært avgjort før oppstarten av de formelle planprosessene. Denne kritikken har blitt framført både fra Stortingets talerstol og i media, gjennom underskriftskampanjer, demonstrasjoner og på folkemøter. Et gjennomgangstema er at mange innbyggere, på grunn av måten prosessen har blitt gjennomført på, har fått *mindre tillit* til myndighetene og til offentlige planprosesser.

Dette er en kritikk vi forventer at planmyndigheten tar på alvor. Formålet med den statlige planprosessen for et produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver på Hurumlandet er å øke landets forsvarsevne. Vi minner om at høy tillit mellom innbyggerne og myndighetene også er helt vesentlig for forsvarsevnen – vel så vesentlig som kuler og krutt. Det er derfor av avgjørende betydning at den videre planprosessen gjennomføres på en måte som er egna til å styrke, og ikke svekke, denne tilliten.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Fra: [sladdet e-post]
Sendt: søndag 14. juni 2026 22:57
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse Hurum, Frogn SV
Vedlegg: Hurum uttalelse Frogn SV.pdf

Du får ikke ofte e-post fra [sladdet e-post]. [Finn ut hvorfor dette er viktig](#)

Vedlagt er høringsuttalelse vedr. planene om ny sprengstoff-fabrikk på Hurum.

Med hilsen
Terje Lund
Leder av Frogn SV

Frogn

15. juni 2026

Høringsuttalelse fra Frogn SV vedr. planer om ny sprengstoff-fabrikk på Hurum

Oppsummering

Selv om Chemring Nobels anlegg planlegges i Asker kommune vil et sprengstoffanlegg på 15km² selvsagt ha stor betydning for innbyggerne i Frogn kommune. En sprengstoffabrikk i dette formatet vil føre til konsekvenser for innbyggernes sikkerhet, vannkvalitet både i utbyggingsområdet og i Oslofjorden, og dermed livet i fjorden og våre muligheter til en fullverdig restaurering av en fjord som i dag er sterkt miljøbelastet av forurensninger og i økologisk ubalanse.

Er det behov for en sprengstoffabrikk på Hurum?

Etablering av fabrikkens begrunnes med den pågående krigen i Ukraina. Byggingen vil tidligst kunne starte mot slutten av 2027 med mulig ferdigstillelse i 2032. Vi mener det er lite sannsynlig at det fortsatt er krig i Ukraina i 2032 og at dette derfor er en dårlig begrunnelse for at det må bygges en sprengstoffabrikk i Hurummarka.

Konsekvenser for natur og miljø

Norge er det landet i Europa som bygger ned mest natur pr. innbygger. Vi har ikke råd til å ofre enda mer urørt natur i det artsrike, men sterkt utbygde området rundt Oslofjorden.

En ny sprengstoffabrikk i Hurummarka i tillegg til den gamle, vil gi negative konsekvenser for vannmiljø, landskap, kulturmiljø, støy, luftforurensning, grunnforurensning, klimagassutslipp og ikke minst utslipp til Oslofjorden. I en nylig rapport fra Riksrevisjonen slår riksrevisor fast at det ikke er tilfredsstillende at Norge ikke har oversikt over tap av norsk natur. Rapporten sier bl.a. følgende:

«Det er ikke tilfredsstillende at Klima- og miljødepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet ikke har sikret et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for forvaltning av natur, til tross for at nedbygging av areal er en betydelig påvirkningsfaktor på både naturmangfold og utslipp av klimagasser.»

Selv om et kunnskapsbasert forvaltningssystem har vært et mål i 25 år, har departementene ikke sikret tilstrekkelig kunnskap om hvilken natur som går tapt, og de har heller ikke lagt godt nok til rette for informerte beslutninger i kommunene ved arealbruksendringer.»

En utbygging av Hurummarka vil bidra til denne kritikken fra Riksrevisjonen da det ennå ikke er gjennomført kvalifiserte undersøkelser av områdets betydning for lagring eller utslipp av klimagasser eller av verdier knyttet til naturmangfold og verneverdige naturtyper.

Et dårlig konsept fra Regjeringen

Konseptet med å bygge en av Europas største sprengstoffabrikker ved en fjord overbelastet med tilførte næringsstoffer er svært uheldig. Virkningene for området blir store, noe planlagte avbøtende tiltak ikke vil kunne sikre.

Det som må utredes er om konseptvalget for lokalisering av et slikt industriområde er forsvarlig i et område der det nå bor 1,6 millioner mennesker. Frogn SV mener at siden belastningene på både natur- og samfunn blir svært negative, må det åpnes for at andre lokaliteter med andre rammebetingelser vurderes på nytt.

Ivaretagelsen av sivilsamfunnet på begge sider av fjorden er svært viktig. Det er problematisk at et så stort anlegg og fraktsystem for internasjonal storskala produksjon av eksplosiver blir liggende så nær tettsteder og samfunnskritiske transportårer som Drøbaksundet og Oslofjordtunellen.

Vi kan ikke se at dette er forsvarlig vurdert i forbindelse med valget av lokasjon fra Regjeringen.

Regjeringen har omgått demokratiske prosesser

Frogn SV er svært overrasket over at Forsvarsbygg og Regjeringen **ensidig** har avslått andre lokasjoner for dette anlegget uten vanlige, brede høringsprosesser som gir folk i området og andre interessenter muligheten til å si sin mening om opprettelse av Europas største anlegg for produksjon av sprengstoff.

Etter vår mening setter en slik prosess demokratiet i spill da Regjeringen selv, med støtte fra EU og Chemring Nobel, har tatt seg til rette på vegne av de som bor her og hele Norge da ikke engang Stortinget er godt informert om dette kontroversielle anlegget.

Sikkerhet

I planprogrammet fra Forsvarsbygg heter det i ROS-analysen at anlegget er kategorisert som «storulykkesvirksomhet» bl.a. med fare for fremtidige terroraktiviteter – underforstått - men ikke beskrevet som et bombemål i tilfelle terroraksjoner eller krig.

Et forbud mot fly og droner over området vil neppe hindre dette, som **erfart gjennom krigen i Ukraina.**

ROS-analysens vurderinger av mulig terror/bombemål står dermed i grell kontrast til Forsvarsbyggs uttalelse om «*at et eventuelt anlegg vil ligge langt unna annen bebyggelse, og at faren for lokalsamfunnene er vurdert som liten i en eventuell krigssituasjon.*»

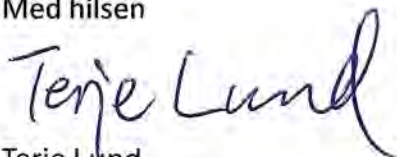
Selskapet Chemring Nobel

Selskapet eies av rekke amerikanske og britiske investorer med Black Rock som en av de største. I motsetning til de andre store norske forsvarsbedriftene som Kongsberg og Nammo, hvor staten er inne som dominerende eier, har norske myndigheter derfor ingen innflytelse på selskapets beslutninger og produkter eller hvor de brukes. Ettersom produktene benyttes som innsatsfaktorer og ikke som ferdige produkter, omfattes de heller ikke av norske eksportbegrensninger.

Nåværende anlegg produserer allerede mesteparten av høyeksplosiver for eksport. Et nytt anlegg vil derfor trolig utelukkende produsere for det internasjonale markedet. Chemring Nobel har allerede i 2024 bundet seg til langsiktige avtaler med internasjonal våpenindustri. Det er derfor grunn til å tro at slike kontrakter ligger bak Chemring Nobels ønske om beslag av 15km² natur på Hurum, og ikke primært Norges eget forsvar. Verden kappes nå om å bygge nye fabrikker for militære høyeksplosiver. Viktige drivere er økt etterspørsel, høye priser og ønske om større fortjeneste til eierne på bekostning av norske natur- og sikkerhetsinteresser.

Frogn SV ønsker å minne om at Norge allerede er en stor våpenprodusent gjennom Kongsberg og Nammo og tar vår del av ansvaret med våpenproduksjon i Europa.

Med hilsen

Terje Lund
Leder av Frogn SV

Fra: Ole Friestad <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 22:10
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringssvar fra Hurumhalvøya elgvald / bestandsplanområde
Vedlegg: Høringssvar Hurumhalvøya Elgvald.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt følger høringssvar fra Hurumhalvøya elgvald / bestandsplanområde.

Vennlig hilsen

Ole Friestad

Forslag til planprogram – Svar fra Hurumhalvøya elgvald/bestandsplanområde

Brev fra Forsvarsbygg av 27.04.2026, med varsel om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram, er mottatt til høring.

Innledning/relevans

Hurumhalvøya Elgvald/bestandsplanområde (HE) organiserer elgjakten for 85 grunneiere i tidligere Hurum – nå Asker kommune. Samlet omfatter bestandsplanområdet 74.000 daa skogsareal, hvilket utgjør 60% av skogarealet i det som var Hurum kommune.

Bestandsplanområdet innbefatter områder tilgrensende til, og delvis omfattet av, arealet i forslaget.

Styret i Hurumhalvøya Elgvald avgir merknader og innspill på vegne av medlemmene. Med bakgrunn i relativt kort frist for hørings svar, bemerkes at styret har hatt begrenset mulighet for innhenting av supplerende innspill og merknader fra de enkelte medlemmer.

Anførsler og bemerkninger er forutsetningsvis knyttet til vilt-/elgforvaltning for alternativet angitt som det aktuelle. En tillater seg allikevel å gi enkelte mer generelle merknader.

Merknader

Innledningsvis finner en grunn til å bemerke at bestandsplanområdet har geografiske elementer som begrenser tilflyt av hjortevilt.

Hurumhalvøya er i øst, sør og vest avgrenset av Oslofjorden og Drammensfjorden. I nord utgjør E-18 og E-134, avgrensninger. Samlet innebærer det at i hjorteviltsammenheng, vil søndre del av Hurum måtte betraktes som en øy, hvor man i realiteten kan se bort fra mulighet for tilskudd til viltstammen gjennom trekk fra andre områder. Dette fremgår også blant annet av Kommunale målsettinger for hjortevilt Asker kommune 2025 – 2034:

Asker sør for E18 må ses på som et avgrenset område. Den elgen som befinner seg i dette området, oppholder seg der gjennom hele året. Det er lite inn og utvandring, da dette begrenses av infrastruktur, bebyggelse og annen menneskelig aktivitet.

På denne bakgrunn - og hensett til den bekymringsfulle bestandsutviklingen - har HE gjennom siste 10-års periode gjort flere tiltak for å søke å opprettholde en bærekraftig elgbestand.

Ettersom bestanden ble vurdert som kritisk lav, besluttet HE blant annet internt ett års fredning i 2016. I de påfølgende år, har det vært et omforent og uttalt mål at vår viltforvaltning skal innrettes med tanke på en gradvis økning av elgbestanden. Målsettingen og virkemidler er i forståelse med den kommunale viltforvaltningen, jf. ovennevnte dokument.

Søndre del av Hurumhalvøya har hovedvekt av bebyggelse langs fjordene. Dette medfører at blant annet hjortevilt og ulike vernede fuglearter trekker mot, og har sitt sentrale leveområde innenfor aktuelle areal. Ut fra endringer i beitetilgang gjennom året, foregår det trekk av hjortevilt gjennom dette området.

Slik det også fremgår av forslaget til planprogram, benyttes store deler av det aktuelle

området til rekreasjons- og fritidsformål både av lokalbefolkningen og andre. Områdets verdi må også måles i form av tilgjengelighet til naturopplevelser, i en tid hvor det synes å være et økende behov for - og etterspørsel etter slike. Opprettholdelse av tilgjengelige naturområder, for et betydelig antall mennesker i og utenfor kommunen, er viktig.

Tross nåværende lav elgbestand, er totalt sett søndre del av Hurum i god økobalanse, hvor de ulike elementer ved den foreslåtte etablering, klart vil ha betydelig negativ påvirkning.

Det er angitt at arealet som omfattes av hensynssoner utenfor perimetersikringen, ikke vil innebære fysiske inngrep, men vil ha betydning for nye tiltak og muligheter for bebyggelse.

Ut fra de tiltak som er beskrevet og byggestart/tid for ferdigstillelse, må det legges til grunn at større deler av området vil ha omfattende anleggsaktivitet i flere år. Dette vil etterfølges av vedvarende industrivirksomhet. Det sier seg selv at slik virksomhet vil være forstyrrende for både større vilt og rovfugl, i en slik grad at hele eller store deler av området vil unngås. Dette er også nevnt kort i forslaget punkt 7.1.1. Som illustrasjon viser HE til de vurderinger som ligger til grunn for tids- og avstandsmessige begrensninger som er oppstilt for hogst i områder med forekomst av rovfugl.

Det fremkommer også at det legges opp til etablering av ny veitrasé fra industriområdet og østover til havn ved gamle Hurum fabrikker, noe som ytterligere vil påvirke området. Etablering av denne type virksomhet vil også ha en side mot Hurumhalvøyas fremtidige bruk og profil. Det antas at også annen industri med skjermings- eller særlige behov, vil kunne ønskes etablert i tilknytning eller tilgrensning til det som nå planlegges tilrettelagt på området, med den nødvendige infrastruktur.

Innspill og anmodninger:

Det fremgår at mulighetsstudien anga at etableringen ble "vurdert å kunne gi negative konsekvenser for særskilt friluftsliv og miljø både grunnet arealbeslag, utslipp og inngjerding av større områder."

HE viser til de betydelige negative konsekvenser som er kort forsøkt angitt ovenfor, som til dels også er angitt i høringsdokumentene.

HE viser til elementer inntatt i forslaget pkt 7.1.1, og ber om at det ved reguleringsplanen legges vesentlig vekt på å sikre opprettholdelse av det samlede plante- og dyreliv i et svært viktig og sårbart område.

Det fremgår av høringsnotatet under beliggenhet og planavgrensning at "*Størrelsen på det innledende planområdet gir mulighet til å vurdere planens virkning over et stort område, og fleksibilitet til å utrede ulike løsninger som begrenser negative konsekvenser for miljø og samfunn.*" Og videre punkt 6.3 hvor det kort er påpekt at "*Utformingsalternativer som begrenser samlet arealbeslag, inngjerdet areal og ivaretar nødvendige tilpasninger for lokalsamfunnet vil vurderes i den videre prosessen. Mulighetene for å redusere arealbeslag henger i stor grad sammen med krav til sikkerhetsavstander mellom produksjonseenheter, som vil avklares gjennom videre prosjektering av tiltaket og dialog med DSB.*"

Plasseringen av selve produksjonsanlegget, besluttes formentlig ut fra mange elementer, herunder de ulike sikkerhetsmessige behov. HE ber om at det ved den endelige fastsettelse av plassering, konkret avklares muligheter som eksisterende terrengforhold/topografi kan gi, og at dette aktivt benyttes for å begrense sikkerhetssoner i ulike retninger. Det bes om at hensynet til avgrensning av areal gis

betydelig vekt ved valg av plassering. De negative konsekvenser av tiltaket, vil henge sammen med utstrekningen av det areal som omfattes.

Med henvisning til utredningsbehov i blant annet forslagetets pkt. 7.1.1, anmoder HE om å bli konsultert i tilknytning til utarbeidelsen av reguleringsplan. HE vil da kunne gi nærmere - og konkrete innspill om nødvendige kompenserende/avbøtende tiltak. Det er ønskelig at avbøtende tiltak knyttet til begrensningen av hjorteviltets leveområde, blir fastsatt /gjennomført før etablering av perimetersikring.

Med hilsen

Ole Friestad
for styret i Hurumhalvøya Elgvald/bestandsplanområde
e-post: [\[sladdet epost\]](#)_____

Fra: Kristine Mollø-Christensen <[sladdet e-post]>
Sendt: søndag 14. juni 2026 22:13
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Høringsuttalelse vedrørende utbygging av Chemring Nobels anlegg på Hurum, 14.juni 2026

Fra Stopp NATO, organisasjonsnummer 916 967 810

Etablering av et nytt produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver på Hurum vil være til fare for miljøet og menneskene

Norske myndigheter anfører at utbyggingen og økningen av produksjonen er nødvendig for Norges forsvar blant annet. Nå er situasjonen slik at Chemring Nobel allerede eksporterer ca 90% av sin produksjon og har gjort det klart at det samme vil gjelde videre.

Norges våpeneksport øker mye. Det er trist at Norge i verden framstår som et land som i så stor grad tjener penger på krigsforberedelser og ødeleggelse - og med store miljø og klimamessige konsekvenser.

Våpeneksporten til USA har ifølge SSB for 2025, økt med 43%. USA er allerede nå den største mottakeren av norsk våpenproduksjon, og med økning i produksjonen for Chemring Nobel er det sannsynlig at eksporten til USA vil øke ytterligere. Denne typen sprengstoff som er produsert på Hurum inngår i amerikanske våpensystemer. Flere av disse er gått videre til Israel - et land som utøver folkemord mot det palestinske folket og terroriserer nabolandet Libanon. Som våpenprodusent kan ikke Chemring Nobel fraskrive seg ansvaret som delaktig i dette, og det vil også gjelde for norske myndigheter som tilrettelegger for ytterligere virksomhet. *Er det planer om eksportkontroll fra norske myndigheters side?* Resultatet kan bli at Norge stadig tettere knyttes til krigføring som bryter med de prinsippene om menneskerettigheter og folkerett vi fortsatt hevder å forsvare. Og setter et USA som gang på gang tilsidesetter folkeretten, våpenmessig bedre i stand til å gjøre akkurat det.

Et annet argument fra myndighetenes side er at dette er nødvendig for å støtte Ukraina i krigen med Russland. Men plandokumentet angående utbyggingen viser at det ikke vil være full produksjonskapasitet før i 2032. Ser USA, NATO og EU for seg at krigen skal holde på helt til da? Eller er dette et vikarierende motiv?

Miljø settes til side for opprustning og militarisering

Lokalsamfunnet og naturvernere er engasjert mot utbyggingen - naturlig nok. Store deler av det aktuelle området er av Forsvarsbygg selv klassifisert som natur med «svært stor naturverdi» – den høyeste kategorien som finnes.

Myra i Avgrunnsdalen er allerede forurenset fra bly fra forsvarets skytefelt, verre vil det bli med utbygging av sprengstoffabrikken.

Oslofjorden er i svært dårlig forfatning, med allerede store miljøødeleggelser - og det er gjort omfattende og inngripende tiltak for å forsøke å redde den. Fiskere er blant annet fratatt livsgrunnlaget. Da virker det svært underlig at noe så miljøødeleggende som denne sprengstoffabrikken, får tillatelse til utvidelse. Nitrogenutslipp er en av hovedårsakene til den kritiske tilstanden i Oslofjorden. Likevel får Chemring Nobel tillatelse til å femdoble sine nitrogenutslipp!

Det bør ikke være slik at myndigheter og politikere i "opprustnings-tåke" fullstendig ser bort fra alle andre hensyn.

Stopp utbyggingen av Chemring Nobel i Hurummarka!

Med vennlig hilsen
Kristine Mollø-Christensen
Leder av Stopp NATO

Fra: Cee Von Löwen <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 06:59
Til: Reguleringsplan Hurum; [sladdet e-post]
Emne: Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum
Vedlegg: horingssvar_rod_t_frogn .docx

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Vedlagt følger høringsinnspill fra lokalpolitiker fra Rødt Frogn

Christin Von Löwendotter
Rødt Frogn

15. juni 2026

Høringssvar til planprogram

Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum

Fra	Christin Von Löwendotter, kommunestyrerepresentant / lokalpolitiker for Rødt Frogn
Til	Forsvarsbygg / Norconsult - høring av forslag til planprogram
Sak	Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum
Høringsfrist	15. juni 2026
Hovedtema	Oslofjordens marine økosystem, vannmiljø, naturmangfold og samlet belastning

Innspillet fremmes som lokalpolitisk høringsinnspill fra Rødt Frogn til Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum, med særlig vekt på fjordøkologi, vannmiljø og lokale erfaringer fra arbeid med marin naturforbedring.

1. Kort oppsummering

Rødt Frogn ber om at forslag til planprogram for Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum ikke fastsettes uten en tydelig skjerpning av utredningskravene for Oslofjordens marine økosystem.

Planprogrammet må ikke behandle fjorden som et teknisk utslippspunkt eller en passiv resipient.

Oslofjorden er et levende, allerede hardt belastet økosystem, der nye utslipp, nye fysiske inngrep og økt industriell aktivitet må vurderes samlet og strengt.

Jeg anerkjenner at produksjon av forsvarsmateriell kan være viktig i dagens sikkerhetspolitiske situasjon. Nettopp derfor må staten stille høyere krav til kvalitet, åpenhet og miljømessig ansvarlighet. Forsvarsevne kan ikke bygges på en praksis der naturgrunnet svekket. En robust stat må kunne forsvare både mennesker, samfunn og livsgrunnlag.

Hovedkrav: Konsekvensutredningen må vise at tiltaket ikke fører til forringelse av økologisk eller kjemisk tilstand i berørte vannforekomster, og at det ikke svekker arbeidet med å gjenoppbygge Oslofjorden.

2. Oslofjorden må vurderes som økosystem - ikke bare som utslippspunkt

Forslaget til planprogram legger allerede opp til å vurdere vannmiljø og naturmangfold i vann, inkludert forurensning til sjø og vassdrag. Det er positivt. Samtidig må planprogrammet gjøres tydeligere: det må fremgå at vurderingen skal omfatte hele den økologiske sammenhengen mellom utslipp, strømforhold, partikler, næringsstoffer, bunndyr, ålegras, tangbelter, blåskjell, fisk, sjøfugl og gyteområder.

Oslofjorden er ikke et tomrom der nye utslipp kan fortynnes bort. Fjorden er et sammenhengende økosystem der små endringer i vannkjemi, lysforhold, sedimentering og oksygenforhold kan slå direkte inn i livsgrunnet for arter som allerede er under press. Dette gjelder særlig i områder med ålegras, tangbelter, bløtbunn, sjøfjær, bunndyrsamfunn og lokale gyte- og oppvekstområder for fisk.

3. Planprogrammets egne opplysninger tilsier strengere krav

Planprogrammet beskriver selv at planområdet også omfatter traseer ut til Oslofjorden, som vil være hovedresipient for utslipp fra det planlagte produksjonsanlegget. Det fremgår videre at vannmiljøet i Oslofjorden er under sterkt press, blant annet på grunn av høye tilførsler av nitrogen og andre næringsstoffer fra landbruk, avløp og industri.

Planprogrammet viser også til at vannforekomstene Hurum og Breiangen øst har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand, at fjordområdet utenfor Hurumlandet er et lokalt viktig gytefelt for torsk, og at torskebestanden er kritisk lav. Videre er det registrert ålegraseng, bløtbunnsområder med tangbelter, sjøfjær og gravende megafauna i nærheten av aktuelle sjørelaterte tiltak.

Dette er ikke randopplysninger. Det er beslutningsrelevant kjerneinformasjon. Når et prosjekt som kan medføre økte utslipp av nitrogen, KOF og suspendert stoff vurderes i en fjord der staten samtidig arbeider for å redusere nitrogenbelastningen, må konsekvensutredningen være langt mer presis enn en ordinær teknisk utslippsvurdering.

4. Rødt Frogns krav til endringer i planprogrammet

Rødt Frogn ber om at følgende krav tas inn i endelig planprogram:

1. **Null forverring etter vannforskriften.** Planprogrammet må kreve en uttrykkelig vurdering av om tiltaket kan føre til forringelse av økologisk eller kjemisk tilstand i berørte vannforekomster, eller hindre oppnåelse av miljømål. Dersom det kan foreligge risiko for forringelse, må vannforskriften § 12 vurderes konkret og synlig allerede på plannivå.
2. **Samlet belastning må være hovedspørsmål.** Utslipp fra anlegget må ikke vurderes isolert. Konsekvensutredningen må vurdere samlet belastning fra eksisterende industri, avløp, landbruk, overvann, planlagte tiltak, klimaendringer, anleggsarbeid, kaianlegg og utslippsledninger.
3. **Reell nullutslippsvurdering.** Det må utredes lukkede vannsystemer, gjenbruk av prosessvann, strengere renseteknologi, alternative utslippsløsninger og teknologier som kan hindre nye utslipp til Oslofjorden. Det holder ikke å utrede "best mulig rensing" dersom nullutslipp eller nær-nullutslipp kan være teknisk mulig.
4. **Nitrogen må tallfestes og settes i økologisk sammenheng.** Forventede utslipp av nitrogen, KOF, suspendert stoff og eventuelle miljøgifter må tallfestes både i bygge- og driftsfase. Utredningen må vise hvordan utslippene påvirker algevekst, lysforhold, oksygenforhold, ålegras, tangbelter, makroalger, blåskjell, bunndyr og gyteområder.
5. **Marint naturmangfold må kartlegges før beslutning.** Kartleggingen må omfatte ålegras, tang- og tarebelter, bløtbunnsfauna, sjøfjær, gravende megafauna, blåskjellforekomster, gyte- og oppvekstområder for fisk, sjøfuglens næringsområder og økologiske forbindelser mellom disse.
6. **Før- og etterundersøkelser må være bindende.** Planprogrammet må kreve flerårige førundersøkelser og etterundersøkelser, med offentlig tilgjengelige data. Overvåkingen må ikke avsluttes ved byggestart eller ved ferdigstillelse, men følge driftsfasen over tid.
7. **Uavhengig miljøovervåking.** Overvåking og rapportering må organiseres slik at dataene har tillit i befolkningen. Det bør etableres et system for uavhengig prøvetaking, offentlig rapportering og lokal medvirkning.

8. **Anleggsfasen må vurderes særskilt.** Mudring, sprenging, grøfting, utfylling, rørlegging, transport, avrenning fra anleggsområder og midlertidige utslipp kan gi betydelige virkninger. Disse må utredes som egne belastninger, ikke bare som praktiske gjennomføringsforhold.
9. **Alternative lokaliseringer og sjøløsninger må reelt vurderes.** Planprogrammet må ikke låses til at utslipp til Breiangen/Oslofjorden er et akseptabelt premiss. Dersom andre lokaliseringer, tekniske løsninger eller utslippsfrie løsninger gir lavere samlet miljøbelastning, må de utredes som reelle alternativer.
10. **Kompenserende tiltak kan ikke erstatte skadeforebygging.** Naturrestaurering, blåskjelltiltak, tareprosjekter eller andre naturbaserte tiltak kan være viktige, men må ikke brukes som grønn pynt rundt et prosjekt som først tillater ny forringelse. Hovedregelen må være å unngå skade før man diskuterer avbøtende og kompenserende tiltak.

5. Drøbak Marin Nyttehage og betydningen av lokale marine tiltak

Som lokalpolitiker i Frogn og gjennom lokalt arbeid med Drøbak Marin Nyttehage (DMH) ser jeg hvor viktig det er at Oslofjorden ikke bare omtales som et problemområde, men som et levende fellesgode som kan repareres dersom vi handler klokt. DMH arbeider med marin naturforbedring, kunnskap, frivillighet og læring, blant annet gjennom blåskjell, tang, tare, habitatforbedring, dokumentasjon og praktisk formidling.

Maritime nyttehager er ikke en erstatning for utslippsreduksjon. De er et supplement til en større økologisk dugnad. Blåskjell, tare og ålegras kan ha viktige funksjoner i fjordøkologien, men de tåler ikke at fjorden samtidig påføres stadig nye belastninger. Dersom staten ønsker lokal mobilisering for en friskere Oslofjord, må staten også føre en plan- og industripolitikk som ikke undergraver det samme arbeidet.

Konsekvensutredningen bør derfor vurdere hvordan tiltaket kan påvirke eksisterende og fremtidige naturbaserte restaureringstiltak i Oslofjorden, herunder blåskjell- og tareprosjekter, ålegrasrestaurering, habitatforbedring og lokal økologisk overvåking. Dette bør ikke gjøres som et symbolsk tillegg, men som en del av vurderingen av samlet økologisk belastning og muligheten for faktisk forbedring av fjordtilstanden.

6. Vannforskriften og naturmangfoldloven må være styrende

Planprogrammet må tydeliggjøre at vannforskriften og naturmangfoldloven ikke bare er referanser i bakgrunnen, men rettslige rammer for planarbeidet. Vannforekomster skal beskyttes mot forringelse, og miljøtilstanden skal forbedres der miljømålene ikke er nådd. Når nærliggende vannforekomster allerede har moderat økologisk og dårlig kjemisk tilstand, må terskelen for å tillate nye belastninger være høy.

Naturmangfoldlovens prinsipper om kunnskapsgrunnlag, føre-var, økosystemtilnærming, samlet belastning, kostnadsbæring og miljøforsvarlige teknikker må synliggjøres i konsekvensutredningen. Det må fremgå hvilke vurderinger som er gjort, hvilke data som ligger til grunn, hvilken usikkerhet som finnes, og hvordan usikkerheten skal håndteres.

Dersom kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, må det utløse strengere krav til undersøkelser og føre-var-vurderinger, ikke en raskere planprosess. Det haster å styrke forsvarevnen, men det haster også å redde Oslofjorden. Disse hensynene må ikke spilles mot hverandre når bedre teknologi, bedre utredning og strengere vilkår kan redusere konflikt.

7. Særlig om åpenhet, tillit og lokal medvirkning

Et prosjekt av denne typen vil berøre både natur, lokalsamfunn, sikkerhet og tillit til statlige beslutninger. Det må derfor stilles høye krav til åpenhet. Miljødata, utslippsdata, modelleringer, risikovurderinger og overvåkingsrapporter må gjøres offentlig tilgjengelige så langt sikkerhetshensyn ikke faktisk og konkret er til hinder for dette.

Det bør etableres et fast lokalt dialogforum med representanter fra berørte kommuner, frivillige miljøaktører, lokale fjord- og friluftsansjoner, fagmiljøer og tiltakshaver. Et slikt forum må ikke være et informasjonsritual etter at beslutningene er tatt, men en reell medvirkningsarena gjennom hele plan- og utredningsfasen.

8. Konklusjon

Rødt Frogn ber om at planprogrammet skjerpes før det fastsettes. Oslofjorden må behandles som et sårbart og levende økosystem, ikke som et teknisk mottaksområde for nye utslipp. Konsekvensutredningen må dokumentere at tiltaket ikke forverrer vannmiljøet, ikke svekker marint naturmangfold, ikke undergraver restaureringen av Oslofjorden og ikke reduserer muligheten for å nå vannforskriftens miljømål.

Det må være mulig å ta nasjonal sikkerhet på alvor uten å gjøre miljø sikkerhet til en ettertanke. En stat som bygger forsvarsevne for fremtiden, må også beskytte fjorden, økosystemene og det naturgrunlaget fremtidige generasjoner skal leve av.

På denne bakgrunn ber Rødt Frogn om at kravene ovenfor innarbeides i endelig planprogram og legges til grunn for den videre konsekvensutredningen.

Med vennlig hilsen

Christin Von Löwendotter

Kommunestyrerepresentant / lokalpolitiker for Rødt Frogn
Frogn kommune

Kilder og dokumenter vist til i innspillet

- Forsvarsbygg: Planprosess – Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum
- Forsvarsbygg: Forslag til planprogram – Statlig reguleringsplan for Chemring Nobel – Hurum, datert 27.04.2026
- [Klima- og miljødepartementet: En sunn Oslofjord krever lavere utslipp av nitrogen, 17.04.2026](#)
- [Miljødirektoratet: Oslofjorden må få flere miljøtiltak, 17.04.2026](#)
- [Klima- og miljødepartementet: Tilskudd til restaureringstiltak for Oslofjorden, 08.01.2026](#)
- [Lovdata: Vannforskriften](#)
- [Lovdata: Naturmangfoldloven](#)
- Drøbak Marin Nyttehage: Vedtekter/formål og interne prosjektbeskrivelser

Fra: Tage Vedal <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 02:36
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: [sladdet e-post]
Emne: Høringsinnspill – planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum

[You don't often get email from [sladdet e-post]. Learn why this is important at <https://aka.ms/LearnAboutSenderIdentification>]

Til: [sladdet e-post]
Kopi: [sladdet e-post]
Emne: Høringsinnspill – planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum

Levende Skog sender dette høringsinnspillet som miljøorganisasjon i Norge.

Hurummarka er et stort, sammenhengende naturområde med gammel skog og truede arter. Oslofjorden er allerede hardt presset. Levende Skog mener dette området må bevares og ikke bygges ned av et så inngripende anlegg, og at grunnlaget for å plassere det her ikke holder mål:

- Forsvarsbyggs egne kart klassifiserer store deler av planområdet som «svært stor naturverdi» – det høyeste nivået. De samme dokumentene beskriver tap av leveområder for truede arter. Dette er natur som ikke lar seg gjenskape.
- Fjorden tåler ikke mer press. Konsekvensene må kartlegges grundig. De samlede utslippene fra dette anlegget og det eksisterende på Sætre er ikke sett i sammenheng.
- Beslutninger og pengebruk har kommet før utredningene. Det er bevilget midler og delt ut kontrakter mens høringen fortsatt pågår. Da er ikke medvirkningen reell.
- Det ble holdt to folkemøter i mai. Innbyggerne fikk ikke svar på spørsmålene sine på noen av dem. På det første møtet ba lokalsamfunnet om at Forsvarsdepartementet og Chemring Nobel skulle møte opp og svare på det andre – de kom ikke.
- Sikkerheten for menneskene som bor på Tofte og i området rundt er ikke utredet. Folk fortjener å vite hva dette betyr for dem.

Levende Skog eksisterer:

- fordi skogen er hjem for et stort mangfold av arter, særlig mange truede arter som ikke vil klare seg uten skogen som leveområde, i tillegg til å være en viktig arena for ivaretagelse av psykisk og fysisk helse.
 - fordi skog er det største landbaserte økosystemet på landjorda, skogen lagrer store mengder karbon både gjennom trær og under bakken, og er en viktig del av vannets kretsloop, alt dette trues av utnyttelse og økonomiske interesser.
- fordi alle som bor på denne jordkloden er avhengige av robuste skoger for å kunne leve, og spesielt dersom vi ønsker å leve gode liv.
- for ikke bare å bevare siste rest av norsk naturskog, men også for å bidra til en forvaltning som vil SIKRE nærnaturområdene der folk bor, ØKE tilgangen til skogsopplevelser, RESTAURERE større sammenhengende skogsområder, BESKYTTE kantsoner langs vann og vassdrag.

- fordi skog handler om mer enn sjeldne naturtyper og rødlistearter, det handler også om folks livskvalitet i tilgangen til minst mulig forstyrret nærnatur og store sammenhengende skogsområder å vandre i.
- fordi så godt som samtlige norske byer og tettsteder ligger i områder der det skal være naturlig skog, mange av menneskene som bor her har aldri opplevd en stedegen naturskog.

Levende Skog konstaterer:

- at den største trusselen mot våre skoger - og dermed også DEN enkeltstående største trusselen mot norsk natur - er den moderne skogbruksindustrien og andre inngrep som fører til avskoging og fragmentering.
- at skog er mer enn et areal å hente ut økonomisk overskudd fra.
- at også de som ikke er rettighetshavere eller grunneiere har et eierskap til skogen.
- at folkehelse, bolyst, mental helse og livskvalitet har blitt nedprioritert til fordel for skogbruksindustriens krav på tilgang til arealer å flatehogge og andre bransjers nedbygging og avskoging av landskapet.
- at utarming av skogen og dens biologiske mangfold går raskt til tross for økt naturverninnsats de siste tiårene.
- at det moderne skogbruket og den planlagte avskoginga i Hurummarka faller inn under definisjonen av ecocide (økomord), som det er voksende internasjonal oppslutning om å lovfeste.

Levende Skog erkjenner:

- at den retninga forvaltninga av det norske skogslandskapet må bevege seg i også kommer til å innebære mindre omsetning, lavere salg av byggevarer, fokus på nøysomhet og totalt sett en annen tilnærming enn dagens vekstøkonomi.

Levende Skog ønsker:

- at all gammel skog og naturskog skal vernes.
- at minst 30 % av den produktive skogen er varig vernet i økologisk representative og sammenhengende områder.
- at skog restaureres for å nå våre mål om levende, sammenhengende og økologisk funksjonelle områder.
- at dagens dominerende skogbruksmetoder med flatehogst, markbereding, planting og gjødsling som gir plantasjer, virkesåkre, monokulturer, kjøreskader og forstyrret mark, erstattes av et mer naturnært og reelt bærekraftig skogbruk.
- at skogbrukets industrielle virksomhet begrenses i betydelig grad.
- at tilskudd til utvinning av skogsbiodrivstoff utvikles.
- at gamle trær i alle miljøer bevares.
- at alle forvaltningsmyndigheter legger betydelig innsats i bevaring av skogsbilder, kantsoner og naturmangfold.
- at det gjøres en særskilt innsats for å bevare spesielt truede arter og sikre deres leveområder.
- at skogen bevares som levemiljø også for mennesker.
- at alle skogens verdier er vernet, slik at flere bruksområder blir tatt tilstrekkelig hensyn til.

Levende Skog krever:

- en total revisjon av skogloven hvor "miljøstandarden" PEFC skrotes til fordel for en lov med forskrifter som gir klare føringer og sanksjonsmuligheter: altså en reell standard.
- inntil en ny skoglov er på plass: inndragning av skognæringens (sertifikatholdernes) miljøsertifikat inntil det framlegges næringsuavhengige, dokumenterte og etterprøvbare registreringer av all skog som kan være aktuell for hogst.

- full hogststans i de siste naturskogene fram til registreringer er gjennomført og vernearbeidet er avsluttet.
- hogstfrie soner rundt tettbygde strøk, idrettsanlegg, hyttefelt, turstier og verneområder.

Levende Skog ber om at planprosessen stanses. Hurummarka må bevares, og Oslofjorden må reddes fra ytterligere belastning.

Med vennlig hilsen
Tage Vedal
Styreleder
Levende Skog
[sladdet telefon]

Fra: Magne Stubberud <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 10:07
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill Hurum O-lag
Vedlegg: Horum_Orienteringslag_Horingsinnspill_Endelig_.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt høringsinnspill fra Hurum O-lag
Vennligst bekreft mottak

Med vennlig hilsen
Hurum O-lag
For styret
Magne Stubberud
[\[sladdet e-post\]](#)
Tlf: [sladdet telefon]

Høringsinnspill fra Hurum Orienteringslag

Forslag til planprogram – reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte

1. Innledning

Hurum Orienteringslag viser til forslag til planprogram for reguleringsplan for nytt produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte. Vi har forståelse for den sikkerhetspolitiske situasjonen og behovet for å styrke norsk og alliert forsvarsevne. Samtidig mener vi at planarbeidet og konsekvensutredningen må gi et godt og helhetlig bilde av konsekvensene for friluftsliv, folkehelse, barn og unge, naturmiljø og organisert idrett.

2. Hurum Orienteringslag som berørt aktør

Hurum Orienteringslag har per i dag 216 medlemmer. I tillegg ble det i 2025 solgt 69 kartheft til personer som ikke er medlemmer av laget, samt 105 enkeltkart. Skogsområdene i søndre del av tidligere Hurum kommune er blant våre viktigste aktivitetsområder. Her gjennomføres treninger, turorientering, rekrutteringsaktiviteter, arrangementer og annen orienteringsaktivitet gjennom store deler av året. Planområdet berører etter lagets vurdering orienteringskartene Rødbysætra, Røskestadvannet, Sagene–Morskogen og muligens deler av Aklangen.

3. Barn, unge og folkehelse

Orientering er en aktivitet som passer for alle aldersgrupper. Aktiviteten foregår i naturen og bidrar til fysisk aktivitet, naturopplevelser, læring, mestring og fellesskap. Tilgang til attraktive og sammenhengende skogsområder er en grunnleggende forutsetning for denne aktiviteten.

4. Friluftsliv og naturverdier

Skogsområdene i søndre del av tidligere Hurum kommune brukes aktivt til turer, mosjon, orientering og andre former for friluftsliv. Områdene har stor verdi som nærfriluftsområde for befolkningen. Eventuelle inngrep, sikkerhetssoner eller redusert tilgjengelighet kan få betydelige konsekvenser for både organisert aktivitet og allmennhetens bruk av området.

5. Eksisterende orienteringsanlegg

Orienteringskart er idrettsanlegg på linje med andre typer anlegg innen organisert idrett. Kartene representerer betydelige investeringer i kartarbeid, revisjoner og frivillig innsats gjennom mange år. Dersom etableringen av anlegget fører til at deler av kartgrunnlaget blir utilgjengelig eller mister sin verdi for orienteringsaktivitet, vil dette medføre direkte tap for laget.

7. Medvirkning

Som en direkte berørt organisasjon forventer Hurum Orienteringslag å bli involvert i det videre plan- og utredningsarbeidet.

8. Avslutning

Hurum Orienteringslag ber om at konsekvensene for orientering, friluftsliv, folkehelse og barn og unge blir grundig utredet i det videre planarbeidet. Vi mener at skogsområdene i søndre del av tidligere Hurum kommune representerer betydelige verdier for lokalsamfunnet, og at disse interessene må tillegges stor vekt før det fattes vedtak i saken.

6. Behov for konsekvensutredning

- Konsekvensene for orienteringsaktivitet og turorientering.
- Konsekvensene for lagets medlemmer og øvrige brukere.
- Konsekvensene for barn, unge og folkehelse.
- Konsekvensene for eksisterende orienteringskart og investeringer.
- Behov for nykartlegging eller erstatningsområder.
- Konsekvenser for friluftsliv og naturverdier.

Med vennlig hilsen

Styret i Hurum Orienteringslag

Fra: Sylvi Ofstad Samstag <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 12:15
Til: Reguleringsplan Hurum; Postmottak Frogn; [sladdet e-post]; [sladdet e-post]
Kopi: Petra Bjerknes; Koert Struijk; Nils Thorsen; Ingvild Ombudstvedt; Sylvi Ofstad Samstag; Tom Martinsen; Else Hartmann-Johnsen; Grete Weydahl
Emne: Høringsuttalelse Hurumlandet - Chemring Nobel
Vedlegg: HøringsuttalelseChemring.docx

[You don't often get email from [sladdet e-post]. Learn why this is important at <https://aka.ms/LearnAboutSenderIdentification>]

Vedlagt oversendes vår høringsuttalelse om planprogram for ny fabrikk på Hurum/Tofte.
Med hilsen
Sylvi Ofstad Samstag
Styremedlem i NNV Vestby-Frogn
[sladdet telefon]

Naturvernforbundet

Vestby-Frogn

Org.nr.: 935780802

15. juni 2026

Nordconsult

Høringsuttalelse: Planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver i Hurummarka, sikkerhet, betydning for Oslofjorden og etterlevelse av EUs vannforskrift.

Forsvarsbygg har lagt planprogrammet for et nytt anlegg for militære eksplosiver på høring med uttalefrist 15. juni 2026. Planprogrammet viser at Forsvarsbygg har utvidet planområdet fra 4000 mål til 15km².

Selv om anlegget er planlagt lagt til Asker, vil konsekvensene av en slik massiv utbygging ha store regionale ringvirkninger – særlig knyttet til naturmangfold, friluftsliv og vannmiljø – og ikke minst sikkerhet for hele regionen.

Vi minner om at det bor 1,6 millioner mennesker i oslofjordområdet, og at det i planprogrammets ROS-analyse vurderes at anlegget har «storulykkesvirksomhet» bl.a. med fare for fremtidige terroraktiviteter – med andre ord også som et bombemål i fall terror og krig.

Forsvarsbygg henviser også til en rekke statlige retningslinjer og konkrete planer som må følges bl.a. Oslofjordplanen om utslipp av nitrogen fra gamle kommunale renseanlegg, som må oppdateres innen 2033. Tidligere utslippstillatelse til nåværende Chemring Nobel var 200 tonn pr år, men ble av regjeringen redusert til 95 tonn pr år. Hvilke mengder utslipp som slippes etter nytt anlegg i tillegg til det på Sætre er ikke angitt.

Det heter fra regjeringen at:

“Utslippstillatelsen stiller krav om at Chemring Nobel følger nøye med på hvordan produksjonen påvirker Oslofjorden. Bedriften må også vurdere om de skal styrke overvåkingen.»

Naturvernforbundet Vestby-Frogn frykter at med en produksjon av sprengstoff som det nå legges til rette for, vil føre til økte nitrogenutslipp fra en langt større bedrift enn den som er på Sætre. Disse kommer i tillegg til de som allerede er på Sætre.

Dette kan bidra sterkt til å redusere kommunenes milliardinnsats for å stanse egne nitrogenutslipp til Oslofjorden. Kommuner knyttet til Oslofjorden har forstått at for å redde Oslofjorden fra gjengroing og torskedød, må det skje en omforent innsats både i kommuner nær fjorden og i nedbørsfeltet fra de store vassdragene på øst- og vestsiden av fjorden.

Det er derfor viktig å vurdere kommunenes innsats for å rense egne utslipp i sammenheng med framtidige nitrogenutslipp fra Chemring Nobel. Vi frykter at kommunenes milliardinnsats om å stanse egne nitrogenutslipp kan få redusert, eller minimal effekt på Oslofjorden om Forsvarsbyggs planprogram gjennomføres slik det nå legges opp til.

Utslippene fra Chemring Nobels to bedrifter (Sætre og Tofte) må derfor ses i sammenheng med tilstanden i Oslofjorden og kommunenes innsats for å rense sine nitrogenutslipp.

Kommunenes milliardinnsats for en ren Oslofjord kan bli en gigantisk merkostnad i fremtidige budsjetter for alle regjeringer etter etablering av ny sprengstoffabrikk på Hurumlandet. Vi kan ikke se at dette poenget er berørt i planprogrammet.

Vannforskriften

Naturvernforbundet i Vestby-Frogn minner også om **Vannforskriften**, som har som formål å sikre en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av våre vannforekomster (§ 1). En utbygging av denne størrelsen, også i et skoglandskap som foreslått, vil utvilsomt påvirke vannmiljøet i området.

Ved nye inngrep er man bundet av **Vannforskriften § 12**. Denne paragrafen setter strenge vilkår for når man kan tillate aktivitet som forringer miljøtilstanden. For at inngrepet skal være lovlig, må følgende vilkår være oppfylt:

1. Alle praktisk gjennomførbare tiltak skal settes inn for å begrense negativ utvikling.
2. **Samfunnsnyttan av inngrepet skal være større enn tapet av miljøkvalitet.**

3. Målet med tiltaket kan ikke nås på andre måter som er miljømessig bedre (teknisk gjennomførbarhet/kostnad).

Disse kravene kan **måtte bety et 0-utslipp** av nitrogen fra Chemring Nobel.

Naturvernforbundet stiller spørsmål ved om tapet av miljøkvalitet i Hurummarka blir grundig nok vurdert opp mot disse lovkravene. Vi mener at de langsiktige skadene på vannforekomster og økosystemer vil overstige den samfunnsnytt utbygger mener at den får..

Det er også oppsiktsvekkende at Regjeringen har valgt **ikke å legge ut** alternative lokasjoner til Hurumlandet på høring før formell start av planprogrammet. Her har Regjeringen omgått normale demokratiske prinsipper om offentlig høring. Det strider mot demokratiske prinsipper, er sterkt kritikkverdig, og hindrer en helt nødvendig offentlig debatt og prosess om dette tiltaket.

Naturvernforbundet i Vestby-Frogn ønsker ikke at det opprettes en sprengstoffabrikk på Hurumlandet. Vi slår fast at dette vil gå sterkt utover befolkningen i oslofjordområdet, vår nasjonale sikkerhet, naturverdier, store friluftsområder, EUs vanndirektiv og kommunenes arbeid om å rense egne nitrogenutslipp.

Med vennlig hilsen

Petra Bjerknes

Leder

Naturvernforbundet Vestby-Frogn

[sladdet telefon]

Fra: Asker MDG <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 15:02
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Morten Lie
Emne: Høringsinnspill fra Asker MDG til Planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Jamfør denne nettsiden:

<https://www.forsvarsbygg.no/fag-og-temasider/planprosess-for-nytt-anlegg-for-militaere-eksplosiver>

Overordnet

Asker MDG anerkjenner formålet med planarbeidet som er å opprettholde forsvarsevnen til nasjonale og allierte styrker ved å legge til rette for etablering av et nytt produksjonsanlegg for militære høyeksplosiver.

Når et slikt anlegg er av nasjonal og internasjonal viktighet, bør prosesskvaliteten og utredningene for natur og samfunn gjenspeile dette. Det er etter vårt syn ikke tilfelle.

Asker MDG er uenig i at det kun er Hurummarka som er aktuell som lokasjon av et slikt produksjonsanlegg. Natur- og friluftsverdiene som vil gå tapt ved å legge fabrikk til Hurummarka er etter vårt syn ikke forholdsmessig når et slikt anlegg kan bygges på gråere, mer egnede arealer. Relevante og realistiske alternativer er ikke utredet.

Planprogrammet beskriver at tiltaket kan gi vesentlige virkninger for blant annet:

- naturmangfold
- vannmiljø og naturmangfold i vann
- friluftsliv
- landskap
- naturressurser
- støy
- luftforurensning
- klimagassutslipp
- samfunnssikkerhet og storulykkerisiko
- vannforsyning, krafttilgang, avløp, utslipp og annen teknisk infrastruktur

Utslipp, nitrogenrensing og tap av viktig natur

Planprogrammet er tydelig på at det er fare for betydelige utslipp til våtmark og myrområdene som preger dalsøkkene i planområdet, både i forbindelse med bygging av infrastruktur og industrianlegg, og i driftsfasen.

Anleggene skal plasseres mellom åskammene og vil føre til tap av myr og våtmark. Prosess og løsning for nitrogenrensing av avløpsvann beskrives på en måte som gjør det sannsynlig at nitrogenrensing ikke vil være på plass fra oppstart av produksjonen. Det medfører fare for utslipp til Oslofjorden og andre resipienter.

Våtmark, myr og Oslofjorden har fått spesielle vernehensyn. Vi mener at slik fare for utslipp til vann og fjord er uakseptabelt og ber om konkrete svar og endelige løsninger som unngår slike utslipp og nedbygging av myr.

Mangelfull naturkartlegging og kritikkverdig planprosess

Asker MDG mener i tillegg at statens prosess med lokalisering av ny sprengstoffabrikk ikke har vært grundig.

Myndighetene har ikke sikret et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og kartlegging av naturverdier FØR beslutningen om arealbruk ble tatt. Jmfør Riksrevisjonens Dokument 3:9 (2025–2026), *Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å kartlegge naturverdier og klimaeffekter som grunnlag for beslutninger i arealforvaltningen.*

I tillegg ble kriteriet om akseptabel reiseavstand fra eksisterende fabrikk på Sætre kortet ned underveis fra 3 timer til 45 minutter, uten gode forklaringer. Når lokaliseringskriteriene snevres inn før konsekvensutredningen, strider dette mot formål med et bredt, kunnskapsbasert og godt belyst beslutningsgrunnlag. Kriteriet er i utgangspunktet vanskelig å forstå på bakgrunn av utbredt bruk av nettbaserte møter i næringsliv og offentlig forvaltning og erfaringene med fjernstyring av virksomhet offshore.

Estimatene for nye arbeidsplasser er urealistiske ifølge rapport fra Menon Economics fordi et stramt arbeidsmarked fører til tapping av kompetanse fra eksisterende næringer i regionen. Heller ikke risikovurderinger av høytoksiske forbindelser eller Tofte kai som strategisk militært mål er tilstrekkelig vurdert.

Konsekvensene for Hurummarka og lokalbefolkningen i søndre delen av Asker er underkommunisert og dårlig belyst.

Summen av disse forhold bidrar ikke til valg av beste lokasjon med tanke på et større samfunnsansvar som tar hensyn til folk, natur og miljø. Tvert imot kan det virke som om lokasjonsvurderingene er foretatt på basis av premisser som virker forhåndsbestemt til å peke på søndre delen av Hurummarka.

Mangelfull utredning av alternativer

Asker MDG mener at konklusjonen om lokalisering av en ny sprengstoffabrikk ikke kan komme før utredning av realistiske, alternative lokasjoner og en reell sammenligning av disse. Begrunnelsen som er gitt for arealvalget er svak og mangler sammenligning av virkningene for miljø og samfunn opp mot andre lokasjoner.

[Forskrift om konsekvensutredning](#) pålegger alle aktører, også staten, å foreta utredning av alternativer: §19 *“Konsekvensutredningen skal også redegjøre for de alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert, og en utredning av relevante og realistiske alternativer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal fremgå.”*

Se også kravet i forskrift om konsekvensutredninger § 14 bokstav c, som krever at planprogrammet skal redegjøre for relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen.

I lys av dette mener Asker MDG at det ikke er tilstrekkelig av Forsvarsbygg å bare påstå at det ikke finnes andre realistiske og reelle alternativer som kan utredes. Det er useriøst at prosessen hopper bukk over kravene i forskrift om konsekvensutredninger.

Oppsummering

Asker MDG krever en reell utredning av ulike lokasjoner med sikte på å finne alternativer med lavere konfliktnivå når det gjelder natur- og friluftsverdier. Tomtealternativene som utredes bør inkludere plasseringer som ikke er i Asker og gi et reelt grunnlag for sammenligning av alternativene. Naturverdier og klimaeffekter må uansett kartlegges grundig før arealdisponeringen besluttes. Vi krever nulltoleranse for nitrogenutslipp til Oslofjorden.

Planprogrammet må derfor avvises i sin helhet.

På vegne av styret i Asker MDG
Espen Murtnes, styreleder
Morten Lie, sekretær
Asker MDG

Fra: Marie Aaberge <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 15:46
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: [sladdet e-post]
Emne: Innspill fra DNT til planarbeid for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum
Vedlegg: DNT innspill til anlegg for sprengstoffproduksjon på Hurum.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Vedlagt følger felles innspill fra DNT Oslo og Omegn, DNT Drammen og omegn og DNT sentralt, til oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum i Asker kommune.

Med vennlig hilsen
Den Norske Turistforening

Marie Aaberge
Seniorrådgiver naturforvaltning

Postadresse: Youngstorget 1, 0181 Oslo, Besøksadresse: Youngstorget 1
Telefon: + [sladdet telefon], Mobil: + 47 [sladdet telefon]
[\[sladdet e-post\]](#), www.dnt.no

Norconsult
reguleringsplan.hurum@norconsult.com

Kopi:
post@asker.kommune.no

15.06.2026

Innspill fra DNT til oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum i Asker kommune

Den Norske Turistforening (DNT) ble etablert i 1868 og er Norges største friluftslivsorganisasjon med over 330.000 medlemmer. DNT arbeider for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv, for sikring av allemannsretten og friluftslivets natur- og kulturgrunnlag. Organisasjonen består av 53 medlemsforeninger med tilknyttede lokallag som har ansvar for til sammen mer enn 600 hytter og 23.000 km merkede stier. DNT Oslo og Omegn og DNT Drammen og omegn, med sine tilknyttede lokallag rundt Oslofjorden, har til sammen over 125 000 medlemmer. Medlemsforeningene tilrettelegger for friluftsliv i regionen gjennom hytter, ruter og aktiviteter.

Som Norges største friluftslivsorganisasjon har Den Norske Turistforening (DNT) et særlig ansvar for å bidra til å ta vare på naturgrunnlaget for friluftslivet, både i et nasjonalt og lokalt perspektiv. Intakt nærnatur, fungerende økosystem og store, sammenhengende natur- og friluftslivsområder er en forutsetning for naturopplevelser, folkehelse og bærekraftig arealforvaltning i dag og for framtidige generasjoner.

Generelt

Vi viser til varsel om oppstart av arbeid med detaljregulering for nytt anlegg for sprengstoffproduksjon på Hurum i Asker kommune, og høring av forslag til planprogram. DNT er svært kritisk til det vi mener har vært en mangelfull prosess med vurdering av alternative lokaliseringer som er relevante og realistiske. I lys av naturavtalen og Norges mål om bevaring av natur, hensynet til nærnatur, folkehelse- og beredskapsperspektivet mener vi det er vesentlig at kriterier knyttet til bruk av grå arealer og

bevaring av større sammenhengende naturområder tillegges vekt. I en nasjonalt anliggende sak som denne, mener vi at relevante og realistiske alternative lokaliseringer må vurderes ut over kommunegrensene – også i selve planprosessen, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 19, andre ledd: *Konsekvensutredningen skal også redegjøre for de alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert, og en utredning av relevante og realistiske alternativer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal fremgå.*

Om Hurummarka

Hurummarka er et viktig natur- og friluftslivsområde, både i kraft av å være et større sammenhengende naturområde og fordi det ligger i nærhet til områder med store befolkningskonsentrasjoner, befolkningsvekst og utbyggingspress. Muligheter for bruk av området i dag, og sikring av fremtidige muligheter for bruk, til friluftsliv og naturopplevelser er derfor viktig og aktuelt – ikke minst også i et folkehelseperspektiv. Etableringen av et produksjonsanlegg vil få store arealmessige konsekvenser, både i form av direkte nedbygging, fragmentering av arealer og avstenging av større områder for allmennheten. I tillegg er vi bekymret for hensynet til Oslofjorden og konsekvensene av potensielle utslipp fra et slikt produksjonsanlegg.

Lokalisering av anlegget

I planprogrammet har det nå blitt lagt til grunn et kriterium om en reiseavstand fra Sætre på 45 minutter. Dette begrenser i stor grad andre valg. Vi mener derfor at prosessen rundt lokalisering ikke har vært reell, og i stor grad vært diktert av behovet for muligheten for rask gjennomføring og Chemring Nobels egen vurdering av hva som er mest hensiktsmessig for dem. Påvirkning på natur, klima og utøvelse av friluftsliv har ikke fått tilstrekkelig og nødvendig plass i vurderingene.

Konkrete innspill

Planavgrensning og forhold til andre planer i området.

DNT mener at dersom en skal gjennomføre anleggelse av sprengstoffabrikk som angitt i planen, må en samtidig se på øvrige, ikke fullførte planer, for området. Det må foretas en vurdering av den samlede belastningen av arealbruken i området, både mht. naturverdier og befolkningens muligheter til å utøve friluftsliv. Punkt 3.4.4 beskriver plan for Oredalen solkraftverk. Dette mener vi må tas med i betraktning av om det kan gjennomføres dersom det også blir bygget sprengstoffabrikk. Det må også vurderes om det er forsvarlig å gjennomføre planlagt utvikling av Oredalen avfallsdeponi.

Det bør i tillegg gjøres en vurdering av en utvidelse av planområdet for å regulere større deler av arealet til eller for sikring av natur- og friluftslivsverdier, samt for tilrettelegging for kompensierende tiltak og behovet for nye forbindelser som opprettholder eller styrker tilgangen til friluftslivsområder.

Punkt 7.3 Friluftsliv

Planen viser til en kartlegging av friluftsområdene som ble gjennomført av tidligere Hurum kommune fra 2018. Med forventet økt befolkningsgrunnlag i dette området mener vi at store deler av det som er

vurdert som «viktig» må oppgraderes til «svært viktig», da det vil utgjøre nærnaturen for de som bor i området. Dette har også sammenheng med punkt 9.10 - folkehelse.

Planen må vise konsekvenser for befolkningens bruk av området totalt og knytte det opp mot Tofte som leveområde. Tofte er satt opp som utviklingsområde, med en stor økning av antallet beboere. Med inngjerding av et stort område som det her er snakk om vil det få store negative konsekvenser for befolkningens muligheter for friluftsliv og rekreasjon. Det er svært viktig å bevare så mye som mulig intakt terreng utenfor en inngjerdet sone, i tillegg til at minst mulig areal blir lagt innenfor selve sonen, slik at det i minst mulig grad påvirker mulighetene for friluftsliv.

Vi anser det naturlig at tiltakshaver blir pålagt å utvikle avbøtende tiltak der det er formålstjenlig, slik at mulighetene for tilgang på attraktive områder blir opprettholdt. Vi mener dette også bør omfatte rene tiltak for bevaring av natur og tiltak for å fremme friluftsliv. Dette kan f.eks. være opparbeidelse av innfallsporter med parkeringsplasser, erstatning av turveier, omlegging av stier, informasjonspunkt om natur, utvikling av fiskemuligheter, naturrestaurering av myr og skog og andre tiltak. Dette må belyses tydelig i planprogrammet.

Vi henviser til Asker Turlags innspill når det gjelder beskrivelse av flere særlig viktige områder å hensynta.

Planprogrammet beskriver at det skal gjennomføres dialog med brukere, organisasjoner og andre for å kartlegge bruken av området og avklare muligheter for avbøtende tiltak. Det er viktig at planen tydelig viser hvordan dette skal gjennomføres og hva en kan forvente at skal komme ut av en slik samhandling.

Punkt 7.1.2 Påvirkning på Oslofjorden og øvrig vannmiljø i tiltaksområdet

Planforslaget beskriver situasjonen og utredningsbehov. Vi mener at ordlyden er for svak når det gjelder forventninger til hva som må pålegges ved etablering av sprengstoffabrikk. Vi er bekymret for at økonomiske hensyn vil ha en bremsende effekt på hvilke tiltak som blir iverksatt for å hindre forurensning av lokale vassdrag og utslipp til Oslofjorden. Utredningen må beskrive de beste tiltakene, og planen må beskrive hvordan tiltakshaver konkret skal følge opp dette. Vi forventer at det etableres renseanlegg med best mulig rensing av utslippsvann fra produksjonen før produksjonen starter. Vi henviser videre til innspillet fra Oslofjorden Friluftsråd/ Oslo og Omegn friluftsråd, samt Asker Elveforum, for konkrete innspill.

Punkt 9.3 Trafikkforhold

Her beskrives en utredning av ulike tema innen trafikk. Vi ser imidlertid allerede nå at det vil være et sterkt behov for å utvide og forbedre de eksisterende veiene vesentlig for at de skal kunne være aktuelle som tilførselsveier. Planen må da også si noe om hvilket arealbeslag som blir konsekvensen av dette tiltaket, og samlet trafikkbelastning for de ulike områdene.

Punkt 9.6 Krafttilgang

Planen må tydelig vise hvor en ny kraftlinje fra eksisterende nett og inn til anlegget skal plasseres. Selv om det skal behandles av NVE etter gjeldende konsesjonsprosess, må dette også utredes i planprogrammet. Valg av trase må defineres slik at en velger den strekningen som gir minst avtrykk og negative konsekvenser for klima, natur og friluftsliv.

Fremtidig behov

Et tema som er lite belyst, er hva som eventuelt kan skje med området dersom behovet for sprengstoffabrikken forsvinner. Vi mener det bør vurderes arealformål og bestemmelser som i en fremtidig situasjon etter gitte krav kan ivareta tilbakeføring av aktuelle deler av området til naturlig tilstand så godt det lar seg gjøre, og som kan tilrettelegge for at hele eller deler av området igjen kan tilgjengeliggjøres for allmennheten og muligheter for friluftsliv.

Med vennlig hilsen

Inger Lise Blyverket
Generalsekretær
Den Norske Turistforening

Henning Hoff Wikborg
Daglig leder
DNT Oslo og Omegn

Simon Torgersen
Daglig leder
DNT Drammen og Omegn

Fra: FNF Buskerud <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 15:02
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: [sladdet e-post]; [sladdet e-post]; [sladdet e-post]; [sladdet e-post]; Helene Nærø; [sladdet e-post]; Pernille Rød Larsen; runehandl
Emne: Høringsuttalelse til varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum i Asker kommune
Vedlegg: Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver Hurum Asker.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Til Norconsult m.fl.

Vi viser til varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum i Asker kommune, og ønsker å komme med en uttalelse.

Se vår felles uttalelse vedlagt.

På vegne av styret og våre tilsluttede organisasjoner i FNF Buskerud,

Med vennlig hilsen

Kaja Høgås
Fylkeskoordinator
Forum for natur og friluftsliv Buskerud
Tollbugata 51, 3044 Drammen
Org.nr: [sladdet telefon]
Mob: [sladdet telefon]

[Abonner på vårt nyhetsbrev!](#)

Sjekk [Høringsradaren](#) for saker på høring.

www.fnf-nett.no

Norconsult
Postboks 626
1303 Sandvika

Sendt per e-post til:

reguleringsplan.hurum@norconsult.com

Kopi:

servicesenter@forsvarsbygg.no

post@asker.kommune.no

Drammen, 15. juni 2026

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Buskerud, Buskerud Botanisk forening, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, Buskerud Sopp- og nyttevekstforening, DNT Drammen og Omegn, DNT Ringerike, Drammen klatreklubb, Eiker Soppforening, Kongsberg og Omegns Turistforening, Naturvernforbundet i Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, NOTS Drammen og Omegn, Oslofjordens friluftsråd, Vestmarka krets av Norges speiderforbund og Skogselskapet Østafjells.

Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver – Varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram Høringsuttalelse fra Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud er et samarbeidsnettverk bestående av 16 regionale natur- og friluftslivsorganisasjoner i Buskerud fylke. Til sammen representerer vi i ca. 30.000 medlemmer med betydelige allmenne interesser og kunnskap innen naturvern, landskap og friluftsliv. Selv om det planlagte tiltaket ligger i Asker kommune (Akershus), er Hurummarka et viktig bruksområde for flere av våre tilsluttede organisasjoner. Området ligger i det som tidligere var Hurum kommune, og flere av våre tilsluttede organisasjoner har både medlemmer der, og arrangerer jevnlig aktiviteter i området.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
buskerud@fnf-nett.no | Tollbugata 51, 3044 Drammen | 997 31 240
organisasjonsnummer 912 888 193 | www.fnf-nett.no/buskerud

Vi viser til varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum i Asker kommune, og ønsker å komme med en uttalelse. Etter vår vurdering er den planlagte utbyggingen i strid med både nasjonale og lokale forpliktelser, og svært negativt i forhold til naturverdier og friluftsliv i området.

Naturavtalen

Planforslaget er i strid med Norges forpliktelser gjennom naturavtalen, som skal sikre at naturtap stanses og den samlede belastningen på økosystemer reduseres. I stedet legger planen opp til ytterligere nedbygging av natur og økt press på et allerede sårbart område, noe som går i motsatt retning av avtalens mål.

Chemring Nobels utenlandske interesser mot norske naturverdier

Chemring Nobel er del av et internasjonalt konsern, noe som reiser spørsmål om hvorvidt det er riktig å ta i bruk norske naturverdier for å betjene globale markeder. Samtidig er det uklart i hvilken grad verdiskapingen faktisk kommer lokalsamfunnet til gode. Om norske naturverdier skal ofres må det stilles svært strenge krav: Det må stilles strenge krav til at de bruker de beste løsningene som finnes for å ivareta natur, og de beste metodene for å unngå økt nitrogenutslipp i Oslofjorden. Avbøtende tiltak, som for eksempel ivaretagelse av andre naturområder, samt restaurering av allerede ødelagt natur må vurderes.

Alternative lokasjoner.

Vi viser til Naturvernforbundets primærstandpunkt i denne saken der de skriver at «*ny sprengstoffindustri bør lokaliseres der de negative konsekvensene for natur-, miljø-, og friluftsliv er minst*», og ber om en grundig begrunnelse for valg av lokasjon, og at forslagsstiller redegjør for de alternative lokaliseringer som skal være vurdert.

Vi vil også vise til KU- forskriften §19: *Konsekvensutredningen skal også redegjøre for de alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert, og en utredning av relevante og realistiske alternativer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal fremgå¹.*

Lokale interesser

Selv om dette er en statlig plan, må lokale konsekvenser vurderes og begrunnes.

Fabrikken som planlegges på Hurum har møtt store protester fra lokale aksjonsgrupper, for eksempel gjennom gruppa «Folkeaksjonen for Hurummarka». I planstrategi for Asker kommune 2024- 2027 står det at «*I Asker kommune skal vi ha høye ambisjoner om innbyggerinvolvering og det skal være lett å delta i prosesser som interesserer deg.*». Selv om det har vært arrangert folkemøter, mener vi at innbyggerne i Asker kommune i stor grad ikke blir hørt i denne saken. Vi mener at de 500 høringsinnspillene mot sprengstoffabrikken som er sendt via [Hurummarka.no](https://www.hurummarka.no), samt flere andre høringsinnspill, viser et betydelig engasjement mot fabrikken.

¹ <https://lovdata.no/forskrift/2017-06-21-854/§19>

Krav om konsekvensutredning

Reguleringsplanarbeidet utløser krav til konsekvensutredning. Temaer som skal konsekvensutredes er blant annet virkninger for naturmangfold, vannmiljø, landskap, kulturmiljø, friluftsliv, støy, luft- og grunnforurensning, energi, transport og klimagassutslipp.

Naturverdier

I planprogrammet på side 27 står det følgende: Gjennom konsekvensutredningen skal følgende temaer utredes:

- Naturmangfold
 - o Terrestrisk naturmangfold
 - o Vannmiljø og naturmangfold i vann (inkl. forurensning til sjø og vassdrag)
- Kulturmiljø
- Friluftsliv
- Naturressurser
- Landskap
- Støy
- Luftforurensning
- Klimagassutslipp

Våre krav til kartleggingen:

a) Kartleggingsmetodikk og -tidspunkt

Planprogrammet er uklart på om kartleggingen av terrestrisk naturmangfold vil gjennomføres på biologisk optimale tidspunkter. Det er et absolutt metodekrav etter M-1941 at feltarbeid for fugl gjennomføres under hekkesesong (april–juli), at karplanter kartlegges i vegetasjonssesongen, og at lavkartlegging skjer under fuktige forhold. Planprogrammet må eksplisitt fastsette sesongkrav for feltarbeid².

b) NiN-kartlegging (Natur i Norge)

Planprogrammet bør stille krav om at naturtyper kartlegges og verdsettes etter NiN 2.0-metodikken, ikke kun etter DN-håndbok 13. Gammelskog, rik sumpskog og kalkrik skog er naturtyper med høy forekomst i Hurumsmarka som potensielt kan ha verdi A (svært viktig) etter NiN og dermed utløse skjerpede krav etter Naturmangfoldloven § 23 (prioriterte arter)³.

c) Vannforskriften

Planområdet drenerer til vannforekomster i Drammensfjorden og Oslofjorden, som allerede har moderat til dårlig tilstand. Dette utløser krav etter vannforskriften (EUs vanddirektiv)⁴, som forbyr forringelse av vannmiljøet og krever at god tilstand skal oppnås. Det må derfor dokumenteres at tiltaket ikke medfører forverring, verken direkte eller gjennom økt samlet belastning. Dette er særlig viktig for utslipp av nitrogen, organisk stoff og partikler til Oslofjorden, som allerede er under sterkt press.

d) Fiske i Oslofjorden

Planprogrammet viser til at det er innført 10 års fiskeforbud i Oslofjorden og konkluderer på det

² [1.2. Kunnskapsgrunnlaget - miljodirektoratet.no](https://kunnskapsgrunnlaget.miljodirektoratet.no)

³ <https://lovdata.no/lov/2009-06-19-100/§23>

⁴ [Forskrift om rammer for vannforvaltningen - Lovdata](#)

grunnlag med at det ikke er nødvendig å kartlegge virkningen på fiske. Målet med reguleringen av fisket i Oslofjorden er at det igjen skal bli høstbare bestander. Vi mener derfor dette temaet må tas med i utredningen.

e) Føre-var-prinsippet

Det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til artsforekomster og økologiske funksjoner. Planprogrammet mangler klare føringer for hvordan føre-var-prinsippet, Naturmangfoldloven §9, skal operasjonaliseres i utredningen.

Naturen i området:

Området der anlegget planlegges, er et sammenhengende naturområde av svært høy verdi, med til dels uberørt natur og et rikt artsmangfold, inkludert rødlistede arter. Slike områder er i dag en knapp ressurs, særlig i nærheten av større befolkningsområder, og har derfor stor betydning for både naturmangfold og funksjonelle økosystemer. De planlagte inngrepene vil være irreversible og føre til fragmentering av leveområder, med økt risiko for tap av arter og svekket økologisk sammenheng. Et inngjerdet og sikret industriområde vil i tillegg fungere som en effektiv barriere for dyreliv, og i praksis bryte viktige viltråkk og trekkveier. Naturen her representerer verdier som ikke kan gjenopprettes når de først er tapt. Å bygge ned et slikt område er derfor i strid med føre-var-prinsippet, naturavtalen og Asker kommunes egne mål om å ta vare på naturmangfoldet.

Kelo i området- et tegn på naturlig, eldre skog med høy naturverdi. Foto: Kaja Høgås.

Våre tilsluttede organisasjoner sitter på svært mye informasjon om naturen i området, og ønsker å bidra til kartleggingsarbeidet. Vi har fått inn følgende innspill til konsekvensutredningen om planene gjennomføres. Vi påpeker at listen ikke er uttømmende, og går gjerne i dialog med forslagsstiller om temaene:

Buskerud Botaniske forening:

Buskerud Botaniske Forening viser til svært mange arter i området. Alle artene de har registrert er lagt ut på Artsdatabanken:

På Artsdatabanken finner vi et stort og variert artsmangfold i området, med et betydelig innslag av rødlistede arter på tvers av flere artsgrupper.

Blant karplantene finnes flere sterkt truede (EN) arter, som nikkebrønslé, evjeslirekne, vårvikke, åkerstorkenebb, ask og alm, i tillegg til en rekke sårbare (VU) arter, blant annet kåltistel, bakkemaure, dvergforglemmegei, lodnebjørnebær, kyståkermåne, villeple og barlind. Videre er det registrert flere nær truede (NT) arter, som lind, tindved, vaniljerot, vårsalat, krabbekløver, myggblom og myrkråkefot.

Også innen moser, lav og sopp er det gjort funn av rødlistede arter, inkludert den nær truede mosen grønnsko og den sårbare arten korallkjuke. I tillegg er det registrert rødlistede arter blant virvelløse dyr og reptiler, som de sterkt truede billene edelsmeller og flekkblodsmeller, samt flere nær truede arter, blant annet storsalamander, slettsnok, småbladskjærerbie, humlemaurveps og purpurengmåler.

I tillegg nevnes hare (NT) og nordflaggermus (VU).

Buskerud Sopp- og Nyttevekstforening:

Buskerud sopp- og nyttevekstforening og Oslo og omland sopp- og nyttevekstforening gjennomførte en to dagers kartlegging av naturmangfold i området i slutten av august 2025. Bakgrunnen for kartleggingen var lav kunnskap om området, særlig når det gjelder sopp.

De skriver følgende om området: Kartleggingsområdet ligger i boreonemoral sone og består hovedsakelig av barskog, med innslag av edelløvskog, våtmark og partier med eldre naturskog. Området har variert geologi, noe som gir grunnlag for både næringsfattige og mer kalkpåvirkede naturtyper. Til tross for noe hogst finnes det fortsatt eldre skog med potensial for høyt biologisk mangfold. Det ble registrert et stort artsmangfold innen sopp, moser, karplanter og dyrearter. Alle funnene gjort av Buskerud sopp og nyttevekstforbund er registrert i Artsobservasjoner.

Rødlistede arter

Det ble registrert flere rødlistede arter i området, blant annet kåltistel, som er klassifisert som sårbar (VU). Videre ble det gjort funn av flere nær truede arter (NT), inkludert lind, lodnevaniljerot og vaniljerot, samt mosen grønnsko. I tillegg ble den fremmede arten rynkerose, som er vurdert til svært høy risiko (SE), registrert i området.

Buskerud sopp- og nyttevekstforening ønsker også å trekke frem forekomster av barlindskog. Barlind vokser vanligvis som busk og utvikler sjelden treform. Når barlind likevel opptrer som sammenhengende skog med trær, regnes dette som en særlig verdifull og historisk viktig naturtype.

Birdlife Norge avd. Buskerud:

Gamle Hurum kommune er et svært rikt fugleområde, med totalt 244 registrerte fuglearter, hvorav 75 er rødlistet. Innenfor det avmerkede området for sprengstoffanlegget (ekskludert kystområdene) er det registrert 145 arter, inkludert 33 rødlistede arter. Områder med over 100 arter regnes vanligvis som artsrike.

Det mest artsrike delområdet er Rødbyvannet, hvor det per mai 2026 er registrert 135 fuglearter, inkludert hele 30 rødlistede arter. Disse omfatter arter i flere trusselkategorier, blant annet kritisk truet (CR), sterkt truet (EN), sårbar (VU) og nær truet (NT). Blant de mest sårbare artene finner vi vipe (CR), hettemåke (CR), myrrikse (EN) og dvergdykker (EN), samt flere vadefugler, rovfugler og spurvefugler i kategoriene VU og NT.

Rødbyvannet utmerker seg også ved forekomst av flere sjeldne arter, som tundragås, vaktel, nattravn, vannrikse, myrrikse, trane, stork, sivhauk og nattergal, noe som understreker områdets høye ornitologiske verdi. Det er dokumentert hekking av både vipe (CR) med 1–3 par i senere år, samt fiskeørn (VU), som hekket i området frem til 2023 og fortsatt har reir i nærliggende områder.

Hurum-landet, med sine skrinne furuskoger på granitt, er dessuten et av de viktigste områdene for nattravn i Norge, med en av landets tetteste bestander. Det registreres årlig 30–40 observasjoner, hvorav rundt to tredeler er gjort innenfor det avmerkede planområdet.

Vipe, Rødbyvannet 14.03.15 Foto: Michael Wam Hansson

Vi står i dag overfor en global naturkrise, parallelt med et økende behov for opprustning og nasjonal beredskap. Det er avgjørende at disse to hensynene ikke settes opp mot hverandre eller håndteres som motstridende mål. Utbygging og etablering av forsvarsrelatert infrastruktur må skje på en måte som i størst mulig grad ivaretar naturverdier og biologisk mangfold.

Det aktuelle området dokumenterer et betydelig naturmangfold, inkludert flere rødlistede arter innen ulike artsgrupper. Dette understreker at området har høy økologisk verdi, og at inngrep kan få konsekvenser for sårbare arter og naturtyper. Etter naturmangfoldlovens prinsipper, herunder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9) og økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), er det særlig viktig at slike verdier tillegges stor vekt i vurderingene.

Vi mener derfor at eventuell utbygging må planlegges og gjennomføres slik at negative konsekvenser for naturmangfoldet reduseres til et minimum. Dette innebærer blant annet å unngå inngrep i de mest verdifulle områdene, sikre funksjonsområder for rødlistede arter, samt etablere nødvendige avbøtende tiltak og langsiktig oppfølging. Naturverdiene i området må gis reell vekt, og tiltak må utformes slik at tap av biologisk mangfold begrenses mest mulig.

Oslofjorden

Oslofjorden er allerede i en sårbar og presset tilstand. Etablering av sprengstoffproduksjon medfører risiko for utslipp, avrenning og uhell, som kan forverre miljøtilstanden ytterligere. Vi ser at dette til stadighet skjer i Chemring Nobel sin allerede etablerte fabrikk på Sætre, uten at det synes å få store konsekvenser for de som utgjør utslippene. Dette kan bidra til økt eutrofiering og skade marine økosystemer, i strid med nasjonale mål om å forbedre tilstanden i fjorden. Det er derfor behov for langt strengere vurderinger enn det som foreligger.

Vi viser til utdypende uttalelse fra Oslofjordens friluftsråd om konsekvenser for Oslofjorden.

Friluftsliv i området:

Friluftsløven § 2 sikrer allmennhetens rett til ferdsel i utmark. Innskrenkninger i ferdselsretten krever særskilt hjemmel. Sikkerhetsklareringer og perimetersikring rundt et militært produksjonsanlegg vil i praksis innebære permanente ferdselsrestriksjoner i et mye brukt friluftslivsområdene i Norges tetttest befolkede område. I planprogrammet på side 47 står det at: «*Det skal gjennomføres en kartlegging av dagens bruk av området til friluftsliv, inkludert ferdselsforbindelser, aktivitetsområder og aktivitetsmønstre, samt viktige funksjoner for ulike brukergrupper (barn/unge, eldre, organisert friluftsliv). Eksisterende kunnskap om friluftsliv skal innhentes fra databaser (f.eks. Naturbase, Ut.no og Strava), planer (f.eks. Asker kommunes handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer), samt andre offentlige tilgjengelige kilder. Denne kunnskapen skal suppleres med informasjon innhentet gjennom feltbefaring og intervjuer med informanter. Det skal legges til rette for dialog med lokale myndigheter, lag/foreninger, grunneiere og andre brukere for å sikre at kunnskap om bruk og behov fanges opp tidlig i prosessen*».

Vi støtter særlig at kunnskapsgrunnlaget skal innebære informasjon fra informanter. Våre tilsluttede organisasjoner ønsker å bidra til dette arbeidet.

Området er et viktig og mye brukt friluftsområde med stor verdi for rekreasjon, naturopplevelse og aktivitet. Området innbyr til en unik mulighet til å ferdes i vakker, uberørt natur, padle fra vann til vann, telte, fiske, bade etc. Det benyttes både til uorganisert friluftsliv og til organiserte aktiviteter, og flere av våre tilsluttede organisasjoner har jevnlig aktivitet her. I tillegg brukes området av blant annet Steinerskolen på Hurum og Rødbysetra aktivitetssenter.

En etablering av sprengstoffanlegg vil redusere friluftsverdiene gjennom blant annet støy, inngrep i naturen og begrenset tilgjengelighet, samt skape økt utrygghet. Samlet vil dette svekke områdets funksjon som tilgjengelig og attraktivt friluftsområde for både dagens brukere og kommende generasjoner.

Om planarbeidet skulle realiseres, så har vi en forventning om at Mølleveien som går gjennom området vil holdes åpent, og at friluftslivsmulighetene opprettholdes. Om deler av området skal avgrensnes for allmennheten, må det tydeliggjøres enda mer hvor vi kan ferdes, med både utfartsparkeringer og skilting. Vassdragene må holdes åpne for allmennheten, da dette er vann som er hyppig brukt til nærfriluftsliv, og gir en følelse av villmark, tett på byen. Her kan man padle, fiske og bade. Særlig nå som regjeringen har innført fiskeforbud i vår del av Oslofjorden, er det viktig at man fremdeles har mulighet til å fiske i innsjøene.

Området på Hurumhalvøya brukes av både jegere- og fiskere (NJFF), orienteringskretsen, klatreforbundet, speiderne og DNT (Den Norske Turistforeningen).

NJFF Buskerud har også to skytebaner inne på området, som brukes av sine medlemmer. I tillegg pågår det jakt på både småvilt, rådyr, hjort og elg. Det er svært viktig at viltkorridorer gjennom området opprettholdes.

Den Norske Turistforening (DNT) bidrar gjennom sine turer og aktiviteter til økt livskvalitet og bedre folkehelse for både barn, ungdom og voksne. Friluftsliv gir mulighet for fysisk aktivitet, naturopplevelser og sosialt fellesskap, noe som er viktig både for vår fysiske og psykiske helse. For barn og unge legger dette et godt grunnlag for mestring, bevegelsesglede og sunne vaner.

Nærfriluftslivet gjør det enklere for flere å leve aktive liv. Dette understreker verdien av å ta vare på naturen som en viktig arena for trivsel, oppvekst og helse.

DNT (Her ved DNT drammen og Omegn) har flere aktiviteter i området. De organiserte DNT-turgruppene DNT Aktiv Hurumhalvøya, Ut på tur Røyken og Hurum, Ut på tur Tofte og Filtvet, Etter Jobb Engersand og Barnas Turlag Røyken og Hurum har alle jevnlig arrangerte turer i området. Turene er basert på frivillig innsats.

DNT opplever at det blir stadig mer krevende å få folk til å bidra med frivillig innsats. Mange legger ned mye tid og engasjement fordi de ønsker å ta vare på naturen og gjøre den tilgjengelig for andre. Når viktige turområder bygges ned eller forringes, kan det oppleves som demotiverende for dem som ønsker å bidra til fellesskapet. Å ta vare på gode og tilgjengelige naturområder er derfor også viktig for å opprettholde frivillig engasjement og videreføre den innsatsen som kommer hele samfunnet til gode.

DNT sine nærturer er viktig for folkehelsen. Foto: Kaja Høgås

Nærfriluftsliv ved Røskestadvannet. Foto: Kaja Høgås

Det er viktig at staten husker på at frivilligheten er en av bærebjelkene i det norske samfunnet. Våre frivillige fortjener å bli hørt. Det er også viktig å huske på at for de fleste som bor på Hurumhalvøya er nærheten til den ville og uberørte naturen viktig, og kanskje hovedgrunnen til at de har valgt å bosette seg her. Det store antallet turgrupper viser hvor mange som er glad i naturen her, og som ønsker å vise den frem, og dele den med andre.

For orienteringskretsen er området særlig godt egnet på grunn av variert terreng, med både krevende detaljer og større sammenhengende skogsområder som gir gode trenings- og konkurranseforhold.

Klatremiljøet benytter de naturlige bergformasjonene i området til både organisert aktivitet og egenorganisert klatring, og legger stor vekt på tilgang til urørt natur og gode klatrevegger. Drammen klatreklubb trekker spesielt frem «Prekestolen klatrevegg» som er en 25 meter høy vegg, med festepunkter på toppen av klippen som gjør det enkelt og trygt å fire seg ned til klatrerutene. Disse festepunktene er satt opp av frivillige klatrere. Det tar ca 10 minutter å gå opp til klippen fra parkeringen til Fuglemyr skytebane, som også er innenfor planområdet.

Speiderne bruker området aktivt til turer, leirvirksomhet og opplæring, der barn og unge får erfaring med friluftsliv, samarbeid og mestring i trygge, naturbaserte rammer.

Felles for disse miljøene er at de er avhengige av tilgjengelige, sammenhengende naturområder, og liten grad av tekniske inngrep. Hurummarka oppleves som attraktiv nettopp fordi den tilbyr stillhet, variasjon i naturtyper og rom for aktivitet, både organisert og uorganisert. Området er derfor ikke bare viktig for idrett og friluftsliv, men også som læringsarena, møteplass og kilde til naturglede for mange ulike brukergrupper.

Vi vil også trekke frem Steinerskolen i Hurum og Rødbysætra aktivitetssenter, som begge bruker området aktivt i sin undervisning og virksomhet. Disse tilbudene representerer viktige alternative opplæringsarenaer, og bidrar til at barn og unge på Hurumhalvøya får et variert og tilpasset skoletilbud som kan møte ulike behov innenfor det norske utdanningssystemet.

For disse aktørene er naturen en sentral del av det pedagogiske opplegget. Undervisningen er i stor grad erfaringsbasert og foregår ute, der elevene får praktisk erfaring med natur, årstider og økologiske sammenhenger. Tilgang til sammenhengende og lite påvirket natur er derfor en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre denne typen opplæring.

Konklusjon

På bakgrunn av de omfattende negative konsekvensene for naturmangfold og friluftsliv, risikoen for ytterligere belastning på Oslofjorden ved utslipp av nitrogen, og klare konflikter med naturavtalen, mener vi at hensynet til natur og miljø må gis avgjørende vekt i den videre behandlingen.

På vegne av våre tilsluttede organisasjoner,

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud

Fra: FNF Buskerud <[sladdet e-post]>
Sendt: tirsdag 16. juni 2026 14:27
Til: Skinderhaug, Erling Kristian
Kopi: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsuttalelse til Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver – Varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Vi sendte inn en høringsuttalelse til Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver – Varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram, mandag 15. Juni, men har ikke mottatt bekreftelse på at høringsuttalelsen er mottatt.

Uttalelsen er sendt til både Norconsult og Forsvarbygg.

Hvem skal bekrefte at uttalelsen er mottatt, og hvor publiseres innsendte høringsuttalelser?

Med vennlig hilsen

Kaja Høgås
Fylkeskoordinator
Forum for natur og friluftsliv Buskerud
Tollbugata 51, 3044 Drammen
Org.nr: [sladdet telefon]
Mob: [sladdet telefon]

[Abonner på vårt nyhetsbrev!](#)

Sjekk [Høringsradaren](#) for saker på høring.

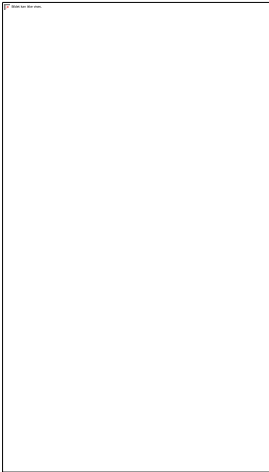
www.fnf-nett.no

Fra: Kristine Thujord <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 16:19
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsinnspill til planprogrammet til Chemring Nobel
Vedlegg: Høring planprogram mm Chemring Nobel.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Vedlagt ligger høringsinnspill fra Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), NJFF Buskerud og NJFF Akershus.

Med vennlig hilsen

Kristine Thujord

fagkonsulent
Norges Jeger- og Fiskerforbund

(+47) [sladdet telefon]
[\[sladdet e-post\]](#)
njff.no

reguleringsplan.hurum@norconsult.com
Norconsult,
Postboks 626,
1303 Sandvika

Hvalstad, 15. 06. 2026

Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver - høringsinnspill

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), NJFF Buskerud og NJFF Akershus viser til høring i forbindelse med planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver.

Kommentarer til prosess – lokalitetsvurdering og alternativ for utredning

Vi ønsker å knytte noen kommentarer til prosessen rundt lokaliseringen av produksjonsanlegget for eksplosiver. Allerede fra oppstarten med mulighetsstudien, har vi gitt uttrykk for skepsis til måten dette har vært gjennomført på. Kriteriene som har vært lagt til grunn for utvelgelse av aktuelle lokaliseringer har hele veien gitt inntrykk av at de har vært tilpasset til at eneste reelle alternativ ville bli Tofte-alternativet som nå omfattes av forslaget til planprogram.

Det er heller ikke lagt opp til å utrede andre lokaliseringer i planprogrammet som nå er på høring. Mulighetsstudien viste at Tofte-alternativet har negative konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv uten at dette har medført reelle og realistiske utredninger av alternative lokaliseringer. Vi stiller spørsmål ved om dette er i tråd med konsekvensutredningsforskriften § 19 andre ledd første setning:

«Konsekvensutredningen skal også redegjøre for de alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert, og en utredning av relevante og realistiske alternativer.»

Vi vil understreke at selv om det er bred politisk enighet om nødvendigheten av å etablere en slik fabrikk, så er det viktig at prosessen med lokalisering og utarbeidelse av reguleringsplan skjer på en god og grundig måte i likhet med planlegging av andre tiltak og utbygginger.

NJFF, NJFF Buskerud og NJFF Akershus anmoder derfor om at det gjennomføres en utredning av ett eller flere alternativer til lokalisering.

Avgrensning av planområde – rammer for bruk

NJFF, NJFF Buskerud og NJFF Akershus vil understreke behovet for at planprogrammet i langt større grad konkretiserer hvilke deler av planområdet som i praksis vil være tilgjengelige for allmenn bruk, og hvilke områder som helt eller delvis vil falle bort som følge av tiltaket.

Planprogrammet legger til grunn en romslig planavgrensning på om lag 15,3 km², samtidig som det fremgår at etableringen vil innebære omfattende sikkerhetstiltak i form av perimetersikring med dobbel inngjerding, ryddesoner og overvåkning. Selv om det fremheves at det inngjerdede arealet vil utgjøre en begrenset del av det samlede planområdet, vil slike sikringstiltak skape betydelige barrierer i landskapet og kunne redusere tilgjengeligheten av området.

I forslaget til planprogram, er det verken konkretisert hvilke arealer som vil bli inngjerdet eller hvilke arealer som vil få restriksjoner gjennom hensynssoner og sikkerhetssoner. Vi mener det er avgjørende at det avklares hva slike restriksjoner konkret innebærer for allmennhetens bruk, herunder om ferdsel, jakt, fiske og annet friluftsliv fortsatt vil være tillatt.

Tiltaket vil også kunne påvirke adkomst til området gjennom endringer i veinett og stier. Dette kan få betydning utover de arealene som direkte berøres av inngrep, ved at tilgjengeligheten til større sammenhengende friluftsområder blir redusert eller fragmentert. Etter vår vurdering er det derfor nødvendig med en helhetlig vurdering av hvordan tiltaket påvirker bruksmuligheter og tilgjengelighet i området, både til skogen og fiskevannene.

Innspill til temaer for konsekvensutredning

Innledning

En forutsetning for å kunne ta riktige beslutninger og legge til rette for best mulig avbøtende tiltak, er at det framskaffes et oppdatert og tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. I tråd med naturmangfoldloven §§ 8–12 skal beslutninger som berører naturmangfold bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning skal vurderes ved beslutningstaking. Der kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt eller det er behov for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget, må dette gjennomføres før beslutninger fattes eller tiltak igangsettes

Naturmangfold

Terrestrisk naturmangfold

Hensynssonen utgjør viktige leveområder for hjortevilt og annet vilt. Etablering av inngjerding, sikkerhetssoner og tekniske installasjoner vil påvirke trekkveier, arealbruk og bestandsforhold over tid. Konsekvensutredningen bør omfatte konsekvenser for hjorteviltets trekkveier og leveområder, og hvilke konsekvenser tiltaket vil kunne ha for ettersøk av skadet vilt. Hurumlandet er en halvøy med allerede begrensede trekkmuligheter for viltet. Med økt fragmentering, vil dette kunne påvirke genflyten hos bestandene i negativ retning.

Konsekvensutredningen må også omfatte virkninger på annet terrestrisk naturmangfold. Dette inkluderer effekter på fugl, småvilt, rovvilt, amfibier og andre arter som benytter

området til næringssøk, reproduksjon eller som del av større leveområder. Gammelskog representerer en verdifull naturtype, ettersom de har høy økologisk funksjon og ofte huser et rikt arts mangfold. Selv mindre tap av sammenhengende naturområder kan få betydelige konsekvenser når de skjer i et område hvor leveområder og trekkmuligheter allerede er begrenset.

Akvatisk naturmangfold

Det må utredes hvordan planen vil påvirke bekker, våtmarks- og myrområder, innsjøer og øvrige vannforekomster innenfor og i tilknytning til planområdet. Der kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, bør det gjennomføres kartlegging av fiskebestander, bunndyr, amfibier og andre relevante biologiske kvalitetskomponenter.

Det må også tas hensyn til at Hurum har bestander av sjørørret, blant annet i Sageneelva som har utløp fra Rødbyvannet. Sjørørret er særlig sårbar for endringer i vannkvalitet, hydrologi og vandringsmuligheter. Tiltaket må derfor vurderes med hensyn til hvordan det kan påvirke hele livssyklusen til sjørørret, inkludert gyteområder, oppvekstområder og vandringskorridorer.

Etablering og drift av anlegget kan medføre økt risiko for avrenning, partikkeltransport og kjemikalieutslipp til vannforekomster. Det må derfor utredes hvordan både anleggs- og driftsfasen kan påvirke vannkvalitet, økologisk tilstand og det akvatiske naturmangfoldet i berørte vannmiljøer.

Friluftsliv

En stor andel av hensynssonen er i dag eid av Statskog som forvalter og formidler småviltjakten på området. En etablering av ny sprengstoff-fabrikk i Tofte vil medføre at ca 10.000 da med småviltjaktterreng blir utilgjengelig. Alt øvrig terreng som kan egne seg for jakt i Asker er privat, slik at allmennhetens jaktmuligheter vil bli betydelig svekket. Mulige konsekvenser for tilgangen til jakt for allmennheten bør utredes.

Røskestadvannet, Langvann og Rødbyvannet ligger helt eller delvis innenfor planområdet og benyttes i dag til fritidsfiske og annet friluftsliv. Det fremgår ikke av planprogrammet hvilke konsekvenser etablering av fabrikk, tilhørende sikkerhetssoner og eventuelle ferdselsrestriksjoner vil få for allmennhetens tilgang til disse lokalitetene.

Konsekvensutredningen bør derfor kartlegge hvordan tiltaket vil påvirke mulighetene for fiske, ferdsel og annen bruk av vannene, både i anleggs- og driftsfasen. Det må avklares om eksisterende adkomstveier, stier og parkeringsmuligheter blir berørt, og om deler av innsjøene eller tilhørende arealer blir utilgjengelige som følge av sikkerhetstiltak eller andre restriksjoner.

For mange innbyggere representerer de berørte områdene viktige nærfriluftsområder for fiske, jakt, turgåing, naturopplevelser, bær- og soppsanking og annen lavterskel friluftaktivitet. Selv om enkelte områder formelt sett fortsatt vil være tilgjengelige, kan opplevelsesverdien bli betydelig redusert som følge av inngjerding, overvåking, tekniske installasjoner, støy og økt trafikk. Slike forhold må inngå som en del av konsekvensutredningen.

Skytebaner

I forslaget til planprogram kommer det fram at Fuglemyr skytebane trolig må legges ned. Fuglemyr skytebane driftes i dag av Søndre Hurum JFF, Svelvik og Drammen JFF og Hurum Sportsskytterklubb. Disse tre foreningene har pr 31.05.2026 735 medlemmer totalt hvorav 73 er aktive ungdommer (under 26 år). I tillegg til aktive medlemmer, er anleggene også tilgjengelig for alle som ikke er medlem i foreningene.

Fuglemyr skytebane er et veletablert skyteanlegg med stor betydning for skytesport, jegeropplæring, treningsskyting, oppskyting til storviltprøven og annen organisert aktivitet. Årlig arrangeres totalt et 20-talls terminlisteførte skytestevner på Fuglemyr Skytebane. I tillegg gjennomføres det årlige kurs både for jegere og sportsskyttere. Årlig avlegges det over 150 storviltprøver på Fuglemyr skytebane.

Anlegget ble etablert av Forsvaret i 1998 og består av en 100-metersbane med 10 standplasser og en 200-metersbane med 16 standplasser. Til anlegget hører også et klubbhus som benyttes til kursvirksomhet, jegerprøveopplæring, møter og sosiale arrangementer. Det er de senere årene gjennomført betydelige investeringer i modernisering av anlegget. Særlig gjelder dette etableringen av elektronisk skiveanvisning på 100-metersbanen. Investeringen representerer et betydelig økonomisk løft for foreningen og har bidratt til å øke både kvaliteten på tilbudet og anleggets samlede attraktivitet. Oppgraderingen har ført til økt aktivitet og høyere bruk av anlegget.

Vi registrerer også at Røskestad leirduebane ikke er omtalt i forslaget til planprogrammet til tross for at anlegget ligger innenfor planområdets avgrensning. Røskestad leirduebane er, i likhet med Fuglemyr, et etablert skyteanlegg med regelmessig aktivitet. I løpet av sesongen er det ukentlig aktivitet på banen.

Skytebanene er en sentral ressurs for jegerprøveopplæring, treningsskyting, oppskyting til storviltprøven og annen organisert aktivitet knyttet til sikker våpenhåndtering. Anlegget har stor betydning for rekruttering av nye jegere og skyttere, inkludert barn og unge.

Skytesporten fyller en viktig rolle som et inkluderende fritidstilbud for mennesker med ulike interesser, forutsetninger og behov. Mange barn og unge finner seg ikke til rette i tradisjonelle lagidretter, men opplever mestring, tilhørighet og personlig utvikling gjennom individuelle idretter som skyting. Aktiviteten gir mulighet til å utvikle konsentrasjon, selvdisciplin, ansvarsfølelse og målrettethet i et trygt og strukturert miljø. For enkelte ungdommer representerer skytesporten et unikt aktivitetstilbud som bidrar til sosial tilhørighet, vennskap og aktiv deltakelse i organisert fritidsvirksomhet. De over 70 aktive ungdommene som pr i dag bruker Fuglemyr skytebane vil stå helt uten mulighet til å bedrive aktiviteten i eget nærmiljø.

NJFF, NJFF Buskerud og NJFF Akershus vil understreke at dersom status blir en nedleggelse av banen, forutsetter vi at departementet tar ansvaret for og kostnader forbundet med å skaffe alternativ lokalisering og etablering av ny bane med tilhørende infrastruktur. Vi ber også om en avklaring på hvordan aktiviteten på Røskestad leirduebane blir påvirket av planprogrammet.

Konsekvensene for skytebanen(e) er omfattende og utfordringene knyttet til å finne alternative løsninger ved en nedleggelse er betydelige. Vi har derfor bedt om et eget møte med Kommunal- og Distriktsdepartementet om dette.

Vannmiljø

Flere populære fiskevann ligger innenfor området definert som hensynssone i planprogrammet, men det fremgår ikke om tilgangen til disse vannene vil bli berørt av tiltaket. Rødbyvannet og Langevannet er klassifisert med dårlig økologisk tilstand i Vann-Nett.no. Rødbyvannet er i hovedsak påvirket av høye nitrogenverdier og eutrofiering, mens Langevannet blant annet er klassifisert med dårlig tilstand for fisk. For Røskestadvannet foreligger det ikke tilgjengelige data inne på Vann-Nett.no om økologisk tilstand, og ingen av de tre vannene har klassifisert kjemisk tilstand.

Oslofjorden er under sterkt press, og den økologiske situasjonen vurderes som alvorlig. Utslipp fra både anleggs- og driftsfasen må derfor vurderes særskilt opp mot den samlede belastningen på fjordsystemet. Det må stilles strenge krav til rensing, håndtering av overvann og forebygging av forurensning. På bakgrunn av den samlede miljøsituasjonen i Oslofjorden, samt sårbarheten til anadrome fiskebestander, bør føre-var-prinsippet legges til grunn.

Tiltaket må vurderes opp mot kravene i vannforskriften og prinsippene i EUs rammedirektiv for vann (2000/60/EF). Et grunnleggende prinsipp i vanndirektivet er at tilstanden i vannforekomster ikke skal forringes. For vannforekomster som allerede er klassifisert med dårlig økologisk tilstand, slik som Rødbyvannet og Langevannet, er det derfor særlig viktig å dokumentere at tiltaket ikke medfører ytterligere forringelse av miljøtilstanden eller reduserer mulighetene for å oppnå miljømålene etter vannforskriften.

En etablering på Tofte vil medføre behov for utbedring av veier, både som evakueringsveier og utbedring av dagens adkomstveier til Tofte for å ha tilstrekkelig kapasitet både til det store antallet arbeidsplasser og til transport av varer til og fra. Det bør utredes om, og i hvilken grad, slike inngrep kan påvirke vannmiljøet og bidra til ytterligere belastning på allerede sårbare vannforekomster.

NJFF frykter at valg av Tofte som etablering for fabrikken vil medføre økt forurensning av allerede berørte vann, og at uttak av prosessvann vil medføre behov for nye inngrep.

Vi mener det må stilles tydelige krav om oppfølging og overvåkning av berørte vannforekomster. Det må etableres et overvåkningsprogram som omfatter både fysiske- og kjemiske parametere, biologiske kvalitetskomponenter og relevante påvirkningsfaktorer i anleggs- og driftsfase. Overvåkningen må gi et tilstrekkelig grunnlag for å avdekke endringer, i miljøtilstanden samt forbedre de vannforekomstene som har moderat eller dårlig tilstand.

For å sikre god overvåkning og eventuelle avbøtende tiltak, bør det avsettes økonomiske midler for å gjennomføre dette. Det må også fremgå hvordan kostnader knyttet til eventuell miljøforringelse, restaurering og kompensasjon skal håndteres, i tråd med prinsippet om at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøpåvirkning.

Avsluttende merknader

NJFF, NJFF Buskerud og NJFF Akershus mener at forslaget til planprogram ikke i tilstrekkelig grad sikrer en helhetlig og kunnskapsbasert beslutningsprosess. Det burde være reelle vurderinger for alternative områder, tydelige avklaringer om arealbruk og tilgjengelighet, samt flere utredninger i det berørte området.

Tiltaket vil innebære et betydelig inngrep i et område med viktige natur- og friluftslivsverdier. Dette stiller høye krav til et oppdatert kunnskapsgrunnlag, grundige konsekvensutredninger og tydelige krav til avbøtende tiltak og oppfølging.

Vi forventer at innspillene tas hensyn til i det videre arbeidet, og at hensynet til natur, allmennhetens bruk og eksisterende aktiviteter tillegges reell vekt i den videre planprosessen.

Vennlig hilsen

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Kristine Thujord

Kristine Thujord
Fagkonsulent

NJFF Buskerud

Knut Johan Ruud /sign/
Regionsekretær

NJFF Akershus

Endre Stakkerud /sign/
Regionleder

Fra: Lise Saga <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 15:25
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver
Vedlegg: Høring_reguleringsplan_produksjonsanlegg for eksplosiver_NBS_[sladdet telefon].pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Hei,

Viser til høringsrunde om reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver med varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram, og legger ved høringsinnspill fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Med vennlig hilsen,
Lise Saga
Fagansvarlig i Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Tlf: [sladdet telefon]

Facebook: [Småbrukarlaget](#) | Instagram: [@bondeogsmabrukarlaget](#)
www.smabrukarlaget.no

[Bli medlem!](#)

Innspill til Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver

Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) viser til høring av forslag til planprogram for etablering av ny sprengstoffproduksjon i Hurummarka, og takker for muligheten til å gi innspill på Reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver – Varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram.

NBS organiserer bønder og matprodusenter over hele landet og arbeider for å sikre norsk matproduksjon, jordvern, bærekraftig ressursforvaltning og styrket matberedskap. På denne bakgrunn ønsker vi å rette oppmerksomheten mot de konsekvensene den foreslåtte etableringen kan få for landbrukets produksjonsgrunnlag og forvaltningen av viktige naturressurser.

1. Matberedskap er en del av nasjonal beredskap

NBS anerkjenner behovet for å styrke nasjonal beredskap og forsyningssikkerhet i en tid preget av økt geopolitisk uro. Samtidig må beredskapspolitikken forstås i et helhetlig perspektiv.

Norsk matproduksjon, tilgang på dyrkbar jord og å sikre vannressurser utgjør en grunnleggende del av samfunnets totale beredskap. I en situasjon hvor norske myndigheter har satt økt selvforsyning, matsikkerhet og beredskap høyt på den politiske dagsordenen, er det avgjørende at konsekvensene for landbruket utredes grundig før beslutninger om større industrietableringer fattes.

NBS mener det foreliggende planprogrammet ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hvilke konsekvenser etableringen kan få for landbruksnæringen, matberedskapen og de naturressursene som norsk matproduksjon er avhengig av.

2. Jordvern og hensynet til framtidig matproduksjon

Norge har et svært begrenset arealgrunnlag for matproduksjon. Bare en liten del av landets samlede areal er egnet til dyrking av mat, og disse ressursene er i praksis ikke-fornybare.

Stortinget har gjennom flere vedtak understreket betydningen av et sterkt jordvern og behovet for å øke den nasjonale selvforsyningsgraden. Dette forutsetter at arealer og ressurser som kan bidra til framtidig matproduksjon forvaltes med stor varsomhet.

NBS er bekymret for at planprogrammet i begrenset grad belyser hvilke direkte og indirekte konsekvenser etableringen kan få for landbruket i området. Dette gjelder ikke bare eventuelle arealbeslag, men også hvordan virksomheten kan påvirke framtidige investeringsmuligheter, ressursutnyttelse, produksjonsvilkår og utviklingsmuligheter for aktive gårdsbruk.

Etter vårt syn må konsekvensene for landbruk, jordvern og matproduksjon utredes som et eget fagtema i den videre planprosessen.

3. Vannressurser og risiko for forurensning

Tilgang til rent vann er en grunnleggende forutsetning for norsk matproduksjon. Både planteproduksjon, husdyrhold og næringsmiddelproduksjon er avhengig av sikre vannressurser med god kvalitet.

NBS kan ikke se at planprogrammet i tilstrekkelig grad dokumenterer hvordan utslipp, avrenning eller uønskede hendelser kan påvirke grunnvann, lokale vassdrag og andre vannressurser som landbruket er avhengig av.

Det må derfor gjennomføres grundige og uavhengige vurderinger av:

- risiko for påvirkning av grunnvann og private vannkilder,
- risiko for forurensning av vassdrag og vannressurser benyttet i landbruksproduksjon,
- konsekvenser for jordkvalitet og biologisk produksjon,
- langsiktige effekter på naturressurser som inngår i matproduksjonen.

Dersom det foreligger usikkerhet om konsekvensene, må føre-var-prinsippet legges til grunn.

4. Oslofjorden og belastningen fra nitrogenutslipp

NBS vil særlig understreke behovet for en grundig vurdering av hvordan etableringen kan påvirke arbeidet med å forbedre miljøtilstanden i Oslofjorden.

Tilstanden i Oslofjorden er alvorlig. Statlige myndigheter, forskningsmiljøer, fylkeskommuner, kommuner og jordbruket rundt fjorden arbeider i dag med omfattende tiltak for å redusere tilførselen av nitrogen og andre næringsstoffer som bidrar til økologisk forringelse av fjordmiljøet. Det er gjennomført omfattende investeringer for å etablere nitrogenrensing ved rensesanlegg, og landbruket er samtidig underlagt stadig strengere krav for å redusere avrenning til fjorden.

(statsforvalteren.no, miljodirektoratet.no)

På denne bakgrunn mener NBS at det er nødvendig med en langt grundigere utredning av:

- forventede nitrogenutslipp fra anlegget,
- risiko for avrenning til lokale vassdrag og Oslofjorden,
- konsekvenser ved uhell eller utilsiktede utslipp,
- den samlede belastningen på vannmiljøet i fjordens nedbørfelt.

Det fremstår som vanskelig å forene nye mulige utslippskilder med myndighetenes egne mål om å redusere nitrogenbelastningen på Oslofjorden. Landbruket og andre næringer pålegges betydelige kostnader og restriksjoner for å redusere utslippene, og det må gjøres grundige vurderinger av nye industrietableringer som kan påvirke samme resipient (statsforvalteren.no, miljodirektoratet.no).

5. Behov for alternative lokaliseringer

NBS mener det er nødvendig å sikre at alternative lokaliseringer vurderes grundig som en del av beslutningsgrunnlaget.

Når det er tale om et anlegg med mulige konsekvenser for naturressurser, vannmiljø og landbruk, bør det dokumenteres at alternative plasseringer med lavere konfliktgrad er vurdert på en tilfredsstillende måte.

Dette er særlig viktig i en tid hvor hensynet til matberedskap og vern av produksjonsgrunnlaget for norsk matproduksjon er løftet fram som nasjonale mål.

6. Konklusjon

Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener at det foreliggende planprogrammet ikke gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag når det gjelder konsekvenser for landbruk, matberedskap, vannressurser og den samlede belastningen på Oslofjordens miljø.

Før planarbeidet føres videre mener NBS at det må gjennomføres:

1. En egen landbruksfaglig konsekvensutredning.
2. En vurdering av konsekvenser for matberedskap og selvforsyning.
3. En grundig analyse av risiko for påvirkning av vannressurser, jordkvalitet og produksjonsgrunnlag.
4. En helhetlig vurdering av nitrogenutslipp og avrenningsrisiko sett opp mot regjeringens uttalte mål for restaurering av Oslofjorden.
5. En reell vurdering av alternative lokaliseringer med lavere konfliktgrad mot landbruk og naturressurser.

Matjord, vannressurser og produksjonsgrunnlaget for norsk mat er en del av landets kritiske beredskapsinfrastruktur. Konsekvensene for disse ressursene må være fullt ut

kartlagt før det fattes beslutninger om etablering av nytt produksjonsanlegg for eksplosiver.

Med vennlig hilsen,

Tor Jacob Solberg

Line Boleyn Melle

Leder

Fylkesleder

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Oslo- og Akershus Bonde- og Småbrukarlag

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Fra: ingeborg breines <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 15:10
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: ikff; Breines Ingeborg
Emne: Høringsinnspillene fra Kvinneligaen for Fred og Frihet

[You don't often get email from [sladdet e-post]. Learn why this is important at <https://aka.ms/LearnAboutSenderIdentification>]

Oslo/Sigerfjord 15. juni 2026

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Norge/IKFF vil med dette på det sterkeste uttrykke vår motstand til den planlagte gigant ammunisjonsfabrikken på Hurum i Asker kommune. IKFF anser det som uansvarlig å bygge Europas største militære sprengstoff-fabrikk så nær Norges hovedstad. Uansvarligheten knyttes til de svære, forurensende utslippene fra produksjon av ammunisjonen, ikke minst av nitrogen, som vil forpuste Oslofjorden og gjøre den mindre nyttig for rekreasjon og matauk. Dessuten vil en slik fabrikk kunne bli et strategisk bombemål med svære destruktive følger, om så galt skulle skje at vi ender i krig.

IKFFi ser heller ikke behovet for en slik fabrikk lagt et annet sted. Årsaken som Regjeringen oppgir for en slik satsing er vår beredskap og krigen i Ukraina. Vi tillater oss å stille spørsmål ved både den sikkerhetsmessige og den politiske bakenforliggende tenkingen. Et slik monsteraanlegg som Regjeringen sammen med Chemring Nobel og andre, inklusive utenlandske, partnere her planlegger inngår i noe som burde være en forgangen, ensidig militaristisk tankegang. Etter flere års krig i Ukraina, hvor Vesten bidrar med stadig farligere våpen, ammunisjon, etterretning, militær kompetanse og trening, burde det være klart at våpen ikke er veien til fred, men at det nå må forhandles.

Den intensive opprustning som er på gang i Europa, ikke minst i Nord-Europa, som Norge er en aktiv del av, fører med nødvendighet til at vår nabo, Russland, som nå er definert som Fienden, også vil ruste ytterligere opp. Opprustningsspiralen og mistenksomheten bare fortsetter og fører til en polarisering og mulig konfrontasjon som kan risikere å ta oss inn i en total-ødeleggende situasjon. Den sterke tilstedeværelsen av atomvåpen i Europa og den letthet man nå omgår både Ikkespredningsavtalen og FNs Atomvåpenforbud på, gir grunn til frykt og må øyeblikkelig møtes med diplomati, ikke med ammunisjon.

Kvinneligaen er på det rene med de store investeringer som allerede er gjort i forbindelse med dette prosjektet, og vil be Regjeringen anerkjenne det som tapt til fordel for en større og mer langsiktig satsing på avspenning og fred. Tenkningen fra palmekommisjonen som bidro til å få slutt på den kalde krigen, kan med fordel hentes frem igjen. De 22 kvadratkilometerne som er planlagt brukt til destruksjon, trengs til å styrke vår matsikkerhet, til å fremme et sunt miljø, ren luft, vann og jord til glede og nytte for Norges befolkning.

Med hilsen og en inngående oppmuntring til å ikke realisere noen ny ammunisjonsfabrikk verken på Hurum eller et annet sted i Norge.

For Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Norge Ingeborg Breines (leder)

Fra: ole tom roed <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 21:18
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Øyvind Wistrøm; Dag Norbotten Kristoffersen
Emne: Chemring Nobel Tilleggsinfo fra BKA

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Tillegg til BKAs uttalelse:

Chemring Nobel har i sin egen utredning i vedlegg 1, avsnitt 4.2.11 om Vannmiljø beskrevet Oslofjordens miljøtilstand som moderat. Dette gjelder området fom Breiangen til Drøbak.

Dette er klart uriktig informasjon. Gjeldende Oslofjordplan fra Regjeringen beskriver området som kritisk, ikke moderat forurenset.

Vennlig hilsen
For BKA Oslofjordgruppa

Ole Tom Røed
Strandveien 2 - 3186 Horten

Fra: ole tom roed <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 20:54
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Øyvind Wistrøm; Dag Norbotten Kristoffersen
Emne: Chemring nobel. Høringsuttalelse.

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Besteforeldrenes klimaaksjon (BKA) er Norges nest største miljøorganisasjon. BKAs Oslofjordgruppe avgir slik uttalelse:

I høringsbrevet leser vi at utslipp til Oslofjorden er ett av temaene som vil konsekvensutredes i planprosessen. Utredningen skal beskrive tiltak for å redusere utslipp til fjorden, og det skal gjøres en vurdering av behov for eventuelle kompenserende tiltak.

Dette er en foruroligende formulering. Vi har i tidligere uttalelse til Miljødep pekt på at utslippstillatelsen kan fordoble utslipp av giftstoffer som nitrogen og fosfor til fjorden. Det er derfor helt nødvendig at kompenserende tiltak settes inn. Det er ikke tilfredstillende at slike tiltak *muligens* skal kreves.

Oslofjorden er som kjent i en svært truet situasjon. Utslipp fra CN vil medføre at andre tiltak som renseanlegg, fiskestopp og omgjøring av landbruksdrift i beste fall vil føre til at fjordens helse ikke forbedres. Mer sannsynlig er det at miljøsituasjonen kraftig forverres fram mot [sladdet telefon] da de første nye renseanleggene vil komme i drift.

BKA krever derfor at det settes som vilkår at tilfredstillende renseanlegg er i drift FØR den første ammunisjons- produksjonen igangsettes

Regjeringen har et uttalt mål om å redusere tilførselen av nitrogen til fjorden. Dette kan ikke oppnås uten at utslipp fra CN gjennomgår en omfattende renseprosess. Vi tror vi har støtte for dette synspunkter fra alle større norske miljøorganisasjoner. Vi viser også til EUs vanndirektiv som forventes implementert i Norge de kommende tid.

Avslutningsvis vil jeg peke på at høringsbrevet ikke kan sees å være sendt til kystkommunene i Oslofjorden, som vil rammes av utslipp fra CN. Det er uforståelig at dette er unnlatt.

Vennlig hilsen

Ole Tom Røed
Leder for BkAs Oslofjord gruppe

Strandveien 2 - 3186 Horten

Fra: Svein Ballo <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 21:58
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Antikrigs-Initiativet
Emne: Høringsinnspill fra AKI-Oslo vedr. Chemring Nobel
Vedlegg: Høringsinnspill Chemring Nobel -AKI Oslo.docx

You don't often get email from [\[sladdet e-post\]](#). [Learn why this is important](#)

Se vedlagte høringsinnspill fra Antikrigs-Initiativet (AKI) i Oslo.

Med hilsen
Svein Ballo/leder

Høringsinnspill Chemring Nobel

Antikrigs-Initiativet Oslo (15. juni 2026)

Antikrigs-Initiativet (AKI) driver opplysnings- og påvirkningsarbeid for fred og nedrustning. AKI ved lokallaget i Oslo krever at planene om utbygging av sprengstoffabrikk i Hurummarka stanses.

DEN FORSVARSPOLITISK BEGRUNNELSEN FOR FABRIKK HOLDER IKKE

Regjeringens «Veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien» legger stor vekt på Ukrainas behov for våpen og ammunisjon, og at en økning i produksjonen ved Chemring er avgjørende for å beskytte Europa mot Russland.

I følge mulighetsstudien for bygging av ny fabrikk på Hurum vil anlegget først vil stå klart i 2030, og full produksjonskapasitet ikke nås før i 2032. Hvis formålet med å bygge fabrikk er å støtte Ukraina med våpen, forutsetter dette fortsatt krig i Ukraina i minst seks år til. Vi mener at dette er et svært urealistisk scenario.

Nitti prosent av Chemrings nåværende produksjon eksporteres til utlandet, og ifølge bedriftens ledelse vil det samme vil gjelde for et eventuelt nytt produksjonsanlegg. Men det er langt fra sikkert at Chemrings produksjon i hovedsak vil gå til Ukraina. I dag går det meste av norsk våpeneksport til USA. Ifølge SSB var 2025 et rekordår for norsk våpeneksport, og verdien av eksporten til USA økte med 43%.

Vi vet at sprengstoff produsert av Chemring Nobel høyst sannsynlig vil bli brukt av USA og Israel i folkerettsstridig krigføring og folkemord. Sprengstoff produsert ved Chemring inngår i det amerikanskproduserte Hellfire-missilet, som blant annet er blitt brukt i Israels folkemord på Gaza. Som administrerende direktør i Chemring Nobel Helge Husby selv har uttalt, har vi ingen garanti for at Chemrings produkter ikke blir brukt i folkerettsstridige kriger i fremtiden.

Når regjeringen gir Chemring Nobel i oppdrag å øke produksjon av krigsmateriell uten å stramme inn Norges lovverk for eksportkontroll, øker sannsynligheten for at norsk våpenproduksjon vil bidra til krigføring i strid med folkerettslige prinsipper.

NATUREN I HURUMMARKA MÅ BEVARES - OSLO-FJORDEN TÅLER IKKE MER UTSLIPP

Utbygging av Chemring Nobels sprengstoffabrikk i Hurummarka truer umistelige naturverdier. Forsvarsbyggs egne kart klassifiserer store deler av planområdet som «svært stor naturverdi» – det høyeste nivået. Det planlagte fabrikkianlegget vil legge beslag på et over fire kvadratkilometer stort skogsområde med unike og verneverdige naturtyper, som også har stor verdi som friluftsområde.

En utvidelse av sprengstoffproduksjon vil føre til økte utslipp av nitrogen i en allerede sterkt miljøskadet Oslofjord. Regjeringen har som kjent innført fiskeforbud i Oslo-fjorden, med bakgrunn i at økosystemet i fjorden er «under betydelig press». En av hovedårsakene til den kritiske tilstanden i Oslofjorden er nitrogenutslipp, og i januar 2024 oppfordret derfor klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen 118 kommuner til å begrense skadelig nitrogenkonsentrasjon i fjorden.

Den samme regjeringen har gitt Chemring Nobel tillatelse til å femdoble nitrogenutslippene sine. Alle miljøfaglige råd fra Miljødirektoratet ble tilsidesatt for selskapets sprengstoffproduksjon. I tillegg ble hverken Asker kommune eller andre relevante aktører informert om søknaden for å øke utslipp. I dag er det fiskerne, ikke våpenselskapet, som må betale for fjordens uhelse.

Fra: Ingrid Wigestrاند <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 20:50
Til: Reguleringsplan Hurum
Emne: Høringsvar Norsk Friluftsliv Sprengstoffabrikk Hurummarka
Vedlegg: 2026-06-15 Norsk Friluftsliv høringsuttalelse Sprengstoffabrikk Hurum.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

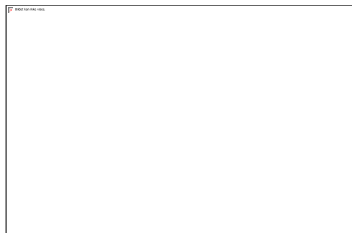
På vegne av Norsk Friluftsliv oversendes med dette høringsinnspill i saken Planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver – Sprengstoffabrikk i Hurum-marka. Se vedlegg.

Friluftshilsen fra
Ingrid Larsen Wigestrاند
Rådgiver naturforvaltning og samfunnskontakt
[sladdet telefon]

Frivillighetens Hus
Christian Krohgs Gate 10
0186 Oslo

Norgga Olgunastinsearvi

Oslo, 15. juni 2026

Forsvarsbygg

Høringsuttalelse planprosess for nytt anlegg for militære eksplosiver på Hurum i Asker kommune.

Norsk Friluftsliv er fellesorganisasjonen for de 19 store frivillige friluftslivsorganisasjonene, med én million medlemskap og nær 5000 lag og foreninger. Norsk Friluftsliv representerer derfor en svært stor del av friluftslivet i Norge. Norsk Friluftsliv engasjerer seg i denne saken fordi saken har en prinsipiell karakter, som kan føre til store negative konsekvenser i et viktig natur- og friluftslivsområde. Saken er også av stor betydning for flere av våre medlemsorganisasjoner.

Norsk Friluftsliv viser til forslag til planprogram for nytt anlegg for militære eksplosiver og har følgende to hovedinnspill:

1. Konsekvensene for friluftsliv, naturmangfold og Oslofjorden må utredes grundig og ilegges betydelig vekt i den videre planprosessen.
2. Forslag til planprogram må ikke fastsettes i nåværende form. Det må utarbeides et revidert planprogram der relevante og realistiske alternative lokaliseringer inngår i konsekvensutredningen.

Under følger utdyping av disse innspillene.

1. Konsekvensene for friluftsliv, naturmangfold og Oslofjorden, av å bygge foreslåtte anlegg, må utredes grundig og tillegges betydelig vekt.

Det foreslåtte planområdet omfatter store utmarksarealer med dokumenterte verdier for natur og friluftsliv. Det fremgår av planprogrammet at området er et lokalt viktig friluftslivsområde, og ved kartlegging i 2018 ble flere deler av planområdet kategorisert som «viktige» og «svært viktige» friluftslivsområder. Området ligger i en av landets mest befolkede regioner, der presset på natur- og friluftslivsområder er stort. Sammenhengende naturområder med god tilgjengelighet for allmenheten blir stadig sjeldnere, og de gjenværende arealene får derfor økende betydning for friluftsliv, naturopplevelser og folkehelse. Det er ikke grunnlag for å anta at områdets verdi for friluftsliv er redusert siden kartleggingen ble gjennomført. Tvert imot er det sannsynlig at disse utmarksarealene er enda mer verdifulle for kommunens innbyggere nå enn i 2018, som følge av generell befolkningsvekst og det faktum at stadig mer natur- og friluftslivsområder har blitt bygget ned de siste årene.

Norsk Friluftsliv vil understreke viktigheten av at den kommende konsekvensutredningen foretar en grundig kartlegging og vekting av områdets natur- og friluftslivsverdier, i tråd med gjeldende lovverk og veiledning. Utredningen må ikke ses isolert opp mot det konkrete planområdet, men også vurdere tiltakets virkning i sammenheng med andre eksisterende og planlagte inngrep i regionen.

Norsk Friluftsliv ber om at kartleggingen av dagens bruk suppleres med tellinger og brukerundersøkelser, og at konsekvensutredningen tallfester tap av tilgjengelighet. Både midlertidig i anleggsfasen og varig, og som følge av perimetersikring og hensynssoner.

I denne sammenhengen er det også viktig at kriteriene for lokalisering av sprengstoff-fabrikken vurderer risikoen for utslipp til Oslofjorden. Oslofjordens økologiske tilstand er allerede under sterkt press, der forurensing fra landbruk, avløp og industri er blant hovedårsakene. Etablering av et stort industrianlegg med potensiell forurensing og utslipp krever en helhetlig og nøye vurdering. Kriteriene for valg av lokasjon og eventuelle utslipp må ses i sammenheng med aktuelt lovverk derav EUs rammedirektiv for vann herunder vannforskriften, statens egne andre planer, tiltak og målsetninger om å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden.

Det må også fremgå klart av utredningen hvordan de dokumenterte og berørte natur- og friluftslivsverdiene skal ivaretas gjennom avbøtende og kompenserende tiltak. Tidlig og tett dialog med natur- og friluftslivorganisasjonene i det aktuelle området er en forutsetning for å sikre gode og vedvarende løsninger.

Norsk Friluftsliv mener at konsekvensene for friluftsliv, naturmangfold og utslipp til Oslofjorden av å bygge foreslåtte anlegg, må utredes og ilegges betydelig vekt.

- 2. Forslag til planprogram må ikke fastsettes i nåværende form, det må utarbeides et revidert planprogram der relevante og realistiske alternative lokaliseringer også inngår i konsekvensutredningen.**

Norsk Friluftsliv mener planprosessen slik den nå er lagt opp svekker muligheten for reell medvirkning og skaper usikkerhet om hvorvidt alternative løsninger er vurdert på en tilstrekkelig måte.

Planprogrammet må ikke fastsettes før alternative lokaliseringer inngår i konsekvensutredningen på en måte som gjør det mulig å sammenligne virkninger for miljø og samfunn før staten tar stilling til hvor anlegget eventuelt bør ligge. Det var

opprinnelig to alternative lokaliseringer, Sætre Sør og Tofte. Forsvarsbygg har imidlertid valgt bort alternativet Sætre Sør, slik at det nå kun er én lokalisering som konsekvensutredes.

I denne saken benyttes statlig arealplan, noe som er en unntaksordning fra hovedregelen om kommunal planbehandling. Samtidig trer Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) inn i kommunestyrets rolle som planmyndighet. Statlig arealplan gir verken innsigelses- eller klageadgang. Høringen av planprogrammet blir dermed det avgjørende tidspunktet for å sikre reell medvirkning og demokratisk kontroll. Når det benyttes statlig arealplan samtidig som lokaliseringen av anlegget i praksis fremstår som avklart før konsekvensutredningen gjennomføres, svekkes mulighetene for reell påvirkning. Dette kan undergrave tilliten til plansystemet og opplevelsen av at medvirkning faktisk kan påvirke utfallet av saken. Berørte aktører får ikke reell mulighet til å vurdere og påvirke det mest grunnleggende spørsmålet i saken: hvor anlegget skal ligge. De får i stedet anledning til å uttale seg om konsekvensene av en lokalisering som staten allerede har valgt, og konsekvensutredningen står i fare for å dreie seg om å minimere konsekvensene av tiltaket, ikke en utredning av konsekvensene i de alternative lokasjonene.

Dette er særlig viktig i en sak der statlig plan benyttes for å legge til rette for et produksjonsanlegg der tiltakshaver er Chemring Nobel AS – en privat kommersiell industribedrift – samtidig som staten har bidratt med betydelig finansiering til videre prosjektutvikling. Etter Norsk Friluftslivs syn tilsier dette et skjerpet krav til åpenhet, etterprøvnbarhet og reelle alternativvurderinger, noe som ikke er gjort i denne saken, tvert imot.

Tilliten til plansystemet utfordres når statlig plan blir et virkemiddel for å forkorte prosessen, svekke lokaldemokratiet og gi tillatelse til store naturinngrep for en privat aktør, samtidig som et av de mest grunnleggende spørsmålene i saken, nemlig lokaliseringen i praksis er avgjort.

Norsk Friluftsliv ber derfor om at planprogrammet ikke fastsettes i nåværende form, men at det utarbeides et revidert planprogram der alternative lokaliseringer også inngår i konsekvensutredningen.

Fra: Oslo og Omland Friluftsråd <[sladdet epost]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 18:36
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: servicesenter@forsvarsbygg.no; post@asker.kommune.no; Reidun Bolsø;
Espen Søylen; Anders Wahlborg; hanspetteraas07
Emne: Felles høringsuttalelse fra OOF og OF til Planprogram for anlegg for
eksplosiver på Hurum
Vedlegg: OOF_OF_Høring_PlanprogramProdanleggEksplosiver_15.06.26.pdf

You don't often get email from [sladdet epost]. [Learn why this is important](#)

Til Norconsult

Vedlagt er felles høringsuttalelse fra Oslo og Omland Friluftsråd og Oslofjorden Friluftsråd til forslag til Planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver på Hurum i Asker kommune.

Med vennlig hilsen

Johan Hval

Fagsjef natur og friluftssaker
johan.oof@friluftsrad.no
+ 47 962 99 664

Storgata 28 A, 0184 Oslo

Norconsult

Postboks 626

1303 Sandvika

reguleringsplan.hurum@norconsult.com

Kopi:

servicesenter@forsvarsbygg.no

post@asker.kommune.no

15. juni 2026

Høringsuttalelse til:

Forslag til Planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum, Asker kommune

1. Innledning

Vi viser til Forsvarsbyggs forslag til planprogram for «Produksjonsanlegg for eksplosiver» i Hurum, Asker kommune, sendt på høring 27. april 2026 med høringsfrist 15. juni 2026.

Oslo og Omland Friluftsråd er et samarbeidsorgan der medlemmene består av 14 kommuner, to fylkeskommuner (Akershus og Oslo) og 45 frivillige natur-, idretts-, friluftslivs- og nærmiljøorganisasjoner i Oslo og Akershus. OOF har som formål å arbeide for friluftsliv og naturvern i regionen.

Oslofjorden Friluftsråd er et interkommunalt samarbeidsorgan for 22 kommuner og 5 fylkeskommuner rundt Oslofjorden. OF fungerer blant annet som et høringsorgan for plansaker som angår friluftslivet og miljøtilstanden i og rundt fjorden.

Oslofjorden står i en alvorlig økologisk krise. Å etablere ny industri med utslipp til fjorden vil være et skritt i motsatt retning av den omfattende innsatsen som er nødvendig for å redde fjorden. I tillegg innebærer tiltaket nedbygging og avstenging av viktige friluftsområder i en region hvor befolkningsvekst og arealpress gjør slike områder stadig mer verdifulle.

Vi har samtidig forståelse for behovet for en sprengstoffabrikk og tidsaspektet i saken. Vi forventer likevel at det er vilje og midler til å utrede grundig hvilke alternativer og løsninger som vil gi minst mulig negativ innvirkning på natur, friluftsliv og miljø. Vi forventer også at det er stor vilje til å finansiere avbøtende og kompensierende tiltak, i henhold til kommuneplanens samfunnsdel i Asker, med mål om en mer arealnøytral utvikling.

2. Oppsummering av våre merknader

Vi ber om at planprogrammet legger følgende føringer for konsekvensutredningen og videre prosess:

- Konsekvensutredningen må inneholde flere relevante og realistiske alternativer. Det er ikke tilstrekkelig å kun konsekvensutrede nullalternativet og Tofte. Nullalternativet må beskrives og utredes like grundig som de øvrige alternativene.
- Avbøtende og kompensierende tiltak må minimum stå i forhold til tap eller forringelse av natur og friluftsanser og funksjoner.
- Mulighetene for kompensierende tiltak for tap eller vesentlig forringelse av friluftslivsarealer og friluftslivsfunksjoner skal utredes og vurderes.
- Det må konsekvensutredes hvilke samlede utslipp tiltakene får for Oslofjorden som økosystem.
- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsinteressene må gjøres gjennom en ny oppdatert kartlegging og verdsetting etter M-3133.
- Planforslaget må inneholde krav om tilbakeføring til natur- og friluftslivsformål dersom det nasjonale og europeiske samfunnsbehovet, som begrunner etableringen av sprengstoffproduksjonen, bortfaller eller blir vesentlig redusert.
- «Vannmiljø og forurensningsrisiko» inkl. eksplosivrelaterte nitrogenrester må løftes inn som et eget KU-tema.
- Det må gjennomføres en resipientvurdering av aktuelle vassdrag ned til og med fjord.
- Felles renseanlegg bør utredes som avbøtende tiltak.

3. Overordnede merknader

a) Omfang av utredning og alternativvurdering

Det fremgår av *Instruks om utredning av statlige tiltak* § 2-2 første ledd at "Utredningen skal være så omfattende og grundig som nødvendig". Tiltakets virkninger forventes å bli vesentlige. Saken reiser prinsipielle spørsmål om hvordan Norge skal balansere forsvar, industriutvikling, naturvern, friluftsliv, lokaldemokrati og hensynet til framtidige generasjoner når disse hensynene kommer i konflikt. Vi forventer at de seks spørsmålene som utredningsinstruksen stiller, og som skal besvares i alle utredninger, kommer tydelig fram i planprogrammet;

1. *Hva er problemet, og hva skal vi oppnå*
2. *Hvilke tiltak er relevante?*
3. *Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?*

4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de og hvem blir berørt?

5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

KU-forskriften § 14 stiller krav om at planprogram skal inneholde en beskrivelse av "relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen".

Vi mener at konsekvensutredningen må inneholde flere relevante og realistiske alternativer. Det er ikke tilstrekkelig å kun konsekvensutrede nullalternativet og Tofte.

b) Nullalternativet

Planprogrammet omtaler nullalternativet. For at alternativene skal kunne sammenlignes på en god måte, må nullalternativet beskrives og utredes like grundig som de øvrige alternativene. Vi ber derfor om at planprogrammet presiserer innholdet i nullalternativet og stiller krav om at dette vurderes på lik linje med de øvrige alternativene. Dette er nødvendig for å kunne vurdere tiltakets reelle konsekvenser og effekten av eventuelle avbøtende og kompenserende tiltak.

c) Tiltakshavers dobbeltrolle

Chemring Nobel er tiltakshaver og leverandør av det tekniske grunnlaget for planforslaget. Norconsult er plankonsulent på oppdrag fra Forsvarsbygg. Det bør klargjøres i planprogrammet hvilke mekanismer som sikrer faglig uavhengighet i konsekvensutredningen, i henhold til KU-forskriftens formål om objektivitet.

d) Avbøtende og kompenserende tiltak

Planprogrammet bør stille tydelige krav til at konsekvensutredningen beskriver både avbøtende og eventuelle kompenserende tiltak for naturmangfold, friluftsliv og utslipp og vannmiljø. Dersom inngrep fører til tap eller forringelse av naturverdier, vannmiljø eller friluftslivsverdier, må det vurderes hvordan disse kan unngås, reduseres eller kompenseres gjennom restaurering eller etablering av tilsvarende verdier. Utredningen bør redegjøre for forventet effekt, gjennomførbarhet og oppfølging av slike tiltak. Avbøtende og kompenserende tiltak må stå i forhold til tiltakets skadevirkninger.

e) Avvikling og tilbakeføring til natur- og friluftsmål

Det bør utredes hvordan området kan tilbakeføres til natur- og friluftsmål dersom det nasjonale og europeiske samfunnsbehovet som begrunner etableringen av sprengstoffproduksjonen bortfaller eller blir vesentlig redusert. Det bør også vurderes hvordan reguleringsplanen skal inneholde bestemmelser som sikrer opprydding, restaurering og tilbakeføring ved avvikling av virksomheten.

4. Naturmangfold

Naturmangfoldet er grunnleggende viktig for alt liv på kloden. Naturområdet på Tofte har ifølge planprogrammet (s. 40) et "rikt dyreliv, og rommer viktige funksjonsområder for både fisk, amfibier, fugl, hjortevilt og mindre pattedyr." Foreløpige verdivurderinger av planområdet (s. 41) viser at betydelige arealer har et høyt naturmangfold.

Anleggelse av sprengstoffabrikken innebærer betydelige inngrep i naturen. Utbyggingen vil bestå av spredte produksjonsanlegg, veier og annen infrastruktur og perimetersikring, dvs. gjerder med snauhogde arealer som omslutter anlegget. Dette vil ha negative effekter for plante og dyrelivet, som tapte leveområder, fragmentering og fysiske barrierer.

For å minimalisere skadeomfanget på naturen, må vi ha et godt kunnskapsgrunnlag, kjenne tiltakets effekter på naturverdiene og prioritere de viktigste avbøtende og kompenserende tiltak. Dette bør planprogrammet svare på.

4.1 Våre kommentarer til planprogrammet

a) Kunnskapsgrunnlaget

Vi er godt fornøyde med planprogrammets opplegg (s. 42) for innhenting av et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag for alle aspekt knyttet til naturmangfold. Det er i tråd med KU-forskriften § 17, Miljødirektoratets KU-veileder (M-1941) og instruks for naturtypekartlegging (M-2209).

Vi støtter viktige spesifiseringer i planprogrammet, som registrering av fugl i hekkesesongen, storfugl/orrfugl i spilltiden, amfibier i yngletiden, fastsittende arter i plantenes vekstsesong og kartlegging av arter av nasjonal forvaltningsinteresse.

b) Tiltakets påvirkning av naturverdiene?

Vi er også godt fornøyde med at konsekvensutredningen "skal vurdere tiltakets påvirkning på identifiserte naturverdier" og planprogrammets vektlegging av arealbeslag/terrenginngrep, barrierevirkninger/fragmentering, og støy- og lysforurensning som de største påvirkningsfaktorene.

c) Avbøtende og kompenserende tiltak

Vi støtter at planforslaget (s. 37) legger opp til at anlegget skal utformes i tråd med KU-forskriften § 23, dvs. at potensielle skadevirkninger først unngås eller begrenses, og når det ikke er mulig skal det vurderes tiltak for å istandsette eller restaurere.

Vi støtter også en utredning av kompenserende tiltak (s. 38), både innenfor og utenfor planområdet, selv om KU-forskriften ikke krever dette.

d) Fiske i Oslofjorden

Planprogrammet (s. 48) viser til at det er innført 10 års fiskeforbud i Oslofjorden og konkluderer på det grunnlag med at det ikke er nødvendig å kartlegge virkningen på fiske. Målet med reguleringen av fisket i Oslofjorden er at det igjen skal bli høstbare bestander. Vi mener derfor dette temaet må tas med i utredningen.

5. Utslipp til vassdrag og Oslofjorden

5.1 Konkrete mangler og krav

a) Tematisk omfang i planprogrammet

Planprogrammet lister «Vann, avløp og overvann» og «Forurenset grunn» som plantemaer (side 5), men plasserer dem utenfor den formelle konsekvensutredningen. Utslippsrisiko til vassdrag og sjø er en vesentlig virkning for miljø. Vi krever at temaet vannmiljø og forurensningsrisiko løftes inn som et eget KU-tema på linje med naturmangfold.

b) Kjemikalier og eksplosivrelaterte nitrogenrester

Produksjon av høyeksplosiver genererer avfallsstoffer med høyt innhold av nitroaromatiske forbindelser og nitraminer. Disse er klassifisert som persistente organiske miljøgifter i en rekke vitenskapelige studier, og er særlig skadelige for akvatisk biologisk mangfold. Forventet utslipp av nitrogen og andre avfallsstoffer knyttet til sprengstoffabrikken må konsekvensutredes. Risikoen for avrenning til fjord og vassdrag bør vurderes under både normale driftsforhold og worst-case uhellscenario.

c) Overvåkingsprogram og resipientvurdering

Det må stilles krav om en resipientvurdering av aktuelle vassdrag ned til og med fjord, i tråd med vannforskriftens metodikk. Overvåkingsprogrammet som eventuelt fastsettes i reguleringsplan, må være i tråd med vannforskriften spesielt med tanke på prioriterte stoffer. Dette bør fremgå av planprogrammet som et utredningskrav.

Overvåkingsprogrammet må gjennomføres i tråd med krav i vannforskriften og tilhørende veiledning.

d) Samlet belastning og Oslofjordplanen

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv (Klima- og miljødepartementet, 2021, revideres 2026) oppstiller mål om reduksjon av nitrogentilførsel. En ny industrivirksomhet med potensiell nitrogenholdig avrenning i nedbørsfeltet er i direkte konflikt med disse målene. Vi krever at forholdet til *Helhetlig tiltaksplan* utredes og begrunnes eksplisitt. Siden naturmangfoldsloven § 10 setter krav om at man skal ha en økosystemtilnærming og vurdere samlet belastning, må det utredes hvilke konsekvenser utslipp samlet får for Oslofjorden som et økosystem. Et felles renseanlegg på Tofte har tidligere vært under utredning. Utredning av et felles renseanlegg bør tas opp igjen, for å kompensere for økte utslipp.

6. Friluftsliv og folkehelse

Friluftsliv er viktig for befolkningens helse og livskvalitet. Naturen er grunnlaget for friluftsliv. Når naturen i et område bygges ned og gjerdes inn, forsvinner grunnlaget for friluftsliv. I planprogrammets konsekvensutredning er friluftsliv et hovedtema, men også andre tema knyttet til friluftsliv skal utredes, som landskap, støy, barn og unges interesser, universell utforming og folkehelse.

6.1 Konkrete mangler og krav

a) Kartlegging og verdsetting av friluftslivsinteressene må gjøres gjennom en ny oppdatert kartlegging og verdsetting etter M-3133

I planprogrammet (s. 46-48) er det beskrevet hvordan kunnskap skal innhentes om friluftslivsområder og friluftslivsbruk, inkludert for ulike brukergrupper som barn/unge, eldre o.l., gjennom eksisterende informasjon og ny kartlegging.

Dette er i tråd med kravene som stilles i KU-veilederen (M 1941), *kap. 3.2 Innhente kunnskap om friluftsliv*. Her stilles det krav om innhenting av kunnskap fra relevante databaser, eksisterende friluftslivskartlegging (M98), befaringer og informasjon fra ulike lokale brukergrupper.

- Kriteriene for behov for ny kunnskap iht. veilederen, er oppfylt. Det er viktige friluftslivsområder i planområdet.
- Kartlegging av friluftslivsområdene fra 2018 er grov og områdebeskrivelsene er svært korte. I sum gir dette en viss oversikt, men ikke en tilstrekkelig vurdering av friluftslivsinteressene i området.
- Det er behov for oppdatert og finmasket kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdene etter oppdatert metodikk fra Miljødirektoratet (M 3133). Da vil en få et godt, oppdatert og helhetlig bilde av friluftslivsverdiene i det aktuelle området.
- Det bør stå i planprogrammet at kartleggingsarbeidet skal gjøres av fagkyndig med kompetanse og erfaring med utredning av friluftsliv.
- I kartleggingsarbeidet er det viktig å vektlegge medvirkning fra ulike lokale brukergrupper, f.eks. ved å opprette en arbeidsgruppe. Det er særlig viktig å få fram den betydning som området har for lokalbefolkningens nærfriluftsliv, både på hverdager, i helger og i de ulike årstider.
- Planprogrammet mangler et avsnitt om områdets betydning som et regionalt friluftslivsområde. Området er med i Akershus fylkeskommunes kartlegging av regionale friluftslivsområder.
- Friluftsdatabaser må brukes med en kritisk tilnærming, som f.eks. Strava som ikke gir et representativt bilde av alle brukergrupper, særlig ikke eldre, barnefamilier og ikke-digitale brukere.

b) Mulighetene for kompenserende tiltak for tap eller vesentlig forringelse av friluftslivsarealer og friluftslivsfunksjoner skal utredes og vurderes

I Planprogrammet (s. 48) framkommer det at en gjennom konsekvensutredningen skal "vurdere hvordan tiltaket kan påvirke tilgjengelighet, bruksmuligheter og opplevelseskvaliteter for friluftsliv, både i anleggs- og driftsfasen". Og videre skal utredningen "beskrive mulige tiltak for å opprettholde eller erstatte viktige friluftslivsfunksjoner.

- Tiltaket vil forringe lokalbefolkningens friluftslivsmuligheter i nærmiljøet og dermed kunne redusere livskvalitet og folkehelse. For å motvirke dette er det nødvendig med kompenserende og avbøtende tiltak for friluftslivet.
- For å sikre en god prioritering og utvelgelse av kompenserende og avbøtende tiltak, så er en avhengig av at områdets friluftslivsverdier og bruk, er godt kartlagt og vurdert. Det bør gjøres gjennom en ny og grundig kartlegging og verdsetting av friluftslivsverdiene (som beskrevet over).
- Planprogrammet bør presisere at mulighetene for kompenserende tiltak for tap eller vesentlig forringelse av friluftslivsarealer og friluftslivsfunksjoner skal utredes og vurderes.
- Friluftsliv er et eget konsekvensutredningstema, og tiltakshierarkiet etter forskrift om konsekvensutredninger § 23 må anvendes fullt ut også for slike verdier. Dersom negative virkninger for friluftsliv ikke kan unngås, begrenses eller istandsettes, må det utredes om, og i hvilken grad, kompenserende tiltak kan redusere tapet.
- Utredningen bør beskrive hvilke friluftslivsfunksjoner som går tapt, hvilke brukergrupper som berøres, hvilke kvaliteter som eventuelt kan erstattes, og hvilke kvaliteter som ikke lar seg kompensere.
- Vi minner om også om Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging, Punkt 5, som lyder "Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt".

Med vennlig hilsen

Reidun Bolsø (sign.)

Generalsekretær

Oslo og Omland Friluftsråd

Espen Søylen (sign.)

Direktør

Oslofjordens Friluftsråd

Fra: Gry E. Garlie <[sladdet epost]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 23:26
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Gorm Haugen
Emne: Høringsinnspill fra Asker idrettsråd - Planprogram reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver Hurum
Vedlegg: Asker idrettsråd - Høringsinnspill planprogram reguleringsplan for produksjonsanlegg for eksplosiver Hurum.pdf

You don't often get email from [sladdet epost].

[Learn why this is important](#)

Vennligst se vedlegg for høringsinnspill fra Asker idrettsråd til planprogram for reguleringsplan for produksjonsanlegg for militære eksplosiver på Hurum.

Med vennlig hilsen

Gry Elisabeth Garlie
Daglig leder
Asker idrettsråd

M: sladdet telefon for [\[sladdet epost\]](#)

Følg oss: [Facebook](#) | [LinkedIn](#) | [Nettside](#)

Asker idrettsråd
Organisasjonsledd i
NORGES
IDRETTSFORBUND

Aktive
LOKALSAMFUNN

Til Forsvarsbygg og Kommunal- og distriktsdepartementet

Asker, 15. juni 2026

HØRINGSSVAR FORSLAG TIL PLANPROGRAM – REGULERINGSPLAN FOR PRODUKSJONSANLEGG FOR EKSPLOSIVER VED TOFTE

Vi viser til forslag til planprogram for reguleringsplan for produksjonsanlegg for militære eksplosiver ved Tofte.

OM ASKER IDRETTSRÅD OG BAKGRUNN FOR INNSPILLET

Asker idrettsråd er paraplyorganisasjon for idrettslagene i Asker kommune som er tilknyttet Norges idrettsforbund. Idrettsrådet arbeider for best mulige rammevilkår for idrettslagene i kommunen og er et bindeledd mellom idretten, kommunen og andre offentlige myndigheter i saker som berører idrettens interesser.

Idrettsrådet gir dette innspillet fordi planarbeidet for produksjonsanlegg for eksplosiver ved Tofte kan berøre idrettens samlede rammevilkår i søndre del av Asker. Flere idrettslag har sendt egne høringsinnspill med beskrivelser av sine anlegg, aktiviteter og behov. Idrettsrådets rolle er ikke å gjenta disse detaljene, men å løfte et overordnet perspektiv på vegne av idretten i kommunen.

Vårt hovedanliggende er at organisert idrett, frivillighet, barn og unges aktivitetstilbud, folkehelse og behovet for forutsigbare aktivitetsarenaer blir tydelig vurdert i det videre planarbeidet og i konsekvensutredningen.

Asker idrettsråd har forståelse for den sikkerhetspolitiske bakgrunnen for planarbeidet. Samtidig er det viktig at konsekvensene for idrett, frivillighet, folkehelse og barn og unges aktivitetstilbud blir tydelig belyst før planprogrammet fastsettes og det videre planarbeidet gjennomføres.

ASKER IDRETTSRÅD BER OM at;

- organisert idrett vurderes som en samlet samfunnsinteresse i det videre planarbeidet, og ikke bare som del av generell friluftsbruk eller som enkeltstående berørte virksomheter
- konsekvensene for idrettens rammevilkår i søndre del av Asker blir tydelig belyst, herunder virkninger for anlegg, aktivitetsområder og tilgang til arealer på land og sjø
- konsekvenser for frivillighet, folkehelse, barn og unge, rekruttering og inkludering blir tydelig innarbeidet i konsekvensutredningen
- anleggsperioden og eventuelle permanente sikkerhetssoner, inngjerding, ferdselsrestriksjoner og andre begrensninger vurderes opp mot idrettens behov for forutsigbare aktivitetsarenaer
- det utredes reelle, varige og finansierte avbøtende tiltak eller erstatningsløsninger dersom eksisterende idrettsanlegg eller aktivitetsområder berøres
- det legges til grunn et prinsipp om kontinuitet i aktivitetstilbudet, slik at barn, unge og frivillige idrettsmiljøer ikke blir stående uten egnede aktivitetsarenaer i en mellomfase
- Asker idrettsråd involveres i det videre planarbeidet som representant for idretten i kommunen, samtidig som berørte idrettslag involveres direkte i spørsmål som gjelder deres anlegg, arealer og aktiviteter

IDRETTEEN MÅ VURDERES SOM EN SAMLET SAMFUNNSINTERESSE

Flere idrettslag i søndre del av Asker har sendt egne høringsinnspill direkte til Forsvarsbygg. Asker idrettsråd viser til disse innspillene for nærmere beskrivelser av konkrete anlegg, arealer og aktiviteter som kan bli berørt. De mottatte innspillene fra idrettslagene viser at planområdet kan berøre ulike idrettsinteresser på land, i skogsområder og på sjøen. Dette gjelder blant annet eksisterende idrettsanlegg, treningsområder, konkurransearenaer, orienteringskart, sjøarealer og adkomst til aktivitetsområder.

Vi mener at idretten ikke bare må omtales som del av generell friluftsbruk eller som enkeltstående berørte virksomheter. Organisert idrett bør behandles samlet som en viktig samfunnsinteresse, med betydning for folkehelse, inkludering, frivillighet, lokalsamfunn og barn og unges oppvekstmiljø.

BEHOV FOR TYDELIGERE KONSEKVENsutREDNING

Planprogrammet legger opp til utredning av blant annet friluftsliv, folkehelse, barn og unges interesser, ringvirkninger og samfunnssikkerhet. Asker idrettsråd ber om at konsekvensene for organisert idrett og eksisterende idrettsanlegg tydelig innarbeides i disse temaene.

Konsekvensutredningen bør særlig belyse:

- hvordan tiltaket kan påvirke eksisterende idrettsanlegg, aktivitetsområder og tilgang til arealer på land og sjø
- virkninger for barn og unge, rekruttering, inkludering, folkehelse og frivillig aktivitet
- konsekvenser av anleggsperioden, herunder støy, trafikk, adkomst og midlertidige ferdselsbegrensninger
- konsekvenser for idrettslig aktivitet av permanente sikkerhetssoner, inngjerding, ferdselsrestriksjoner og andre begrensninger
- behov for avbøtende tiltak, erstatningsarealer eller erstatningsanlegg dersom eksisterende aktivitet ikke kan videreføres

AVBØTENDE TILTAK OG KONTINUITET I AKTIVITETSTILBUDET

Dersom planarbeidet medfører at idrettsanlegg eller etablerte aktivitetsområder helt eller delvis faller bort, må det utredes konkrete avbøtende og kompenserende tiltak. For idretten er det avgjørende at slike løsninger er reelle, varige og finansierte, og at de er avklart før eksisterende aktivitetstilbud eventuelt opphører.

Asker idrettsråd ber om at det legges til grunn et prinsipp om kontinuitet i aktivitetstilbudet. Barn, unge og frivillige idrettsmiljøer må ikke bli stående uten egnede aktivitetsarenaer i en mellomfase mens planarbeid, flytting eller reetablering pågår.

MEDVIRKNING

Asker idrettsråd ber om å bli involvert i det videre planarbeidet som representant for idretten i kommunen. De berørte idrettslagene må samtidig involveres direkte i de delene av utredningsarbeidet som gjelder deres anlegg, arealer og aktiviteter.

Idrettslagene har lokalkunnskap om faktisk bruk, aktivitetsomfang, sesongvariasjoner, arrangementer, sikkerhetsbehov og mulige konsekvenser for medlemmene. Denne kunnskapen bør inngå som del av beslutningsgrunnlaget.

ASKER IDRETTSRÅDS SAMLEDE INNSPILL

Asker idrettsråd ber om at planprogrammet suppleres slik at organisert idrett, eksisterende idrettsanlegg og idrettens samfunnsverdi blir tydeligere ivaretatt i konsekvensutredningen. Dette vil gi et bedre beslutningsgrunnlag og bidra til at viktige lokale samfunnsinteresser blir vurdert før det fattes vedtak i saken.

Vi viser for øvrig til detaljer i høringsinnspill fra Hurum Sportsskytterklubb, Hurum Orienteringslag, Asker Motorsportklubb og Hurum Seilforening.

Med vennlig hilsen
for styret i Asker idrettsråd
E: post@askeridrettsrad.no

Gorm Haugen
Styreleder (sign.)

Gry E. Garlie
Daglig leder (sign.)

Fra: BirdLife OA <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 21:59
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Jan Olav Nybo; Bjørn Olav Tveit; BirdLife OA admin; BirdLife AB
Emne: Merknader til planprogram for nytt anlegg for militære høyeksplosiver (Chemring Nobel)
Vedlegg: BirdLife OA Norconsult, planprogram Chemring Nobel, 842.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt er våre merknader til planprogram for nytt anlegg for militære høyeksplosiver (Chemring Nobel).

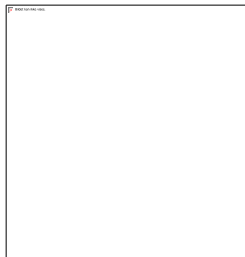
Saken er også å finne i vårt arkiv:

<https://oa.birdlife.no/sak/842>

Vennlig fuglehilsen,
Håkan Billing
leder
BirdLife Norge avd. Oslo og Akershus
Tlf. [sladdet telefon]
oa.birdlife.no

Medlemsrelaterte spørsmål rettes til [\[sladdet e-post\]](#)
Økonomiske henvendelser rettes til [\[sladdet e-post\]](#)
Vernesaker rettes til [\[sladdet e-post\]](#)

BirdLife OA
Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO

Norconsult
Postboks 195
1431 ÅS
reguleringsplan.hurum@norconsult.com

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA

E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

sak/842

Bjørn Olav Tveit

15.06.2026

Merknader til planprogram for nytt anlegg for militære høyexplosiver (Chemring Nobel)

BirdLife Oslo og Akershus og BirdLife Asker og Bærum lokallag viser til høring av planprogram for bygging av en ny fabrikk for militær ammunisjon i Hurum. Planprogrammet fastsetter rammene for konsekvensutredningen og det videre planarbeidet. Planprosessen gjennomføres som statlig arealplan. Kommunal- og distriktsdepartementet er planmyndighet, og Forsvarsbygg er forslagsstiller. Chemring Nobel AS er tiltakshaver, mens Norconsult er plankonsulent og skal gjennomføre konsekvensutredningen.

Konklusjon

BirdLife OA og AB er svært kritiske både til å bygge ned naturen på Hurumlandet, der store naturverdier vil forsvinne, og til prosessen som har ledet fram til denne konklusjonen. Dette er etter vårt syn både i strid med kravene til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i naturmangfoldlovens § 12 og med kravene til utredning av relevante og realistiske alternativer i konsekvensutredningsforskriftens § 19. Tiltaket er dermed etter vårt syn ikke bare svært uheldig, men også ulovlig.

Vi mener Norge ikke kan gjennomføre en så rask prosess for å innfri internasjonale forventninger om økt våpenproduksjon, slik at dette skjer for enhver pris og uten å følge nasjonale lover og demokratiske spilleregler. Videre er vi kritiske til at myndighetene lar et privat selskap med utenlandsk eierskap diktere premisene for hvordan disse forventningene skal imøtekommes.

I det følgende beskrives naturverdiene som trues med ødeleggelse, og alternative lokaliteter med mindre negative konsekvenser. Dersom myndighetene likevel velger å gå videre med prosjektet på Hurumlandet, peker vi til slutt på nødvendige avbøtende tiltak.

Konsekvenser for naturverdiene på Hurumlandet

I planene som presenteres, er det først og fremst sentrale deler av Tofteskogene som rammes direkte av nedbygging. Området består av skogkledd, kupert terreng med myrsøkk og fjellrabber. Her hekker flere rovfuglarter og ugler, blant annet fiskeørn, musvåk og hønsehauk, og skogene brukes som jaktområde for det eneste gjenværende hekkende paret med hubro i Akershus. Dette er også et kjerneområde for nattravn, som har svært begrenset utbredelse i Norge, og er den mest verdifulle lokaliteten for arten i Akershus.

Nedbyggingen vil føre til fragmentering av naturen, med bygninger, veier og lys- og lydforurensning, og gjøre uopprettelig skade. Selv om store deler av området gjerdes inn og blir utilgjengelig for menneskelig ferdsel, vil inngrepene fortsatt gi omfattende tap av leveområder og økologiske sammenhenger. Bakkelevende arter, som orrfugl, jerpe og storfugl, samt pattedyr, vil få ferdselen begrenset av gjerder, ledninger og annen infrastruktur.

Kysten av Hurumlandet har også stor verdi for fugler. Både utbygging og økt industriell aktivitet ved Tofte vil redusere verdien for hekkende, rastende og næringssøkende ender, sjøfugler og vadefugler i strandsonen, særlig ved Skjæra vest for dagens hovedhavn.

Rødbydeltaet i nordenden av Rødbyvannet er et av de viktigste våtmarksområdene i denne delen av Akershus. Området er svært artsrikt, med 140 påviste fuglearter per juni 2026, og er en viktig rasteplass for blant annet sangsvane, trane, ender og vadefugler i trekketidene vår og høst. En rekke arter hekker også her, og deltaet brukes jevnlig som jaktområde av fiskeørnene som hekker i Tofteskogene. Oppgradering av grusveien som i dag går gjennom deler av deltaet, vil føre til en uopprettelig reduksjon av naturverdiene. Dette vil også få negative konsekvenser for landbruket, noe som igjen kan føre til ødeleggelse av den ene av Askers kommunes to gjenværende hekkeplasser for vadefuglen vipe, oppført som Kritisk truet (CR) på *Norsk rødliste for arter 2021*. Inngrepene som foreslås, vil dermed rasere et av Askers mest verdifulle fugleområder.

Sætrepollen og de omkringliggende områdene med edelløvsskog ved Chemring Nobels eksisterende anlegg i Sætre er allerede i ferd med å miste store naturverdier gjennom fabrikkens pågående utvidelse. I likhet med Rødbydeltaet er dette et av svært få gjenværende våtmarksområder i denne delen av Akershus, med 181 påviste fuglearter per juni 2026.

Følgeskader. I tillegg til naturverdiene som blir direkte ødelagt gjennom disse planene, vil ytterligere nedbygging følge når det etableres økt bebyggelse og infrastruktur tilknyttet driften av anlegget. Prosjektet vil dermed legge beslag på betydelig mer natur og dyrkbar jord enn det som følger direkte av de omtalte planene.

Konklusjon: Det totale fotavtrykket til dette prosjektet vil dermed bli svært stort, med uopprettelig skade på natur og fugleliv. Prosessen som har ledet fram til valg av lokalitet, er svært kritikkverdig og antagelig ulovlig. BirdLife OA og AB er videre svært kritiske til at arkeologiske undersøkelser allerede har pågått i et år, og at hogst ble startet, selv om den midlertidig ble stanset av Asker kommune. Prosjektet bærer etter vårt syn preg av unødig hastverksarbeid og bør stanses umiddelbart, slik at det legges til rette for edruelege prosesser i tråd med lovverk og demokratiske spilleregler.

Alternativer

Det er ikke foretatt en reell vurdering av alternative lokaliseringer i tråd med KU-forskriften. Vi mener myndighetene har vært for ettergivende ved å la Chemring Nobel og deres utenlandske eiere definere kriteriene for lokaliseringen. Særlig kritiske er vi til det påståtte kravet om maksimalt 45 minutters reisetid fra anlegget på Sætre, et krav som i løpet av prosessen dessuten er redusert fra 3 timer til 45 minutter. Tilsvarende gjelder kravet om at aktuelle lokaliseringer skal omfatte kun én grunneier. Dette framstår i seg selv som et meningsløst kriterium, og må dessuten fravikes ved valg av dagens foreslåtte løsning, som involverer flere grunneiere rundt Rødbyvannet. Vi mener dette er underordnede hensyn, målt opp mot skadene det her legges opp til å påføre natur og miljø.

I stedet bør det søkes etter områder som allerede er nedbygd, såkalte grå arealer, eller som av andre grunner har lavere naturverdi som følge av menneskelig påvirkning. Slike områder finnes det dessverre mange av på det sentrale Østlandet.

Et område som kan vurderes som et mulig kompromiss, er det som er omtalt som Alternativ 4 Vardåsen, mellom gårdene Elgtorn og Børsand, like sør for Storsand. Dette ligger enda nærmere dagens anlegg på Sætre, i et randområde av Tofteskogene, ikke midt i skogene. Her er det i dag hovedsakelig plantasjeskog, og området kan allerede betegnes som et grått areal som følge av de to kraftledningene som krysser hverandre der.

Avbøtende tiltak

Hvis myndighetene velger å se bort fra innvendingene ovenfor og prosjektet likevel realiseres på Hurumlandet, må det stilles omfattende krav til avbøtende tiltak. Våre innvendinger deles i stor grad av flere andre natur- og friluftsansjoner, som også har påpekt mangler ved alternativvurderinger, konsekvensutredninger og avbøtende tiltak. Slike tiltak vil ikke fjerne de alvorlige naturkonsekvensene, men kan redusere noe av skadeomfanget. Her er forslag til minimumstiltak:

1. Gjennomføre tiltak innenfor det berørte området for å redusere skadeomfanget og fragmenteringen, eksempelvis ved å peke ut områder med spesielt høye naturverdier som kan unntas fra direkte inngrep.
2. Etablere viltkorridorer flere steder langs gjerder og veier som omgir og går gjennom fabrikkområdet, slik at fugler og andre dyr fortsatt kan bevege seg gjennom landskapet.
3. Utvide verneområdene i Tofteskogene, med full stans i hogst og i etablering av skogsbilveier.
4. Gjennomføre aktiv naturforbedring og naturrestaurering i Rødbydeltaet og Sætrepollen.

Vi i BirdLife stiller gjerne som aktive og konstruktive dialogpartnere for lokale og sentrale myndigheter, dersom dette skulle være aktuelt.

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder

Bjørn Olav Tveit (sign.)
naturvernkontakt Asker og Bærum

Fra: Per Olav Torgnesskar <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 22:32
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Hulda Brastad Bernhardt; Post (MiA-Museene i Akershus)
Emne: Høringsinnspill fra MiA - Museene i Akershus
Vedlegg: Høringsinnspill sprengstoffabrikk Hurum.pdf

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Vedlagt finner dere innspill til den videre planprosessen knyttet til utbygging av sprengstoffabrikk i Hurummarka fra MiA – Museene i Akershus.

Med vennlig hilsen

Per Olav Torgnesskar

Avdelingsdirektør klynge vest

MiA – Museene i Akershus

Telefon ([sladdet telefon])

[\[sladdet e-post\]](#)

Museene i Akershus

www.mia.no

Klynge vest:

[Asker museum](#)

[Grinimuseet](#)

[Holmsbu kunstmuseum](#)

[Lommedalsbanen](#)

[Oslofjordmuseet](#)

reguleringsplan.hurum@norconsult.com

15.6.2026

Høringsinnspill sprengstoffabrikk i Hurummarka fra MiA – Museene i Akershus

MiA – Museene vil i sin høringsuttalelse løfte bekymringer knyttet til overordnede og prinsipielle tema i saken:

- En etablering av sprengstoffabrikk i Hurummarka vil ha svært store og irreversible konsekvenser for natur og lokalmiljø.
- Saksprosessen har til nå ikke vært preget av nødvendig åpenhet, med manglende lokal forankring og politisk legitimitet som resultat, og potensielt negative konsekvenser for tilliten til beslutningsprosesser og myndigheter.

På dette grunnlag vil vi på det oppfordre til at:

- den videre planprosessen blir en reell, kritisk og transparent prosess med nøytrale aktører og etterprøvbare resultater
- prosessen åpner for valg av andre lokaliseringalternativer dersom konsekvensene anses som for store
- det uavhengig av lokalisering settes strenge rensekrav slik at forurensningen til Oslofjorden, eller andre omland blir så minimal som overhodet mulig
- rensekrav også vurderes opp mot belastningen kommuner og befolkning allerede møter ved å bo ved en alvorlig syk fjord
- rensekrav og utvikling fører til dokumenterbare positive ringvirkninger for Oslofjorden eller annet omland
- avbøtende tiltak ikke kun begrenser seg til direkte konsekvenser av en eventuell utbygging, men ser på tiltak for lokalsamfunnet i et utvidet perspektiv

Hvorfor bryr en museumsorganisasjon seg om en sprengstoffabrikk?

MiA – Museene i Akershus er en stiftelse som driver over 20 museer og 30 museumsrelaterte arenaer over hele Akershus fylke. Med over 100 årsverk er vi Akershus største kulturinstitusjon. Vår strategi vektlegger bl.a. bærekraft og museene som aktive samfunnsaktører, hvilket er solid fundert i både offentlige styringsdokumenter og den internasjonale museumsorganisasjonen ICOMs etiske retningslinjer.

MiA driver tre museer i Asker: Asker museum, Holmsbu kunstmuseum og Oslofjordmuseet. Totalt har disse museene ca. 45 000 besøkende per år, og flere titalls arrangementer i tillegg til faste og temporære utstillinger.

Holmsbu kunstmuseum ligger nært det berørte området, og forvalter en kunstnerisk og idéhistorisk arv som er nært knyttet til naturen og økologien. Museet holder til i et fredet og premiert museumsbygg fra 1973 hvor minimale naturinngrep var et premiss for byggeprosessen.

På Oslofjordmuseet har vi siden 2019 vært spesielt opptatt av situasjonen i Oslofjorden, som både er museets utgangspunkt og nærmeste nabo. Vi har hatt en rekke åpne arrangementer med politikere, byråkrater, forskere og interesseorganisasjoner hvor målet har vært å bidra til en *kunnskapsbasert offentlig samtale* med innestemme. Idealet er gjensidig tillit og respekt for legitime meningsforskjeller og roller. Museet har tatt rollen som fasilitator i kraft av vår rolle som permanent institusjon som skal tilby refleksjon og kunnskapsdeling i samfunnets tjeneste, jf. ICOMs museumsdefinisjon. Sprengstoffabrikken var tema på et frokostmøte den 25.2.2026, bl.a. med et bredt sammensatt panel av lokalpolitikere og en informerte og engasjerte tilhørere.

Den kunnskapsbaserte samtalen

En forutsetning for den kunnskapsbaserte offentlige samtalen, som en kontrast til en polarisert debatt fra isolerte ekkokammer, er åpenhet og tillit. Beredskap endrer ikke på dette – snarere tvert imot. Tillit til beslutninger, institusjoner og politikere er avgjørende i krisetider. Det mener vi å ha solid historisk dokumentasjon for, også fra nyere tid.

Vår oppfatning er at denne saken ikke er forbundet med nødvendig åpenhet i saksforberedelser, til tross for at konsekvensene vil påvirke natur og befolkning i svært stor grad. Det etterlatte inntrykket er at lokaliseringalternativer ikke har vært reelt utredet, at den private næringsaktøren og tiltakshaveren Chemring Nobel har lagt sentrale premisser for utfallet, at premissene har endret seg underveis i saken til tiltakshavers fordel, og at samfunnet nå er bondefanget til kun å vurdere to lokale alternativer i Hurummarka, hvor begge har svært store og irreversible konsekvenser for natur og lokalmiljø.

Forurensere betaler

Kommuner og befolkning rundt Oslofjorden har de siste årene måttet tåle belastningen med en syk Oslofjord på flere måter. Friluftsliv som for få år siden ble tatt for gitt, er i dag berørt på uvanlig konkrete måter. Badestrender og -holmer er forringet av skarpe stillehavsøsters i store mengder. Fritidsfisket er gradvis redusert, for så å bli ulovlig i store deler av fjorden.

Kommunale kostnader og avgifter er påvirket av til dels store, nødvendige investeringer i infrastruktur og renseanlegg. Tiltakene har bred oppslutning, men merkes på både velvære og pengepung, basert på tilbakemeldinger fra publikum, møtene vi har hatt på museet, artikler i lokalaviser m.m. Vi opplever videre miljø sorgen blant Oslofjord-regionens befolkning som en reell størrelse som bør tillegges vekt i den videre prosessen.

Staten har til nå bidratt i begrenset grad med bakgrunn i prinsippet om at forurensere betaler. Dersom en privat næringsaktør nå får lettelse i rensekrav og andre dispensasjoner som resulterer i økte utslipp av bl.a. nitrogen til fjorden, vil det etterlatte inntrykket blant publikum kunne gi en grunnleggende mistillit til uttalte politiske ambisjoner om å redde Oslofjorden, og tillit er en kapital vi ikke har råd til å ta lett på, ikke minst i et beredskapsperspektiv.

Vår oppfordring

For å styrke lokal forankring og politisk legitimitet, og dermed redusere risikoen for tap av tillit til prosesser og myndigheter, vil MiA – Museene i Akershus på det sterkeste oppfordre til at:

- den videre planprosessen blir en reell, kritisk og transparent prosess med nøytrale aktører og etterprøvbare resultater
- prosessen åpner for valg av andre lokaliseringsoptimaliteter dersom konsekvensene anses som for store
- det uavhengig av lokalisering settes strenge rensekrav slik at forurensningen til Oslofjorden, eller andre omland blir så minimal som overhodet mulig
- vedtak også vurderes opp mot belastningen kommuner og befolkning allerede møter ved å bo ved en alvorlig syk fjord
- rensekrav og utvikling også fører til dokumenterbare *positive* ringvirkninger for Oslofjorden eller annet omland
- avbøtende tiltak ikke kun begrenser seg til direkte konsekvenser av en eventuell utbygging, men ser på tiltak for lokalsamfunnet i et utvidet perspektiv

Med vennlig hilsen

Per Olav Torgnesskar
Avdelingsdirektør klynge vest

The logo for MiA (Museene i Akershus) consists of the letters 'MiA' in a bold, dark teal, sans-serif font. The 'i' is lowercase and smaller than the 'M' and 'A', which are uppercase.

Fra: Mari Myhre <[sladdet e-post]>
Sendt: mandag 15. juni 2026 22:22
Til: Reguleringsplan Hurum
Kopi: Trygve Meyer Jacobsen; Brian Raastad; Jørgen Sæthre; Ellen Størmer Trachte
Emne: Høringsinnspill – planprogram for produksjonsanlegg for eksplosiver, Hurum

You don't often get email from [sladdet e-post]. [Learn why this is important](#)

Høringsinnspill fra Hurum og Røyken skogeierlag til Forsvarsbygg om planarbeidet med ny sprengstoffabrikk på Hurum.

Hurum og Røyken skogeierlag viser til muligheten for å medvirke til planarbeidet med ny sprengstoffabrikk på Hurumlandet og vi ønsker med dette å komme med våre innspill til planen.

Innledning

Hurum og Røyken skogeierlag representerer 108 skogeiere i distriktet. I 2025 avvirket skogeierlaget litt over 17 000 m³ med tømmer fra Hurum og Røyken. Noen av våre skogeiere er grunneiere i det berørte planområdet for ny sprengstoffabrikk som nå er ute på høring.

Hurum og Røyken skogeierlag vil påpeke at over 4 000 mål skog som er innbefattet i planforslaget er privateid. Det gjør det krevende å levere et høringssvar på et planforslag som er relativt stort i omfanget, med veldig lite avgrensinger.

Skogeierlaget vil innledningsvis påpeke at det må jobbes frem gode løsninger for de berørte skogeierne, både hva gjelder restriksjoner, båndlegging av arealer og kompensasjonsordninger når den endelige planen foreligger. Det er mange «løse tråder» i det foreløpige planforslaget, og det er krevende å levere et høringssvar, når vi ikke vet hvilke direkte konsekvenser en etablering på Hurum vil få, for flere av våre medlemmer.

Planforslagets omfang

Hurum og Røyken skogeierlag har forståelse for at det etableres fabrikker som skal ivareta Norges forsvarsevne i fremtiden. Anlegget er av nasjonal interesse og skogeierlaget har fulgt prosessen med å velge lokasjon for en ny sprengstoffabrikk.

Skogeierlaget representerer flere grunneiere i det aktuelle området og jobber for å sikre deres rammebetingelser og tilgang til naturressursene som eksisterer på eiendommene.

Planen innbefatter et stort område. I planforslaget fremkommer det at det meste av arealet er Statskog sitt, og at det foregår skogsdrift av Statskog på området. Hurum og Røyken skogeierlag vil i den forbindelse påpeke at uten en større avgrensning av planforslaget så vil det også gjelde et betydelig privateid areal.

Planforslaget slik det foreligger er veldig upresist og gir ingen konkret informasjon om hvor mye areal som skal omfattes.

Det er flere private grunneiere som er berørte av planforslaget og som har en aktiv skogdrift på sine eiendommer i dag. Det er viktig at planforslaget legger opp til at det fortsatt er mulig med skogsdrift på private eiendommer i det berørte området.

Hurum og Røyken skogeierlag vil oppfordre Forsvarsbygg til å avklare planavgrensningen i større grad, slik at det er enklere for de private skogeierne å vite i hvor stor grad deres eiendom vil bli berørt.

Vi legger til grunn at Forsvarsbygg i så langt det lar seg gjøre, vil benytte arealene til Statsskog og ikke private skogeiere. Det er et betydelig areal Statsskog besitter i området og det bør være mulig å finne gode løsninger innenfor arealet til Statsskog.

Det bør fortettes i størst mulig grad innenfor Statsskog sine arealer og mot fjell. Det bør unngås å båndlegge eller legge restriksjoner på skogdrift der det i dag er arealer med god bonitet. Skogeierlaget vil henstille til at det legges opp til et minimum av hensynssoner og båndlegginger av eksisterende skogareal.

En fortetting av bygningsmassen vil berøre færre private eiendommer.

Skogsdrift på private eiendommer i området:

Tiltak som vil forringe muligheter for drift eller uttak av tømmer på privat skogeiendom må erstattes enten økonomisk eller med erstatningsareal for de berørte grunneiere. Et generelt flyforbud som nevnes i planforslaget, vil kunne ha en innvirkning på kartlegging av skog i området, da dette gjøres med bruk av droner. Det bes om at det kan gjøres unntak for slik type dronevirksomhet på privat eiendom.

Planforslaget vil slik det foreligger kunne gi en forringelse av verdien på de private eiendommene, da det vil innføres sikkerhetstiltak, restriksjoner på bruk av areal, og båndlegging av areal som i dag har en økonomisk verdi for grunneier. Ved fremtidig salg eller at grunneier må ta opp lån til nye bygg på eiendommen kan få negative utslag som følge av alle restriksjonene planforslaget innebærer.

Naturressurser i området

Det skrives i planforslaget at *skogen i området drives av Statsskog, og har varierende bonitet, med innslag av både produksjonsskog og eldre naturskog. Skogbruk inngår ikke i utredningen av temaet naturressurser, da virkningen av tapt areal blir beregnet i sammenheng med grunnerv. Skogsområdene benyttes muligens som utmarksbeite for sau, og kan også ha betydning for vilt, som jaktbar ressurs. På samme måte kan vannene ha betydning for ferskvannsfiske.*

Skogeierlaget vil i denne sammenhengen påpeke at det er et betydelig areal privat eiendom som kommer innunder planforslaget som er sendt ut på høring. Skogdrift og forvaltningen

av privat eiendom burde kommet tydeligere frem i planforslaget, da det innebærer konsekvenser for skogeiere, dersom restriksjoner blir pålagt privat eiendom i området.

Skogsdrift er en del av inntektsgrunnlaget til de private eiendommene og større restriksjoner vil kunne medføre betydelige inntektstap for eiendommene som berøres.

Skogeierlaget i Røyken og Hurum oppfordrer Forsvarsbygg til å opprettholde en god dialog og bidra med informasjon til berørte skogeiere i området. For prosessen videre vil det være viktig med informasjon slik at skogeierne kan ha en viss forutsigbarhet, både når det gjelder inntektsgrunnlag, men også en trygghet for sin egen eiendom i fremtiden.

Vi vil også peke på de langsiktige effekter av å benytte skogområdet til et slikt formål ift å ha ressurser som biodiversitet og andre naturverdier.

Hurum og Røyken skogeierlag ved Mari Myhre